ב' סיון תשמ"ג, 1.6.1983 מיספר 2387 76 עמודים
שנה 47 המחיר: 60 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

שנה אחרי התחלת מילחמת־לבנון —
בהלה של מילחמה בישראל

תותחים מול דמשק

בגדי ים וחוף, משקפי אופנה ו...מגבות בעיצוב גדעון אוברזון

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ◆ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136. ◆ העורך הראשי: אורי אבנרי ◆ עורך תבנית: יוסי שגיא ◆ רכז מערכת: שלמה פרנקל ◆ עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיזרא נימן ◆ צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי ◆ עורכת דסק: אהובה קרן ◆ ראש המינהלה: אברהם סיטון ◆ מחלקת המודעות: רפי זהרוני ◆ המו"ל: העולם הזה בע"מ ◆ הדפסה: הדפוס החדש בע"מ, תל־אביב ◆ הפצה: גד בע"מ

כתבות השער הקדמי:

מסך עשן

סוריה רוצה להוביה לערבים שהיא אינה פוחדת מישראל. ממשלת בגין רוצה להסיח את הדעת מכישלונה בלבנון. בריה"מ רוצה להוביח את כוחה במרחב — אך המפתח לסריצת מיל־חמה נמצא בידי האמריקאים.

4

בצפון אין כל חדש

בקריית־שמונה מנקים מיקלטים — ממש כמו לפני שנה. ובמטולה מתקבצים עיתונאי־החוץ כמו עורבים המבשרים מילחמה — ממש כמו לפני שנה. הכל ניזכרים בקטיושות, ואיש אינו זוכר את 11 חודשי הספקת־האש שקדמו למילחמת־הלבנון.

6

בלש חובב

איש צעיר ניסה לשחק בבלשים ולהוציא מידע מכתב העולם הזה שלמה פרנקל. אך מסתבר שבמציאות הדברים לא מתר־חשים כמו בסרטים, והבלש נאלץ להימלט כל עוד רוחו בו, כשצלמת המערכת בעיקבותיו.

9

„נפגעתי קשות"

אחרי שבוע של הזרות על ההצגה סוויני טוד החליט התיאטרון הקא־מרי שחנה מרון אינה מתאימה לתפקיד. הש־בוע היא שוחחה עם כת־בת העולם הזה שרי־למית יריב, וסיפרה לה בגילוי לב על עבו־דתה בתיאטרון, על פצי־עתה ועל חייה האישיים.

49

כתבת השער האחורי:

„היו מתים שאפול"

למחרת המסיבה המסוארת שערכה לעצמה פנינה רוזנבלום להגל יציאתו לאור של ספרה הראשון, היא ישבה בדירתה, ובדמעות סיפרה להעולם הזה: „די אני מתמוטטת. אין לי כוח יותר. האנשים כליבך רעים!"

70

אלמנת־מילחמה

סיפורה החרשפני והבן של אלמנת־מילחמה בת 31, שאחרי חמש שנות אבל החליטה לחזור לחיים: „אני רוצה להתאהב. אני רוצה לחיות. פתאום הבנתי שאני עוד צעירה, ושיש המון דברים שלא עשיתי עדיין!"

60

מאפיית אייזנברג

אנשיו של המיליארדר שאול אייזנברג מפי־רים כמה מהכללים הנהוגים ביחסים בין הפוליטיקה והעסקים. השבוע הכריז עליהם מילחמה השר יצחק מודעי (בתמונה) ושר־התקשורת כינה אותם „חבורת מאפיונרים"!

14

הבזיון של שטרן

ראש מישרד שטרן בישראל, שבתאי טל, נקרא בדחיפות למערכת עיתונו בהאמבורג כדי להשתתף במרד העובדים נגד מינוי עורכים חדשים. הוא מתאר את המתרחש בשטרן היום, אחרי הבזיון הגדול בפרשת יומני היטלר המזוייפים.

32

„השפעה מאגית"

מהברעת בית־המישפט העליון נגד העיתונאית אורלי אזולי מפתבר, ששופטים אי־נם מתרשמים כאשר יורקים בפניהם, אך מרשיעים מהעיתונים.

42

פולנים ותימנים

התימנים חגגו את מלאת מאה שנה לעלייתם ארצה. האשכנזים באו לחגוג עימם, אך כשהתובנית התארכה והתארכה — הם התחילו להתחרט.

68

קרבות שין־בשין

בית־המשפט המחוזי בת"א אחוז אווירת תככים וחש־דות: הנשיא בנימין כהן ו־שני נשיאים־תורניים, יצחק שילה וחיים דבורין, עומ־דים לצאת לגימלאות. 40 השופטים הנותרים, הנוש־אים את עיניהם למישרות המתפנות, מגייסים את קשריהם.

67

החלל נפסל

בימים שבהם מתרעם השר־בלי־תיק אריאל שרון על כך שהטלוויזיה מסקרת הלוויות רבות מדי, אין זה מפתיע שעורכי מבט חששו להקרין כתבה על הצגה העוסקת בחלל־מילחמה (השחקן אשר צרפתי, בתמונה).

8

המציאות עלתה על כל דמיון

עדנה פיינרו מסכמת את אירועי פסטיבל הסרטים בקאן, ומ־ספרת על הסיפורים שמאחרי הזוהר והפרסים – שיפוט מוזר ומבולבל, גניבות ופריצות במיסעדות ובבתי־מלון ובלדרית־סמים אשר זכ־תה בפרס יוקרתי.

64

המדורים הקבועים:

במדינה	4	זה וגם זה	41
תשקיף	10	רחל המרחלת	44
יומן אישי	12	מה הם אומרים – הרצל שפיר, ד"ר עמית ירוסלבסקי, יעקב לוי, אברהם כץ־עוז, ריבקה מיכאלי ומרדכי וירשובסקי.	
הנדון	13	חלון ראווה	52
אנשים	16	נמר של נייר – ספרות ילדים	54
בלונים	18	זה היה העולם הזה שהיה	56
הורוסקופ – מזל תאומים	21	מוסיקה	59
מיכתבים	22	לילות ישראל	62
תשבצופן	24	קולנוע	64
פורום – שיקרי התעמולה	27	תמרורים	72
עולם קטן – מפי סיירוס ואנס	29	אתה והשקל	73
אנשים בעולם	30	ספורט	74
שידור	35		
מיבחר תוכניות טלוויזיה	36		

לויה יבי,

לפני שלושה חודשים פירסם העולם הזה (2375) סיפור נוגע ללב. סעיר אבו־רזאלה, פליט פלסטיני החי בלבנון, גולל את סיפור אהבתו ונישואיו לוויקטוריה היהודיה, שאותה הכיר בעיר הולדתו, חיפה, ב־1945, ושאת עיקבותיה איבד כעבור חמש שנים בביירות. הוא נשאר שם.

אבו־רזאלה סיפר שיחד עם אשתו נעלם גם בנם, נביל, אז בן שנה, ושאל את עצמו אם יתכן שבנו הוא אחד החיילים הישראליים הנלחמים בלבנון.

סיפורו של אבו־רזאלה תורגם מהספר

הסיפור של אבו־רזאלה
הבן לא היה ולא נברא

זיכרונות פלסטיניים, שאותו ערך ופירסם לפני כמה חודשים אנוור אבו־עיישה, שהיה עוזרו האישי של עיצאם סרטאווי. אבו־עיישה נפצע בהתנקשות בפורטוגל, שבה נרצח סרטאווי. גם סיפור־חייו של העורך הופיע בספר, ותורגם בהעולם הזה (2382, 2383).

השבוע התקשרה עם מערכת העולם הזה אשה שהציגה את עצמה כוויקטוריה, וביקשה לשוחח עם תמי מוטוביץ, שתירגמה את הסיפור.

מספרת תמי מוטוביץ:

האשה, שהציגה את עצמה כוויקטוריה, נשמעה נרגשת. היא סיפרה לי שהיא התלבטה מאוד לפני שהתקשרה איתי, אך לבסוף החליטה לספר את הצד שלה של הסיפור, כדי להשקיט את מצפונה. היא סיפרה לי על חייה היום, אך עמדה על כך שלא אציין שום פרט שיזהה אותה, כי איש אינו יודע על פרשה זו בעברה. האדם היחידי שידע הכל היה בעלה השני, היהודי, שנפטר לפני כמה חודשים.

היא חזרה ותיארה את חייה בחיפה, את היכרותה עם בעלה הערבי ואת בריחתם ללבנון ב־1948. סיפורה תאם כמעט בכל את סיפורו של אבו־רזאלה. אך הדבר המפתיע ביותר בסיפורה נגע לעניין הבן, נביל: ויקטוריה טענה שהבן לא היה ולא נברא!

היא סיפרה שהיא היתה אמנם בהריון, ושבעלה רצה מאוד בבן ואפילו קבע את שמו, לכשייוולד. אך בחודש הרביעי להריונה היא הפילה ואושפזה בבית־חולים בביירות. זו היתה הפעם האחרונה שבה ראתה את בעלה. אחרי שיצאה מבית־החולים היא שהתה במשך שנה במינזר בלבנון, ואחר־כך הועברה לישראל דרך ראש־הניקרה (ולא דרך קפריסין, כפי שסבר הוא).

זמן קצר אחרי ששבה לארץ היא נישאה בשנית, נולדו לה ילדים, ופרשת נישואי־הבוסר לסעיד אבו־רזאלה נשכחה מליבה.

אחרי שקראה את סיפורו ונודע לה שהוא נעצר שוב על־ידי שירות־הביטחון של צבא לבנון בביירות, התחיל מצפונה להציק לה. היא ביקשה לפרסם את הצד שלה של הסיפור, בתיקווה שהוא יגיע לידי בעלה לשעבר,והוא יבין שאין לו ולא היה לו בן ממנה.

עד כאן סיפורה של תמי. העולם הזה יזאג, כמובן, להעביר את הדברים לאבו־עיישה, כדי שימסרם לבעל.

משפט־דיבה

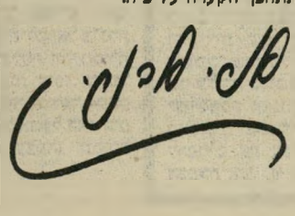
השבוע פסק שופט מחוזי בירושלים שהעולם הזה פירסם לפני שלוש שנים דיבה על חבר־הכנסת (כיום השר) חיים קורפו, כאשר סיקרנו את הוויכוח בכנסת על סידור־הלינה של הח"כים. הוא חייב את העולם הזה ועורכיו לשלם לשר סכום גדול של פיצויים (200 אלף שקלים).

במישפט זה התעוררו נקודות מישפטיות חשובות, ומובן מאליו שאין השבועון מקבל את פסיקת השופט. אנחנו נערער על פסק־דין זה לפני בית־המישפט העליון, ונטען כי השופט המחוזי המלומד טעה בפסק־דינו.

בהזדמנות זו כדאי להזכיר כי בכל תקופת קיומו חוייב העולם הזה רק במיספר זעיר של מישפטי־דיבה. זוהי עובדה מעניינת כשלעצמה, אם לוקחים בחשבון את אלפי כתבות־החשיפה שפירסם שבועון זה, שאין כמוהו בארץ לגילוי פרשות של שחיתות ושררה. בכל 33 שנות קיומה של מערכת זו לא הפסדנו אלא כמה עשרות מישפטי־דיבה — פחות מאשר רוב העיתונים החשובים בישראל.

יש לכך שתי סיבות: ההקפדה הרבה שבה אנחנו עורכים את החומר המתפרסם, והנכונות שלנו להודות בטעויות. כאשר אנו טועים בקביעת עובדות — דבר שהוא בלתי־נמנע בעיתון — אין שום צורך לאיים עלינו במישפטים. די לשכנע אותנו בכך שאכן טעינו. אנו סבורים כי ההגינות העיתונאית מחייבת, במיקרים אלה, להודות ולהתנצל, בלי שום לחץ.

גם בפרשת קורפו — שהיתה מסובכת מאוד מבחינה עובדתית — היינו מוכנים לכך, לגבי פרטים מסויימים שאחרי בירור נוסף לא עמדו במיבחן. אולם קורפו רצה במישפט, ובשלב זה גם הצליח. מותר לנו לקוות שבבית־המישפט העליון תתהפך הקערה על פיה.

העם
המילחמה הבאה

הימים חולפים, שנה עוברת — אבל המילחמה, אבל המילחמה אבל המילחמה תמיד נשארת...

השבוע תמלא שנה למילחמת־הלבנון — והמדינה נתונה בקדחת של ציפייה למילחמה חדשה (ראה כתבות).

בבתי־הקברות נתקלו מלווי החיילים, שנפלו בשבוע האחרון בלבנון בהורי החללים הראשונים של מילחמה זו, שבאו להתייחד עם זכר בניהם כמלאת שנה לנפילתם. בגלל הפער בין הלוח הכללי והלוח היהודי, חלו ימי־השנה של חללי השבוע הראשון של המילחמה לפני התאריך של יום־השנה האורתי.

שתי התופעות — בהלת המילחמה החדשה והפגיעה היומית בחיילי צה"ל בלבנון — מסמלות את המציאות בפרוס השנה השניה של מילחמת־לבנון, שחיתה צריכה להימשך, לפי תוכנית יזומיה, בין 48 עד 72 שעות.

המילחמה
"המחבלים" חוזרים

לספוג אבידות מדי יום, לפגת בלי תמורה — או לברוח קדימה, אל תוך מילחמה חדשה?

שנה אחרי שנפתחה המילחמה שנועדה, כביכול, "להרוס את תשתית המחבלים בלבנון", הכריזו דוברים ממשלתיים כי "המחבלים" חוזרים ללבנון. ישראל, כך נאמר, רואה בכך הפרה של ההסכם לפינוי "המחבלים", שהושג על־ידי פיליפ חביב.

היתה זאת הודעה מוזרה מכמה בחינות.

פיליפ חביב לא השיג הסכם בין ישראל ו"המחבלים". ישראל סירבה בפירוש לשאת־ולתת עם אש"ף. ה־הסכם לפינוי כוחות־אש"ף מביירות היה בין ישראל וממשלת־לבנון. אש"ף לא היה שותף לו. הסכמתו ניתנה רק בעקיפין, דרך צד שלישי.

יתר על כן, מעולם לא היה ברור על מה הוסכם, בעצם. ממשלת־ישראל טענה, כי לפי ההסכם אסור ל"מחבלים" להיות בלבנון כולה. אך ההסכם נגע למעשה רק בבעייה המידית שעמדה על הפרק: פינוי ביירות ומניעת גסיסתה של העיר.

ההסכם לא נגע בשום צורה שהיא בכוחות אש"ף שהיו מוצבים כבר אז בצפון, באיזור טריפולי, ובמיוחד, באיזור הביקעה. אם תוגברו עתה כוחות אלה, קיים ספק רב לגבי תחולת ההסכם דאז על תופעה זו.

קליפת־השום. אך אין חשיבות רבה לשאלה המישפטית. היא מוכיחה רק עד כמה מגוחך לנהל משא־ומתן עקיף בין צדדים לוחמים שאינם מכירים זה בזה, ועד כמה מפוקפק ערכו של הסכם, שהצדדים הלוחמים עצמם אינם שותפים לו.

בינתיים הוכח הדבר בצורה חותכת עוד יותר על־ידי גורלו של ההסכם הישראלי־לבנוני לפינוי לבנון. שני יריביה של ישראל בשדרה־הקרב — סוריה ואש"ף — אינם שותפים להסכם זה, ולא שותפו כלל במשא־ומתן להשגתו. אולם ההסכם אינו שווה את הנייר שעליו נחתם ברוב פאר וחגיגיות, אם סוריה ואש"ף לא יקבלו אותו. חתימתו של נשיא לבנון, אמין אל־ג'מייל, שווה מבחינה זו כקליפת־השום.

מוכיח זאת המצב הנוכחי בשטח, כאשר נהרגים ונפצעים חיילי צה"ל במילחמת־גרילה חריפה מדי יום.

ברירה אכזרית. בשום תקופה של קיום ישראל לא הצליחו פראיזן פלסטיניים להרוג ולפצוע ישראלים כה רבים כמו עכשיו בלבנון. אם נועדה מילחמת־הלבנון לשים קץ ליכולתם זו "אחת ולתמיד", הרי השיגה ברזיק את ההיפך.

מי הם הפוגעים בחיילי צה"ל בלבנון?

למעשה אין הדבר ברור כלל. ממשלת ישראל טוענת באורח שיגרתי שאלה הם ה"מחבלים". אך מי הם "המחבלים"?

שוק המציאות

אם כל מי שפוגע בחיילי צה"ל הוא "מחבל", הרי ההגדרה נכונה, אך חסרת־משמעות. בסלנג הישראלי, שהונהג על־ידי הממשלה עצמה, המילה "מחבלים" מתייחסת רק לפלסטינים, אנשי אש"ף.

אין ביטחון שכל הפיגועים בלבנון נעשים בידי אנשי אש"ף. בלבנון נוהגים הכל להרוג את הכל, ואי־אפשר לשלול את האפשרות שחיילי צה"ל נהרגים גם על־ידי דרוזים, שיעים, סונים, נוצרים ואנשי־הפלאנגות, שלכולם יש עכשיו אינטרס לפגוע בצה"ל — אם מתוך שינאה, אם כדי להשיג מטרות מסובכות יותר.

במידה שהתוקפים באים מן התחום הסורי, אין כל ביטחון שאין אלה אנשי־קומנדו סוריים, או חברים של אירגונים פלסטיניים הכפופים לסורים במישרין.

עתה עומדת הממשלה לפני ברירה אכזרית: להמשיך ולספוג אבידות מדי יום: לסגת אחורה בלי תמורה, או לסגת קדימה — אל תוך מילחמה חדשה, שקורבנותיה יהיו רבים לאין שיעור יותר.

הכנסת
חזירויות בהיכל

עורך־דין זוטר יכול להסוך למולטי־מיליונר בקדנציה אחת בכנסת — אם הוא יודע איך.

זהו תהליך החוזר על עצמו בכנסת אחת לשנה־שנתיים:

כלי־התיקשורת מגלים פרשת שחיתות, הנוגעת במעורבות של חברי־כנסת בעסקים. קמה המולה. יו"ר הכנסת מכריז שצריכים לעשות משהו. חברי־הכנסת מחליטים שהגיע הזמן לפעול. כעבור כמה ימים שוכחת ההמולה, והכל נשאר כפי שהיה.

השבוע זה קרה שוב. סגן ראש־הממשלה, דויד לוי, נטל את היוזמה לידיו. בישיבת הממשלה, שממנה דולפת כל מילה הנאמרת בה, טען כי חברי־הכנסת רוני מילוא ואהוד אולמרט משתמשים במעמדם כדי להתעשר כעורכי־דין.

עדיין לא החלימה הכנסת מגילויים כאלה — שכל חבר־כנסת יודע אותם מזמן — כאשר נחתה על הבית מהלומה נוספת. ח"כ אברהם שפירא, הבוס האמיתי של הקואליציה ושל הכנסת כולה, הואשם על־ידי מבקר־המדינה בכך שמיפעליו קיבלו מתנות מופלגות, בסך של עשרות מיליונים של לירות, מידי הממשלה. כל אחד מ־120 הח"כים ידע היטב שמשום דבר לא ישתנה. הח"כים שאין להם עסקים פרטים מקנאים בחבריהם, ואלה מצפצפים עליהם ועל הציבור. כמה עשרות ח"כים, המתייחסים אל הכנסת כאל קרש־קפיצה להתעשרות מהירה, הופכים במהירות רבה למיל־יונרים. למעשה די בקדנציה אחד של עורך־דין צעיר, הקרוב לשילטון, כדי לצבור כמה מיליוני דולרים. כאשר פושטת השמועה שהוא "יכול לסדר עניינים", מתחילה הפרקטיקה שלו לזנק אל על — גם אם הכל מודים, מאחורי גבו, שהוא מישפטן זוטר מאוד.

המיקרה של ח"כ שפירא שונה במהותו. ידוע כי אגודת־ישראל מוכרת את הצבעותיה תמורת כסף. וזהי מסורת שהחלו בה עוד בשנות ה־50, כאשר הצביעה האגודה בעד המשך קיום המימשל הצבאי (שחל אז על האזרחים הערביים בישראל עצמה) תמורת רשיון של בנק.

מי מעוניין במילחמה בין מילחמת העצבים

ה**סימן המפחיד ביותר** בא מארצות־הברית.

לפתע, באילו על פי סימן, שינו אמצעי־התיקשורת בארצות־הברית את הסיגנון.

עד לאותו רגע, ביום השישי, פיר־סמה ממשלת ארצות־הברית הודעות שיגרתיות על המצב בגבול ישראל־סוריה. היא פנתה אל שני הצדדים בבקשה לשמור על התאפקות, קיוותה שלא יקרה דבר.

לפתע זה השתנה. ממשלת־ארצות־הברית האשימה את סוריה וברית־המועצות בחיזרור־מילחמה, העניקה גיבוי מוחלט ובלתי־מסוייג לישראל. קוראי העיתונים האמריקאיים התר־שמו כי המילחמה עומדת בשער, ועלולה לפרוץ בכל רגע.

בבירות העולם גרשם שינוי זה מייד בסיסמוגרפים הפוליטיים. רבים, שלא האמינו עד לאותו רגע כי אכן עלולה לפרוץ מילחמה במיזרח התיכון, התכוננו לאפשרות זו.

היתה לכך סיבה מעשית: שום ברירת־בעולם לא האמין כי ישראל תצא למילחמה כזאת בלי גיבוי אמריקאי מוחלט, הרמזים כאילו קיים עתה גיבוי כזה שינו את התמונה לחלוטין.

גבול בין המעצמות

ו**הי תוצאת אחד** השינויים הגדולים במפה העולמית, שחל בחודשים האחרונים, בעיקבות מילחמת־הלבנון.

גבול ישראל־סוריה הפך לגבול בין שתי מעצמות־העל — כמו הגבול בין שתי הגרמניות, או גבול תורכיה — ברית־המועצות.

גם לפני־כן היה זה גבול רגיש. סוריה היתה קשורה גם אז בברית־המועצות, וישראל בארצות־הברית. אך מתיחות בגבול זה לא היתה יוצרת בהכרח ואוטומטית משבר גלובלי.

מצב זה השתנה כאשר הכניסו הסובייטים לסוריה את הטילים החדישים ואת יחידות צבאם.

מאותו הרגע קיבל הגבול צביון חדש. כי פירושה של התקפה ישראלית — גם מוגבלת וחד־ממדית — הוא עתה התנגשות עם שלוחות של הצבא הסובייטי. יותר מזה: היוקרה המדינית והצבאית של ברית־המועצות הונחה על כף המאזניים.

מצב כזה לא היה קיים בעבר. גם במילחמת־ההתשה, כאשר הפילו מטוסי צה"ל ארבעה טייסים סובייטיים בחזית התעלה, לא היה הדבר בבחינת משבר בינלאומי. הנוכחות הצבאית הסובייטית במצריים היתה דיסקרטית הרבה יותר. היא לא היוותה "חוט מעידה" — חוט שכאשר התוקפים מועדים ביגללו, מופעלת מערכת־הגנה שלמה.

במצריים השתנה המצב כאשר קיב־לה ברית־המועצות לידיה את ההגנה האווירית שם, בעיקבות "ההפצצות לעומק" שממשלת גולדה מאיר החלי־טה עליהן, ברוב חוכמתה, על פי עצת יצחק רבין. אז נוצרה נוכחות סובייטית מאסיבית במצריים, וישראל נאלצה להפסיק את המילחמה ולהסכים ל־הפסקת־אש. זו נמשכה עד שגידע אנוור אל־סאדאת את היוצעים הסובייטים מארצו, ופתח במילחמת יום־הכיפורים.

מדוע החליטו הסובייטים ליצור עתה מצב כזה בגבול הסורי?

התשובה הסבירה היא: לא היתה להם ברירה. מילחמת־הלבנון איימה על שרידי השפעתם בעולם הערבי. הפלסטינים זעמו, מפני שהסובייטים לא נקפו אצבע כדי לעזור להם בביירות הנצורה (ראה הנדון). כל־המצב היה משתנה אילו שלחו הרוסים נושאת־מטוסים אחת לנמל ביירות: אמר אז מנהיג פלסטיני בשיחה פרטית. אך הסובייטים היו זהירים, כדרכם, ולא זזו.

באותו הזמן השמיד צה"ל את הטילים הסוריים, מתוצרת סובייטית, שחנו בלבנון. אותם טילים היו חלק ממערך, שחלקו הגדול היה על אדמת סוריה, וחלקו הקטן על אדמת לבנון. השמדת הטילים בלבנון, בלי השמדת הטילים בצד־הסורי של הגבול, לא היתה בעלת ערך צבאי רב. צה"ל בחר בדרך זו, מפני שמתקפת־הטילים בשטח סוריה היתה עלולה לגרום למילחמה עם הסובייטים, אבל גם השמדת הטילים על אדמת לבנון הנחיתה מכה איומה על היוקרה הסובייטית בעולם הערבי ובעולם כולו.

הרוב הרוסי נראה, לפתע, כמיפלצת חלושה, שנפלו לה השיניים והציפורניים.

יתר על כן, בסוריה נפוצו שמועות כאילו הטילים הסובייטים שהוצבו בסוריה לא היו מלכתחילה אלא גרוסאות, ושלא צויידו באמצעי־המגן המתוחכמים הדרושים. הסובייטים, כך התהלכה השמועה, חששו להפקיד מכשירים סודיים אלא בידי הסורים.

הסובייטים עמדו לפני ברירה משונה ואכזרית: לוותר על שאירת השפעתם במרחב, או ליצור בסוריה נוכחות צבאית מאסיבית.

הם בחרו בדרך השניה. זה היה הימור מחושב ומסוכן, המטיל עתה את צילו על המצב הנוכחי.

הסובייטים: בני־ערובה

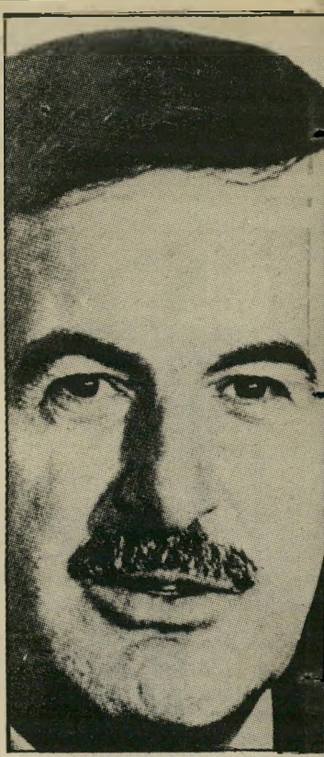
כ**שנולדה הנוכחות** הצבאית הסובייטית החדשה בסוריה, היו לכך תוצאות מיידיות. בין השאר:

● **גבול סוריה־ישראל הפך לגבול מעצמתי חם.** בכל גבול כזה קיים מצב של „מישוש" הדדי — כל אחד משני הצדדים מנסה מדי פעם „למשש", באמצעות תקריות, כדי לבדוק איך יגיב הצד השני, ועד לאיזו נקודה של הסתכנות הוא מוכן להגיע במישחק של „עד עברי פי פחת".

● **היחידות הסובייטיות בסוריה הפכו בנות־ערובה.** מכיוון שאין גבול משותף בין סוריה וברית־המועצות, יהיה קשה לברית־המועצות לתגבר את כוחותיה שם במצב של מילחמה. אם תותקפנה היחידות האלה על־ידי ארצות־הברית, באמצעות צה"ל, תעמוד ברית־המועצות לפני הברירה להפקיר אותן, ולספוג מכה נוראה נוספת ליוקרתה, או להגיב בסוריה או במקום אחר בעולם בצורה שתביא לסכנה של מילחמה

(המשך בעמוד 8)

ישראל וסוריה? מה הסיכוי שתפרוץ בימים או בשבועות הקרובים?

הנשיא אסד
אי־אפשר בלעדיו

סורית היתה גורמת לתוצאה בלתי־צפויה, לא היתה תגובת צה"ל אוטומטית. צה"ל הוא צבא ממושמע, המקבל הוראות מן הממשלה. הממשלה היא קנאית. אבל לא מטורפת. היא לא תיגרר לתגובה, מבלי לוודא מראש עם האמריקאים שיש לה גיבוי.

דווקא משום־כך, היו כמה ממאורעות השבוע מפחידים למדי.

הסורים ירו טילים לעבר מטוסים ישראליים ש„סיירו בשמי לבנון." לפי ההודעה הסורית, פעלו מטוסים אלה בשמי השטח הסורי בלבנון — דבר שהיווה הזמנה ברורה לתקרית. דובר צה"ל סירב לפרט היכן בדיוק אירעה התקרית, וכך אישר בעקיפין שהיא אכן אירעה מעל לראשיהם של הכוחות הסוריים.

אם אכן זה היה כך, היתה באן פעולה יזומה, שבעליה ידעו שהיא עלולה להביא להתלקחות גדולה. משמע: מישהו החליט „למשש" את הצד השני בצורה שהיתה עלולה להביא להתפר־צצות.

עד עברי פי־פחת

לְמי יש אינטרס בהתלקחות מילחמתית בשעה זו? מבחינה תיאורטית, אפשר לייחס אינטרס לגרום למשבר שיוכיח את כוחה ואת נוכחות במרחב, ושיסתיים קרוב לוודאי בכינוס ועידה בינלאומית לפיתרון בעיות המרחב בנוסח ועידת־ז'נבה, שבה היה לה חלק שווה לחלקם של האמריקאים.

● **לסוריה** יכול להיות אינטרס להוכיח לערבים כי היא מדינת־העימות היעילה היחידה, שאינה פוחדת מפני צה"ל, ובכך לרכז בידיה קלפים חזקים במישחק הבינערבי. היא יכולה להיות מעוניינת בפיצוץ ההסכם בלבנון, ובהוכחה שאין הסדר בלעדיה.

● **לממשלת־ישראל** יכול להיות אינטרס להסיח את הדעת מן הכישלון של מילחמת־הלבנון, שהסתיימה במצב ללא פיתרון, כאשר ההסכם הישראלי־לבנוני תלוי כולו בסוריה, וזו אינה נותנת יד להצלת יוקרתו של מנחם בגין. כאשר נהרגים ונפצעים חיילי צה"ל מדי יום בלבנון, ושום סוף אינו נראה באופק, יכול פיתוי כזה להיות גדול.

(מצב זה מזכיר את הבריחה על החולה, המתלונן באוזני הרופא על נזלת. הרופא מייעץ לו להתהלך עירום בשלג, כדי ללקות בדלקת־ריאות. „אין לי תרופה לנזלת," אומר הרופא. „אבל אני יודע איך לרפא דלקת־ריאות." אין לישראל תרופה נגד מילחמת־הגרילה בלבנון, אבל יש לה מומחיות במילחמה גדולה.)

כיום בידי האמריקאים. ההחלטה אם תהיה מילחמה בגבול ישראל־סוריה היא, קודם כל, החלטה שלהם.

גם בישראל קיימת השאלה מי מסוגל להחליט. למנחם בגין יש תקופות של העדרות מן המציאות ושל נוכחות מוגברת. שר־הביטחון החדש, בניגוד לקודמו, אינו אישיות דומי־ננטית, המקבלת על עצמה אחריות היסטורית. משה ארנס אינו לוקה בשגעון־גדלות, אך הוא קרוב מאוד לאמריקאים, ויש ביטחון גמור בכך שיפעל תוך תיאום הדוק ביותר עם וושינגטון בכל עניין. ברור כי האופר־זיציה תתמוך בממשלה בכל עניין, כפי שעשתה ערב המילחמה בלבנון. אחד מראשי אש"ף, ח'ליל („אבו־ג'יהאד") אל־וזיר, הממלא תפקיד של שר־הביטחון באירגונו, טען השבוע כי העובדה שבגין זימן את שימעון פרס ועמיתיו לפגישה, מלמדת על כך שהתקבלה החלטה לפתוח במילחמה.

בשעתו סיפר סגן־אלוף מצרי, שנשבה במילחמת־סיני, כי הצבא המצרי היה נכנס לכוננות גבוהה ככל פעם שדויד בן־גוריון השמיע הצעת־שלום. כיום סביר להניח כי כל צד מחדד את חושיו כאשר הצד השני מדבר על „הרפייה" ו„ירידת המתח", מחשש שמא זהו תימרון־הטעייה פסיכולוגי לפני התקפה.

מילחמת יום־הכיפורים ברמת־הגולן
לקבל מידע על הטילים הסובייטיים

אינטרס כזה לכל אחד מארבעת הצדדים המעורבים — שתי המדינות ושתי מעצמות־העל. למשל:

● **לארצות־הברית** יכול להיות אינטרס לקבל בחינם (מבחינת חיים אמריקאיים) מידע חיוני על הטילים הסובייטיים וחולשותיהם, וכן לרחוק את ברית־המועצות לפינה ולגרום לאובדן יוקרתה במרחב, אם זו לא תסתכן בפעולה מאסיבית. ארצות־הברית מעוניינת גם לחסל את התנגדות הסורים להסכם הישראלי־לבנוני, שהתרוקן מתוכנו בגלל סוריה, ושהוא ההישג היחידי של הנשיא רונלד רגן במדיניות־חוץ.

● **לברית־המועצות** יכול להיות עניין בהגברת המתיחות והר־פייתה. כל זה לא היה אלא מסך־עשן עדיר, שמאחוריו התקבלו אי־שם ה־החלטות האמיתיות.

מארבעת האינטרסים הא־לה, מהו הסביר ביותר?

ההנהגה הסובייטית זהירה מדי. מכדי לממש את האופציה הזאת. נשיא סוריה, חאפט' אל־אסד, הוא הרפתקן, אך הוא מחושב וקר־רוח, ואין להניח כי ישוש לשחק „על כל הבנק". מילחמה כזאת תהיה מסוכנת מדי עבורו אישית ועבור ארצו.

בצד האמריקאי המצב מעורפל יותר. איש אינו יודע מי מחליט בוושינגטון, וכיצד. הנשיא הוא שחקן, הקורא שורות שהוכתבו לו, ואין איש יודע מי כותב את התמליל ברגע כלשהו בוושינגטון.

דבר אחד ברור: הכדור הוא כיום בידי האמריקאים. ההח־לטה אם תהיה מילחמה בגבול ישראל־סוריה היא, קודם כל, החלטה שלהם.

גם בישראל קיימת השאלה מי מסוגל להחליט. למנחם בגין יש תקופות של העדרות מן המציאות ושל נוכחות מוגברת. שר־הביטחון החדש, בניגוד לקודמו, אינו אישיות דומי־ננטית, המקבלת על עצמה אחריות היסטורית. משה ארנס אינו לוקה בשגעון־גדלות, אך הוא קרוב מאוד לאמריקאים, ויש ביטחון גמור בכך שיפעל תוך תיאום הדוק ביותר עם וושינגטון בכל עניין. ברור כי האופר־זיציה תתמוך בממשלה בכל עניין, כפי שעשתה ערב המילחמה בלבנון. אחד מראשי אש"ף, ח'ליל („אבו־ג'יהאד") אל־וזיר, הממלא תפקיד של שר־הביטחון באירגונו, טען השבוע כי העובדה שבגין זימן את שימעון פרס ועמיתיו לפגישה, מלמדת על כך שהתקבלה החלטה לפתוח במילחמה.

בשעתו סיפר סגן־אלוף מצרי, שנשבה במילחמת־סיני, כי הצבא המצרי היה נכנס לכוננות גבוהה ככל פעם שדויד בן־גוריון השמיע הצעת־שלום. כיום סביר להניח כי כל צד מחדד את חושיו כאשר הצד השני מדבר על „הרפייה" ו„ירידת המתח",

מסך עשן

לְבן אי־אפשר היה לדעת, השבוע, איך יפול דבר — למרות ההודעות המרגיעות משני הצדדים. המצב המדיני לא השתנה, והוא טעון חומר־נפץ.

האבידות שספג צה"ל מדי יום בלבנון בוודאי לא הקלו על המצב. ממשלת־בגין נתפסה במילכוד.

היא מצוייה במצב ללא פיתרון. הסורים יכולים למנוע עד בוש את הגשמת ההסכם הישראלי־לבנוני, ובכך להחזיק את צה"ל בעמדותיו הנוכחיות. נסיגה חד־צדדית בלי הסכמה סורית אינה פותרת את הבעייה, מפני שהסורים או בעלי־בריתם הפלסטיניים ייכנסו בלי ספק לשטח שממנו ייסוג צה"ל. השינוי היחידי יהיה שצה"ל יוכל לבחור לעצמו קווים נוחים יותר.

יש ציניקאים המאמינים כי כל אווירת־המילחמה היא מלאכותית, מפני שבעצם קיים בפועל שיתוף־פעולה ושיתוף־אינטרסים בין ישראל וסוריה. המשך הנוכחות הסורית בלבנון מעניק לגיטימציה מלאה להישארות צה"ל בדרום לבנון ולהנצחת הכיבוש הישראלי שם. ואילו המשך הנוכחות של צה"ל שם מעניק לגיטימציה ערבית מלאה להישארות הסורים בביקעה ובצפון לבנון — שני איזורים בעלי חשיבות איסטראטגית רבה להגנת סוריה עצמה.

הגורם המפריך תמונה אידילית זו הוא מילחמת־הגרילה החריפה, ה־מפילה קורבנות מצה"ל. היא מונעת את המצב מלהיות סטאטי, והופכת אותו לדינאמי. ממשלת־ישראל לא תוכל להחזיק לאורך ימים במצב זה, היוצר בעייה חמורה מאוד בתוך ישראל עצמה.

משום־כך קשה לדעת איך יסול דבר. החששות של ה־אבות והאמהות היו מוצדקים.

אין תקרית מיקרית

דְ החלטה אם תפרוץ מילחמה בגבול ישראל־סוריה אינה, על כן, החלטה ישראלית, ואולי גם לא החלטה סורית. כל אחת משתיהן זקוקה לגיבוי מוחלט של מעצמת־העל „שלה" כדי לזוז על הלוח.

השבוע חיו רבים בפחד שמא תקרית מיקרית תתפתח למימדים של מילחמה גדולה, ואולי אף של מילחמת־עולם.

לפי תסריט זה, יכול היה לקרות משהו כזה: „מחבל" במערך הסורי יורה טיל לעבר מטוס ישראלי ומפיל אותו. ישראל מגיבה בהתקפה מאסיבית על המערך הסורי. ברית־המועצות מתע־רבת — וכך יש מילחמה גדולה, שבה יפלו מאות רבות של חיילי צה"ל, וכדברי נשיא סוריה — „20 אלף חיילים סוריים."

למעשה אין סכנה זו סבירה. בצד הסורי יש פיקוח חמור על כל המהלכים מטעם מישטר דיקטטורי, שאין אצלו חוכמות. גם כוחות אש"ף משולבים לגמרי בשרשרת־הפיקוד, ואיש לא יפעל שם שלא על דעת השילטון. גם אילו אירעה תקלה, ופעולה עולמית. מצב זה מעניק יתרון גדול לאמריקאים, ואין ספק כי זהו פיתוי גדול לפנטאגון, המסוגל להפעילבכל עת את צה"ל.

● **ארצות־הברית מעוניינת במידע על הטילים.** הטילים החדישים, שהוצבו על־ידי ברית־המועצות בסוריה, הם סודיים מאין כמותם, עד כדי כך שהיחידות הסובייטיות שם אינן מרשות גם לקצינים סוריים להיכנס לבסיסיהם. מכיוון שאלה הם אותם הטילים המגינים גם על המרחב האווירי הסובייטי, הרי בדיקתם היא אינטרס איסטראטגי חיוני לארצות־הברית. התקפה צה"לית, שתחשוף את החולשות והמיגבלות של טילים אלה, ושתבדוק את יעילות המכשירים האמריקאיים והישראליים, עשוייה להעניק לאמריקאים יתרון צבאי כביר במישחק הגלובלי.

בכל החישובים האלה ממלאה ישראל רק תפקיד של סיוע בלוח השח־מט — כלי שניתן להזיזו לבאן ולבאן. זוהי אחת התוצאות של מילחמת־הלבנון.

הם חשו כי אי־שם מתנהל מישחק מסוכן בחיי בניהם, וכי לדעתו של הציבור הישראלי אין כימעט כל השפעה על כך.

רק דבר אחד היה בטוח לגמרי: לא היה שום ערך למיליוני המילים שנשפכו השבוע באמצעי־התיקשורת הישראליים והעולמיים, להכרזות ה־שרים על התגברות המתיחות והר־פייתה. כל זה לא היה אלא מסך־עשן עדיר, שמאחוריו התקבלו אי־שם ה־החלטות האמיתיות.

החלטות אשר יכלו, בהבל־פה, להביא למותם הסיתאומי של אלפי בני־אדם בשני עברי החזית.

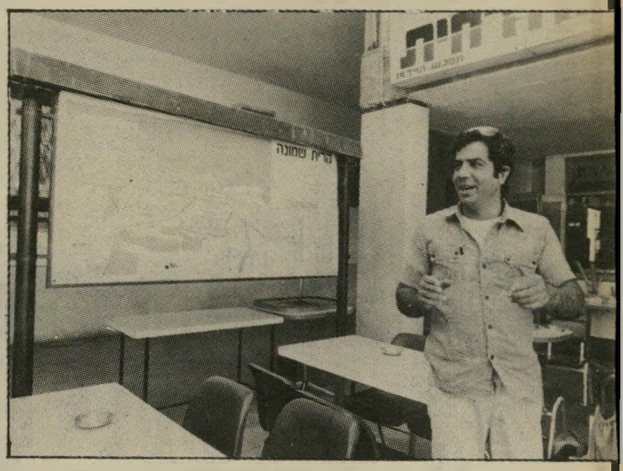
לפני שנה בדיוק יצאה ענת סרגוסטי לגבול הצפוני כדי לדווח על הכוננות למילחמה. השבוע חזרה לשם

המיקלט מוכן שוב מיקלט בשכונת יהודה הלוי ב־קריית־שמונה. המיקלט נקי אך הדיירים מתלוננים כי הוא קטן מדי להכיל את כל 20 המישפחות המתגוררות בבניין. התושבים אינם בטוחים שלא יזדקקו למיקלטים, ואינם מרגישים שקט אחרי המילחמה האחרונה.

שלום חדשה,

מילחמה חדשה

עד הסוף מוכן ללכת דויד מקאיס, המכונה "דויד וידיאו". הוא חושב כי ישראל הפסיקה את המילחמה מוקדם מדי. "חבל שהפסיקו באמצע, היו צריכים להמשיך עד דמשק."

"ב רגע שאני שומעת עוד קטיושה אחת, אני בורחת מפה!" הכריזה לאה סטרול, אשה מבוגרת, שישבה בחברת בעלה, דויד, על ספסל פלסטיק כתום בשכונת השיכונים המדורגים במטולה. ניכר היה בפניה שהיא עייפה מן המתח הרב של מילחמת הלבנון, וחוששת מאוד פן תפרוץ הקיץ מילחמה נוספת עם סוריה.

כותרות ראשיות בעיתונים היומיים והידיעות שבראש מהדורות החדשות סיפרו השבוע על הכוננות המוגברת של צה"ל בצפון, על מצב מתוח בין הישראלים והסורים בביקעת הלבנון. הפרשנים דיברו על אפשרות מילחמה בחזית הסורית. סוכנויות־הידיעות דיווחו, שתושבי אצבע־הגליל מנקים ומכינים מחדש את המיקלטים שלהם.

בשנה שעברה, בדיוק באותה העונה, עם תחילת הקיץ, נסעתי ליישובי אצבע־הגליל. המצב אז היה מתוח, כוחות צבא רבים מילאו את שדות־החיטה המבשילה מצפון לקרית־שמונה. התושבים בילו את מרבית זמנם בהתרוצצות בין המיקלטים והבתים. אחרים נטשו את בתיהם ונסו דרומה, אל מרכז הארץ הבטוח.

ואז פרצה מילחמת־הלבנון.

חזרתי השבוע לאותם המקומות. מתח רב ניכר באוויר, כמו שקט שלפני סערה גדולה, כמו החשש מפני הבלתי־ידוע.

ממש כמו לפני כל המילחמות שהיו.

ליד מלון ארזים במטולה שוב ניצב טור ארוך של מכוניות שכורות. צוותי־טלוויזיה רבים חזרו למקום, שהיה לפני שנה מרכז תיקשורת מאולתר. תושבי המקום מדמים אותם לעורבים שחורים. עורב שחור, לפי האמונה התפלה, הוא סימן ברור לאסון העומד להתרחש — כך העיתונאים לגבי תושבי הצפון.

מטולה שוב הומה: חיילים מזוקנים ומרושלים מחכים לטרמפ, ג'יפים צבאיים זריזים מתמרנים במומחיות ברחוב הראשי המתפתל של המושבה, מטוסים משמיעים בומים על־קוליים ממעל, יש מי שמנקה את המיקלט ומפנה אותו מרהיטים. אין לדעת איך יתפתח המצב.

למבוגרים יותר אין כוח למילחמה נוספת והם מודיעים שיעזבו ברגע שתיירה הירייה הראשונה באיזור. למרות מילחמת־הלבנון, המילחמה שאמורה היתה לשחרר אותם מן המתח, הם אינם מרגישים בטוח לגמרי. כל בום על־קולי מקפיץ אותם ממקומם.

בשניסיתי לערער על כך ולהזכיר את 11 חודשי הפסקת־האש. "כל השנה היו פה קטיושות ונהרגו אנשים. אנחנו חיים פה, אנחנו יודעים מה היה!"

בכניסה הדרומית של העיר, מצד שמאל של הכביש, עומד פסל חדש ומוזר מאין כמוהו — על גיבעה קטנה מגודרת ניצבים שלושה טנקים שקניהם מופנים מיזרחה, לכיוון רמת־הגולן. הטנקים צבועים בשלושה צבעים עזים: כחול, צהוב ואדום.

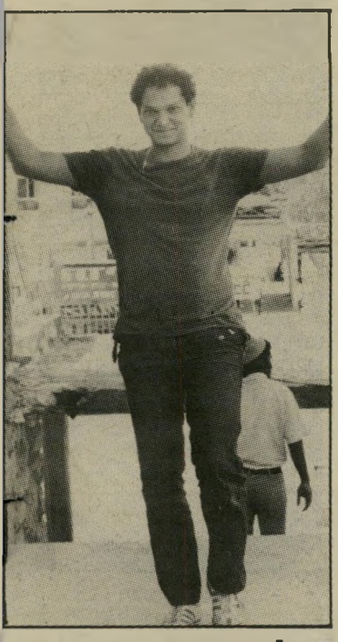
תושבי קרית־שמונה אינם יכולים כל רכב צבאי שעובר מלווה במבטי־חרדה.

"כל השנה — קטיושות!"

הדור היותר צעיר של המושבה, לעומת זאת, מודאג מבעייה אחרת לגמרי. רבים מתושבי מטולה מחזיקים בשיטתי־מטע נרחבים. בשנות "הגדר הטובה" התרגלו לגייס בעונת הקטיף, בקיץ, פועלים רבים מדרום לבנון. זה כוח־עבודה זול, בלתי־מאורגן וחסר זכויות סוציאליות, פועלים העוברים בבוקר את הגבול ושבים בערב לכפרים הלבנוניים.

השנה, כך אומרים במטולה, יש בעייה: קשה מאוד להשיג פועלים לבנוניים. את כל הצעירים גייס סעד חדאד למיליציות שלו, ולתושבי המושבה לא תהיה ברירה אלא להיעזר בפועלים דרוזים מרמת־הגולן — אלא שאלה דורשים הרבה יותר, ומקום מגוריהם רחוק יותר.

בירור קצר בין התושבים בקרית־שמונה אינו משאיר מקום לספק: רובם חושבים שמילחמת לבנון היתה מילחמה מוצדקת. הם בטוחים, אחרי שטיפת־המוח שעשתה הממשלה בעזרת אמצעי־התיקשורת, שהשנה שקדמה למילחמה היתה שנה נוראה. "מה את יודעת?" אמרו לי בזעם

שלווה מוטי כהן אומר, ש־הוא תמיד ישן טוב וחושב שהמילחמה עזרה להחזיר את השלווה והשקט לאיזור הסוער.

קטיושות אייל בן־שימול (13) מצביע על הקיר משפחתו ניסתה לעבור לאשדוד, אך חזרה אחרי שנה. מצביע על הקיר שבו פגעו הקטיושות ופצעו את אביו.

לא נעזוב שתי תלמידות מקיבוץ נאות־מרדכי, דפנה טריגר ופאולה תמם, בנות 14. הן לא מעלות בדעתן לעזוב את הגליל

להודות בפה מלא כי המילחמה האחרונה עזרה במשהו להפגת המתח באיזור. הם עדיין חוששים, המקלטים עומדים מוכנים ונקיים והם ועוברים תהליך שיפוץ מזורז — מה שבטוח, על כל צרה.

רבים מתושבי השכונות ידעו בשנים שעברו טילטולים רבים. אין כמעט מישפחה בעיר שלא בילתה חלק ניכר מזמנה במרכז הארץ. חלקם, בעיקר הנשים והילדים, התארחו במשך תקופות ארוכות אצל קרובים, והיו אף כאלה שהרחיקו לכת ומכרו את דירתם וניסו למצוא לעצמם מקום־מגורים חדש.

ליליאן ודויד בן שימול עזבו את קריית־שמונה לפני כשנתיים. הם חשבו להשתקע באשדוד, לא רצו יותר לחזור ואף מכרו את דירתם בקריית־שמונה.

„בעלי נפצע מקטיושות שנפלו ברירה," סיפרה ליליאן, כשהיא שולחת אל בעלה מבט רואג. „היו לו סיוטים והוא לא רצה יותר להשאר במקום." מישפחת בן־שימול, כמו רוב המישפחות בעיר, הגיעה ממארוקו בשנות החמישים והובאה מייד לקריית־שמונה.

הם ניסו את מזלם באשדוד, אך לא הסתדרו: „יש שם יותר מדי פשע. אם כל „דויד וידיאו," ישב בפתח המיסעדה שלו. גם הוא, כמו תושבים רבים אחרים, עזב את קריית־שמונה וניסה לחיות במקום אחר. אחרי תקופת־נסיון חזר העירה.

גם הוא בא ממארוקו, הגיע מייד לצפון.

קולטים את המתח הרב של הימים האחרונים. בכל מיקרה, המיקלט של השיכון מוכן — אחרי שעבר שיפוץ יסודי בחודש שעבר.

„המילחמה ברחה לי"

עמרם בן־סימון, בעל המכולת בשכונת יהודה הלוי, לעומתם, היה מעדיף לעבור לגור במקום אחר במרכז הארץ, כך כל מישפחתו באה יחד ממארוקו, הובאה למעברה באיזור ומשם עברה ישר לקריית־שמונה.

הוא אינו יכול לעזוב ולהשאיר את תשעת אחיו בעיר.

„היום," אומר בן־סימון, כמו מנסה לשכנע את עצמו, „אני מרגיש יחסית יותר בטוח. אני יודע שצה"ל יושב שם, אז אין להם אפשרות לשלוח יותר קטיושות.

הוא מלא הערכה ותודה לממשלה, ששיחררה אותו מפחד הקטיושות. הוא זועם על אנשי שלום עכשיו שהחלו השבוע בצעדת־מחאה נגד מילחמת הלבנון. „המלוכלכים שלום עכשיו, הם צריכים להודות לממשלה ולא להפגין!"

במרכז המיסחרי של העיר פגשתי באיש זועם. דויד מקאיס, המכונה בפי

חובה ומילואים

שני חיילים, מימין חייל חובה ומשמאל חייל מילואים, המשרתים באיזור הצפון. הם אינם יודעים מתי ייגמר כבר המצב המתוח ורוצים לחזור הביתה. חיילים רבים התלוננו על הפקעות מחירים במיסעדות בצפון וטענו, כי האנשים ניצלו את המצב לרעה.

„לא היה כדאי!"

משה, מעיין ותלמה ג'מיל, תושבי מטולה, סבורים שהמחיר בחיי החיילים שנפלו לא היה כדאי. „מי שבא לגור פה צריך לדעת שאלה החיים כאן." מילחמת־לבנון היתה מילחמה מוגזמת, לדעתם. בכל מיקרה המיקלט מוכן – לכל מיקרה שלא יהיה.

מישהו רוצה לעזוב את הבית, הוא צריך לשים שומר — אחרת לא ימצא כלום כשיחזור." לכן חזרו לקריית־שמונה.

הם קנו דירה חדשה באותו בנין שבו גרו קודם, ומקווים לטוב. אין בליבם מרירות על חייהם הקשים בצפון. הם מקווים שיהיה טוב, אולי עדיין לא הוא שלם לגורל כיבוש ביירות. „חבל שהפסיקו באמצע," הוא אומר בשיא הרציונות, כשעיניו בורקות, „למה לא רמשק? צריך היה להשמיד אותם אחד־אחד, זה טוב למדינה שנהרוג את כל הפלסטינים. יותר טוב שהמחבלים נכנסים לבתים שלנו והורגים את הילדים שלנו? „מילחמה זה הפיתרון, וזה טוב בעיקר לתושבי־הגליל, אבל גם לכל עם ישראל!"

הוא נואם נאום ארוך, מסביר את עצמו בתנועות ידיים מהירות, מסתכל על חבריו הישבים לידו ומהנהנים בראשם.

לא, במילחמה האחרונה הוא לא השתתף, הוא מתחמק ואומר שהיה תקופה קצרה בקורס־חובשים וממהר להוסיף: „אבל נלחמתי בכל שאר המילחמות — בששת הימים, בהתשה וביום־הכיפורים. מילחמת שלום־הגליל ברחה לי."

רבים מתושבי קריית־שמונה משוכנעים שצריך להרוג את כל ה"מחבלים", ושרק כך יבוא פיתרון לסיכסוך באיזור. שטיפת־המוח התעמולתית, שעברה דרך אמצעי־התיקשורת השונים, פעלה כאן בצורה כמעט מושלמת — יש „מחבלים" ואלה אינם בני־אדם. אלה הם מין חיות משונות שצריך רק להרוג אותם. עם חיות כאלה אי־אפשר לדבר.

היחידים שקישרו את המילחמה עם המחיר היקר ששולם, היו משה ותלמה ג'מיל. הם מתגוררים מזה שמונה שנים במטולה, ועכשיו מסיימים את בניית ביתם.

תלמה היא דיירת בת קיבוץ חולתה, משה היה תושב מרכז הארץ. הם עברו לכאן מכיוון שחיפשו שקט, אוויר נקי וטבע — ואת כל זה מצאו בצפון. „מי שבא לגור פה," אמרה תלמה במבט בוטח בעיניה הכחולות, „צריך לדעת שאלה החיים כאן. שיש כאן מתח ולפעמים יותר מזה. עכשיו יש 500 מישפחות שכולות. זה לא שווה את המחיר הכבד."

לרגע נראה כאילו לא עברה שנה. האנשים הם אותם האנשים, הדיבורים הם אותם הדיבורים, התמונות כמעט זהות לתמונות שצולמו בשנה שעברה; החיילים הרבים וכלי־הרכב הצבאיים — הכל כאילו מתרחש בשנה שעברה — אלא שהשנה יש 500 חיילים פחות, והשקט לא שרר בצפון הארץ אפילו ארבעים שעה. **ענת סרגוסטי** ■

„הילדים פוחדים!"

אומרים עמרם וריימונד בן־סימון, בעלי מכולת בקריית־שמונה. אחרי לילות רבים של קטיושות, שעברו עליהם, עדיין מתקשים הילדים לישון בשקט. הם באו ממארוקו בשנות החמישים והגיעו מייד לגליל.

„בפעם הבאה נברח!"

אומרת לאה סטרול, תושבת מטולה. אין לה כבר כוח למילחמה נוספת, ואם זו אכן תפרוץ, היא תעזוב את המקום. לידה, על הספסל מימין יושבים: הרמן שרייבר ובעלה של לאה, דויד סטרול.

צה"ל חזר

השנה, כמו בקיץ של השנה שעברה, נראים חיילים של צה"ל על הכביש המוליך מקריית־שמונה צפונה, לכיוון מטולה. אזרחים מחלקים מזון ומשקאות לחיילים הרבים.

הטלוויזיה הכינה כתבה ארוכה על מחזהו החדש של יוסף מונדי (מימין) — והשורכים פסלו אותה

מפני שגיבורה הוא חלל מילחמת־הלבנון

מחזאי יוסף מונדי היה מופתע ומאושר כאשר הודיע לו כתב־הטלוויזיה עמוס ארבל, שהוא רוצה להכין כתבה על ההצגה החדשה שלו, אנדרטה הפוכה. הוא היה מופתע פחות וגם מאושר פחות כאשר לא שודרה הכתבה של ארבל במבט לחדשות, ביום החמישי.

יש אי־בהירות מסויימת בקשר לזהותו של האיש שפסל את הכתבה. על פי גירסה אחת — הגירסה הרשמית של רשות השידור — היה זה עורך מבט מיכאל קרפין. לפי גירסה זאת החליט קרפין על הפסילה, מפני שהכתבה לא היתה מיקצועית, או, כפי שהוא אמר להעולם הזה, "לא היתה מה שציפיתי שתהיה." על־פי גירסה אחרת, היה שותף לפסילה גם מנהל מחלקת־החדשות יאיר שטרן. לפי גירסה זאת, התנהל במערכת מבט ויכוח לוהט על הכתבה. קרפין טען שהיא פלקאטית, ואילו שטרן אמר שלא יתן ידו להקרין כתבה על הצגה כזאת, בשעה שיום־יום נופלים חללים של צה"ל בלבנון. שטרן לא היה מוכן לשוחח על עמדתו עם העולם הזה.

מונדי כועס ומוחה, לדבריו. הוא מספר שהתחיל לכתוב את המחזה שלו בעיקבות אירוע נורא שהוא היה עד לו: "ראיתי זוג מיסכן ששיכל את בנו, אשר צרפתי, חסר השם. כשהוא מוחזר לחיים, המילים הראשונות שלו הן "מה זה?" מסבירים לו שהוא נשרף בטנק ישראלי בלבנון, שנפגע בארפי־ג'י. הסופר של מונדי משגר את החלל שלו לשכם, שם הוא נתפס על־ידי מחתרת חומייניסטית־מרכסיסטית־לניניסטית. אחר־כך משוגר השבוי לשמור במחנה־שבויים ישראלי בסיני, ולבר בברלין, שם הוא נפגש עם אדולף היטלר. לבסוף נפגש החלל עם בני משפחתו, וחוזה בנישואיה מחדש של אלמנתו.

חלל של פחדים

חלל של מונדי נפגש גם עם שר־הצבא הישראלי, ששלח אותו אל המוות.

"לא עשיתי קריקטורה מהמיפגש הזה, אלא עימתתי שתי השקפות עולם. החלל שלי רוצה רק את החיים הקטנים שלו, החיים הפרטיים — מישפחה, אשה, ילדים. שר־הצבא מבלבל לו את המוח עם נתונים אסטרטגיים."

בימים שבהם מתרעם שר־הביטחון לשעבר אריאל שרון, על ריבוי הלוויות שאותן מסקרת הטלוויזיה הישראלית, אין זה מפתיע שעורכי מבט אינם רוצים להסתבך גם עם חלל תיאטרוני. ההצגה של מונדי, שאת התיפאורה לה הכין יגאל תומרקין, נפלה חלל לפחדים הפוליטיים של עיתונאים נפחדים.

אין זו הפעם הראשונה שיוסף מונדי מתחכך בממונים על התרבות הישר־אלית ועל טעם הקהל. מונדי היה בן 16 בירושלים. באו ואירגנו להם סיירת איוב. שמעתי את הזעקות שלהם, וזה נתן לי זנבג גדול מאוד. אחר־כך, כשבא ניסן נתיב וביקש שאכתוב לו מחזה, כתבתי על סופר המחזיר לתחייה חלל שנפל במילחמת־לבנון. הוא שולח אותו קדימה בזמן, לכל מיני מקומות, וקורים לחלל כל מיני דברים, עד שבסוף הסופר מחליט להרוג אותו שוב. החלל מתחנן על חייו. הוא מוכן לחיות אפילו בתור תולעת, אבל הוא מת.

"המחזה הוצג בסטודיו של נתיב, ואחר־כך הוא שכב בהקאמרי. אני רוצה להגיד לך משהו על הקאמרי. באנגליה, שחקן אנגלי קודם כל מודע לתרבות שלו. קודם שקספיר, ואחר־כך בורקאס. אצלנו, התיאטרון הקאמרי הפך סניף אנגלי. אתה רואה צברים בלבוש של לורדים, אבל הם בסך־הכל חומוס. לא חומוס ירושלמי טוב, אלא חומוס תנובה מקופסה. הם מעמידים פני שמאלנים ולמעשה מייצגים את סביון ואת הרצליה פיתוח, אז איך הליכוד לא יהיה חזק?

"בקשר לטלוויזיה, אני יכול להגיד לך, שכל עיתון צריך לנשק להם. עוד לא היתה פריחה כזאת לעיתונות. בשום מקום בעולם הטלוויזיה לא כל־כך גרועה. אני חושב שאם הם פסלו את זה, הם בפאניקה. המחזה הזה זה לא על מילחמת־לבנון. זה מסר לאלה שנשארו בחיים לקום ולשנות משהו. זה לא פלקאט. זה מחזה שנכתב מתוך כאב. אלה החיים שלנו, מעבר לכל הדמגוגיה."

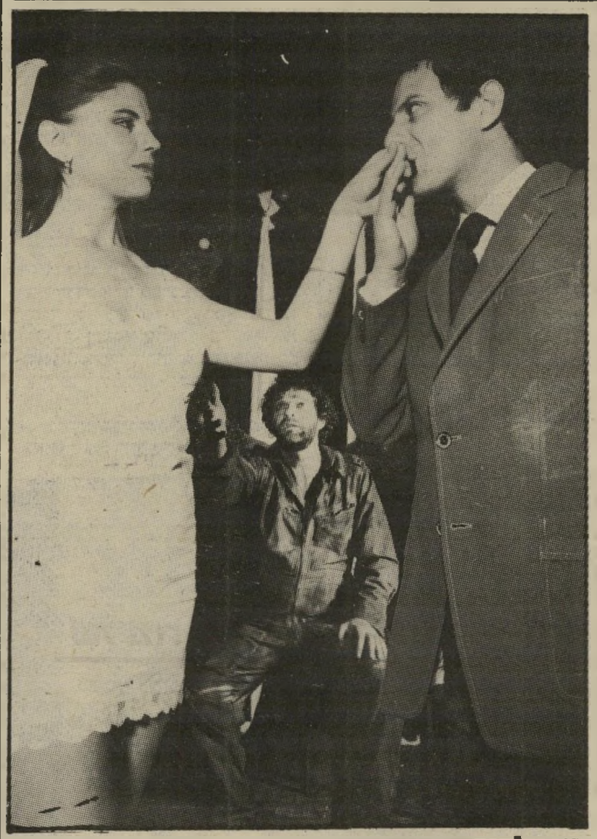
החלל של יוסף מונדי במחזה הוא כאשר הוא עלה לישראל מרומניה. אחרי שירותו הצבאי הוא למד היסטוריה באוניברסיטת תל־אביב, אבל זנח את לימודיו לטובת התיאטרון.

לא חלף זמן רב, עד שהוא קיבל מלגה מן הממשלה הצרפתית, ונסע ללמוד תיאטרון בפאריס. הוא היה שם במשך ארבע שנים. כאשר חזר, התחיל להעלות את מחזותיו במיסגרות שונות. אחד המחזות האלה — זה מסתובב, מסתובב על הבימות בארץ בהפקות שונות כבר שנים רבות והוצג כבר 2000 פעם — שיא בתיאטרון הישראלי.

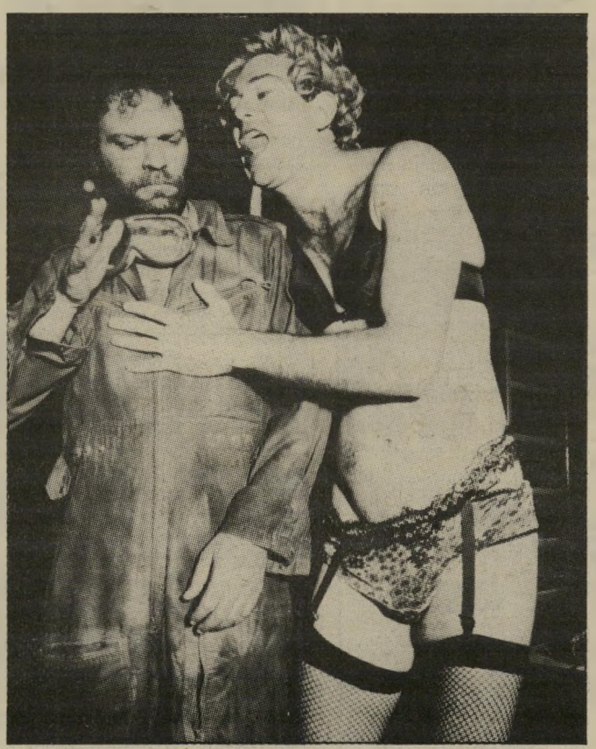
התיאטרון לא רוצה צרות

היתקלות הידועה ביותר של מונדי עם פטרוני התרבות, היתה כשהוצג בתיאטרון הקאמרי מחזהו מושל יריחו. במחזה זה הציג מונדי, כבר בתחילת הכיבוש הישראלי בשטחים הכבושים את דמותו של מושל צבאי ישראלי מטיפוס חדש. הקהל נהר לאולמות, אבל הקאמרי החליט במהירות רבה להסיר את המחזה, בדיוק כפי שעשה במחזהו של עושה־צרות" אחר, מלכת האמבטיה של חנוך לוין.

בדרך כלל נדחק מונדי בהפקותיו — כמו גם באנדרטה הפוכה, אל הפקות פרטיות או אל תיאטרונים שאינם נמנים על הגדולים והממוסדים. בכל פעם שהוא מגיע לגדולים — יש צרות.

האלמנה מתחתנת החלל של מונדי, אשר צרפתי חוזה בתדהמה בנישואי אלמנתו, ריטה שוקרון, לבעלה יצחק אלוני. החיים נמשכים, טוען מונדי, למרות המוות.

קוקסינל בברלין פיני מיטלמן, הקוקסינל, נטפל אל החלל בבר בברלין, לפני פגישתו של החלל עם היטלר. עוד משתתפים בהצגה: ששי סעד, אריאל פורמן ובת־שבע ציגלר.

מונדי נפל חלל

במדינה

(המשך מעמוד 4)

אולם עד כה היה מקובל להניח כי ההצבעות נמכרות תמורת כספים לקופת המיפלגה.

אמנם קיבל ח"כ שפירא את המתנות המוזכרות בדו"ח לפני שנבחר כחבר־כנסת, אולם גם אז כבר היה בעל השפעה רבה על מהלכי אגודת־ישראל.

מיפלגות
הצופים הקשישים

הרסיס של רן כהן, שפילג את של"י, ממתין עתה מתחת לחופה לכלה. אך ספק אם זו תגיע.

על המירקע זה נראה כמו כינוס של צופים קשישים. גם נסיונו של הצלם להראות מיספר רב של נוכחים לא הועיל. האולם הקטן ברחוב ברנר בתל־אביב לא היה מלא, והיציע היה ריק.

הפלג של רן כהן בשל"י — המתיימר להוות את של"י כולה — הוא רסיס של רסיס של התנועה, שקמה לפני שש שנים. מבין 20 המועמדים הראשונים ברשימת של"י דאז, נותר בו רק כהן עצמו. כל חבריו לדיעה חזרו מזמן למפ"ם ולמיפלגת־העבודה, ואילו יריביו החרימו את הכינוס.

"הוועידה" של פלג כהן שנועדה לכונן את התנועה מחדש לפי צרכיו, היתה כישלון חרוץ. פחות מ־120 אנשים הופיעו. התעמולה שלו ביקשה ליצור את הרושם כי אלה היו "צירים" המייצגים "סניפים". אך כמו כל ועידות־של"י בעבר, היתה גם ועידה זו אסיפה כללית של חברים. למעשה נכחו באולם הקטן כל תומכיו של רן כהן.

ניצחון תיקשורתי. אך הכישלון המעשי הפך לניצחון בכלי־התיק־שורת. הפלג החדש אימץ לעצמו את השיטה המקובלת כיום בישראל: לא חשוב מה קורה באמת, חשוב איך זה נשמע באמצעי־התיקשורת. לא במיקרה היה יוסי שריד, אחד מאבות השיטה הזאת, אורח־הכבוד של הכינוס. שאר אורחי־הכבוד, שעל בואם הוכרז מראש בקולי־קולות, לא הופיעו.

באמצעי־התיקשורת, ובעיקר בקרב אנשי־הימין, נהנה הפלג של כהן מיחס מיוחד, מכיוון שהוא מסמן תזוזה ימינה. הד"ר הרצל רונבלום, איש הימין הקיצוני, העניק לו את התואר של "רוב של"י", וכלי־התיקשורת יצאו מכליהם כדי להעניק לכינוס חשיבות. הם דיברו על "300 צירים", המייצגים "1500 חברי התנועה בסניפים", ודיברי־הבל דומים. עסקו בכך אותם העיתונאים אשר החרימו את של"י המאוחדת במשך שנים.

תפקיד יחידי. כישלון הנסיון של כהן לא היה חשוב לבעליו. כי איש מקרב חברי הפלג לא חלם על קיום עצמאי לאורך ימים ועל הופעה בבחירות הבאות כמיפלגה עצמאית. המטרה היא שונה לגמרי.

רסיס זה פילג את של"י והקים גוף חדש מתוך ציפייה אחת ויחידה: שתקום מיפלגה חדשה של אנשי־המערך — מעין מפ"ם־רבתי, בהש־תתפות יוסי שריד ושולמית אלוני — שבה יימצא מקום גם לפלג זה. שריד ואלוני רמזו לא פעם לכהן שהוא יתקבל ברצון במיפלגה כזאת, אם ייפטר מראשי של"י, המקיימים את המגעים עם אש"ף.

אם אכן תקום מיפלגה כזאת, יוכל הפלג של כהן להשתלב בה, ובכך לסיים את קיומו. אולם יתכן שצפוי לו גורל אחר — זה של כלה הממתינה מתחת לחופה, מבלי שהחתן יופיע. שריד כבר הבהיר כי לא יפרוש ממיפלגת־העבודה בלי מפ"ם, ומפ"ם מהססת מאוד מלפרוש מסיר־הבשר של המערך, ולצאת למידבר הפוליטי.

אם לא יקום הדבר, יישאר הפלג החדש בלי תפקיד, בעוד שהתפקיד הקודם של של"י, כאלטרנטיבה רעיונית, יעבור למיפלגה ששאר חברי של"י פעילים עתה בהקמתה.

מיבצעי הבלשות של המיפלגה הליברלית כוונו עד כה נגד עסקני המיפלגה עצמם. עכשיו יש מטרה חדשה: „העולם הזה"

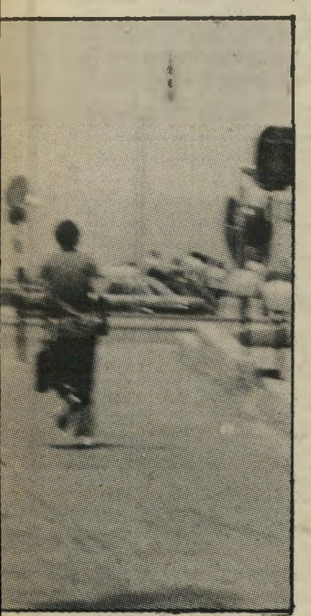
בלש במערכת

השליח במערכת האיש שהציג עצמו כעופר גילעד הסתיר את פניו בידו כשהתחילה צלמת המערכת לצלם אותו. אחר־כך החליט להסתיר פניו בתיקו.

השליח ברח העיתונאי המדומה (בתמונה למטה) ברח לכיוון רחוב הירקון, כשצלמת **העולם הזה** דולקת בעיקבותיו. ברגע שהתגלתה, תרמיתו הוא נשא רגליו וברח.

לא סטודנט ולא כתב

הדבר הראשון שעשיתי, כאשר חזרתי אל המערכת, היה לטלפן אל מנכ"ל מישרד־האנרגיה אוריאל לין. סיפרתי ללין בקיצור מה שאירע זה עתה. תגובתו של לין היתה: "הסיפור הוא מעניין מאוד. יש הרבה אנשים במיפלגה הליברלית, שהיו מעוניינים מאוד לדעת מי הדליף את המיסמך. הרבה מאוד אנשים מעוניינים לדעת מי משלושת הארונים הנכבדים, שהמיסמך היה בידיהם, העביר אותו אליך. גם אני ביניהם."

"כלומר," שאלתי אותו, "יש לך עניין לדעת מי העביר אלי את ההסכם."

"זה שיש לי עניין," אמר לין, "זה ברור. בוודאי שיש לי עניין." אבל לין הכחיש, כמובן, כל קשר לעופר גילעד המיסתורי.

אחר־כך טילפנתי למערכת פי־האתון, ביטאון הסטודנטים הירד שלמי. העורך של הביטאון, שמו עופר חורש. הוא לא ידע במה המדובר.

ברור לחלוטין שעופר גילעד — קשה להניח שזהו באמת שמו — אינו סטודנט ירושלמי, וגם אינו רוצה להיות כתב בפי האתון, או בכל עיתון אחר. הוא נשלח אלי בנסיון לדלות מפי מיהו שהעביר אלי את המיסמך, עבר. רדפנו אחריו. הוא נמלט לעבר רחוב הירקון, ואחר־כך פנה ברחוב קטן שמאלה, ואיבדנו את עיקבותיו.

החזרתי ללין בקיצור מה שאירע זה עתה. תגובתו של לין היתה: "הסיפור הוא מעניין מאוד. יש הרבה אנשים במיפלגה הליברלית, שהיו מעוניינים מאוד לדעת מי הדליף את המיסמך. הרבה מאוד אנשים מעוניינים לדעת מי משלושת הארונים הנכבדים, שהמיסמך היה בידיהם, העביר אותו אליך. גם אני ביניהם."

"כלומר," שאלתי אותו, "יש לך עניין לדעת מי העביר אלי את ההסכם."

"זה שיש לי עניין," אמר לין, "זה ברור. בוודאי שיש לי עניין." אבל לין הכחיש, כמובן, כל קשר לעופר גילעד המיסתורי.

אחר־כך טילפנתי למערכת פי־האתון, ביטאון הסטודנטים הירד שלמי. העורך של הביטאון, שמו עופר חורש. הוא לא ידע במה המדובר.

ברור לחלוטין שעופר גילעד — קשה להניח שזהו באמת שמו — אינו סטודנט ירושלמי, וגם אינו רוצה להיות כתב בפי האתון, או בכל עיתון אחר. הוא נשלח אלי בנסיון לדלות מפי מיהו שהעביר אלי את המיסמך, שמסר לי את המיסמך. אמרתי לו שדבר אחד אני יכול לומר בקשר לעניין זה: לא היה זה אוריאל לין שנתן לי את ההסכם שעליו הוא ביקש להחתים את ראשי הליברלים. אמרתי לו גם מה שצריך להיות ברור לכל מי שמתעתר להיות עיתונאי: שבשום אופן לא אגלה מי מסר לי את המיסמך.

גילעד נשמע מופתע קצת לשמוע זאת. מדבריו אפשר היה להבין, שלדעתו אפשר להשיג את המיסמך המקורי בקלות. הוא שאל אותי אל מי, לדעתי, עליו לפנות כדי להשיג את המיסמך.

מאת
שלמה פרנקל

משכתי בכתפיי. אמרתי לו שהוא יכול לפנות אל מי שהוא רוצה, מצידי. גילעד לחץ עלי שאנקוב בשמות. אמרתי לו שיפנה לכל מי שלדעתו המיסמך מצוי ברשותו.

גילעד התחיל לאבד את סבלנותו, וגם אני כבר הייתי בטוח למדי שאני יודע במה בדיוק מדובר.

המסכה של הנער התמים ירדה מפניו. הוא שאל אותי מה יקרה לדעתי אם הוא ילך לרחוב איבן־גבירול 57 בתל־אביב, ויבקש שם את המיסמך. אמרתי לו שינסה, כדאי בהחלט לנסות. ברחוב איבן־גבירול נמצא מרכז המיפלגה הליברלית בתל־אביב.

אחר־כך הוא שאל אותי אם כדאי לו לפנות לסניף חרות בחיפה. אמרתי לו שמצידי הוא יכול לפנות גם לשם. בסניף חרות בחיפה נמצאת יעל רום, אשתו של חבר־הכנסת יוסף רום, הרואה את עצמה כמועמדת הליכוד לראשות העיריה, והיא מתחרה חריפה לאוריאל לין.

ביקשתי מגילעד שישלח לי לרגע, כדי שאראה אם אני יכול לעזור לו. ניגשתי למעבדת־הצילום של העולם הזה, שם היתה באותה שעה הצלמת ציפי מנשה, עסוקה בפיתוח סרטים. אמרתי לה בשקט להכין את המצלמה ואת המבזק, להיכנס לחדרי ולצלם את "האורח" גם אם הוא יתנגד לכך.

חזרתי לחדר. גילעד ישב והמתין. שאלתי אותו אם עורך פי האתון יודע על המשימה שהוא נטל על עצמו. גילעד אמר שלא, שהעורך אינו יודע. שאלתי אותו לשמו של העורך. גילעד אמר ששמו הרדלביץ. הבעתי את תימהוני על השם החדש. קודם נקב גילעד בשם יודלביץ. שאלתי אותו שוב לשמו שלו. הוא התעקש ששמו הוא עופר גילעד. שאלתי אותו אם יש בידו מיסמך שיעיד על כך. לא היה לו.

עכשיו נכנסה ציפי מנשה לחדר. היא כיוונה את המצלמה אל גילעד. הוא הבין מייד מה מתרחש, והסתיר את פניו, תחילה באצבעותיו, ואחר־כך בעזרת מיזוודתו הגדולה. היא הצליחה לצלם עוד לפני שגילעד פתח במרוצה פראית. כשהוא מניף את מיזוודתו לכל

הסקוּפ העיתונאי המדומה רצה לבנות את הכתבה שלו בדיוק כמו זו שהופיעה ב**העולם הזה** – אבל עם המיסמך המקורי במרכזה. אחר־כך הוא היה מוכן להסתפק בזהות המדליף.

מירדף ברחובות

בשלב זה התחיל גילעד בשורת שאלות שנגעה לזהותו של הארם שטירפד בינתיים את נסיונותיו של לין לעמוד בראש עיריית חיפה. קרוב לוודאי שהצעיר גבה־הקומה הוא בלש פרטי. בכל הקשור למיפלגה הליברלית, זוהי מסקנה סבירה מאוד. בשנתיים האחרונות מרבות סיעות שונות, ואנשים שונים, במיפלגה זאת להעסיק בלשים פרטיים, במיסגרת מילחמת הסיעות הפרועה המתנהלת במיפלגה.

תשקיף

490

מיספר חללי צה"ל במילחמת־הלבנון הגיע השבוע ל־490, ובכלל זה 34 הרוגי תאונות מסוגים שונים, 76 חללי האסון בצור, ונהג המיכלית שנהרג.
במילחמה היו גם 2700 פצועים.

צה"ל מכיר באש"ף

הצדדות האלוף משה נתיב בטלוויזיה הערבית, כי „צה"ל מזכן למשא־ומתן עם אש"ף על השבויים", היא אקט מדיני.
אש"ף הבהיר לממשלת ישראל כי התנאי העיקרי שלו לשיחרור השבויים הישראליים אינו שיחרור שבויים פלסטיניים, אלא קבלת מידה של הכרה מדינית. הצהרת האלוף, שהוא ראש אכ"א לשעבר, באה למלא תנאי זה. נתיב ממשיך להיות ממונה על המשא־ומתן הזה.
לא ברור אם אש"ף יסתפק בהצהרה זו.

שרון מאשים שרים

שר־הביטחון־לשעבר, אריאל שרון, האשים באוזני מקורביו כמה שרים, על כי הם מארגנים הפגנות ועצומות נגדו כאשר הוא מבקר בחו"ל.
שרון טען כי ידוע לו ששרים בממשלת־ישראל היו אחראים לעצומה נגדו, בעת ביקורו האחרון בקנדה.

מישלחת־שוטרים בשבת!

מישלחת רישמית של משטרת ישראל, שבללה 40 שוטרים, יצאה לסיור בגרמניה, בשבת לפני יותר משבוע.
המישלחת צפויה לחזור בשבת, בעוד שבוע וחצי.
תגובת דובר־המשטרה: השוטרים נסעו במיסגרת איגוד השוטרים הבין־לאומי, שאינו כפוף למישטרת ישראל.

מהן האשמות מודעי?

בליברלים סבורים כי האשמותיו של השר יצחק מודעי נגד קבוצת אייזנברג קשורות לבחירות המוניציפליות.
על־פי שמועות אלה, הגיע לידי מודעי מידע על כך שאנשי אייזנברג הציעו סיוע כספי רב למועמדים של הליכוד בבחירות המוניציפליות, וגם תמיכה בעיתוני קבוצת אייזנברג.

הקרע בין המר ובן־מאיר

הקרע בין מנהיגי סיעת הצעירים במפד"ל, השר זבולון המר וסגן־השר יהודה בן־מאיר, החריף השבוע.
בישיבה של סיעת הצעירים, שנערכה השבוע, תקפו כמה מהדוברים בחריפות רבה את המר, והזא חדשד כי בן־מאיר עומד מאחורי התקפות אלה.
בין הצעירים רווחות שמועות שהמר עומד להציע את עצמו לסיעת למיפנה, כיורשו של השר יוסף בורג.

זעם על המבקר

בצמרת הליכוד ובממשלה שורר זעם רב כלפי מבקר־המדינה, יצחק טוניק. אנשי הקואליציה, שטוניק נבחר בקולותיהם, חשבו שהוא יהיה נוח להם עוד יותר מאשר המבקר הקודם, הד"ר ארנסט נבנצאל.
במרוצת כל תקופת כהונתו עד עתה, וגם ברו"ח שחיבר הפעם, גילה מבקר־המדינה אומץ רב בהרבה מזה של קודמו בתפקיד.

בנו של בגין חוזר

כמה חבי"ם ושר אחד מתנועת־החרות מחזרים לאחרונה שוב אחרי בנו של ראש־הממשלה, בנימין־זאב בגין.

תערוכת צה"ל בוטלה

תערוכת־הענק שעמד צה"ל לערוך ב־גני־התערוכה" בתל־אביב בוטלה, ודבר הביטול נשמר בסוד.
על התערוכה הוחלט לפני כשנה, כתחליף למיבצע צה"ל. מחלקת קציו־חינוך־ראשי של צה"ל עסקה בתיכנון התערוכה במרץ רב. הוקמו צוותי־תיכנון בכל חילות צה"ל, וגם במישטרה ובמישמר־הגבול. לצורך קיום התערוכה נשכרו גם אזרחים, ואנשי־מיקצוע גוייסו למילואים.
בתערוכה היו צריכים להיות 15 ביתנים שונים. אומדן העלות של התערוכה, על־פי חישובי הזרועות השונות, הגיע ל־40 מיליוני שקלים, ולפי חישוב אחר — 57 מיליוני שקלים.
לפני שבוע הוחלט במפתיע על ביטול התערוכה, אחרי שבתיכונה כבר הישקע בסך רב. בכל הנראה החליט שר־הביטחון, משה ארנס, לבטל את התערוכה הגדולה מסיבות תקציביות. הוחלט לשמור על הדבר בסוד.
תגובת דובר צה"ל לפניית „העולם הזה" בדבר ביטול התערוכה:
„הוחלט לבטל את התערוכה. עד היום, כל מה שעשו זה רק תיכנונים ראשונים. הרשקעו בעיקר הרבה מחשבה, דמיון ומאמץ של אנשי־יצבא. אולי גם קצת של אזרחים. עלות בספית משוערת — כמה מאות אלפי שקלים. בוא נאמר שזה מחיר נמוך מאוד, בהשוואה למחיר התערוכה עצמה. אילו נערכה בפועל."

בת השגריר התאבדה ברעל

זאמבו פינגה בנדנמבו, בתו של סגן־השגריר של זאיר בישראל, התאבדה, כנראה, על־ידי נטילת תרופות רעילות.
השמועות אמרו כי התאבדה בגלל חשש שהיא היתה בהריון מחוץ לנישואין, אך מסתבר שהיא לא היתה בהריון כלל.

חקירת רצח באיפול

השבוע התגלתה ליד נתניה גופה במצב ריקבון. המישטרה עצרה חשוד. הוא הוביל את החוקרים אל גוויית קורבנו, וסיפר כי הרג אותו בשבע יריות אקדח.
הפרשה עדיין בחקירה, והוטל עליה איפול.

עישון בקולנוע — מותר

בהצעת־החוק על איסור העישון, התקבלה הצעה שבה יותר עישון סיגריות לפחות באולם־קולנוע אחד בכל עיר.

משבר באגודת העיתונאים

בין עיתונאי העיתונות הכתובה ובין אנשי חרות באים להתייעץ עם בנו של בגין, והשמועות במצודת־זאב הן, שהם מבקשים להכשיר אותו כיורשו של בגין.

עו"ד, ח"כ ומתווך

בלישכת עורכי־הדין תוגש תלונה נגד ח"כ שהוא עורך־דין במיקצועו, והמקיים מישרד פרטי.
הח"כ עסק בתיווך בעיסקת־קרקעות ענקית בתחומי חקו הירוק, בצפון הארץ. סעולת תיווך אסורה על עורכי־דין.
הח"כ עדיין לא קיבל את שכרו בעיסקת התיווך, ורק אחרי שיקבל את השכר תוגש התלונה נגדו.

העיתונאים של כלי־התיקשורת האלקטרוניים בירושלים יש קרע עמוק.

העיתונאים של העיתונות הכתובה טוענים כי העיתונאים של הרדיו ושל הטלוויזיה השתלטו, למעשה, על אגודת־העיתונאים. במיוחד הם זועמים על הדחתו של חיים יפת, מנהל בית אגרון, בית־העיתונאים הירושלמי.

פרס לבן־סירא

השחקן יעקב („יענקל'ה") בן־סירא הוא מועמד לקבלת פרס חשוב, המחלק בהוליווד לשחקנים מצטיינים בסרטי טלוויזיה.

בן־סירא הוא מועמד לפרס על חלקו בסרט שצולם על־ידי רשת אן־בי־סי בישראל בקיץ 1982, בן־סירא מגלם אדם שנפגש עם חבר, שאותו הוא הציל בשואה.

לנדאו נגד גור

יו"ר מועצת המנהלים של שק"ם, אלי לנדאו, מנסה להכשיל את מינויו של האלוף יוחנן גור לתפקיד מנכ"ל שק"ם.
לגור יש הבטחה מפי ראש־הממשלה, מנחם בגין ומפי שר־הביטחון, משה ארנס, שהוא יקבל את התפקיד.

משכורות הפועלים מעוכבות

משכורותיהם של הפועלים הערביים מן השטחים הכבושים, העובדים בבתי־מלון בתל־אביב, מעוכבות זמן רב לפני שהן מגיעות אליהם.
המשכורות מועברות מבתי־המלון אל לישכות־העבודה, שבאמצעותן מועסקים הפועלים. בלישכות מעוכבות המשכורות במשך יותר מ־10 ימים, לפני שהן מועברות לידי הפועלים.
להשהיית סכומי כסף כה גדולים במשך פרק זמן כזה יש משמעויות כלכליות חשובות.

שגיא יפרוש

האלוף יהושע שגיא יפרוש בקרוב מצה"ל. לשגיא, שהיה ראש אגף־המודיעין ושסולק מתפקידו בעיקבות מסקנות ועדת־כהן, מוצעים תפקידים מדרג שני. התפקידים האלה מוצעים לו ביוזמת הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, שאינו מוכן ששגיא ימלא תפקיד מטכ"לי.

החתמה במפ"ם

העסקנים המרכזיים של מפ"ם בוועד־הפועל של ההסתדרות התחילו להחתים את אנשי־מפ"ם, העובדים בהסתדרות, על עצומה בעד הישארות מפ"ם במיסגרת המערך.
החתמה זו זכתה בבירכתו של המנהיג הקשיש של מפ"ם, מאיר יערי, אך היא הוספקה על־פי תביעתו של מזכיר מפ"ם, ויקטור שמטוב.

היבוא נמשך

מכירת מכוניות הסיאט הספרדיות נמשכת למרות המישפט הנערך בין סיאט לפיאט.
מנציגי „סיאט" נמסר כי המישפט המתנהל בחו"ל אינו על העיקרון, אלא על גובה הסכומים שישולמו ל„סיאט".

טוס לאילת וכייף עד הסוף-
במלון שאתה בוחר

שאל את סוכן הנסיעות שלך. החגיגות האמיתיות באילת הן באמצע השבוע (א'-ו') כשארקיע נותנת את כל ההטבות הנפלאות שלה, במחירים נוחים כל-כך ועם אפשרות לתשלומים באמצעות כרטיסי אשראי.*

טיסה הלוך ושוב לאילת
מתל-אביב או ירושלים (ומחיפה בתוספת מחיר)
ארוח לפי בחירה במלונות 3-4-5 כוכבים.
מחיר לדוגמא:
למבוגר בחדר זוגי, ל-2 לילות
במלון 3 כוכבים החל מ- **6,156.-** שקל.

מה תקבל יותר בנופש אמצע השבוע:

- מכונית AVIS מסוג A ל-24 שעות. (לא כולל ק"מ וביטוח, מספר המכוניות מוגבל).
- יום שיט על יאכטה כולל ארוחת-צהריים או מתנה אחרת — פרטים אצל הסוכנים.
- לנופשים במלון "לגונה" ובמלון "בקעת הירח" לילה שלישי חינם + ארוחת בוקר.
- לנופשים במלון אמריקנה לילה רביעי חינם + ארוחת בוקר.

בתי-מלון לבחירתך:

3 כוכבים — אמריקנה, בקעת הירח.

4 כוכבים — נפטון, מוריה אילת, קיסר, לרום, הסלע האדום, לגונה.

5 כוכבים — אביה סונסטה.

* למחזיקי כרטיסי אשראי (ויזה ישראכרט או דיינרס) אפשרות לשלם ב-6 תשלומים צמודים לדולר ובתוספת 5% למחיר המבצע הנקוב בשקלים.

פרטים והזמנות בכל משרדי ארקיע:

תל-אביב,	טל: 03-413222.
חיפה,	טל: 04-643371.
ירושלים,	טל: 02-225888.
נתניה,	טל: 053-23644.

arkia ארקיע
ישראל ממריאה עם ארקיע.

ורשבסקי פריליך

דוקטור זינליך ומר דהאן

מי אתה, דוקטור זינליך?

אינני יודע מדוע נתקע דווקא השם הזה בזיכרוני. אולי מפני שהוא כל־כך־כל־כך גרמני.

„זינליך" פירושו בגרמנית „חושני". שאלתי את עצמי: מדוע יעבור אדם את דרך חייו בארץ־ישראל כשהוא נושא על גבו, נוסף על כל שאר הצרות, גם שם כזה? מדוע לא יקרא לעצמו, למשל, חושי (שי"ן פתוחה), על שם חושי הארכי, יריבו של אחיתופל?

שמעתי את שמו של הד"ר זינליך לראשונה ולאחרונה כאשר ישבתי מאוחר בלילה בכורסה נוחה בדירתי, שתיתי כוסית וודקה והקשבתי לאחת התוכניות המרתקות ביותר ששמעתי מזה זמן רב ברדיו. היתה זאת רשימת השמות של הרופאים שנגרם הוצאו צווי־ריתוק.

שמעתי עשרות שמות, מאות שמות. וככל שהרביתי לשמוע, כן גברה אצלי התחושה ששמהו אינו כשורה ברשימה זו.

איני מתכוון למעשיהם ולמחדליהם של הרופאים, או של הממשלה שבאה לרתק אותם. כוונתי היא לרשימה עצמה.

שמעתי שמות גרמניים (הרבה), פולניים, רוסיים. ולפתע תפסתי מה הציק לי.

כמעט כל השמות האלה היו של גברים־יהודים־אשכנזים. כמעט ולא היו נשים. כמעט ולא היו ערבים. כמעט ולא היו בני עדות־המיזרח. לא היה דוקטור דהאן ודוקטור עבאס.

אילו החליפו אלפי הרופאים האלה את שמותיהם ואימצו לעצמם שמות עבריים, לא היה הדבר בולט. אבל הם התעקשו לשאת בגאון את השמות שניתנו לאבותיהם על־ידי פקידי המלך הפרוסי או הצאר הרוסי, מהם שמות מבזים ומגוחכים (אם לא ניתן לפקידים שוחר מתאים), מהם סבירים יותר, שעלו בכסף רב.

משום כך בלטה עובדה, המטילה אור מדהים למדי על המצב האתני־סוציאלי בארץ. מרבית האוכלוסיה היא נשית — אך הנשים היו מיעוט מבוטל בין המרותקים. בני עדות־המיזרח מהווים עתה רוב גדול וגדל בארץ, אך במיקצוע רב־יוקרה זה הם מהווים קומץ קטן. כל ישראלי שביעי הוא ערבי — אך בין המרותקים היה היחס קרוב יותר ל־1:700.

הגברים־היהודים־האשכנזים (גי"א בקיצור; בדומה לוואס"פ האמריקאי. שהוא לבן־אנגלו־סאכסי־פרוטסטנטי) מהווים מיעוט של פחות מ־20% במדינה, — לפי הרשימה נראה שהם מהווים קרוב ל־90% מציבור הרופאים.

אילו הייתי אשה מיזרחית, הנשואה לערבי, הייתי עלולה(ה) להתרגז.

נא למות בשקט

אריאל שרון אינו אוהב לוויות. גם אין הוא אוהב לראות פצועים. על כן אינו הולך ללוויות ולביקורי־פצועים, כשהוא יכול להימנע מכך.

עכשיו הוא טוען כי עצם הדיווח־על הלוויות בכלי־התיקשורת הוא תעמולה זרונית נגד ממשלת־ישראל. מי שמציג את יגון המישפחות השכולות מטיף בעצם, נגד מילחמת־הלבנון, נגד הממשלה, נגד אריאל שרון עצמו.

יש בזה משהו.

לווייה היא דבר הומאני. הכאב הוא אנושי. מה אנושי יותר מכאבו של פצוע. מכאבם של הורים אשר איבדו את היקר להם מכל?

שרון

ואילו אריאל שרון מסמל את הדה־הומאניזציה של מדינת־ישראל, תהליך שלא התחיל עם עליית הליכוד לשילטון, אך שהגיע לשיאו (בינתיים) בשלוט מלך־ישראל התורני.

כבר עמדתי על כך במדור זה: במילחמת־הלבנון באה לידי גילוי מחריד האדישות הגוברת של עם־ישראל להרוגים. פעם היתה המדינה כולה נרעשת כאשר נהרגו שלושה־ארבעה חיילים במילחמת־ההתשה. כיום נדמה שגם 486 הרוגים אינם מזיזים דבר לאיש.

שרון לא גרם לתופעה זו. הוא רק מסמל אותה.

אם הוא יגיע אי־פעם לשילטון עליון, קל יהיה לו להסיק את המסקנה מגישתו. הצנזורה הצבאית תאסור פירסום של אבידות, וכמובן של שמות ההרוגים. לא תהיינה לוויות פומביות. ההרוגים ייקברו בלילה, בנוכחות בני המישפחה המיידית בלבד.

זה לא יתכן? זה כבר קיים. זהו הנוהג הקבוע — מטעם השילטונות —כאשר נהרגים ערבים בשטחים הכבושים, ולפעמים גם בישראל. והרי כל מה שקורה כיום ב„יהודה ו(ה)שומרון וחבל־עזה" יקרה מחר בגליל, בשרון ובנגב.

טוב למות בעד ארצנו. אבל בשקט, בבקשה!

מה הציל את עומרי?

עומרי שרון, בנו האהוד של השר, נרדם ליד ההגה בלילה, התנגש במכונית אחרת ונפצע. חייו הצעירים ניצלו מפני שחגר חגורת־בטיחות.

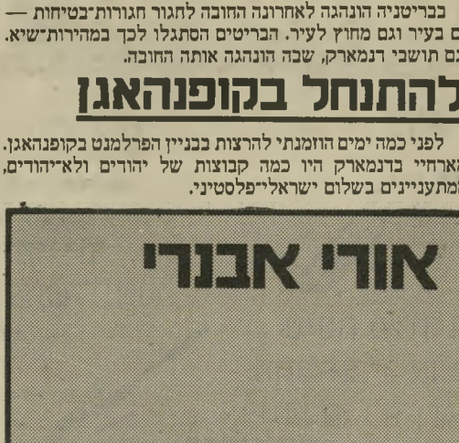
במשך שנים לחמתי בכנסת למען הטלת החובה לחגור חגורות אלה. ההצלחה היתה חלקית. כיום חייב כל נהג בישראל, והישג לידו, לחגור חגורת־בטיחות בכבישים בינעירוניים, אך לא בכבישים עירוניים.

זוהי אבחנה אידיוטית. הסיכוי ליהרג או להיפצע קשה בתאונה עירונית אינו נופל מן הסיכוי להיפגע בתאונה בינעירוניות. המוות אינו יותר מתוק כשהוא בא בהתנגשות בין שתי מכוניות ברחוב דיזנגוף בתל־אביב.

בכריטניה הנהגה לאחרונה החובה לחגור חגורות־בטיחות — גם בעיר וגם מחוץ לעיר. הבריטים הסתגלו לכך במהירות־שיא. וגם תושבי דנמארק, שבה הונהגה אותה החובה.

להתנחל בקופנהאגן

לפני כמה ימים הוזמנתי להרצות בכניין הפרלמנט בקופנהאגן. מארחיי בדנמארק היו כמה קבוצות של יהודים ולא־יהודים, המתעניינים בשלום ישראלי־פלסטיני.

רצה המיקרה ובאותו היום עצמו בא לבירת דנמארק גם הפרופסור בנימין אקצין, שהוא אדם מלומד מאוד, תרבותי מאוד וגם (ואולי: למרות זאת) ימני מאוד.

אקצין מייצג את הרוב הגדול בישראל, ואני מיעוט קטן. אבל בדנמארק היה מצבנו הפוך. ביקורי בן היומיים זכה בסיקור נרחב בכל העיתונים החשובים במדינה. רואיינתי בהרחבה בטלוויזיה. אקצין נאלץ להסתפק בסיקור בעיתון אחד לצד הסיקור עליי.

אך אין לומר שהפרופסור לא השתדל. במסיבת־עיתונאים שערכה לכבודו השגרירות הישראלית, סיפר אקצין כי מנחם בגין מוכן בהחלט לנהל משא־ומתן על מדינה פלסטינית, שדבריו על ארץ־ישראל השלמה אינם אלא נקודת־מוצא טכסיסית למשא־ומתן, ששהיית היהודים בגדה המערבית אינה שונה משהיית יהודים בקופנהאגן, וכו' וכו'.

בקיצור, הוא נהג על פי אימרתו המפורסמת של סר הנרי וויטון, מלפני קרוב ל־400 שנה, לאמור: „שגריר הוא אדם הגון שנשלח לחו"ל כדי לשקר למען ארצו."

בעת ביקוריי החטופים בחו"ל אני מתרשם שוב ושוב מתופעה זו: עסקנים ישראליים, השומרים בארץ על קשר כלשהו (רופף ככל שיהיה) עם האמת, משתחררים לגמרי ממיגבלה זו בחו"ל.

יש העושים זאת בתיחכום. בשיחתי בבית־הכנסת בטורינו הזכרתי, בדרך אגב, כי מיפלגת־העבודה תמכה במילחמת־הלבנון. אחד מראשי־הקהילה מחה על כך. „קראתי במו עיניי מאמר של אבא אבן," אמר, „הוא קבע שם שמיפלגת־העבודה התנגדה לפלישה ללבנון. האם אתה רוצה להגיד שאבא אבן משקר?"

„חלילה לי," השבתי, „אבל העבודה היא שלישכת מיפלגת־העבודה פירסמה ב־5 ביוני 1982 קריאה לצה"ל לפלוש ללבנון — שעות אחדות אחרי שמנחם בגין גילה לראשי המיפלגה בסוד שהוא עומד לפלוש למחרת היום."

כעבור יום בא אותו עסקן יהודי והניח לפני את ביטאון מיפלגת־העבודה. „הנה, תראה שצדקתי!" אמר בתרועת־ניצחון.

קראתי. היה כתוב שם: „מיפלגת־העבודה התנגדה לפלישה לביירות..." הקורא התמים בחו"ל לא שם לב שנאמר „ביירות", ולא „לבנון". 99.9% מהקוראים בעולם הסיקו מהפיסקה הזאת כי מייפלגת־העבודה אכן התנגדה למילחמה.

אין זה מפתיע, כי בכל רחבי העולם מתחזים כיום עסקני מיפלגת־העבודה כשליחי שלום עכשיו. הם הפקיעו בחו"ל את התנועה לצורכיהם, ומעלימים את העובדה שהם מייצגים את המיפלגה שתמכה במילחמה (עד 45 קילומטרים...).

גם מפ"ם נמצאת במצב בעייתי. בקופנהאגן סיפרו לי, כי ח"כ אימרי רון רצה לבוא לשם בימי המילחמה על פי בקשת מנחם בגין, אך שמיפלגתו לא הניחה לו. בכל זאת הופיע רון בבירת דנמארק — להלכה כאורח הרב הראשי, שגילה לפתע תשוקה עזה לארח את הקיבוצניק האתיאיסטי. בקופנהאגן גר הח"כ הסוציאליסטי בבית־המלון היקר והמפואר ביותר, והסביר מדוע היתה ישראל חייבת לפלוש ללבנון.

בינתיים קיבלתי שני גליונות זהים של כתב־עת בשם ספקטרום, אחד באנגלית ואחד בגרמנית. זהו „ביטאון תנועת־העבודה הישראלית", ומושקע בו הרבה מאמץ וכסף. המאמר המרכזי מכיל שיר־הלל לתוכנית־אלון. לכתבה מצורפת מפה, המתיימרת להראות את התוכנית.

מסתבר כי מיפלגת־העבודה אינה רוצה לספח כלום. מלבד כמה מיליוני מטרים בביקעת־הירדן וליד לטרון. רק קורא קפדני מאוד ישים לב שנאמר כי זוהי „מפה סכמאטית אפשרית". מובן שאין לה שום קשר עם תוכנית־אלון האמיתית, שכללה סיפוח של נתחים גדולים של הגדה־המערבית, סיפוח כל רמת־הגולן, סיפוח רצועת־עזה וסיפוח חוף ים־סוף עד שארם־אל־שייח'. ועד בכלל.

כדי לאזן את הדברים: באיטליה סיפרו לי שח"כ תופיק טובי סיפר שם כי כמחצית מבוחרי רק"ח הם יהודים. מכיוון שהאחוז האמיתי אינו מגיע גם ל־10%, נראה שגם טובי מאמין שבמרחקים אפשר לספר כל דבר.

זוהי, אגב, טעות. הציבור המעוניין בחו"ל, יהודי ולא־יהודי, יודע הרבה יותר על הסיכסוך שלנו מכפי שנדמה לעסקנים התמימים הבאים מישראל, והמשאירים אחריהם מישקע של שאט־נפש ואי־אמון.

אל יתהלל נואם כמצביע

לחבר־כנסת יש רק דרך אחת ויחידה להבעת דעתו: הוא מרים יד.

אין תחליף למעשה פשוט זה.

יכול חבר־כנסת לנאום שעות ארוכות, להשמיע דיעות מדיעות שונות, בעד ונגד וגם בעד/נגד. מה שקובע בסופו של דבר אינו אוסף הנאומים שלו, אלא הצבעתו.

עם פרוץ מילחמת־הלבנון נערכה בכנסת הצבעה היסטורית. על סדר־היום עמדה, בפשטות גמורה, הצבעה בעד או נגד המילחמה. את העילה סיפקו הקומוניסטים, שהגישו הצעה להבעת אי־אמון.

העובדה ההיסטורית הטראגית היא שביום זה, כאשר 450 מהרוגי צה"ל במילחמה זו עדיין היו בחיים, כאשר רבבות הקורבנות האחרים עדיין לא נקטלו, לא הורמה בכנסת א ף י ד א ח ת נגד המילחמה, מלבד ידיה של סיעת רק"ח.

עשרה חברי־כנסת הביעו הסתייגות מן המילחמה. הם לא הצביעו נגד. הם אף לא נמנעו. הם נקטו בטכסיס פרלמנטרי של „לא משתתפים בהצבעה", שהוא אף פחות מהימנעות.

העשרה האלה היו שיבעת חברי מפ"ם, אחת שולמית אלוני, אחד מרדכי וישובסקי, וגם יוסי שריד.

אני מזכיר שם אחרון זה במיוחד, כי מי שמקשיב לדבריו בימים אלה, יכול לקבל את הרושם שהוא הצביע נגד המילחמה למן הרגע הראשון. רבים מאמינים בכך. למרבה הצער, אין זה נכון.

איני זוכר מה בדיוק אמר ח"כ שריד ביום ההוא, ואני משער שבאותו יום — כמו בכל יום אחר — אמר דברים חשובים ונכונים וחריפים. על כך תבוא עליו הברכה.

אבל גם יוסי שריד ל א עשה את המעשה האחד שהיה חשוב באותו רגע: להצביע נגד. המעשה האחד שאינו ניתן לפירושים, שהוא חד־משמעי והמדבר בעד עצמו.

נכון, זה לא היה פופולארי, היתה בזה מידה של הסתכנות. זה יכול היה לסכן את מעמדו במיפלגתו וחברותו בוועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, גם לא נעים להצביע יחד עם רק"ח. אבל ברגע היסטורי, בין חיים ומוות, מי שעושה חשבונות כאלה מעיד משהו על עצמו.

במדינה של עיוורים, שטוח־העין הוא חריג חיובי. בכל זאת לא הייתי ממנה אותו לתפקיד של צופה במיגדל.

טששש... טששש... טששש...

טששש...טששש...טשש...

נער מפגר, הנוהג בחשמלית דמיונית, „נוסע" בין ערימות של גרוטאות ומגיע לכיכר המרכזית של מעברה יפאנית. הוא עובר על פני טיפוסים מרתקים. שני שיכורים כרוניים, המתחלפים מדי פעם בשיכרותם בבתיהם ובנשותיהם. איש החי כיעוור־מרצון, אחרי שראה כיצד אשתו בגדה בו. קבצן המכלה את ימיו, יחד עם אבל ברגע היסטורי, בין חיים ומוות, מי שעושה חשבונות כאלה בנו הקטן, בתיכנון וילה דמיונית בראש הגיבעה. שיכור המחלק את חייו בין שתייה, אכילה ושינה, בעודו מעביר בפרך את בתו המאומצת, וגם אונס אותה. אדם הרוצה להתאבד אחרי ששיכל את שני בניו במילחמת יפאן־סין.

הילד

זהו סירטו של אקירה קורוסאווה הגאוני, דוסט־קאדן. שנעשה לפני תריסר שנים. שעתיים ו־20 דקות של הנאה אסתטית ואנושית טהורה.

זהו תיאור של גורלות אדם בשכונת־עוני, בלי מחאה. קורוסאווה מתאר את השכונה כמו שהיא, ונדמה שהוא מתאר באמצעותה את העולם כולו.

הגברים בורחים מן החיים. הנער בורח אל תוך החשמלית הדמיונית, השיכורים אל השכרות, הבעל הנבגד אל העיוורון והנתק, האב־החורג המנוול אל הניבזות. האב השכול אל נסיון ההתאבדות, הקבצן אל תוך חלומותיו על הווילה המושלמת.

אבל הנשים אינן בורחות. הן חיות במציאות, מגינות על הגברים ממשיכות בחיים. וגם הילד־הקבצן, שהוא גדול השחקנים בסרט מופלא זה.

כשיצאתי מן האולם, מצאתי גם את עצמי בורח — כשאני נע כמו הנער המפגר בסרט, סוגר דלתות דמיוניות, מושך במנופים דמיוניים ונוסע בחשמלית הדמיונית.

טשש...טששש...טששש...

הנדון:

מדוע פרץ מרד קבוצת המפקדים בצבא־פת"ח בביקעת־הלבנון? מה עומד מאחורי זה?

לפת"ח חטאת רובץ

ב**יום שבו** התחילו כוחות אש"ף להתפנות מביירות, ישבתי בחברת כמה עיתונאים זרים במיסעדה של מלון אלכסנדר בביירות המיזרחית. התווכחנו בלהט על עתיד אש"ף, אחרי המיפנה ההיסטורי שהיינו עדים לו זה עתה מעל גג בנמל.

עמיתיי היו בעלי שמות בינלאומיים. כיברנו איש את רעהו, רצינו ללמוד זה מזה ("לשאוב מן המוח שלך," כפי שנוהגים עיתונאים לאמר במיקרה כזה) והחרפנו את הדברים במתכוון.

היו שתי אסכולות.

אחת אמרה: אש"ף נחלש ללא־תקנה. הוא חדל מלהיות כוח מדיני יעיל. אריאל שרון הצליח להגשים את מטרת־המילחמה העיקרית שלו.

השניה אמרה: להיפך. הפינוי הזה יחזק את אש"ף.

■ ■ ■

א**ולי בראי** לשחזר את הטענות העיקריות של שני הצדדים באותו ויכוח.

בעלי התיזה הראשונה אמרו: איש לא יתחשב באש"ף כשאין לו אופציה צבאית. זוהי דרכו של עולם. אלמלא ביצע אש"ף בעבר מעשי־טרור ראוותניים, לא היה העולם מטה אוזן לעניין הפלסטיני מלכתחילה.

עכשיו התפזר אש"ף בין מדינות־ערב, והוא לא יתפקד עוד ככוח עצמאי. בכל ארץ יהיה הפלג המקומי של אש"ף משועבד לממשלה המקומית, ויצטרך לרקוד לפי חלילה.

כך יתפלג אש"ף לתריסר פלגים, שכל אחד מהם ימלא את השלוחות של ממשלה ערבית זו או אחרת וישרת את האינטרסים שלה.

מכיוון שמירב המוסדות והכוחות של אש"ף ממוקמים בסוריה, תהיה לסוריה — ובעקיפין לברית־המועצות — השפעה מכרעת על מהלכי האירגון בעתיד. הן תבלומנה כל מדיניות פלסטינית עצמאית, שתפנה לעבר ארצות־הברית, ישראל ופיתרון של שלום.

בוודאי, אש"ף יוכל גם להבא להציק ולהטריד, אך בכוח מדיני בעלי משמעות הוא מחוסל.

■ ■ ■

ד**תיזה ההפוכה** — ואני הגנתי עליה — היתה זו:

הפינוי של כוחות אש"ף מביירות היא נסיגה טאקטית. אך יש עימה רווח אסטראטגי.

במשך השנים התגבשה ברחוב־לבנון מדינה זוטא של אש"ף, שריכזה שם את כל המרץ והמשאבים של האירגון, תחת לרכזם בגדה וברצועה. יתר על כן, מכיוון שאיזור זה שהיה נתון למעשה לכיבוש סורי, היה לסוריה כוח־וטו על כל מהלכי האירגון.

בימי המצור על ביירות השתנה המצב לחלוטין, סוריה הושפלה, באשר חתמה על הפסקת־אש עם צה"ל ביום השישי של המילחמה, בהפקירה את הפלסטינים, שהמשיכו להילחם לבדם.

הביטחון העצמי של הפלסטינים גבר כאשר הצליחו לעכב במשך שישה ימים את הסתערות צה"ל לעבר ביירות, למרות עדיפות־הכוח הכבירה שלו, וכאשר הצליחו למנוע במשך 71 ימים נוספים את נפילת מערב־ביירות.

במילחמה זו הופיע הצבא של פת"ח ככוח הפלסטיני העיקרי, ועל כן גבר כוחו של אירגון זה, שהוא רק פלסטיני, לעומת אירגוני־הרסיס השונים, המשרתים מישטרים ערביים שונים. כל פלסטיני יודע כי הממשלות הערביות, וגם ברית־המועצות, לא נקפו אצבע כדי לחוש לעזרתם בשעתם הקשה ביותר, ועל כן גברה גם הכרתם בעובדה שרק הם לבדם יכולים להיות אחראיים לגורלם.

אין זה מיקרה שיאסר ערפאת קיבל בפעם הראשונה מישלחת ישראלית — אנשי העולם הזה — בימי המצור בביירות. אין זה מיקרה שהשמיע בביירות הנצורה הצהרות מדיניות נועזות בזכות השלום, שלא היו בפיו כרוגמתן לפני כן. אין זה מיקרה שהחליט לעבור לתוניס, ולא לדמשק.

בקיצור. אחרי שאריאל שרון שיחרר אותו מן העול של דרום־לבנון, יוכל אש"ף לפעול ככוח פלסטיני עצמאי, ולחתור לפיתרון של שלום.

לא זה בילבד שלא חדל מלהתקיים בכוח מדיני משמעותי, אלא שבוחזו יגבר עתה פי כמה.

■ ■ ■

ד**ה היה** ב־21 באוגוסט 1982, היום הראשון של הפינוי. מאז עברו יותר מתישעה חודשים. ניתן עתה לבחון כיצד עמדו ערכ כה שתי התיזות היריבות במיבחן המציאות.

המסקנה: אף אחד מהן לא הוצדקה לגמרי, ואף אחת מהן לא הופרכה לגמרי.

בעלי התיזה השניה יוכלו להביא כמה הוכחות להצדקתה. בין השאר: העימות המתמשך בין אש"ף וסוריה; הפגישה של יאסר ערפאת וחברי הנהגת אש"ף עם מישלחת מטעם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני; וסיכום פגישה זו בהודעה משותפת; קבלת תוכנית־פאס על־ידי הפיסגה הערבית ועל־ידי אש"ף; שורה של הצהרות מפי ערפאת.

בעלי התיזה הראשונה יוכלו להביא גם הם הוכחות כבדות־מישקל להצדקתה. בין השאר: כנס המועצה הלאומית הפלסטינית באלג'יר, שהסתיים בתיקו בין הקיצוניים והמתונים; רצח עיצאם סרטאווי; בלימת היוזמה הירדנית.

ולאחרונה: המרד של כמה מפקדי פת"ח בביקעת־לבנון.

■ ■ ■

א**ירוע זה** גרם לפסטיבל גדול באמצעי־התיקשורת הישראליים. ממשלת־בגין צהלה ושמחה. מעולם לא הוצג בצורה כה ברורה וחותכת שיתוף־הפעולה האוטומטי בין הניצים בשני המחנות. אך לא זה העיקר.

מה טיבו של מרד זה? מה משמעותו?

ערפאת טען פומבית כי המרד אורגן ומומן על־ידי לוב. ברור שהתכוון לומר: לוב וסוריה.

היחידות המתמרדות נמצאות בשטח־הכיבוש הסורי של לבנון. הן כפופות לפיקוד סורי, וסיפוק כל צורכיהם תלוי בסוריה. סוריה יכולה להבטיח, לשחר, לקדם, וגם לחבל, להתנכל ולהעניש.

בסוריה שלטת דיקטטורה קיצונית, על כל סממניה: מישטר חד־מיפלגתי, מחנות־ריכוז, מישטרה פוליטית הידועה באכזריותה. ראשי אש"ף ומפקדי כוחותיו, הנמצאים בסוריה, מחזיקים שם גם את מישפחותיהם, ואלה משמשות למעשה כבני־ערובה. אין להם כל ברירה אלא לקבל תכתיבים סוריים.

מאז פינוי ביירות, נמצא ערפאת בעימות מתמיד עם הסורים. הוא רוצה לנהל מדיניות פלסטינית עצמאית — והאינטרס הפלסטיני שונה מאוד מן האינטרס הסורי.

סוריה רוצה להוכיח כי אי־אפשר להשיג הסדר בלעדיה. היא רוצה להפוך את העניין הפלסטיני לכלי־שרת בידיה, להשגת יעדיה שלה. ואילו ערפאת יודע כי האינטרס הלאומי הפלסטיני יכול להתגשם בימינו רק באמצעות הסדר מדיני, המחייב הידברות פלסטינית־אמריקאית ופלס־טינית־ישראלית.

סוריה מנסה להשתמש במפקדים הפלסטינים, הבפופים פיסית למרותה, כדי לבלום את הכוח של ערפאת. די בהסבר זה כדי להסיר את "מרד המפקדים".

אך אפשר לייחס לו גם משמעות עמוקה יותר.

■ ■ ■

י**תבן כי** יש גם יסוד אותנטי במרידתה של קבוצה של מפקדי כוחות פת"ח בביקעה (שהם צבא סדיר לכל דבר, ברומה לגרודי ההגנה בראשית מילחמת־העצמאות).

מרידה של מפקדים צבאיים נגד המנהיגות הפוליטית אינה אירוע חריג בתנועה לאומית. כימעט וה־ייתי אומר: זה קורה תמיד. בסוף שנות ה־30 התמרדו מפקדי אצ"ל בארץ נגד מדיניותו של זאב ז'בוטינסקי (בגין היה אז בין המתמרדים). לח"י פרש מאצ"ל על רקע דומה. אצ"ל עצמו נולד בעיקבות מרידה של מפקדים בהגנה. יש לכך דוגמות ללא־ספור בתנועות לאומיות אחרות.

בראשית השנה התגלו חילוקי־דיעות אמיתיים בהנהגת פת"ח. בצד אחד עמדו הקיצוניים, שהיו קרובים יותר לעמדות סוריה וברית־המועצות. בצד שני עמדו הדוגלים בקו המדיני של ערפאת. אחד מסלעי־המחלוקת העיקריים היה טיב המגעים עם מחנה־השלום הישראלי.

בביקעת־הלבנון קיבלו חילוקי־דיעות אלה צביון חריף יותר, וזה טיבעי. גם בלי התבתיב הסורי, יחלו כמה מן המפקדים הפלסטיניים שם לחשוש מפני הבאות.

אם ייסוגו הכוחות הפלסטיניים מצפון וממיזרח לבנון, הם יצטרכו לעבור לסוריה יהפכו שם עוד יותר לשבויי הסורים. יתר על כן, הם יצטרכו להפקיר את מחנות־הפליטים הפלסטיניים באיזור הביקעה וטריפולי. אחרי נסיון צברה ושאתילא, עין־חילווה ומירמיה, יכולה אפשרות זו לעורר ראגה אמיתית בלב המפקדים, הרואים את עצמם אחראים לשלומם. מכיוון שחלק גדול מן הפליטים במחנות מדרום־לבנון ברחו בראשית המילחמה לאיזורים אלה, יתכן שמיספר הפליטים שם מגיע עתה לכמה מאות אלפים.

יש גם טענות נגד מפקד מסויים, שערפאת מסר לו את הפיקוד. נאמר כאילו נסוג מצידון ונטש את כוחותיו שם (טענה דומה לזו שהושמעה לאחרונה נגד מנחם בגין, שנמלט מפולין עם בוא הגרמנים, והשאיר אחריו את אנשיו שם).

אלה הם חילוקי־דיעות טיבעיים במצב הנתון. אך הם לא היו לובשים את הממדים שלבשו, אלמלא היה זה בראש וראשונה עימות בין שליטי סוריה ובין ראשי פת"ח, השולטים באש"ף.

■ ■ ■

מ**ה זה** מוכיח לגבי כוחו ועמדתו של אש"ף בשעה זו?

פרשה זו עדיין לא הסתימה, אך אפשר כבר עתה להסיק ממנה כמה מסקנות חשובות.

ראשית: איש לא העז לפקפק

(המשך בעמוד 67)

ערפאת כמפקד עליון: מי רוצה להדיחו?

מאת אורי אבנרי

יצחק מודעי השמיע רמזים ומאיים לפתוח את פיו

המיפלגה הליברלית:

קונים בילבד!

בגיזברות המיפלגה הליברלית. הוא טען שרנר מנהל את הגיזברות כשליט יחד.

רנר לא התעצל. הוא שיגר לכל חברי מרכז המיפלגה הליברלית ולכל חברי המועצה רשימה מפורטת של כל ישיבות הגיזברות בשנתיים שעברו, כדי להוכיח כי מודעי או אנשיו השתתפו בכולן.

רנר לא הסתפק בכך. בתשובה להאשמותיו של מודעי על החריגות בעבודת הגיזברות, כתב רנר במיכתבו:

„חריגה אחת היתה בנושא החבר ירקוני.

„חבר־הכנסת פנחס גולדשטיין, אשר התנגד בשעתו להקצבה לחוג של ירקוני — שינה עמדתו ולאחר ההצבעה במרכז למועמדים לכנסת, דרש הקצבה לחוג של החבר ירקוני".

התמונה ברורה למדי. חבר־הכנסת פנחס גולדשטיין הוא מאנשי קבוצת מודעי. „אחד ממנהיגי המיפלגה" שעליו מדבר רנר, הוא ככל הנראה מודעי עצמו.

מודעי מאשים את רנר „בקניית" חברי מועצת הסניף באשקלון, ואילו רנר מאשים את מודעי

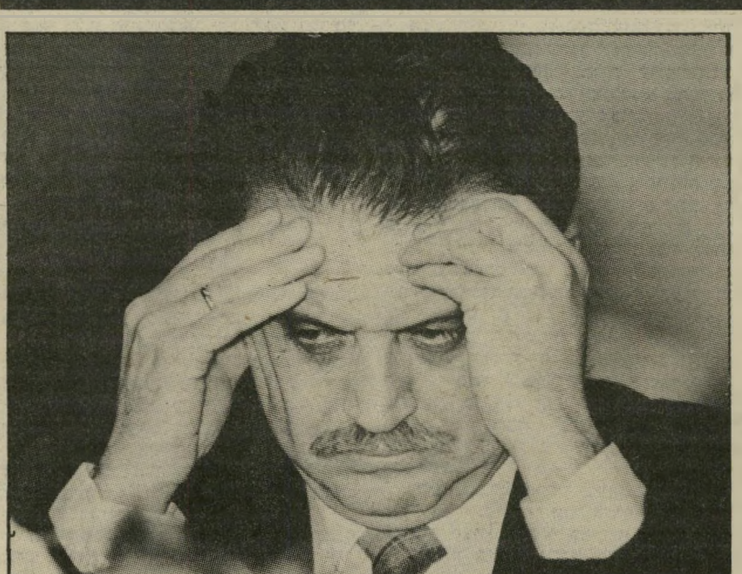
לשיטתו של השר הליברלי יצחק מודעי, בכינוס שהוא ערך השבוע, היה ברור שהוא החליט להסיר את כסיות־המשי ולהחליפן בכפפות־איגרוף. את מהלומותיו שיגר השר גבה־הקומה לעבר שתי לסתות קשוחות: זו של גיזבר המיפלגה הליברלית, הח"כ צבי רנר, וזו של אחר מבעלי־הבית של המיפלגה, המיליארדר שאול אייזנברג.

את רנר תקף מודעי בגלוי. בהתחלת מאי עשה השר מודעי שימוש מעניין בנייר המיכתבים הרישמי של מישרד־האנרגיה־והתשתית, שהוא עומד בראשו. הוא שיגר על נייר זה מיכתב אל נשיאות בית־הדין של המיפלגה הליברלית, שמנע את כינוס מועצת סניף אשקלון של המיפלגה. מודעי תבע את קיום הכינוס. וכתב במיכתבו דברים בוטים וקשים:

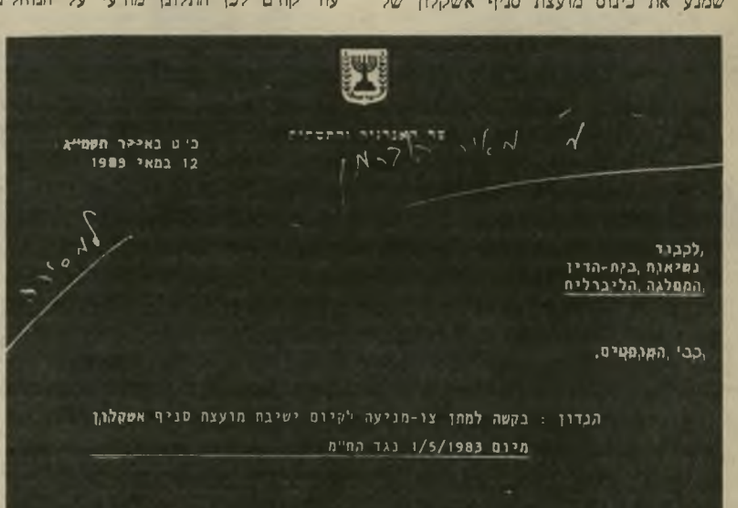
„ידוע לי כי יו"ר גיזברות המיפלגה מנע העברת כספי התקציב לסניף אשקלון, ובי בזמן הזרים בכספים מקופת איגוד־העובדים לסניפה באשקלון. באופן כזה „קנה" את חברי מועצת הסניף".

יו"ר גיזברות המיפלגה, שהוא גם יו"ר איגוד העובדים הליברלים, הוא ח"כ צבי רנר. הגיזבר כבר־הגוף של הליברלים אינו חושב לשתוק. הוא מאיים בתביעת דיבה נגד מודעי.

זה לא היה הסיבוב הראשון בקרב בין השניים. עוד קודם לכן התלונן מודעי על הנוהלים

מתחרה שריר
אלמוני ב־„בית־אסיה"

כ' ט באייר תשמ"ג
12 במאי 1983

לכבוד
נשיאות בית־הדין
המפלגה הליברלית

הנדון: בקשה למתן צו־מניעה לקיום ישיבת מועצת סניף אשקלון
מיום 1/5/1983 נגד הח"מ

הנני מתכבד להשיב להחלטת ביה"ד שבסמוכין כדלקמן:

א. ידוע לי כי יו"ר גזברות המפלגה מנע העברת כספי־התקציב לסניף אשקלון ובו בזמן הזרים כספים מקופת אגוד העובדים לסניפה באשקלון. באופן כזה "קנה" את חברי מועצת הסניף.

מודעי מאשים זהו קטע ממיכתב ששיגר מודעי לבית־הדין של המיפלגה הליברלית. מודעי מאשים את גיזבר המיפלגה, צבי רנר, ב„קניית" קולות בסניף אשקלון. המיכתב, הנוגע כולו לעניינים פנים־מיפלגתיים, נכתב על נייר־המיכתבים הרישמי של ממשלת ישראל ושוגר אל בית הדין של המפלגה הליברלית.

„לפני שנה פנה החבר ירקוני לגיזברות ודרש כספים ניכר לכיסוי הוצאות הפירסום אשר לדבריו הובטח לו על־ידי אחד ממנהיגי המיפלגה.

„בישיבת הגיזברות הוחלט לאשר לחבר ירקוני את הסכום שביקש ובמקביל הוחלט להודיע לו שהחוג שהוא עומד בראשו אינו קיים באופן רישמי ועל כן לא תוכל הגיזברות לממן הוצאותיו. למרות ההחלטה הנ"ל, בעת בחירת המועמדים לכנסת ה־10, הובטחה שוב לחבר ירקוני, לדבריו, על־ידי אחד ממנהיגי המיפלגה, הקצבה לחוג.

„בנראה ששני חברי המרכז של החבר ירקוני והרצון להשפיע על צורת הצבעתם — הם הגורמים להבטחות אלה.

ברכישת קולותיהם של ירקוני ואנשיו, בשיטה דומה.

פסק זמן

המילחמה בין מודעי ובין רנר היא חדשה יחסית בכינוס המכביה של הליברלים, לפני שלוש שנים, היו אלה רנר וחבריו באיגוד העובדים הליברלים שהבטיחו למודעי את מנהיגותו במיפלגה. אז היה רנר יריב קשוח לשר־התיירות, אברהם שריר, ולאנשיו. אז היה זה מפעילו של שריר במיפלגה הליברלית, איש־העסקים מקבוצת אייזנברג מיקי אלבין, שניסה להוציא את איגוד העובדים משליטתו של רנר. הוא גייס לצורך כך גם „נפשות מתות", כלומר — „מצביעים" שמתו כבר, וניסיון ההשתלטות נכשל.

אך המאבק שמנהל יצחק מודעי נגד רנר הוא רק שלוחה של המאבק העיקרי.

השר ציפורי על אנשי אייזנברג: „חבורה מאפיונרית"

את המאבק החשוב, והמכריע מנהל מודעי נגד קבוצת העסקים של שאול אייזנברג, אשר השתלטה, למעשה, על סיעת הרוב במיפלגה הליברלית.

בכינוס שערכו מודעי ותומכיו הוא אמר את הדברים הבאים:

„במיפלגה הליברלית התגלו תופעות עבורות... יש תופעות החורגות מכל התחומים החוקיים, כולל הניסיון לקנות נציגים פוליטיים־אישיים לצרכי אינטרס עיסקי מוגדר."

דברים אלה מכוונים בברור כלפי האוייב העיקרי. לא רק את רנר מאשים מודעי ב„קנייה". למודעי ברור כי פעולותיו של רנר אינן נעשות לצורכי „אינטרס עיסקי מוגדר."

למי מתכוון מודעי?

בשיחת טלפון שקיים העולם הזה עם מודעי השבוע, נשאלת השר אם יהיה מוכן לפרט את האשמותיו נגד פעולותיו של אייזנברג במיפלגה הליברלית. מודעי השיב ואמר, כי הוא הבטיח לאוייביו במיפלגה „פסק־זמן" להפסיק את פעולותיהם הלא־חוקיות, ולא — הוא ידבר. השר אמר להעולם הזה, כי לפי הערכתו עדיין לא הסתיים פסק זמן, ולכן הוא אינו רוצה עדיין לדבר.

אך מודעי לא הכחיש כי דבריו כוונו כלפי אייזנברג ואנשיו.

דבריו של מודעי — גם כפי שנאמרו — הם חמורים ביותר. הוא טוען כי במיפלגה הליברלית נעשות פעולות בלתי־חוקיות. לא ברור מדוע הוא אינו פונה למישטרה כדי למסור על חשדותיו.

יתכן כי השר אינו עושה זאת, משום שהוא מכיר את מישטרת ישראל ואת רשויות החוק האחרות במדינה. שאול אייזנברג ואנשיו בישראל נמצאים מעל החוק — ובמיקרים רבים גם קובעים אותו לתועלתם העיסקית.

לתחושת הבידוד של מודעי תרם גם מינויו של שלום אריאב למישרת מנכ"ל התעשייה האווירית

מינוי זה נעשה זמן קצר אחרי שאיש־העסקים ישראל סחרוב מונה כיו"ר מועצת המנהלים של התעשייה האווירית. אריאב היה עד למינוי זה מנכ"ל חברת אטסקו של קבוצת אייזנברג.

עד לא מזמן היה סחרוב מתומכיו המובהקים של מודעי במיפגה הליברלית. שסחרוב הוא עסקן בכיר בתוכה. מודעי וסחרוב ניהלו ביחד מאבק עקשני ומצליח — נגד מכירת מניות הממשלה בחברת הדלק פז לאייזנברג. אך לאחרונה זנח סחרוב את מודעי. הוא נמנה עתה עם אנשי שימחה ארליך במיפלגה, והיום משתף ארליך פעולה עם אברהם שריר, שהוא הנציג מס' 1 של קבוצת אייזנברג במיפלגה הליברלית.

מינויו של אריאב הבהיר למודעי כי הוא ותומכיו בודדו לחלוטין, והינם למעשה, הקבוצה היחידה שאינה נשלטת על־ידי אנשי אייזנברג.

תרשים מחוקן ומעודכן

התרשים המקורי התפרסם כמעט לפני שנתיים (**העולם הזה 2295**). מאז נחשפו פרטים נוספים על הרכב עסקיו של אייזנברג בישראל, ומאז גם רכשה חבורת אייזנברג חברות נוספות, או שליטה חלקית בהן. השינויים, מאז פורסם התמנון הראשון, מופיעים בתרשים המעודכן באותיות שונות ומודגשות.

חבורה מאפיונרית

תהליך ההשתלטות של אייזנברג על המיפלגה נעשה באמצעות „שר החוץ" של קבוצת העסקים שלו, איש־העסקים הצעיר מיכאל („מיקי") אלבין. אלבין הציע לפני כמה שנים חדר לעסקן ליברלי אפור בשם אברהם שריר. מיקומו של החדר אומר הכל: בית אסיה של אייזנברג.

הודות לתמיכתו של אלבין הצליח שריר להיבחר לכנסת. הוא לא שכח לאייזנברג את חסדיו, וכשהיה שריר חבר ועדת־הכספים של הכנסת, הוא סייע לאלבין במאבקיו נגד הנהלת הבורסה.

אט־אט נמשך תהליך ההשתלטות, והגיע לשיאו היום, כאשר לאייזנברג יש למעשה שלושה נציגים בממשלת ישראל: אברהם שריר וגדעון פת, שיש להם סיעה משותפת במיפלגה הליברלית, ושימחה ארליך, המשמש כמנהיג המיפלגה בחסדו של שריר. לקבוצה גם יש מועמדת לשר, חברת־הכנסת שרה דורון, הממתינה לתפוס את מקומה ליד שולחן הממשלה.

אך מאמציה של קבוצת אייזנברג בתחום המערכת הפוליטית אינם מוגבלים למיפלגה הליברלית. ח"כ חרות, מיכה רייסר האדמוני, מונה על־ידי אלבין כחבר במועצת־המנהלים של קונצרן אתא, והוא מקבל מכונית ונהג. אלבין ורייסר הם גם שותפים בהפעלת מועדון היקב הלובש צורה ופושט צורה, אך המכנה המשותף למועדון הזה של הימין בכל צורותיו: השותפות של רייסר ואלבין.

רייסר הוא „שחקן־רכש" חשוב לקבוצת אייזנברג. הח"כ המזוקן הוא נער־החצר של שר־האוצר יורם ארידור ושל שר־השיכון דוד לוי, שניהם אנשי־מפתח בתחומים שקבוצת העסקים של אייזנברג מעוניינת בהם: עיסקי פינאנסים, מקרקעין, יצוא ויבוא.

לדוגמה: הממשלה עומדת למכור את בנק החקלאות שבבעלותה. אייזנברג מציע סכום של 30 מיליון דולר תמורת הבנק הזה. האיש שצריך להחליט למי יימכר הבנק הוא שר־האוצר.

ועוד דוגמה: אייזנברג מבקש לרכוש את חברת־הביטוח קוממיות, כדי לרכוש לעצמו דריסת־רגל בענף הביטוח הישראלי. עיסקה מסוג זה צריכה את אישורו של המפקח על הבנקים והביטוח, ובחשבון אחרון — את אישורו של שר־האוצר.

ועוד דוגמה: לחברת אתא, שמיכה רייסר הוא חבר מועצת־המנהלים שלה, יש אדמות רבות מאוד ליד ערים גדולות. אם יופשרו אדמות אלה לבנייה, הן יהיו שוות כסף רב מאוד. האיש שממונה על כך הוא שר־השיכון־והבינוי, דוד לוי.

אחת הדוגמות הבולטות ביותר לשיטת הפעולה של אייזנברג ואנשיו בישראל נחשפה החודש. משרד־התיקשורת עמד לערוך עיסקת־מיליונים עם חברת סימנס־אלביס השווייצית־גרמנית. חברת סימנס זכתה בעיסקה — השווה 700 מיליון דולר במיכרז שנערך כחוק. אחרי הזכייה — סיפר שר־ התיקשורת, מרדכי ציפורי — פנה אליו שאול אייזנברג וביקש לבטל את העיסקה. הוא רצה בה לעצמו. לאייזנברג יש חברת־בובא סיטל־קטל שמה. הקשורה בחברות צרפתיות.

ציפורי סירב לבטל את העיסקה החוקית, ואז, כך הוא סיפר, התחיל מסע־השמצות נגד החברה השווייצית־גרמנית, שהביא, בסופו של דבר, לביטול העיסקה.

מרדכי ציפורי לא חסך במילים. הוא הגדיר את הפעולה של אנשי אייזנברג כפעולה של „חבורה מאפיונרית".

שיטות הפעולה של החבורה נחשפו גם במישפט שנערך לא מכבר, בקשר עם בית אסיה (העולם הזה 2372) האדריכל מרדכי בן־חורין, שתיכנן את הבניין, סיפר כיצד התגברו אנשי אייזנברג על „קשיים בירוקרטיים" שונים, שהיו בקשר לחריגות־הבניה הרבות בבניין. הוא סיפר על מעטפה ובה שוחד שהושארה אצל פקיד בעירייה, ועל מתנות לחגים שניתנו לפקידים אחרים.

עכשיו הפכה חברות אייזנברג גם לבעלת המניות הגדולה ביותר בהחברה לישראל, השולטת בקבוצה גדולה של מיפעלים וחברות: ציס, בתי הזיקוק מלונות יהודה, מלונות ים כינרת, מיפעלי קרור בצפון, פילטריישן, ספקטרוניקס ואלרם.

קבוצת אייזנברג היא עדיין קבוצה קטנה למדי יחסית לקונצרנים ענקיים, כמו אותם שבראשם עומדים בנק לאומי, בנק הפועלים או בנק דיסקונט. אך שיטות הפעולה שבהן משתמשת חברות אייזנברג חופשות את הסכנות הטמונות בה.

קבוצת אייזנברג מפירה בגלוי כמה מכללי המישחק הנהוגים ביחסים שבין עולם־העסקים ועולם הפוליטיקה. השר יצחק מודעי, בגלל שיקוליו הפוליטיים, מנסה להאבק באנשי אייזנברג. קשה מאוד להניח כי הוא יצליח. צריך להזכיר למודעי כי אייזנברג ואנשיו נכנסים ויוצאים לא רק בלישכות של שרי התיירות, המיסחר והתעשייה, השיכון והאוצר, אלא גם בלישכתו של ראש־הממשלה, מנחם בגין.

שלמה פרנקל

גיזבר רנר
החוג של החבר ירקוני

אנשים

מה יגיד יוסף בורג כשיראה פיצוץ של פצצת אטום וכמה שערות יש בשפמו של שמיר?

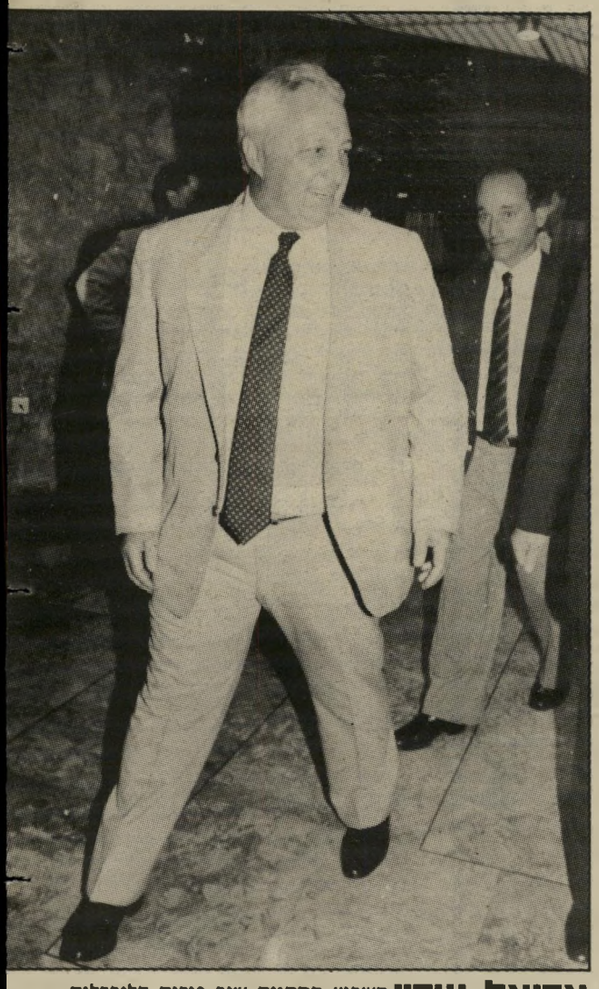
יעקב מרידור לבוש חליפה שחורה וחבוש מיגבעת שחורה, הגיע לטקס קריאת רחוב על שמו של הבית"ר הראשון אהרון צבי פרופס. מרידור הגיע למקום עם אשתו, אחרי שנכח שעה קלה קודם לכן בטקס אחר, לציון שלושים וחמש שנים לטיבוע האוניה אלטלנה. במקום היו גם, נוסף למרה, אלמנתו של פרופס, ראש־הממשלה מנחם בגין, שר־הביטחון משה (.מישה") ארנס וחברים אחרים מן המישפחה הלוחמת. בסיום הטקס גילתה מרה פרופס הלוט מעל השלט.

■ יו"ר הכנסת **מנחם סבידור** קלט באחד הדיונים את סגן־שר־החוץ **יהודה בן־מאיר**, כשהוא משוחח עם אחד מחברי־הכנסת בתוך אולם המליאה וקרא לעברו: „אדוני סגן־שר־החוץ, אולי תעשה את זה בחוץ?"

■ באחד הדיונים שנערכו השבוע באולם המליאה ישבו **רוני מילוא** ו**פינחס גולד־שטיין** וריברו ביניהם. ניגש אליהם השר **גידעון פת** עם עיתון בידו, ורצה להראות להם משהו. הוא עמד כשגבו ליו"ר. קרא לעברו סבידור: „אדוני השר, אני מבקש לראות את פניך היפים ולא את גבך." פת הסתובב, הלך מן הצד השני של השורה והתיישב לידם. העיר מילוא לסבידור: „אם הוא ליברלי איך הוא יכול לשבת ליד גולדשטיין?" ח"כ פינחס גולד־שטיין שייך גם הוא למיפלגה הליברלית.

■ בעת הדיון שהתקיים בכנסת על בעיית הרופאים, עלה לדוכן־הנואמים ח"כ רוני מילוא ועמד לקרוא הצעה לסדר היום. את ההצעה הגיש למעשה ח"כ **מיכה רייסר**. אמר מילוא: „אני ניצב כאן במקומו של ח"כ רייסר. ההצעה לסדר היום שלו, אבל ח"כ רייסר שוכב חולה בביתו ומאחר שאין רופאים, אין באפשרותו לקבל תרופות, להבריא ולבוא הנה להגיש את הצעתו."

■ ביום החמישי נערך דיון בהנהלת המיפלגה הליברלית בעניין בחירות מוניציפאליות. במהלך הדיון דובר על מועמדותו של לין לראשות עיריית חיפה. לין הסיר את מועמדותו והחברים חשבו שאולי ניתן לשכנע אותו לחזור בו מהחלטתו. אז הסתבר שבכל מיקרה הדבר לא ניתן, כי המועד להגשת המועמדות כבר חלף. העיר על כך ח"כ **אלי קולם**: „אני אוכל לדאוג לשינוי החוק ולתת לו אורכה." ענה לו ח"כ **יצחק זייגר**: „אם כך אפשר לחוקק ישר חוק שהוא יהיה ראש העיריה."

אריאל שרון השבוע התקיים שוב פורום הליברלים שאותו מארגן השר־לשעבר יצחק ברמן. בכל פעם מזמין ברמן אורח אחר להרצות על נושא מסויים. השבוע הזמין את אריאל שרון להרצות על מאזן מילחמת־לבנון. ההרצאה נקבעה לשעה שבע, אך בשעה זו היה עדיין האולם ריק. השר שרון חיכה במקום אחר, מחוץ לאולם, והמתין להודעה מאנשיו. הוא לא רצה להגיע לאולם ריק ועוזרו, אורי דן, הנראה מאחוריו בתמונה, הודיע לו שהוא יכול להגיע רק כשהאולם יהיה מלא. כבר קרה בעבר שהשר אריאל שרון הגיע להרצאות לפני אולמות ריקים.

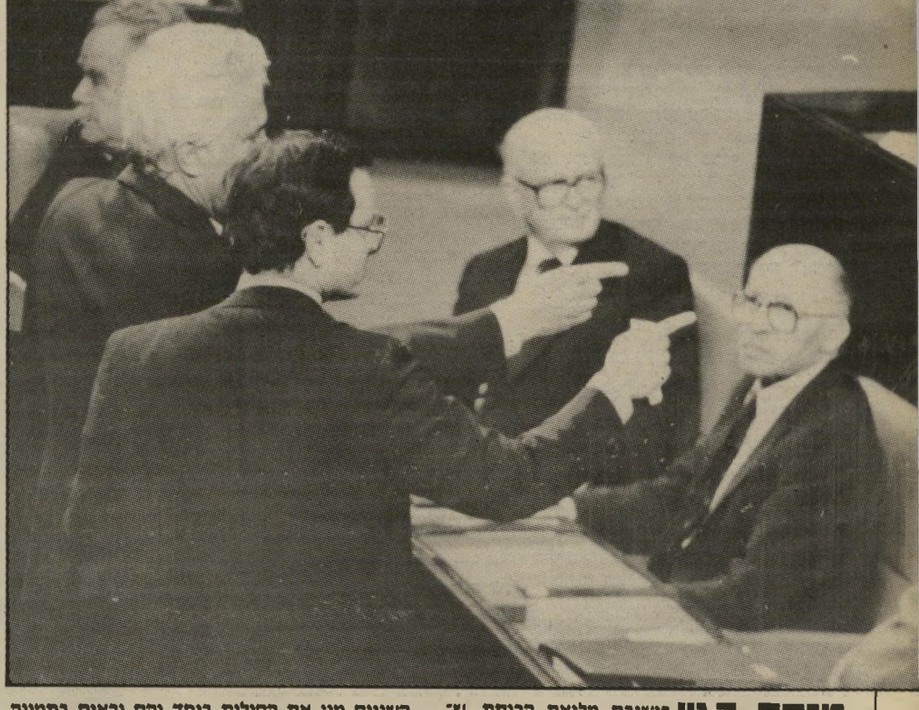
■ באותה ישיבה השתתפו: **יצחק קטבי**, **יצחק כספי**, **יצחק נגר**, **יצחק מודעי**, **יצחק ברמן** ו**יצחק זייגר**. העיר יצחק זייגר: „אפשר להקים כליברלים חטיבת יצחק." ענה לו **יחזקאל פלומין**: „כמישקל נגד אפשר להקים גם חטיבת יחזקאל." הכוונה ליחזקאל פלומין עצמו ול־יחזקאל הרמלך, ראש עיריית רחובות, שהוא גם חבר כליברלים.

■ ביום הרביעי העלה ח"כ **אריאל ויינשטיין** הצעה לסדר היום של הכנסת בעניין ילדים נעדרים, והציע לערוך חקירה יסודית בנושא. הוא העלה את הצעתו אחרי הצעה לסדר ברבר דו"ח קרפ, ואז האולם היה מלא מפה לפה. כשעלה ויינשטיין לדוכן, התרוקן האולם ונשארו בו שלושה ח"כים בלבד. אחריו עלה השר **יוסף בורג** ואמר: „כבוד היו"ר, כנסת נכבדה..." העיר לו ח"כ **שבח וייס** מקומו: „איפה נכבדה.־לא כנסת ולא נכבדה." ענה בורג: „מקום שנמצא בו ד"ר יוסף בורג ופרופ' שבח וייס הוא מקום נכבד." בעודם מדברים, יצא עוד חבר כנסת מן האולם, ואז אמר ח"כ וייס: „בעוד אנו מדברים על כבודה של הכנסת נישאר בסוף רק שנינו."

■ בוועדת חוקה חוק ומישפט התקיים דיון על השלמת תהליך החוקה של חוק־יסוד זכויות האדם. חברי־הכנסת של המערך ושינוי הרגישו כי חברי־הכנסת של הקואליציה לא כל־כך מעוניינים בהמשך תהליך החקיקה. העיר על כך ח"כ שבח וייס: „הם עושים מכל הוועדה חוקה ואיטלולה."

■ ח"כ **גד יעקובי** עוסק בשעות הפנאי שלו בכתיבת שירים. שלושה אנשים עודדו אותו להוציא את סיפרו: **מנחם פרי**, **מאיר ויזלטיר** ו**יאיר הורוביץ**. אחרי שהוציא את סיפרו קיבל תגובות מכמה אנשים. **נתן זך** אמר לו: „אני נפעם." הסופר **א"ב יהושע** כתב לו: „אתה יודע לכתוב שירים יפים, לירייים, מתוחכמים ובעיקר אמיתיים. אם תהיה שר־אוצר כמו שאתה כותב שירים, יש עתיד למדינה הזאת." **יצחק בן־אהרון** אמר לו: „מרענן ובלתי צפוי."

■ יו"ר ועדת־הכלכלה של הכנסת, ח"כ **גד יעקובי**, סיפר שלדעתו **יצחק שמיר** הוא

מנחם בגין בישיבת מליאת הכנסת, ש־דנה בהצעות אי־אמון בממ־שלה. בסיום הישיבה הגיעה עת ההצבעה. סופרי ה־קולות היו ח"כ הליכוד מילוא וח"כ המערך שפייזר. השניים מנו את הקולות ביחד והם נראים בתמונה כאילו מצביעים לעברו של ראש הממשלה, כשסגנו, שימחה ארליך מביט לעברו. הצעת אי־האמון לא התקבלה ובסיומה קם בגין ועזב את אולם המליאה.

חיים רמון בעת הדיון שהתקיים השבוע בכנסת על הצעות אי־אימון בממשלה, נראה הח"כ החדש של המערך, חיים רמון, כשהוא מפהק פיהוק רחב. רמון הוא הח"כ הצעיר ביותר בכנסת והוא מתעקש להופיע באולם המליאה ללא מיקטורן, בניגוד להוראותיו של יו"ר הכנסת מנחם סבידור. בתמונה משמאל: שר־התיקשורת מרדכי ציפורי באותה ישיבת כנסת. שיפשך במשך שעה ארוכה את עיניו וניכר היה עליו שהוא עייף מאוד. למרות זאת נשאר עד לסוף הדיון ולהצבעה.

בעל מיספר זוגי של שערות בשפמו. לעניות דעתו לא יתכן ששמיר ירשה לעצמו מיספר כלתי־זוגי של שערות בשפם ולכן הוא בטח סופר אותן בכל בוקר.

■ נשיא המדינה **חיים הרצוג** קם ביום החמישי בבוקר והתכונן לביקור הראשון שלו מחוץ לירושלים, ביישובי הנגב המערבי. כמו בכל בוקר, עבר הנשיא על עיתוני־הבוקר ופיתאום ראה ידיעה שהפתיעה אותו. באחד מעיתוני־הבוקר היה כתוב כי הנשיא ביקר יום קודם ביישובי הנגב, והופיעה אפילו רשימת הנלווים אליו. כשהגיע הנשיא לקיבוץ נחל עוז ושוחח עם החברים בצהריים, אמר להם: „בעצם כבר הייתי כאן אתמול, אפילו כתוב בעיתון."

■ בוועדת־החוקה התקיים דיון בעניין חוק־העישון, והו־ עלתה הצעה לאסור עישון באסיפות פומביות אם הן נערכות באולמות קולנוע או תיאטרון. העיר מישהו שאסיפות מיפ־ לגתיות לא נועדו לקהל הרחב ולכן ההוראה מיותרת. אמר ח"כ **אמנון רובינשטיין**: „אסי־ פות שינוי כן מיועדות לציבור." ענה לו ח"כ **רענן נעים** מהמערך: „את אסיפות שינוי אתה יכול לקיים בתא טלפון."

■ באותה ועדת־חוקה דנו בחוק־יצחקי, חוק שהעלה הח"כ־לשעבר **יצחק מודעי** ושבו הועלתה האחריות הפלי־ לית מגיל 9 לגיל 13. מאז שחוקק החוק, יש ח"כים רבים הדורשים להחזיר את המצב לקדמותו. ח"כ **אלעזר גרנות** ממפ"ם, המתנגד לשינוי החוק, סיפר בהתרגשות על בחור צעיר שהכיר, היום בן 26 ומזכיר קיבוץ, ששרף מתבן בגיל 10

פסח גרופר סגן־שר־החקלאות הגיע השבוע לאחת הישיבות של המיפלגה הליברלית. בפתח האולם היה שלט שעליו כתוב: נא לא לעשן באולם! גרופר, בתמונה, מתבונן בשלט כשהוא מחזיק בידו השמאלית סיגר גדול. גרופר הוא מעשן סיגרים מושבע ונראה בכל מקום עם סיגר בפיו.

גיזדי ניך בתו של אחד הבעלים של הצהרון ידיעות אחרונות נוח מוזס. ג'ודי התחתנה לפני כשנה וחצי עם הכתב הפורש של הטלוויזיה עמירם ניר. היא נמצאת בחודש התשיעי להריונה ועומדת ללדת בכל יום. למרות הריונה המתקדם ממשיכה ג'ודי לעבוד בעיתון של אביה.

ואילמלא היה בקיבוץ היה יושב בכלא ולא מגיע לאן שהגיע.

■ בדיון שנערך בוועדת־ הכספים של הכנסת על תנאי השכר של השופטים, העיר יו"ר הוועדה, ח"כ **שלמה לורנץ**: „שופט זה כמו כהן גדול, דורשים ממנו הרבה." שאל ח"כ **יגאל כהן**: „כל כהן הוא כהן גדול?" ענה לורנץ: „לא. יש כהן הדיוט ויש כהן גדול."

■ אחרי שהוריע שר־הפנים, הד"ר **יוסף בורג**, כי דו"ח קארפ אינו קיים כי איש לא ראה אותו, העיר ח"כ **מרדכי וירשובסקי**: „לבורג יש כישרון בלתי נדלה לעשות חוכמה בכל מצב ולפטור את עצמו. אם יסע ויראה פיצוץ של פצצה אטומית, בטח יאמר — זו אולי פיטריה ואולי מיטריה אבל בוודאי לא איטריה."

■ הבדרן **דובי גל**, בן־דודו של הרמטכ"ל היוצא **רפאל (רפול) איתן**, מפיץ בתל־אביב שמועות כי לרפול יש חוש הומור בלתי־רגיל. כשמבקשים ממנו הוכחות הוא מספר שכאשר ביקר את רפול בנגריה בתל־ עדשים והתיישב לצידו, קם רפול מהמקום. „לאן אתה הולך?" שאל אותו דובי ורפול השיב לו, לדבריו: „אני במושב ליצים לא יושב:" דובי גל שירת בחיל־החי־המורעין. רפול היה או מח"ט הצנחנים ובפרוטקציה העביר את דובי ללהקת פיקוד־ צפון.

■ רפול סירב לקבל את מכונית־השרד שהוקצבה לו לשנה מטעם הצבא. הוא רכש מכונית פולקסוואגן וכשמילא את המיכל בדלק נדהם ואמר: „אלוהים אדירים, לע ידעתי שדלק עולה כל־כך הרבה כסף."

■ הבדיחה המסתובבת בימים אלה במיסדרונות הכנסת: מי אמר למי „תעזוב אותי, אני יורד לבד"? השקל לארידור.

■ כאשר הצדדים מגישים לשופטים חומר ראיות מתיק החקירה, נהוג כי חומר זה יהיה נקי מרישומים של עורכי־הדין. אולם כאשר התנגדה נציגת הפרקליטות לכך שעורך־הדין **מנחם ריבינשטיין** יגיש חומר מסומן לשופט **אורי שטרוזמן**, אמר השופט: „זה בסדר, הוא יכול להגיש לי חומר כזה, כי גם קציני־המישטרה המופיעים לפני תמיד מוסרים לי חומר מסומן. ומלבד זה, איני רואה כל פסול בכך שעורכי־הדין יבליטו את הנקודות הנראות להם חשובות."

■ כאשר איים נאשם באונס להתאבד אם ימשיך להיות מוחזק במעצר, אמר לו השופט אורי שטרוזמן: „אם תתאבד כיצד תוכיח את חפותך? וכיצד תצליח לשכנע את כל העולם כי לא היה זה אונס אלא סיפור אהבה גדול, כפי שסניגורך טוען?"

■ **אייל רמון** (26), שהיה במשך השנתיים האחרונות עוזרו האישי של המפיק העצמאי הגדול בעולם, **אלכסנדר סלקינד** (מי שהפיק את סירטי סופרמן), יצא שוב לאירופה לפי הזמנת המפיק, לסייע בהפקת סרט חדש שלו. בסרט יטלו חלק הכוכבים **אורסון וולס, לורנס אוליבייה וטוני קרטיס**. את התסריט לסרט זה כתבה אשתו של סלקינד, שהיא מכסיקאית בת שבט המאיה. הסרט, שיקרא איפה פרסיפל, יהיה קומדיה משעשעת שבה יגלם אורסון וולס דמות של טייקון אמריקאי.

■ בעיקבות הוויכוח הבלתי נגמר על התדר החדש של קול המוסיקה, היה מי שהעיר: „עכשיו יש מאבק בין FM ו־F אמאק."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

קהל במימונה

אנשים

מה ההוכחה לכך שלרפול יש חוש הומור?

■ תגובת עם יפה עם אחד חילקה השבוע תעודות אזרחות טובה. בין מקבלי התעודות היתה **אוסירה נבון**, אשת הנשיא לשעבר, שקיבלה תעודה לאות הוקרה על פעילותה למען ילדים. אדם נוסף שקיבל באותו המעמד תעודה על עזרתו לזולת היה **אייבי נתן**, שאמר: „אני לא אוהב דיבורים, אני עושה!" ובטרם סיים את המישפט שלף מכיסו צ'ק על סך מאה אלף שקל, תרומה לפעילות התנועה.

■ בטקס חלוקת התעודות נכח, בין שאר המוזמנים, גם ניצב **אברהם תורגמן**, מפקד מישטרת מחוז תל־אביב. תורגמן עזב במפתיע את הטקס במהלך הענקת התעודות, מכיוון שקיבל הודעה על רצח בשוק הכרמל.

■ כשהחליטה הממשלה להו־ציא צווי־ריתוק נגד הרופאים, התכנסו השובתים במקומות־הנופש שלהם והחליטו עקרו־נית: מכיוון שלא ניתן לחייב רופאים לסרב לצווי־הריתוק ולעבור על החוק, החליטו השובתים כי בכל מיקרה שרופא יסרב לצו־הריתוק ויאסר — חבריו לא יזניחו אותו. הוחלט כי ברגע שאחד הרופאים ייעצר, יעזבו כל הרופאים האחרים את בתי־החולים וילכו כולם לבית־הסוהר, לאות סולידריות.

■ הוועד נגד המילחמה בלבנון ערך השבוע אסיפה פומבית בבית־הספר יחיאלי בנווה־צדק, לציון 16 שנה למילחמת 1967 ושנה למילחמת הלבנון. הריון התקיים דווקא תחת רישומה של מילחמה אחרת — המילחמה הצפויה בסוריה. המחזאי **יהושע סובול**, שדיבר לפני המתכנסים, הציע שחיילי־מילואים המתנגדים למילחמה הבאה יעזבו את בתיהם, יתאספו בפארק ציבורי וינטו בו אוהלים, ושם יחכו לבוא צווי־הקריאה.

ציפי שביט שוכבת בתוך אמבטיה מסוג מיוחד. זוהי אמבטיה ג'אקוזי אדומה בצורת לב, הנמצאת בביתו החדש של אייבי נתן. מאז בא לישראל, ב־1948, החליף נתן 28 דירות. את הבית הנוכחי קנה לאחרונה ושוויו – כולל התכולה – הוא 250 אלף דולר. הבית על שתי הקומות שלו, עמוס תמונות. בקומה השניה גרה העוזרת. אייבי אוהב מאוד לבשל, והוא צייד את ביתו בכל מיני מכשירים חשמליים.

פסוקי השבוע

● השר **אריאל שרון**: „זו המדינה היחידה בעולם ששר־הביטחון שלה עזב את תפקידו כתוצאה ממעשה שלא היה לו יד בו, וגם לא רגל ולא ידיעה."

● הרב **מנחם הכהן**: „גם ההוראה של הממשלה לסגור את מעבר־הגבול בטאבה לא מנעה מהרופאים לעבור את הגבול."

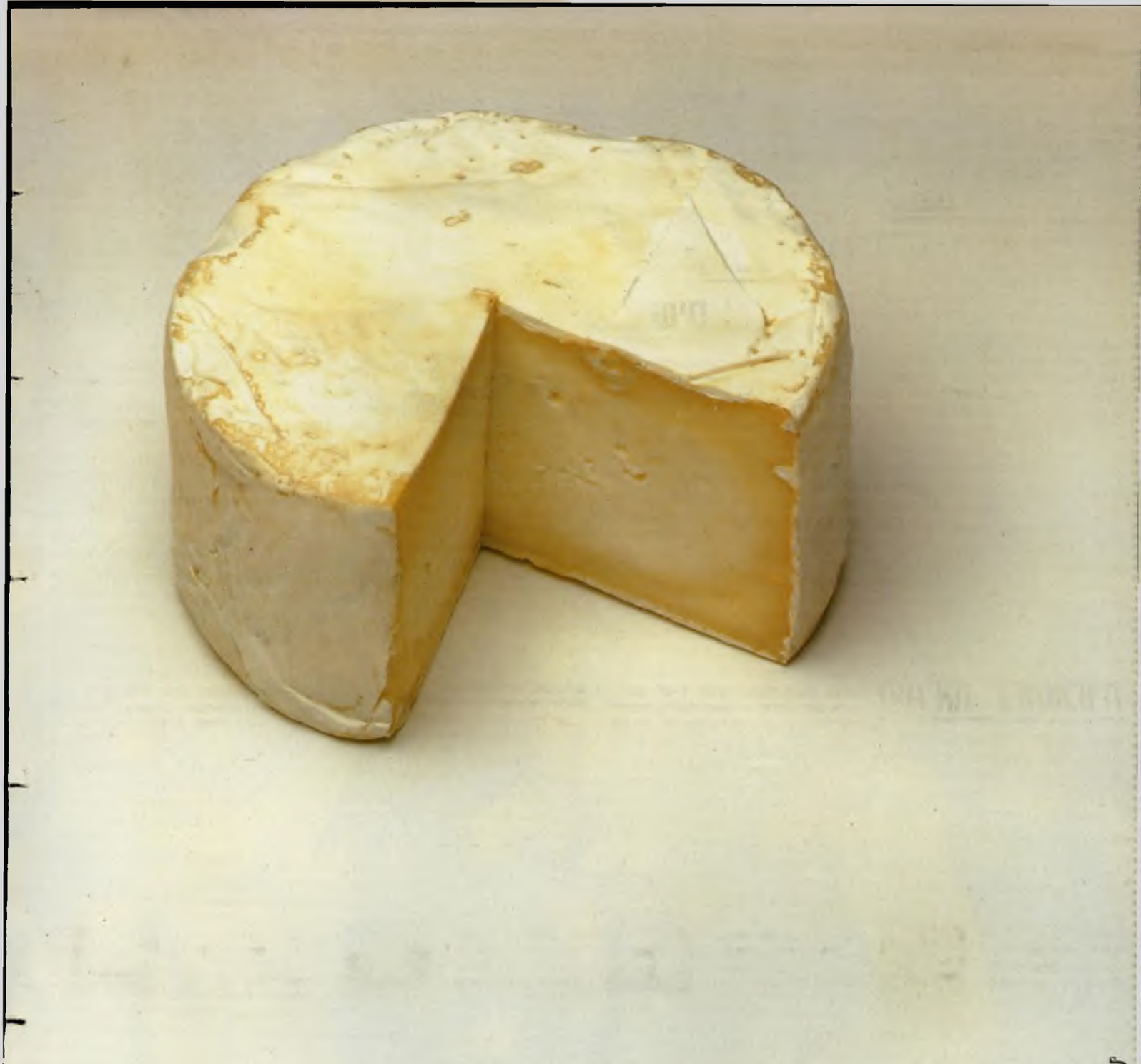
● **רפאל בן־נתן**: „איני פוליטיקאי ואיני אוהב פוליטיקה. אני עסקן ומשרת עניין קדוש."

● הסופר **יצחק בן־נר**: הורסים תחנת־שידור כל כך יפה בגלל גברת מפוקפקת אחת.

● העיתונאי **אהרון גבע**: שוסטק — שר־בריאות לא בריא. יש לו מיחושים בגב. מתקשה לקום מהכיסא.

● עורך־הדין **אברהם ברדוגו**: ציונות 83 — הערבים עובדים, הדרוזים שומרים ועם ישראל חי, חי, חי.

מכבי. בירה בריאותית.
מכבי בירה
MACCABEE BEER
בירה שמחברת אנשים מאז ומתמיד.

למה שרק הצרפתים יהנו מהחיים ?

גבינת "עין־גדי" היא התשובה הישראלית לגבינת ה"קממברט" הידועה מצרפת. טעמה הפיקנטי משתלב מצויין עם קרייקרים, פירות עונתיים, פירות יבשים או ירקות. הגישי אותה עם יין שולחני יבש.

המגש הרומנטי. יש שמעדיפים אותה בשלה ורכה, ויש שמעדיפים אותה כשהיא עדיין קשה למדי. אבל אין אנין טעם שיעמוד בפיתוי של מגש כזה עם לחם טוב! כדאי לנסות בהזדמנויות מיוחדות...

טוסט פריזאי — חוצים לחמניה עגולה ומרוקנים את תוכנה. פורסים גבינת "עין־גדי" ל־3 עד 4 פרוסות עגולות. לתוך כל חצי לחמניה דחוקים פרוסת גבינה. מכניסים לתא הגריל לדקות ספורות.

עין־גדי

מגבינות היוקרה של:

תנובה

"עין גדי". זוהי גבינה צרפתית טיפוסית מחלב בקר במתכונת ה"קממברט" הפופולארית. טעמה האופיני בא מהשכבה החיצונית הפיקנטית.

מרים בנימיני

מזל החודש: תאומים תחזית לשנת 1983

בשנה שעברה הרגישו בני מזל תאומים בשינויים חשובים ומשמעותיים בחייהם. כוכב אוראנוס נכנס למזל קשת שהוא, הבית ה־7 (בית הנישואים והשותפויות) למזל תאומים. מאחר שאופיו של כוכב אוראנוס קשור במהפכות ושינויים קיצוניים ופתאומיים, רבים מבני המזל חשו על בשרם את השפעתו החזקה של כוכב אוראנוס. כוכב זה בעת שהותו בבית ה־7 של מזל תאומים, הביא רבים מהם למחשבות על שינויים במיסגרת המישפחתית. מכריהם וקרוביהם של בני מזל תאומים הופתעו ומופתעים מדי יום מהשינויים הפתאומיים המתרחשים בחייהם. אולם בני מזל תאומים, המוכרים כאנשים שאינם אוהבים לשקוד על השמרים, מחפשים את השינויים הגדולים בחיים, ומוכנים להתנסות בנסיונות חדשים.

חלק מבני המזל החליטו לקשור את עצמם למסגרת משפחתית ואילו אצל אחרים זה התבטא בצורה הנוכה. כלומר ניתוקים, פרידות ואפילו גירושים. הקשה מכל בתקופה זו זה לשמור על פרספקטיבה נכונה, ולבנות את השינויים על בסיס יציב.

השנה הצטרף כוכב נוסף לאוראנוס ויצר עימו צמידות. כוכב זה הוא יופיטר. למצב החדש שיוצרים שניים אלה השפעה כל־כך חזקה, שלא פעם אנשים מתפתים להרוס מצב קיים, ואינם בודקים די הצורך אם אכן הם מסוגלים למצוא תחליף טוב מהקיים. אולם יופיטר נמצא גם הוא בבית מיספר 7, וכדרכו מביא את האנשים לא פעם לאופטימיות מופרזת, למרות שבדרך כלל נקרא יופיטר „הפילוסוף הגדול", המחפש תמיד את האמת בכל מצב.

אם ענייני הבית השביעי מתנהלים בצורה מזוייפת ולא נכונה, יופיטר לא ירחם ויוציא את האמת לאור. וכשהאמת צפה ועולה, נאלצים לא פעם לשנות את המיסגרת מהיסוד. הוא בשום אופן לא יאפשר לאדם לרמות את עצמו או את זולתו. אוראנוס

מוכן לעתים להעלים עין ולתת לאדם לעשות „גיחה קטנה" מחיי הנישואים ואחר־כך לחזור, כשהמצב יחזור לקדמותו, אולם יופיטר ינקה הכל מהיסוד ויתחיל לבנות בנין על יסודות בריאים וברורים.

כוכב נוסף המשפיע רבות על בני מזל תאומים השנה הוא כוכב סטורן. הוא עבר מהבית החמישי לבית השישי. הבית השישי עוסק בענייני עבודה ובריאות. כידוע, סטורן אינו מפנק, ובכל מזל שבו הוא נמצא, השפעתו הקשה מורגשת. הוא אינו מאפשר לאדם לזלזל בחובות ובהתחייבויות. כשסטורן ישהה בבית השישי של מזל תאומים יהיה על בני המזל לשים לב למצב הבריאות, אסור לזלזל או להזניח, מכיוון

בני תאומים ימצאו השנה בני־זוג חדשים ומתאימים

שסטורן מדרכו מכה או מזכה. כאשר אדם מעדיף להתעלם ממצבו הוא מקבל מכה, אך כאשר הוא דואג ומטפל במצב, הוא זוכה להגיע למצב יותר טוב.

בענייני עבודה ההשפעה של סטורן אינה קלה. בני המזל יצטרכו לעבוד קשה ולהיות מאוד יסודיים ועמוקים. קרוב לוודאי שבשנתיים הקרובות הם יחושו שהם נותנים ועוזרים לאנשים רבים, גם אם הם לא תכננו לעשות זאת. סטורן בבית השישי מכריח את בעליו לעסוק בשרות דולקבל על עצמו עול חובות והתחייבויות לזולת.

מצב נוסף שעלול להיווצר בגלל מיקומו של כוכב סטורן בבית 6, אדם שלא ימלא את חובותיו ימצא את עצמו מפוטר, או שימצא את עצמו במצב כל־כך קשה בעבודה, שהוא יעדיף להתפטר ולא להמשיך במצב שהוא כמעט בלתי־אפשרי.

נישואים ואהבות

כאן, יטייל יופיטר במשך השנה בבית השביעי של מזל תאומים, ויביא לרבים מהם בני זוג חדשים ומתאימים, כך שבמשך השנה נוכל לברך רבים מבני המזל במזל טוב. חלק מהם נהנים מזה כמה חודשים מקשר מוצלח ומאושר, ומאהבה אמיתית וגדולה. לכן על בני תאומים לנצל היטב את השנה ולא להחמיץ את ההזדמנויות שמביא להם כוכב יופיטר. כפי שכבר נאמר, חלק מבני המזל יחליטו שהם מעדיפים לנתק קשרים מסובכים, ולהתחיל בקשרים חדשים. גם זה רצוי לבצע השנה, מאחר שההזדמנות למצוא בן זוג מתאים היא כל־כך טובה, שאסור להחמיץ אותה.

עבודה

מבחינה זו לא יהיה קל על בני המזל יהיה להתמודד עם עבודה קשה והמון התחייבויות, אך הטוב שבמצב זה קשור לצורך לשנות. אם כבר נעשים שינויים, קרוב לוודאי שהם יביאו את בני המזל לדרך חדשה יותר טובה ויותר נכונה.

בריאות

קרוב לוודאי שכל אחד ירגיש את גופו השנה, אך שוב, סטורן אינו מפתיע, כך שאפשר יהיה לטפל במחלות ותופעות שהן כבר מוכרות, וייתכן שלקראת סוף השנה, הבריאות תשתפר בגלל טיפול נכון. המקום הרגיש השנה קשור אצל נשים בשטח הגינקולוגי, וגם גברים יצטרכו לשים לב לכל מה שקשור לצד המיני.

כספים

בשנתיים האחרונות סבלו בני המזל ממחסור ומקשיים כספיים, השנה עדיין המצב לא כל־כך קל, אך בהחלט יותר טוב

ביולי צפויים התאומים לקבל העלאה במשכורת

ממצבם בשנה שעברה. מבחינה כספית יחושו בני תאומים בשיפור, ויוכלו להרשות לעצמם להשקיע כספים או לרכוש לעצמם חפצים יקרים שבהם היו מאוד מעוניינים. העלאות במשכורות צפויות השנה אך לא לפני סוף יולי.

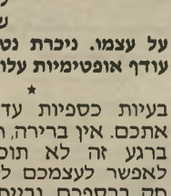
בתחילת השבוע צפויות בעיות בחיי המישפחה, לא כדאי לתכנן חופשות משפחתיות. אי־הבנות ומתיחות לא יאפשרו להגיע לעמק השווה. אנשי עסקים או מי שעוסקים בעניינים כס־פיים לא יוכלו לקדם את ענייניהם. מומלץ להימנע מלחתום על מיסמכים חשובים עד לשבוע הבא. כל מי שנוסע יצטרך להשגיח על עצמו. ניכרת נטיה להפריז במהירות. עודף אופטימיות עלולה להביא אי־נעימות.

* * *

בעיות כספיות עדיין ימשיכו להטריד אתכם. אין ברירה, חייבים לנסות לחסוך. ברגע זה לא תוכלו לאפשר לעצמכם לש־חק בכספכם, ובייחוד אל תתפתו לגעת בחס־כונות. לזה תזדקקו מאוחר יותר. השטח הרומנטי יהיה מרגש. קישרי אהבה יתהדקו, ובן־הזוג עשוי להפתיע בהצהרות אהבה. אלה שעדיין לא מצאו קשר משביע רצון יוכלו למצאו בקרוב. תימצאו הרבה בנסיעות קצרות, אך מעניינות.

* * *

השבוע תצטרכו להשקיע מאמצים מיוחדים בעבודה, אך אתם מלאי מרץ. האנרגיה שופעת ולא תמיד קל לשלוט בה. אתם מרגישים די מתוחים, וכמעט לא מבינים מדוע. הברי־אות טובה, אך בגלל המתח אתם מועדים יותר להיפגע מתאונות שונות. לכן עליכם לה־יות זהירים לפני שא־תם פועלים בפזיזות. בעניינים כספיים אתם מגלים נטיה ללכת לקיצוניות, וזה עלול להביא להפסדים.

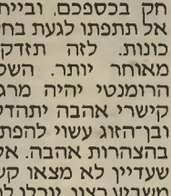
בעניינים כספיים עליכם להקטין את הסיכונים שאתם לוקחים על עצמכם, ולהתייעץ עם מומחה העניינים אלה. אך אתם מתעקשים לא לשמוע לעצות של אחרים. מבחינה ריג־שית זה יהיה שבוע די מלהיב. הזדמנויות חדשות יוצרו השבוע. שימו לב לבני מזל דגים, בתולה ושור. אלה עומדים כנראה לשנות את חייכם בעתיד הקרוב. מבחינה בריאותית מצבכם אינו טוב במיוחד.

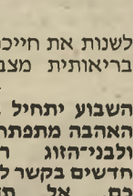
* * *

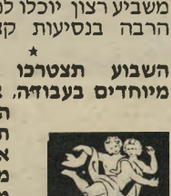
השבוע יתחיל במצב רוח אופטימי. חיי האהבה מתפתחים בצורה משביעה רצון ולבני־הזוג רעיונות חדשים בקשר לעתיד־כם. אל תתעלמו מדבריהם, הם עשויים לסייע לכם להחליט החלטה חשובה וקוב־עת. בענייני קאריירה תוכלו להתחיל ליצור קשרים עם אנשים חדשים. אתם עומדים לפני שינוי שיביא לקידומכם. עניינים כספיים עדיין אינם מסתדרים. נסו לחסוך ולהימנע מקניות.

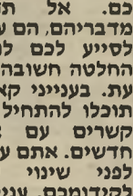
* * *

אי־הבנות במקום העבודה גורמות להת־לבטויות ולעצבנות. עליכם להחליט בעצמכם מה רצונכם. הזדמנות חשובה חבל להפסיד. כל משימה רצינית המוצעת לכם בימים אלה, רצוי לשקול אותה, ולנסות לקחת על עצמכם מש־הו יותר קשה ממה שיש לכם היום. בתחום הרומנטי צפויה הפת־עה. פגישה מיקרית עשויה להוליך קשר מחודש, אם כי הוא לא אמור להיות מהנה ולהאריך ימים רבים.

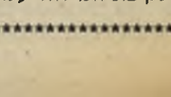

בתקופה זו אתם נאלצים להקדיש את מירב זמנכם לעבודה. אל תתפתו לנוח כי אתם עלולים להפסיד דברים חשובים וזה יפגע בכם מאוחר יותר. אין ספק שאתם די עייפים, חלשים, ואולי אף לא חשים בטוב. טפלו בעצמכם מאוחר יותר, ברגע זה תנסו פשוט לעבור את התקופה בשקט. לק־ראת סוף השבוע הכ־סף עלול לברוח מכיסכם, ולא תהיו זהי־רים ברכישותיכם החדשות. דחו קניות!

* * *

השבוע אתם מרגישים את עצמכם הרבה יותר קלילים ומצב הרוח משופר ואולי אפילו עליז. סיבוכים שהיו בחיי האהבה עומדים להגיע לקיצם, פשוט כעת יהיה לכם די נוח לסיים קשר אחד כדי לפתוח בקשר חדש וברי־איותר. הילדים יגזלו מזמנכם. תצטרכו ל־השגיח עליהם מכיוון שהם נוטים להיפגע מתקריות קטנות וכאילו חסרות חשיבות. לויושבי בית תקופה ארוכה: רצויה ריצה.

* * *

אם תכננתם לטייל עם בני־המישפחה או אם מחכה לכם נסיעה קצרה, כדאי להיות זהירים, ואם אפשר טוב אפילו לדחות תוכניות מסוג זה. צפו־יות תקלות ויתכנו עיכובים מרגיזים בין־תר, גם אינכם חזקים ביותר ועדיף שתשארו בבית. מלבד זאת תצטרכו לטפל בדב־רים שונים הקשורים למקום שבו אתם גרים ואת אלה לא טוב לדחות. בשטח הרו־מנטי תהיו מושכים ומקסימים. עד מאוד.

נסיעות ארוכות וקצרות צפויות בקרוב. כבר השבוע יתברר שיש לכם יות כסף ממה שחשבתם. תוכ־לו לנצל זאת לטיול נעים אולי אפילו לארץ אחרת. בשטי האהבה צפויה תקופה מצויי־נת, פגישות עם אנשים שמזמן לא חשבתם עליהם יתרחשו במפ־תיע ויעלו את מצב הרוח. ידידים חדשים עומדים להצטרף לחוג המכרים שלכם. כדאי להתגבר על הביי־שנות ולהשתמש בחוש ההומור שלכם.

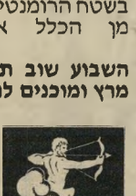
* * *

השבוע תהיא חסרי מנוח. אנשים מסביבכם יצטרכו להיזהר כי אתם נוטים לאבד את סבלנותכם במהירות. גם מצבכם הבריאותי אינו מעודד ביותר. אתם חשים חול־שה ואלה שסובלים מבעיות נשימה מרגי־שים זאת היטב בתקו־פה הנוכחית. ובכל זאת אתם אמורים לקבל ידיעה מחו"ל ובה הזמנה לנסיעה. בשטח הרומנטי תהיה לכם הצלחה יוצאת מן הכלל אצל בני מזל סרטן.

* * *

השבוע שוב תרגישו את עמכם מלאי מרץ ומוכנים להתחיל בתוכניות חדשות. כדאי לתכנן טיול משותף עם בני־הזוג ולא להישאר בבית, כי ישיבה משותפת בבית עלולה להביא לעצב־נות, לרוגז ולריב. במ־קום העבודה צפויות אי־הבנות ואתם שוב נוטים לומר יותר ממה שכדאי לכם. אם אתם מתכננים להעיר למי־שהו, עדיף שתדחו זאת בכמה ימים. מבחינה רומנטית צפויה לכם הצלחה.

מכתבים

מה מסמל זקן?

יש זקן ירוק ("יומן אישי", "העולם הזה" 2381), אבל יש גם זקן חום.

אורי אבנרי ניסה לתאר את הזקן כסמל השלום, משום שפניהם של כמעט כל חברי הירוקים היו עטורים בזקן. בהתלהבותו המוצדקת ממעשיהם של הירוקים — ואני שותף לה בכל ליבי ומאודי — הוא הסיק שהזקן הוא סמל־השלום.

הופתעתי מההכללה הבלתי הגיונית. לא רק שהיא בלתי־מבוססת — היא נכתבת בידי אדם שההיגיון הוא עמוד־השידרה של מחשבתו העיקבית.

כל נשכח, שבארצות־הברית של שנות השישים ההיפיס מגודלי־השיער ועטורי הזקן בוזו, נרדפו, רוכאו ולעיתים אף נורו — כתוצאה מהכללות בלתי־מבוססות.

האם אני, כאדם ללא זקן (איני מגדל זקן מפני שלא צומח אצלי זקן מלא), שייך למימסד (המגולח למישעי, כך אפשר להבין), למרות שאני דוגל בעקרונות הירוקים? האם בראותי זקן נאה על פרצופם של אנשים כמו מאיר כהנא, יוסף לווינגר או עקיבא נוף, למשל, עליי להסיק כי לפניי גברים רודפי־שלום? האם המתנחלים עטורי־הזקן התנחלו בגדה כדי ליצור גשר של שלום ואחווה בין שני העמים?

יוסי מרבום, חיפה

● ● ●

אומנם בורג, אבל השני

הקורא לא התכוון לשר־הפנים.

בגליון העולם הזה (2385) התפרסם מיכתבי על אסיפה שנערכה בבית־הספר היהודי במילאנו. באסיפה לקח חלק אברהם בורג, ולא יוסף בורג — כפי שנכתב בטעות.

יצחק ניסים, מילאנו, איטליה

● ● ●

אמרגנים ומתחזים

לא כל "מפיק" הוא מפיק.

לא פעם אנו קוראים בעיתונים על אנשים שבאופן מיקרי, או על־ידי התחזות, עוסקים במיקצוע האמרגנות ו/או ההפקה הבימתית, אשר מואשמים בעבירות פליליות. משום מה, בדרך־כלל מתלווה לשמם התואר "האמרגן" או "המפיק".

בימים אלה נתבשרנו על עוד מיקרה של מתחזה, שנתפס והואשם, ובעיתונות צויין בכותרות גדולות כ"האמרגן מרקו שדה" וכו'.

אנו מוחים בתוקף על מינהג נפסד זה. בוודאי לא יעלה על דעתכם להדביק לשמו של נוכל בעניינים כספים את התואר "הבנקאי", או למתחזה כתעשיין את התואר "התעשיין". במיקרה שלנו יש בכך כדי להטיל כתם על מיקצוע האמרגנות וההפקה, ועל אמרגנים ומפיקים ותיקים ומכובדים, המעשירים את חייי־התרבות בארץ והמספקים פרנסה למאות מישפחות.

אנו מבקשים להקפיד על כך, כי צורות מזיקות כאלה של פירסום לא יישנו.

דני שלם, תל־אביב

● הכותב הוא מזכ"ל איגוד האמרגנים והמפיקים בישראל.

● ● ●

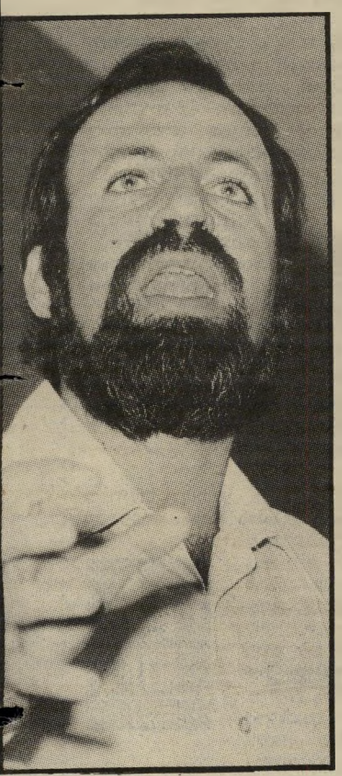
„לא סירבתי להיפגש"

המנוח כבר בעולם־האמת, אך השאלה אם ראוי להיפגש איתו או לא נמצאת עדיין על סדר־היום.

ברשימתו השניה של אורי אבנרי על המנוח עיצאם סרטאווי (העולם הזה 2385) הוא קבע (ללא בירור הנושא ממקור ראשון), שהמנוח סרטאווי הזמין לפגישה באירופה ארבעה חכ"ים ישראליים, אך „הם סירבו לו, כל אחד מנימוק אחר".

בין אותם ארבע ח"כים הוזכר גם שמי.

(המשך בעמוד 24)

בעל־זקן נוף
לא כל תוכנו –

בעל־זקן כהנא
– כזקנו

טיולים נהדרים
במסלולים המרתקים ביותר!

* אירופה: 8-30 יום.
* ארה"ב, קנדה ומכסיקו: 28-32 יום.
* המזרח הרחוק: 31 יום.
* דרום אמריקה: 23 יום.
* דרום אפריקה: 16 יום.

בטיולי אירופה טורס
משלמים פחות ומקבלים הרבה יותר!

חוברת עם פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

52 שנות נסיון לשרותכם!

הטיול הטוב ביותר עם אירופה טורס / EUROPA TOURS

הארגון, התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס רח' בן יהודה 100 ת"א טל. 243224.

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

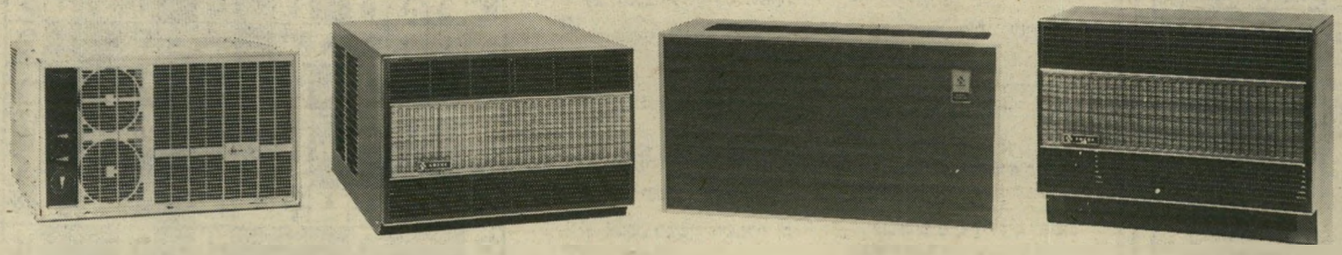
אם הנך
נאה מאוד – תמירה – ואינטלגנטית
מקצוע הדוגמנות מיועד לך
מקצוע מחמיא ומשתלם מאוד
הכנה חיונית לכל התחרות יופי
ותפקיד ייצוגי

טלפני לקביעת ראיון אישי שאינו מחייב.
גב' **לאה פלטשר** הינה מורה מוסמכת להוראת מקצוע הדוגמנות. רוב דוגמניות הצמרת ומלכות היופי הנן בוגרות בית־ספרה.
בכל שנה עורכת גב' **פלטשר** תחרות דוגמניות. השנה, הנבחרת מציגה את ישראל בארצות־הברית

בית־ספר לדוגמנות לאה פלטשר
אבן גבירול 50 תל־אביב טלפון 267682

מקרר קונים באמקור.
נקודה.
מזגן קונים באמקור.
2 נקודות!

WS „מזגן הספריה"

מזגן הספריה המפוצל של אמקור, יעיל, קומפקטי ונאה למראה.
מכיוון שמשקלו פחות מ־20 ק"ג, ניתן להניחו על מדף, שידה או שולחן. יחידת המדחס שלו ניתנת להתקנה מחוץ לבית. הגימור הנאה, הפעולה השקטה ועוצמת האויר המוזרם הופכים אותו למזגן אידיאלי.

BS „מזגן מפוצל"

SILENTCOOL - „המזגן השקט" דגם יפהפה זה הינו קל ובעל פרופיל צר במיוחד. ה־BS יציב בפעולתו ולא מרעיד מכיוון שיחידת המדחס שלו מותקנת מחוץ לחדר הממוזג.
רחש המנוע לא מורגש, אך האויר הקריר שהוא מזרים מורגש ועוד איך.

AL-AJ „מזגני חלון"

ה־AJ הוא בעל עוצמת קירור וחימום גדולה. הוא מיועד לחדרים גדולים, חנויות ומקומות המאכלסים אנשים רבים. ה־AL מיועד למקומות קטנים יותר. שניהם מוצעים בתוספת חימום, דבר העושה אותם ליעילים גם בחורף. בולמי רעשים מיוחדים הם הסיבה לפעולתם השקטה במיוחד.
ה־AJ וה־AL מוצעים במספר עוצמות תפוקה, אחת מהן בודאי תתאים לך.

AS „עמי של אמקור"

אידיאלי לחדרי שינה מידותיו של הקומפקטי שלנו קטנות משאר הדגמים, אך למרות זאת הוא מפיק קור בעוצמה גדולה וזאת למה?
¾ כ"ס, במקום ½ כ"ס בכל המזגנים האחרים מסוגו בשוק, עושים אותו ליעיל יותר.
הוא שקט, קל לניקוי ומשתלב יפה בריהוט הביתי. ניתן להשיגו גם בתוספת חימום ובעוצמות תפוקה שונות.

המזגנים של אמקור עכשיו ב־5 תשלומים שווים.

אספקה מיידית!

אמקור

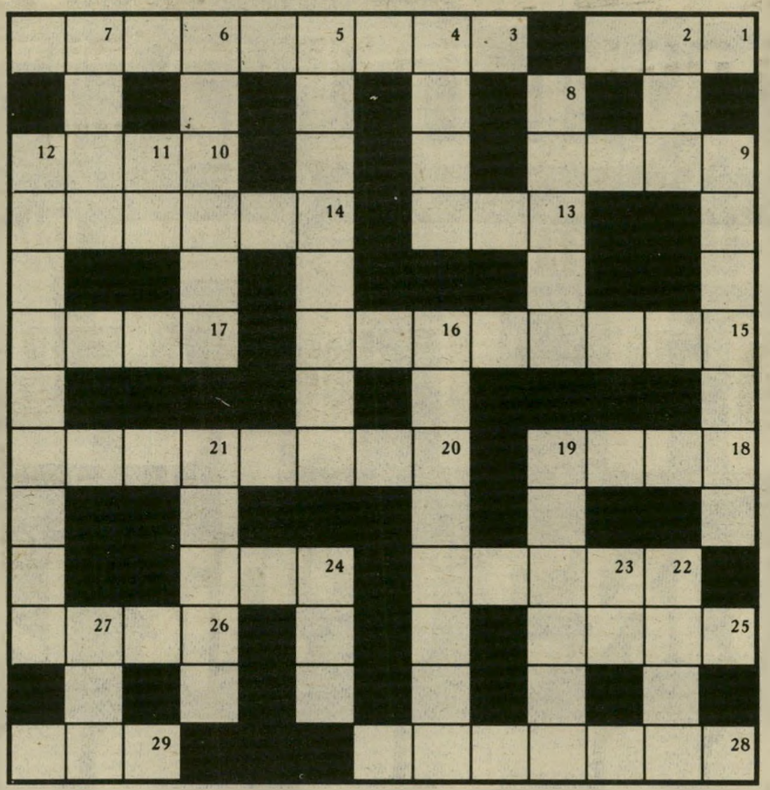
ליעוץ חינם ללא כל התחייבות, התקשר:
תל־אביב: 614281, 458294 ירושלים: 227281
חיפה: 515281, באר־שבע: 36878.
מפיצים **אמפא** וסוחרים מורשים.

וימר יעקבסון טמיר

תשבצופן

מאת **נדיב אבידן**

בהשתתפות ג'ודי דגן

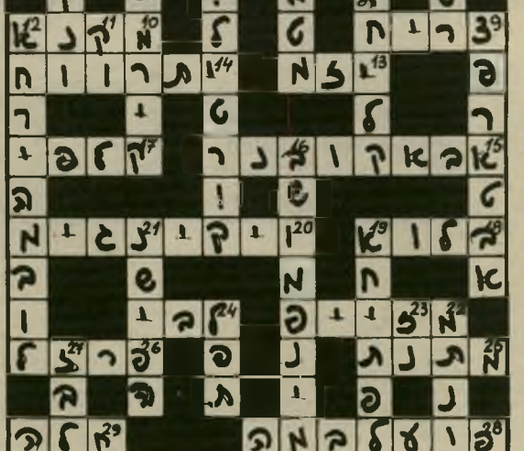
מאוזן

1. בלי כיס היא נחשבת לגברת (3)
3. אחרי נמל התעופה בבקשה לתמרן איכשהו בסיגנונו הפואטי (6,3)
9. לקח שלומד מי שלא חוזר בשקט (4)
10. אשאיר אבק אם אני מוכרח (4)
13. מנין לך שהמנוול חזר? (3)
14. ... מה הקשר בין יום הכפורים ונמוס? (2,4)
15. גורילה בתור השקעה לטווח ארוך? (4,4)
17. חזור למיטה עם האספסוף (4)
18. חדש מתון (4)
20. שר, ותיק עם נמוק מתקבל על הדעת (4,4)
22. אצל אברהם מאפו הדבק לו שם של כוכב התשבצים (3,2)
24. רב שלילי (3)
25. מופיעים בשירה ברחובות העיר (4)
26. ירדה איכשהו במחיר אבל זו עדיין בעיה (4)
28. מה שגמל עושה מספר תורה אפשר להתעלף מזה! (מ) (7)
29. השכבה עלתה במכה אחת (3)

מאונך

2. תקופה חסרת מתח (3)
4. מפל שמושי בחרף (4)
5. אספת מכשיר חשמלי? זה יעלה לך! (4,4)
6. אם אתן שלה הן תחפשנה תשובה (6)
7. סלחו לו, הוא לא משלנו (4)
8. חיפש, טיפס למרות שהיא מסוכנת (5)
9. קריאה הנשמעת לעתים ברבנות וכניסה למעון (3,4)
11. איזה יופי! עולה ולא עובד (2)
12. זה סוף פסוק נימק האסיר בתדהמה (5,4)
16. השתייכותו לאקדמיה מצריכה רב (4,4)
19. איזה דבר הוא קיצר בגיל החופה למרות (ואולי בגלל) שהוא נמוך? (4,2)
21. בגיל 65 הוא לא מסתפק בחפלה (5)
22. התמימים עלולים לחשוב שבעיירות האלה עובדים בחשך (4)
23. סכוב כזה עולה בצער (2)
24. אצל השלומיאל כלם משונים (3)
27. יש משהו מלוכלך אצל המורה מסביב לבית (3)

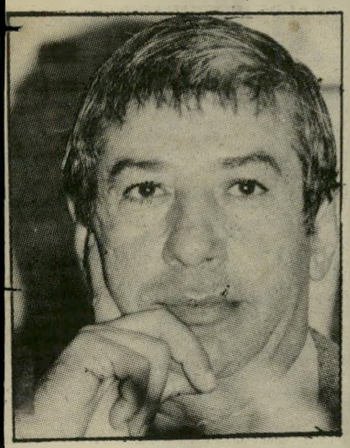
פתרון תשבצופן 2385

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

ובכן, לא סירבתי להיפגש עם סרטאווי. ניהלנו כמה שיחות־טלפון, במטרה לארגן פגישה באירופה. אין בדעתי לגלות בשלב זה את פירטי השיחות, אך דבר אחד אומר: לא

קורא ותד
שיחות טלפון

סירבתי להיפגש עם סרטאווי. גם הידיעה שהופיעה בעיתון הארץ (וגם בהעולם הזה), לפיה טענתי כביכול בהרצאה לפני תלמידי־תיכון שלא נפגשתי עם סרטאווי "משום שהממשלה לא הסכימה" מצוצה מהאצבע.

כתבת הארץ לא היתה במקום, ואם מישהו מסר לה גירסה כזאת — הוא פשוט היטעה אותה, ואילו אתם הלכתם, לצערי, בעיקבותיה.

מוחמד ותד, תל־אביב

● חבל שהקורא ותד אינו מסביר מדוע הוא לא קיים את הפגישה עם סרטאווי ומדוע סרבו גם שלושת ה"יונים" האחרים (שריד, גור ושם־טוב) להענות להזמנת סרטאווי.

הנגר והג'וק

היה היה נגר אחד נבון
מאוד פיקח –
ממישפחת פינוקיו.
ביקתתו מלאת עצים,
אך לא פחות מזה־
מלאת ג'וקים.

חיות התרוצצו
בסביבה,
עם זנבות ופרוות –
ממש מזבלה!
נגרנו התעצבן מרוב
הנבלה,
ולא שריד ולא פליט
נשר נשאר במושבה.

בנחת השמיע שיר
מזמור,
ממש קול של בופאלו
הבא מרחוק.
וירקדו סביב־סביב
חיות חמודות,
ונרגעה נישמתו – הוא
"פול", מלא מעצמו.

יעקב בר־לב
(כלב), תל־אביב

הירהורי שואה

גם בקרב הנאצים היו אור־
חבי זולת, כלבים וחתו־
לים.

השאלות המנקרות במוח כולנו עקב השואה הן מה היו הסיבות שבגללן הציבו להם הגרמנים למ־טרה להשמיד את העם היהודי? אנו יודעים שמספר היהודים ב־גרמניה היה זעום — כ־207,000

(המשך בעמוד 26)

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ **קורסים**
ספרות נשים – קוסמטיקה – פדיקור מניקור
הרצאת שיער בחשמל לצמיחות (אפילציה)

★ **סלון ומכון יופי**
מסרקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הרצאת שיער לצמיחות (אפילציה) ובשעוה

★ **הכנת כלות**
• מחירים עממיים • שרות מעולה

דיאנה

1983

ת"א, דיזנגוף 190 (יחפת 4) 226066, 229388

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר **מרדכי זידמן**

הוצאת רשפים

"כשהייתי בר-מצוה – נסעתי עם רימון לחו"ל
כשגמרתי את הבגרות – נסעתי עם רימון לחו"ל
כשהשתחררתי מהצבא –
שוב נסעתי עם רימון לחו"ל...
ועד שאגיע לגיל 39
אמשיך לנסוע איתם."

"כבר ביום הראשון לטיול היו לנו המון חברים.
הקבוצה כולה היתה בראש אחד איתנו, ומאז
הטיול ועד היום יש מסיבות, מסיבות, מסיבות!"

רימון מתמחה בטיולים לאנשים צעירים. פרוש הדבר הרכבת קבוצות של צעירים בני אותו גיל, במסלולים מיוחדים, ובמחירים שהם נוחים במיוחד לאנשים צעירים, המדריכים מנוסים מאד ומכירים היטב כל פינה במסלול. חבר'ה שמבינים ענין. אלה 9 המסלולים באירופה שמציעה הקיץ רימון לצעירים:

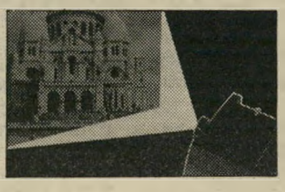

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת, בלגיה, הולנד ואנגליה **(23 יום)** לגילאי 20 — 36.
המחיר: 1784$. מועדי יציאה: 6.7, 13.7, 27.7, 3.8, 17.8, 31.8, 14.9.

■ טיול לאיטליה, שוויץ, לוקסמבורג, הולנד, אנגליה, צרפת והריביירה **(23 יום)** לגילאי 26 — 39.
המחיר: 1683$. מועדי יציאה: 23.6, 7.7, 21.7, 28.7, 4.8, 16.8, 4.9, 15.9.

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת ואנגליה **(17 יום)** לגילאי 20 — 39.
המחיר: 1534$. מועדי יציאה: 12.7, 26.7, 2.8, 16.8

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת והריביירה **(15 יום)** לגילאי 20 — 39.
המחיר: 1233$. מועדי יציאה: 10.7, 26.7, 31.7, 9.8, 21.8

■ טיול לאנגליה, בלגיה, הולנד, גרמניה, שוויץ וצרפת **(15 יום)** לגילאי 20-39
המחיר: 1265$. מועדי יציאה: 14.7, 28.7, 11.8

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת, בלגיה, הולנד ואנגליה **(24 יום)** לתלמידי שביעיות-שמיניות.
המחיר: 1784$. מועדי יציאה: 11.7, 18.7, 1.8, 25.7

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת, בלגיה, הולנד ואנגליה **(23 יום)** טיולי שמיניות
המחיר: 1734$. מועדי יציאה: 2.8, 9.8

■ טיול לאיטליה, שוויץ, צרפת ובלגיה **(16 יום)** לתלמידי שביעיות-שמיניות.
המחיר: 1299$. מועדי יציאה: 11.7, 18.7, 1.8, 25.7

■ טיול לאנגליה, צרפת, בלגיה והולנד **(15 יום)**
טיולים מיוחדים לבני ובנות מצווה.
המחיר: 1414$. מועדי יציאה: 12.7, 19.7, 2.8

תשלומים מיוחדים לבעלי כרטיס ישראכרט: 50% במזומן, ו-50% ב-3 תשלומים חודשיים שקליים (ללא ריבית וללא הצמדה).

ישראכרט **אלא מה.**

טיולי הצעירים של רימון

מסיבה של טיול!

בקש עוד היום את חוברת "טיולי הצעירים רימון" (בביצוע נתור) בכל סוכנויות הנסיעות.

ניצן שותף את חייך למסיבה מתמדת

לנכדי
עופר־שון ארז
מונטריאול
לבני
יצחק וטובה ארז
מונטריאול
מזל טוב
בהגיע בנכם־נכדי למצוות ב־9.6.83
בברכה ובאהבה מאחלת סבתא
הניה ארז

לקראת שבוע הספר –
ספר ריגול חדש
(יצא זה עתה ממכבש־הדפוס!)
„המשימה פקין"
מאת: אדם הול
★ ★ ★
הסוכן־החשאי המפורסם קווילר הולם שוב!
הפעם, זירת ההתרחשות בפקין ובסיאול.
המשימה: לחדור למחנה האויב ולהשמידו בכל מחיר.
* * *
„ספר מתח מעולה, המטלטל את הקורא בגרונו ואינו מניח לו לישון, עד תום הקריאה" **(דיילי טלגרף).**
הוצאת „כרדים", ת"א
הפצה: לוני כהן

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תוכלי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש'מס'ה עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי הדברת מזיקים בע"מ

תן טרמפ לחייל

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

יהודים — 0.3 מהאוכלוסיה. מה מצאו הגרמנים לעשות את מה שעשו, מדוע השינאה גדולה כל־כך ליהודים? מה הפריעו להם היהודים?

תשובה קצרה על רגל אחת: הגרמני היה צריך הוכחה שהוא לא נחות אלא עליון, וכדי להוכיח זאת חייב האדם (ולא דווקא הגרמני) להשפיל ולפגוע בזולתו. ומי הוא זולתו אם לא הזר? הזר הרי הוא כל היוצא־דופן, כמו ה־יהודי, הצועני וכו'.

יש השואלים כיצד יכלה אומה מתקדמת כאומה הגרמנית, שמתוכה יצאו מלומדים, מלחינים, סופרים ומשוררים, לבצע את שעשתה. אולי לא קראי ושנו די את גיתה, שילר ואחרים, ואולי לא האזינו די למוצרט, לבטהובן ולאחרים? ובכן, כל אמצעי ההוכחה האלה לעליונות הגרמנית לא היה בהם די כדי להסיר את ספק הנחיתות הקיים בלב הגרמני, שגבע בין ה־שאר גם מכישלונותיו של הצבא הגרמני ממילחמות נפוליון ועד למילחמת העולם הראשונה.

העם הגרמני חונך למיליטריזם, נצחון מצביאיו וצבאו היה יקר לו מכל. העם הגרמני גם לא ידע דמוקרטיה אמיתית מהי — אצלו הפרלמנט בא ונולד אחרי הפקידות והצבא. כאשר עקב כישלונות ומפלות התחיל לכרסם ספק בעל־יונות הצבא, הדגל המתאים ביותר לטפח עליונות היה על־ידי השפלת האחרים, יוצאי־הדופן.

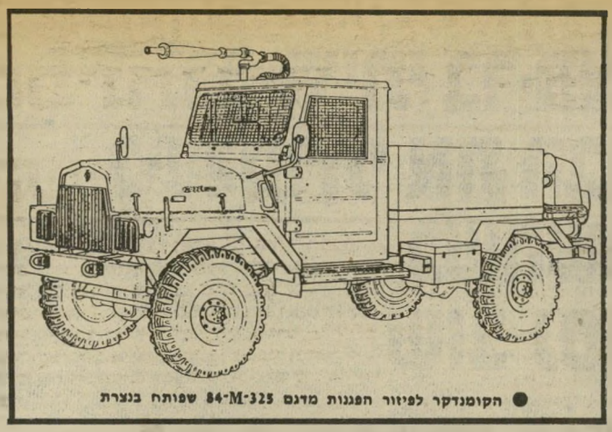
העם הגרמני אוהב סדר. סדר הוא בנפשו של הגרמני, ולכן הוא שומר בקנאות על חוק. ובכן, לא רק שהגרמני קיבל הצדקה חוקית למעשיו בחוקי נירנברג, אלא ש־היהודי, הצועני וכל יוצאי־הדופן, שלא התאימו לסדר מעצם היותם שונים, גרמו לגרמני להרגיש כי מותר לפגוע בהם.

התגברה גם על סלידה זו, בכך שהוציאה את היהודים והאחרים מכלל אלה שיש צורך להרגיש איזו סלידה בפגיעה בהם. בהתאם לאידיאולוגיה זו, אם לא היו מש־מידים את היהודים — האמינו גרמנים טובים — יקומו אלה מחר וישמידו הם את הגרמנים.

שאלה נוספת: האם תופעה כזו יכולה לקרות גם אצלנו? התשו־בה: כן.

גם אצלנו קיימים אוהבי חתולים וכלבים למיניהם, אנשים טובים לזולת אך לא לערבי. גם אצלנו יש תסביך העם הנבחר, גם אצלנו יש כאלה הרוצים לשים את הערבי כגיזך בצינצנת, ומבלי משים הינם מדברים באותם מונחים ובאותו סיגנון מוכר.

דויד מן, חולון

● הקומנדקר לפיזור הפגנות מדגם 84-M-325 שפותח בנצרת

המצאות בישירות האנושות
אפשר להתיז מים אדומים על קלוד שסון

תופעה מעניינת נוספת היא, ש־רבים־מהתלייגים הגרמנים היו או־הבי כלבים וחתולים. הימלר רב־הטבחים עצמו היה ידוע בכך, שלא יכול היה לפגוע בזבוב ועל אחת כמה וכמה שלא לראות ילדים נט־בחים. אך האידיאולוגיה הנאצית

הומניזם בגובה אברי־המין

בעמוד אחד של העולם הזה (2383) כותב העורך בזעם ובכאב אמיתי על אותם השונאים אנטי־שמיות ואפליה רק כאשר הנפגעים הם יהודים, ובדעה זחוחה כותבים שהדימוי של הפלסטיני הוא "קטן, מלוכלך, מכוער, לא נשוי, קצת פושע"; בעמוד אחר של הגליון מטפח השבועון את השינאה לנשים, בכתבה שופעת ארס על הנשים הלא־יפות, הלא־צעירות והלא־נשואות, המשתלטות על הטל־וויזיה ודורסות אותה.

קוראה בלבמן
צמח רעיל

הרי זה פנטאסטי: ליברלים רבים סבורים שלא ניתן לקיים מוסר, הומניזם ודמוקרטיה כשקיימת אפליה של חלק מהאוכלוסיה (של בני עדות־המיזרח, למשל) או דיכוי של חלק מהאוכלוסיה (של הפלס־טינים, למשל). אבל הם בטוחים שניתן לקיים מוסר, הומניזם ודמוקרטיה תוך אפליה ודיכוי, השפלה וביזוי של מחצית האוכלוסיה (נשים).

וכך מסתובב לו הליבראל המצוי כשהוא לוקה בפיצול אישיות: מוקיע שינאה לפלסטינים ומטפח שינאה לנשים; מגנה אימה תרבותית־לאומית („גזענות"), וטופח לעצמו על השכם על איבתו למחצית האנושות („אני שובניסט גברי, אבל...")

וכי מה בין להיות גזען — שהוא חרפה, ובין שובניסט גברי — שהוא מחמאה סלחנית? רק סוג אברי־המין של האדם שכלפיו מופנית השינאה.

האינטלקטואל הישראלי מקדיש את כל חייו לעקירת עלי־הכותרת של האפליה־ניצול־דיכוי, וממשיך להשקות ולדשן את שורשיו של הצמח הרעיל הזה. אחר־כך אין הוא מבין מדוע צומחים בכל פעם מחדש עלי־הכותרת — הרי הוא מתאמץ כל־כך לעקרם!

הוא כואב את הירצחם של פלסטינים, את ההתעללות בהם, את חוסר יכולתם לנוע בחופשיות ואת חסימת אפשרויות הקידום המיקצועי שלהם; אך מעמיד את עמודי שבועונו לטיפוחה של השינאה שבגללה נרצחו על־ידי הפלסטינים והישראלים — תחת הסיסמה של הגנת "כבוד המישפחה" — יותר נשים מאשר ביריות המתנחלים בגדה. הוא מתרעם על הגזענות, אך מגונן על האיבה, המטילה עוצר־לילה מתמיד על הנשים בשל איומים באונס והפחדה. הוא מוקיע הצגתם של בני עם אחר כ"קטנים, מלוכלכים" וכו', אך מעניק לגיטימציה להצגתן של הנשים באמצעי־התיקשורת ובסיפרי־הלימוד באור לא פחות מכוער.

אכן, העיקביות של האינטלקטואל הישראלי מגיעה רק עד לגובה אברי־המין — ושם היא נעצרת.

דינה בלבמן, יפו

● ● ●

בדרך לעצמאות כלכלית

מי אמר שאין תעשיית מכוניות ישראלית?

תעשיית המכוניות של נצרת (עילית, כמובן), גאה להציג לפני הציבור את פרי־ההילולים הטכנולוגי שלה: מיבצר מתנייע לפיזור הפגנות. יש בו כל שצריכה מדינה מודרנית: זכוכית משוריינת בחלונות, תותח היורה סילוני־מים צבועים ומיכלי גאז מדמיע. הוא מסוגל לפרוץ מחסומים בוערים ולעמוד ארבע דקות תמימות בהתקפה של קהל זועם.

רחב הלב והעיניים מעלות רימעת־אושר. הגניוס הישראלי אינו מבייש את קודמו, הגניוס היהודי, והוא ממשיך להעמיד לרשות האנושות חידושים ואמצאות, נותן את הטון בשדה המדע השימושי לתועלת האדם.

זו גם הדרך להגיע לעצמאות הכלכלית המיוחלת. שוק אדיר — בכל מרחבי אמריקה הדרומית, אפריקה הדרומית ואסיה הדרומית — משווע לאמצאות מסוג זה.

הלקוח הפוטנציאלי הראשון נראה כבר השבוע: ממשלת צ'ילה עמדה מול הסתערות נרחבת של מתפרעים, החותרים תחת שילטונה מבית, וסכלה עלבונות קשים מפי קלוד שסון, שר־החוץ הצרפתית, מחוץ. אילו הספיקה לקנות את המיתקן הרב־תכליתי לפני שבועיים, היתה יכולה להרגיע את המשתוללים בגאז מדמיע, ולהתיז על הצרפתי החצוף מים אדומים — כפי שמגיע לו.

בילהה שומכר, פתח־תיקווה

● ● ●

כיצד להודות לפקידה בבנק?

אולי למנהל הסניף יש עצה.

ידועה דעת רוב הבנקים בירושלים על העם היושב בציון: כולם מטומטמים, כולם אינם יודעים את החוקים.

אני גיזבר בית־הכנסת אמת ואמונה בירושלים. בית־כנסת הוא מוסד ציבורי, ואין צורך שישלם מס לאוצר על ריבית. בסניף בנק לאומי בכיכר ציון לפעמים זוכרים את החוק, אך לפעמים שוכחים אותו, ואז עליי להתלונן — והם מחזירים לנו את המס שנגבה בטעות. אבל לעיתים נגרם לי ביזבוז זמן ענקי.

לא מזמן שוב ישבתי במחלקה למטבע זר, לפני הפקיד אסא, כדי להתלונן. באה אשה בשם נוגה, ונתנה לאסא הוראות. הן היו כל־כך ברורות, שבזכותן גמרתי את ענייני בפחות מעשר דקות.

איך לשמח את ליבה של נוגה — לתת לה מתנה? ילשינו עליי שכוונתי רק לקבל טיפול יותר טוב בסניף זה, ואז השי הוא שוחד, וזאת עבירה.

אולי אבקש מן המנהל עצה?

שלמה שטיין, ירושלים

ספינת־ביון סובייטית, קשר השקר ואבי גוט

איך עובד כתב טוב, בינוני או גרוע? היתכן שכתבים עורכים סיור יומי במטוס מעל המדינה וחופיה, וממעוף הציפור הם מזהים עצמים, מחליטים איזהו עצם מסוכן ומחליטים אם הוא ראוי להתייחסות רצינית?

ברור שלא. ברור שכל כתב מקבל זרם של אינפורמציה, במגעיו האישיים או באמצעות הטלפון, ומתוך זרם זה הוא בוחר לו את הנושאים המעטים שנראים לו ראויים לבחינה בשטח.

■ ■ ■

ובכן נתחיל: מישהו הזין את אבי גוט באינפורמציה ראשונית על אוניית־ביון סובייטית, המשייטת מול חופי־ישראל. יותר מכך – אם גוט מצא לנכון לצאת לשטח כדי לבחון אינפורצמיה זו (והפעם הבדיקה היתה יקרה במיוחד, והיתה כרוכה בשכירת מטוס), היה לו בוודאי יסוד מוצק להאמין למקור שמסר לו את האינפורמציה.

נמשיך בהנחות: גוט קיבל מהאינפורמטור שלו הנחיות מדוייקות עבור הטייס, היכן למצוא את אוניית־הביון. שאם לא, נצטרך להניח ששוטט במשך שעות מעל הים התיכון המזרחי, וחיפש משהו שנראה לו דומה לאוניית־ביון סובייטית. מגוחך, לא!

הלאה: למר גוט התלווה צוות טלוויזיוני תיקני לצילום הכתבה. כלומר, הוא קיבל אישור מהממונה הישיר שלו (מנהל מבט לחדשות?) לקחת צוות לסיור אווירי מעל לים. ולאור רגישות המצב, מחיר המיבצע והנושא עצמו – טיסה מעל ספינת־ביון – קרוב לוודאי שהאישור ניתן על־ידי דרג גבוה יותר מאשר הממונה הישיר.

נמשיך: כתבתו של גוט שפעה מידע רלוונטי לנושא – נוהגי הסוואה של ספינות־ביון, מרחק מהמטרה שלה הן מצותתות וכו' – מה שמאפשר להניח שמישהו בר־סמכה בנושא ליווה את גוט ו"הסביר" לו מה הוא רואה, או אולי העניק את הסבריו אחר־כך, תוך צפייה בתצלומים, אחרי שהצוות חזר מסיורו האווירי.

■ ■ ■

אפשר לסכם:

- סביר להניח, שמקור המקובל כמהימן וכמבין (הן בעיני גוט והן בעיני הממונים עליו) בביון צבאי מסר לגוט את האינפורמציה על ספינת־הביון הסובייטית המשוטטת ליד חופי ישראל.
- גוט התייעץ עם הממונים עליו, ואלה – לאור פירטי המידע הראשוניים ולאור זהות המוסר – אישרו לו לקחת צוות־צילום ולשכור מטוס לצילום הכתבה.
- המקור של גוט הדריך את הטייס איך והיכן למצוא את ספינת־הביון בים הרחב.
- מקור המהימן על גוט היה חייב ללות בהסברים את הכתבה – אם בשעת הצילומים ואם אחרי שצולמו.

אם נוסיף לכל אלה את שהתרחש בארץ בשטח ה"אינפורמציה" בנושא הסובייטי לפני, בשעת, ואחרי שידור הכתבה (דיברי הרמטכ"ל הנבחר על מילחמה אפשרית עם סוריה; ההיסטריה המכוונת שטופטפה יום־יום על ההכנות הצבאיות של סוריה ו"יועציה" הסובייטיים; ידיעות חוזרות ונשנות על הגדלת מיספרם של "יועצים" אלה; הטענות הבלתי־פוסקות של חלקה של סוריה בקרבות בלבנון ואחריותה לפעולת הכוחות הצבאיים הפלסטיניים) הרי שהידיעה של אבי גוט היתה בסך־הכל פרט קטן – דרמאתי ככל שיהיה – בשטף האדיר של דיס־אינפורמציה שבו היתה לכודה המדינה כולה.

כל אדם בעל שכל ישר ומנגנונים טיבעיים נגד שטיפת־מוח למד, בדיוק כמו אזרחי ברית־המועצות – ואני הייתי אזרחית ברית־המועצות – להריח מרחוק את ריחן המבחיל של "ידיעות", שאינן אלא שקרים, שנדחסו למוחו באמצעות שטיפת־מוח מתמדת, על הסכנה להתקפה המאיימת על המדינה בכל יום. אבל זה מקל מאוד לשלוח את הנוער המאמין הזה למילחמה אחרי מילחמה, ללא שום הסתכנות מצד השולחים: מי שמת, אינו יכול לגלות שמת לשווא.

■ ■ ■

„העיתונאים שעטים על אבי גוט, עושים בדיוק כמוהו: פולטים ללא ביקורת את כל הזבל שמאכילים אותם ,מקורות מוסמכים'!"

וכאן אחריותם של עיתונאי ישראל היא קרדינאלית: למרות שהם יודעים כי מאכילים אותם במכוון, הם פולטים את הזבל הזה בלי ביקורת, בלי ניתוח שיראה עד כמה הכל שתול, מכוון, מעוות, שיקרי וכו'.

ואם יאמרו לי שכך מתבצעת עבודה עיתונאית – קודם מפרסמים ידיעות ורק אחר־כך מתייחסים אליהן במאמרים – אענה שגם זה הוא שקר של אמצעי־התיקשורת. ולראייה: כל מה שמפרסמים אמצעי־התיקשורת הישראליים אינו מגיע ממקורות סוריים, למשל. מדוע? הרי המקורות הסוריים מייצרים כמויות אינפורמציה ודיס־אינפורמציה לא פחות מאשר המקורות הישראליים. אם מפרסמים רק את הידיעות ממקורות ישראליים, הרי זו הוכחה ניצחת לכך, שלפני פירסום החומר כבר החליטו אמצעי התיקשורת שזהו חומר אמין, ולכן ראוי לפירסום.

■ ■ ■

אבי גוט תרם לישראל יותר ממאות עיתונאים אחרים, אשר לא שידרו/צילמו/דיווחו/כתבו על ספינות־ביון סובייטיות בחופי ישראל. בדרך־אגב, בכישלונו הבולט, כשהציג לפני הצופים את ספינת־המחקר התמימה הוריזון כאוניית־ביון סובייטית, הוא הוכיח כיצד פועלת שיטת הדיס־אינפורמציה הישראלית. על כך מגיעה לו תודת תושבי המדינה, אשר מוחותיהם נשטפים יום־יום על־ידי שאר אמצעי־התיקשורת, שקשר־השקר שלהם הוא פחות בולט.

אסתר רטנר, תל־אביב

שטיפת־מוח ותירוצים לפעולות שהממשלה מעוניינת לפתוח בהן.

לכן, כל אדם כזה התגלגל מצחוק – כמוני – בזמן שידור צילומי „ספינת־הביון הסובייטית". ולא מפני שהידיעה לא היתה נכונה: אין לי הכלים לדעת אם ידיעה כזו היא נכונה או לא נכונה.

אבל אני יודעת את שיודע כל אדם חושב: שאוניות־ביון סובייטיות משוטטות כל הזמן ליד חופי ישראל, ולכן איני מהווה בשום אופן עניין של חדשות. להיפך. אילו הפליקו לשוטט מסביב לישראל, זה היה די מפתיע כדי למקד על כך כתבה.

אולם מה שמאוד־מאוד לא מצחיק בכל הפרשה, הוא חלקם של עיתונאי ישראל במצב מביש ומשפיל זה, שבו מקורות דיס־אינפורמציה מזינים יום־יום את כל המדינה. העיתונאים העטים היום על אבי גוט, ששילם כל־כך ביוקר על אמונו במקורות הנ"ל, סותמים יום־יום את מוחות כולנו. ומה שמכאיב במיוחד: הם סותמים את מוחות הנוער, אשר טרם פיתח את הכלים לגלות את סירחון הדיס־אינפורמציה. כך גדל לו דור שלם המאמין בזבל

החמור ועדות־המיזרח

בהעולם הזה (2382) קראתי את מאמרו של אריה בן־חורין, שפורסם לאחר מכן בגליון־שבת של אל־פג'ר, המופיע בערבית בירושלים המיזרחית. הרעיון במאמר הוא אותו הרעיון העובר כחוט־השני בסידרת מאמרים שפורסמו ביומון האירופי הראלד־טריבון, ב־12, ב־13 וב־14 באפריל 1983.

ומהו הרעיון? ניצני הפאשיזם הולכים ומתגברים במימשל הישראלי, היושב חזק על כנו הודות לקולות בני עדות־המזרח התומכים בו.

אין צורך להיות בעל חוכמה גדולה, כדי להבין שההקבלה היא לאווירה שנוצרה באירופה לקראת מילחמת־העולם השנייה, כשמיסטיציזם, תת־השכלה של רוב הבוחרים ושינאה לזרים ולדמוקרטיה העלו מישטרים שתוצאתם היתה הרס ללא תקדים ביבשת האירופית. במילים אחרות: מה שאחרי ההרס באירופה יוחס לבעלי תת־ההשכלה, מיוחס היום לבני עדות־המיזרח בישראל. הסופר הצרפתי ג'ול רמסון הגדיר מישטרים אלה, שסללו את הדרך לאסון אירופה במחצית הראשונה של המאה הנוכחית, כ„משטרי המדיוקרים" (הבינוניות).

■ ■ ■

חולק אני על רעיון זה, כי בטעות יסודו. לפי עדות־המיזרח אין אף תפקיד בעל חשיבות בהגה המדיני הישראלי, המקבל החלטות מחייבות: לא ראש־ממשלה, לא שר־החוץ, לא שר־הביטחון ולא שר־האוצר.

כל המבין ענייני מימשל יודע, שמימשל מבוסס על הטלת מיסים ועל גיוס כספים – על מציאת משאבים מצד אחד וחלוקתם מצד שני. זהו תפקיד שר־האוצר.

ראש־הממשלה, יחד עם שר־החוץ ושר־הביטחון, הוא המחליט בדיני־נפשות: היום מילחמה, מחר שלום, כדומה. החלטות אלה אינן קלוטות מהאוויר. קודם להם מסע בכלי־התיקשורת, הנקרא „שטיפת מוח". מי שולט בכלי־התיקשורת? אף לא אחד מבני עדות־המיזרח. המשכילים מבני עדות־המיזרח התרחקו ממעורבות פוליטית.

■ ■ ■

אם כך הדבר, מה להם לפובליצ'סטים, להוגי־הדעות, לסופרים ולמומחים לענייני המדינה להטיל את האשמה על

בני עדות־המיזרח. זוהי אשמה ללא בסיס. חוסר־האונים של החרדים מפני קואליציה הדתית־המיסטית־לאומנית־פאשיסטית, מביא אותם לזרוק את האשמה על בני עדות־המיזרח, שאין להם חלק ונחלה בקביעת המדיניות בישראל.

במחילה בכבודם של יצחק נבון, דויד לוי ומשה („מוישה וחצי") לוי – אין להם, לבני עדות־המיזרח האחרים כל חלק בקביעת העובדות וההחלטות המחייבות במדינת־ישראל.

בינתיים התיקשורת המכוונת את דעת־הקהל ממשיכה לשטוף את המוח על־ידי הפרחת בלוני־הכזב. השליט מנצל את הלך־הרוח הנוצר על־ידי שטיפת־מוח זו, הנקלטת היטב בשוק־הכרמל ובמחנה־יהודה.

והא לך: ציבור בוחרים, רובו מעדות־המיזרח, המוצג כאשם בפריחת ניצני־הפאשיזם בישראל.

מי מחליט לקחת את הכסף ולבזבז ביישובים על־יד שכם, המאוכלסים בקושי בשני מנייני מישפחות, תחת לממן קורת־גג לזוגות צעירים מהקטמונים? שר־האוצר.

מי יצר אווירה שקורבנות המילחמה מוצדקים? האדונים יוסף לפיד, ראובן ירון ושליטי כלי־התיקשורת.

אך כמו אצל משורר־המשלים לה־פונטיין – כשמחפשים

„מי מחליט לבזבז כסף בהתנחלויות ליד שכם? מי יצר את האווירה שקורבנות המילחמה הם מוצדקים? — לא בני עדות המיזרח!"

בקרב חיות־היער את האשם שטרף מרכוש הזולת וברישעותו גרם לקיללת האל־עליון, מוצאים לא את הנמר, לא את הזאב אלא... את החמור המיסכן.

זהו תפקיד בני־עדות המזרח. בהבל פה הם הופכים האחראים להתפתחות הפאשיזם המיסטי־לאומני במדינת־ישראל.

אך הם הרי המשלמים את מחיר המישטר, מבלי שהיו יוצריו ומקיימיו.

שלמה כהן־צידון, תל־אביב

החדשה של רנו

RENAULT 11

יפה עם תנופה

רנו ממשיכה לעשות חדשות מעניינות וטובות.
החדשה הזוכה לכותרות ומאמרים נרחבים בעתונות הרכב
הבינלאומית היא: רנו 11 זו המכונית שציפית לה.
רנו 11 עושה לך חשק לנהוג ולנהוג עד בלי די...
היא הגיעה...
גם אתה יכול להגיע אליה - ובקלות!
הפרנק הצרפתי דואג לכך. איך?
פשוט מאוד: ערכו של הפרנק הצרפתי ירד בצורה
משמעותית, לכן מחיר "רנו"... או לה לה...
רנו 11 - מוצעת בשני מנועים 1100 סמ"ק ו-1400 סמ"ק.
תיבת הילוכים בעלת 5,4 הילוכים או אוטומט.

העולם אוהב RENAULT

בני משה קרסו בע"מ
ת"א טל. 627151 ■ **חיפה** טל. 721751 ■
ירושלים טל. 226491 ■ **באר-שבע** טל. 36777 ■ **חיפה** טל. 510296 ■ **נתניה** טל. 23037

דרום־אפריקה: זה רק מתחיל

לפני שבועות אחדים דיווחנו במדור זה על גורלו המר של הכפר דריפונטיין בדרום־אפריקה.

קהילה מסודרת ומאורגנת של שחורים ילידי הכפר, שאבותיהם רכשו בכסף מלא את האדמות שנה אחת בדיוק לפני חוק־הקרקעות הגזעני של 1913, עומדת להיעקר ולהשלח לארץ גזירה, ילדים שזכו לחינוך מסודר ולתנאי־תברואה נאותים,

ציוני דרך בתולדות הקונגרס הלאומי האפריקאי

היזמן הלונדוני טיימס, בסיקור אובייקטיבי להפליא (שגינה בין השאר את האלימות נגד אזרחים, אבל הביע הבנה לרקע ולעובדה שהמטרה בפרטוריה היתה צבאית מעיקרה) דיווח השבוע לקוראיו על תנועת השיחרור של שחורי דרום־אפריקה. התיאור התמציתי והתאריכים העיקריים עשויים להכהיר את תמונת המצב ב־1983:

1912: הקונגרס נוסד. שמו הראשון: הקונגרס הלאומי של הילידים בדרום־אפריקה.

1913: הקונגרס מארגן את התנגדות השחורים לחוק הקרקעות. האוסר על „ילידים" לרכוש אדמות מחוץ לשטחים „שבטיים".

1923: הקונגרס מאמץ את השם הקיים עד היום, הקונגרס האפריקאי הלאומי, ומגבש אסטרטגיה חדשה למאבק. המטרות: חיסול האפלייה הגיזעית, זכות בחירה מוגבלת לשחורים.

1952: מערכת המרי — מאבק בלתי־אלים של אי־ציות לחוקי האפרטהייד.

1953: פילוג בשורות האירגון: פלג הקרוי הקונגרס הפאן־אפריקניסטי, נוצר, בהשפעת תהליכי השיחרור מקולוניאליזם בכל רחבי אפריקה השחורה.

1960: הטבח בעיר שארפוויל. 69 שחורים נהרגו, 18 נפצעו מיריות השוטרים, בעיצומן של הפגנות נגד חוקים המגבילים את תנועת השחורים. שני אירגוני־השיחרור מוצאים אל מחוץ לחוק.

1961: הנהגת הקונגרס מחליטה על מדיניות של אלימות מוגבלת. הקונגרס מקים אגף צבאי ויוזם פעולות חבלה.

1964: מישפט־ראווה נערך למנהיגי הקונגרס. נלסון מאנדלה וכמה מחבריו נשלחים למאסר־עולם.

1976־1977: מהומות בסוטו ובערים אחרות. 600 בני־אדם, רובם המכריע מפגינים, נרצחים בידי השוטרים. צעירים שחורים רבים עוזבים את מולדתם כדי להצטרף לאירגוני־השיחרור.

1981־1982: לחמים שחורים רבים נהרגים בפשיטות של הצבא הגזעני במוזאמביק. עיתונים רבים באפירקה־השחורה מאשימים את ישראל בהשתתפות פעילה בפעולות אלה.

1983: הפיגוע בפרטוריה. הקונגרס מצדיק את הפעולה כהתקפה על מיתקן צבאי.

יצטרפו לצבא העצום של פעוטים המתים יום־יום ממחלות שכבר אינן קיימות בעולם התרבותי.

ממשלת דרום־אפריקה מבצעת בעצם הימים האלה רצח־עם הדרגתי, כדי שמישטר־האפלייה הכלכלית והפוליטית והאנושית, הקרוי אפרטהייד, ישאר על כנו.

בינתיים רצחו סוכני־הממשלה שניים מראשי הכפר. בתי המישפט דחו את כל הבג"צים. גורלו של דריפונטיין נחרץ.

פרשת דריפונטיין אינה אלא חוליה אחת, בשלשלת ארוכה מאוד של גירושים, שפקדו את שחורי דרום־אפריקה בשנים האחרונות. משקיפים בכל העולם הביעו את הסברה, שתגובה אלימה היא ממש בלתי־נמנעת. השבועיים האחרונים אימתו את כל נבואות הזעם. תנועת השיחרור של שחורי דרום־אפריקה, הקונגרס האפריקאי הלאומי, תקפה את מיפקדת חיל־האוויר והמודיעין במרכז פרטוריה. 17 בני־אדם נהרגו, 217 נפצעו.

שלב חדש. ההתקפה עצמה אינה מפתיעה. אזרחים חפים־מפשע נפגעו, מחציתם שחורים. 70 מכלל ההרוגים והפצועים היו אנשי צבא. העובדה המדהימה יותר כמעט שלא הובלטה בסיקור המתחסד של הפרשה ברוב עיתוני ישראל: הפעולה בפרטוריה היתה האלימה ועקובת־הדמים ביותר בכל ההיסטוריה של מאבק השחורים לחירות, מילחמה הנמשכת מאז 1912! 71 שנים של מילחמה כמעט צימחונית, שהביאה אפס הישגים לעם השחור של דרום־אפריקה.

למשקיפים ברור, שהשלב החדש, האלים והמבוקר, התואם פעולה מדינית־דיפלומאטית, נועד לזעזע את הסטאטוס־קוו וליצור לחצים חדשים על מדינות המערב, המשקיעות הון־עתק בכלכלה הדרום־אפריקאית, המבוססת כולה על ניצול האדם השחור.

הטפות־מוסר כשלעצמן אינן מניבות תוצאות. אם ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בישראל משתתפת בניצול המשאבים האנושיים והטבעיים במדינת האפרטהייד, מה ניתן לצפות מחברות על־לאומיות רכושניות, שאינן משתתפות בפעילות של האינטרנציונל הסוציאליסטי?

הנשיא בפועל של הקונגרס האפריקאי הלאומי, אוליבר טאמבו, דיבר על כך השבוע בגלוי. בנאום שנשא בניירובי, בירת קניה, הכריז טאמבו שמיפעלים אמריקאים ואירופיים בדרום־אפריקה, מהווים עתה מטרה צבאית עבור אירגונו: „הם חלק בלתי־נפרד ממנגנון הדיכוי."

ממשלת דרום־אפריקה כבר הגיבה בהתקפה על מוזאמביק, המארחת את לוחמי הקונגרס. מדיניות התגמול של הנאצים בפרטוריה אינה אלא חיקוי מדוייק של הסיגנון והמהות של בעלי־בריתם בירושלים. שר־המישפטים, לואיס לה־גריינג', הצהיר בטלוויזיה: „ממשלה בארץ שכנה, המעניקה חסות לחברי הקונגרס, או מאפשרת להקים מיפקדות של האירגון, אינה יכולה לצפות מאתנו לשבת בחיבוק־ידיים. אנו לא נרשה זאת, ונפעל בעיתוי שייראה לנו, גם מעבר לגבול."

ההצהרה הזו נשמעת די מוכרת לקורא הישראלי.

אל־סאלבדור: רגן שואף לפיתרון צבאי

המורדים באל־סאלבדור הולכים מחיל אל חיל ונהנים מתמיכה עממית עצומה במאבקם נגד השילטון הפאשיסטי. נשיא ארצות־הברית, רונאלד רגן, הרואה בכל לוחם לחירות ולשיוויון סוכן מוסקווה, מנסה למנוע את ניצחון המורדים בכל מחיר. משקיפים בוושינגטון הביעו את החשש שרגן עלול לעקוף את הקונגרס ולנקוט בהליכים בלתי־חוקיים, כדי לאכוף את רצונו על עמי אמריקה המרכזית.

הרוב הדמוקראטי בבית־הנבחרים מגלה עירנות רבה: הוא בלם את הצעות החוק לסיוע נוסף לממשלת אל־סאלבדור, ואסר על רגן להפעיל את הסי־איי־אי לביצוע פעולות־חבלה חשאיות נגד ניקראגואה.

ואנס: ישראל תגרש את הפלסטינים

פגישה מיקרית במטוס מוושינגטון לניו־יורק הניבה הצהרה מרעישה מפיו של שר־החוץ האמריקאי לשעבר, סיירוס ואנס. לדעת ואנס אין כל ספק שירדן תעמוד לפני בעיית פליטים קשה, אולי כבר השנה.

השר־לשעבר, אחד מעמודי התווך של השדולה הליבראלית בארצות־הברית, סבור שבגין מנצל את התמיכה העיוורת שבה הוא זוכה כיום בבית הלבן, כדי ליצור עובדות בשטח. „בגין אינו חולם על דו־קיום עם מיליוני פלסטינים. תוכנית ההתנחלות השאפתנית שלו מבשרת על גירוש המוני, אולי תוך ניצול מצב מ־לחמה בחזית הצפונית־מיזרחית."

אינטלקטואלית פלסטינית המרצה באוניברסיטת ויין סטייט במישיגן, ד"ר ענן ג'אבארה, שאלה את ואנס מה תעשה ממשלת ארצות־הברית במיקרה כזה. ואנס הציץ בה כמעט ברחמים, חייך, ולא הגיב.

סיירוס ואנס
רק האינטליגנטיים!

עולם קטן שאל את ואנס: האם השקפה זו היא נחלת רבים בוושינגטון? ואנס השיב, שכל אמריקאי אינטליגנטי יודע היטב שגירוש הפלסטינים הוא שאלה של זמן בלבד.

עולם קטן: והבית הלבן?

ואנס: „אמרתי לכם. מדובר אך ורק באמריקאים אינטליגנטיים!"

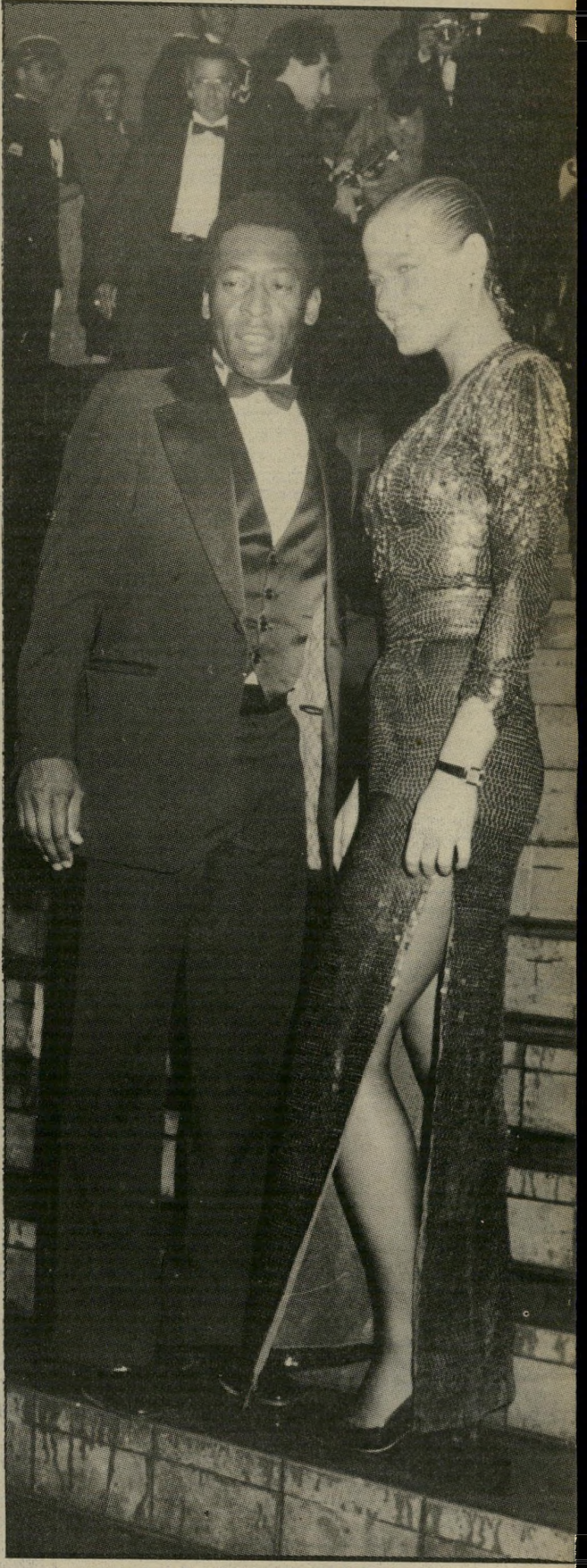
יועצים אמריקאים באל־סאלבדור
כולם סוכני מוסקווה

אחרי מאבק נמרץ, הצליחה הממשלה להשיג מהקונגרס חלק מהתקציב הדרוש לסיוע לממשלת אל־סאלבדור. עם זאת, יצר הפירסום העצום סביב הדיונים על מרכז־אמריקה תנועת־מחאה המונית נגד המדיניות האמריקאית באיזור.

משקיפים סבורים שעניין זה בנוסף לבעיה הגרעינית, ימקד וימשוך מיליוני אמריקאים לתנועת־השלום הקמה שוב לתחייה. אין צופים פופולאריות דומה לשאלה הפלסטינית. הסיבה: פעילי־שלום רבים הם יהודים, המסרבים עדיין להתייחס אל השאלה הפלסטינית, מסיבות ריגשיות.

אנשים בעולם

כוכבים נוצצים בריביירה
אנשי העולם בפסטיבל קאן

פלה: למכור כדורגל בקולנוע

כוכב הכדורגל הברזילי **פלה** הוא כבר מכר ותיק בפסטיבל הסרטים בקאן. לפני שנתיים הצטופפו סביבו המונים, כאשר הגיע במיוחד כדי לפרסם סרט בשם הבריחה לניצחון. שבו הראה, במיסגרת עלילתית, את שליטתו הרבה בכדור העגול. את מעמדו של **סר לורנס אוליביה** הוא אמנם לא סיכן אחרי הסרט הזה. אבל הוא נשאר אישיות מבוקשת מאוד. לכן, כאשר החליטו מפיקי הסרט הרשמי על אליפות העולם בכדורגל 1982, שנערכה בספרד, להביא את סחורתם לשוק־הסרטים בקאן, הם הזמינו את פלה להצטרף למישלחת, כתקווה שמי שיראה את פלה (הניצב בתמונה על מדרגות ארמון הפסטיבלים עם רעייתו בהירת־השיער), וישמע את המלצותיו על הסרט, לא יוכל להתאפק ויקנה אותו.

סופיה לורן: אלופת הזוהר בגיל־50

יש כוכבים שהיו מוכנים להקריב שנה מחייהם כדי להיות מוזמנים רשמית על־ידי פסטיבל קאן, שיערוך להם שם טיכסי הוקרה, ויש הזוכים בכבוד זה בלי לבקש אותו. כמו **סופיה לורן**, שלא הופיעה באף אחד מן הסרטים שהוצגו השנה, וכדי להשרות מעט זוהר על הפסטיבל הנוכחי. לאיש הניצב לידה בתמונה, נשיא הפסטיבל **דוכר פאבר להי־ברה**, היה זה אחד מרגעי הנחת היחידים באירוע רצוף תקלות שבו נאלץ להתנצל כל הזמן.

מל גיבסון וסיגורני ויוור: מי צריך פרסום?

הוא הגיע לקאן עטור תהילת נאכס הזועם וגאליפולי. היא באה גאה, אחרי שהתגברה על הנוסע השמיני המיפלצתי. אלה הם **מל גיבסון וסיגורני ויוור**. לשניהם אשראי קופתי רב, והסרט שבו הופיעו יחד, שנה של חיים מסוכנים, עתיד כניראה לתת גיבוי נוסף לאשראי זה. כך לפחות סברו ההמונים בקאן, שהתגודדו סביבם למרות שלא זכו בשום פרס.

ג'רי לואיס ופייר רישאר: אחוות מוקיונים

ג'רי לואיס, שהגיע לקאן עם סירטו של **מארטין סקורסזה** מלך הקומדיה, התנהג כמעט כמו הדמות שהוא מגלם בסרט: כוכב עייף ועצבני. בצרפת. שם מתייחסים אליו כאל אליל, פירשו זאת בתיסכול על כך שהפסטיבל לא הציג מעולם סרט משלו, והוא תמיד מוזמן בזכות מישהו אחר, אולם ברגע של הרפיה, כשפגש את הקומיקאי הצרפתי **פייר רישאר**, שגם הוא אינו זוכה לראות את סרטיו בתחרות הרשמית, לא יכול היה להתאפק וחיבק אותו חיבוק עז. אחוות מקופחים?

אדי ויליאמס: להחפשט בקאן זאת מסורת

הכוכבנית האמריקאית **אדי ויליאמס** הפכה כבר למוסד בפסטיבל קאן. מדי שנה היא מגיעה לריביירה (והמנומסים מעריפים לא לזכור כמה שנים זה כבר קורה) וביום השמש הראשון, היא מכנסת את הצלמים ומסירה את בגדיה. השנה היתה לה בעיה. כל מה שהיא יכולה להראות, רואים לכל אורך החוף, בלי שום קושי. לכן, במקום עירטול מוחלט העדיפה חליפת פנינים. אולי כיסוי חצי טפח הוא מעניין יותר?

קארולין לאנג: בת השר רוצה לשחק

כשהחליט שר־התרבות הצרפתי **ז'אק לאנג** להעניק מענק מיוחד לבימאי הוותיק **רוברט ברסון**, כדי שיוכל לעשות את סרטו החדש הכסף, חשבו הכל כי השר הוא אכן איש תרבות למופת. אולם כאשר נודע שבתו של השר, **קארולין** (בתמונה למעלה), קיבלה את התפקיד הראשי, התחילו הלשונות הרעות לפקפק בטוהר כוונותיו של הממונה על התרבות הצרפתית. גבות נוספות התרוממו כאשר הסרט נבחר לייצג את צרפת בפסטיבל קאן, למרות שהביקורת בכית היתה פחות מגלהבת. יתכן שחלק משריקות הבוז שהקבילו את פני הסרט, כאשר נודע על הפרס המיוחד שהוענק לו, כוונו גם לעיסקה של בת־השר. אבל היא את שלה השיגה, ועכשו היא מקווה ללכת בדרכה של שחקנית אחרת שעשתה את־צעדיה הראשונים בסרט של ברסון, **דומיניק סאנדה**.

שרלוט רמפלינג וז'אן מישל ז'אר: הגוף והמוסיקה

הקאריירה של השחקנית **שארלוט רמפלינג** אינה בשיאה בימים אלה. התפקידים מעטים ורזים. לכן, הופעה בפסטיבל היא חובה מיקצועית, לבן־זוגה המלחין **ז'אן־מישל ז'אר**, יש לעומת זאת בעיה הפוכה. לא זו בלבד שלא חסרה לו עבודה, אלא שהוא צריך להחליט מדי יום ביומו מה הוא רוחה, בין עשרות הצעות התקליטים, הסר־טים, העיבודים והלחנים שמז־מינים אצלו.

איש ה"שטרן" בישראל, שבתאי טל, שנקרא להאמבורג כדי להשתתף

הבושה הגדולה

הכתב שבתאי טל, כתב שטרן בישראל, הוזעק על־ידי חברי־המערכת בהמבורג, כדי להשתתף במרד.

יושבים בקנטינה — בסך הכל 162 איש, שאני מכיר את רובם. האווירה היתה קשה מאוד, ממש מדכאה, והוחלט בהצבעה כי אנחנו מסרבים לעבוד עם שני העורכים החדשים שמונו על־ידי ההוצאה־לאור. השניים, יונאנס גרוס, שהוא עורך שבועון־הכספים קפיטל הידוע כשמרן וכימני בדיעותיו הפוליטיות, והד"ר פטר שול לטור, שהוא איש טלוויזיה וכיהן בראש מישרד רשת הטלוויזיה זה־דה־אף בפארים. הדגשנו שאין אנו מפקפקים במיומנות המיקצועית של השניים. אני אישית יודע שהם עיתונאים גדולים, אבל השניים האלה, כך סברנו, אינם מתאימים לשטרן.

לשטרן יש מה שנקרא בגרמנית "שטטוט" — תקנות — והתקנות אומרות כך ואני מצטט בתרגום חופשי: "שטרן הוא שבועון בעל קו פוליטי אך בלתי־תלוי באירגונים כלכליים, במיפלגות או בקבוצות אינטרסנטיות שונות. מערכת שטרן מזדהה עם סידרי החופש הדמוקרטי ועקרונות ליברליים מתקדמים. אף עורך או עובד לא יחוייב לעסוק או לכתוב בנושא המנוגד לעקרונותיו ולמצפונו, והדבר לא יישמש נגדו."

ביום הששי, ה־13 במאי — שימי לב, תאריך מקולל — החליט בית ההוצאה־לאור למנות את שני העורכים השמרניים, שמונו בעקבות פיטורי נשפכו כבר גלונים של דיו. בימים אלה חזר לישראל איש השטרן בישראל שבתאי טל. טל הוזעק מתל־אביב להאמבורג, ביחד עם כל כתבי השטרן ברחבי העולם, כדי לנסות ולהציל את כבודו האבוד של השבועון, הנמכר מדי שבוע במיליון ו־600 אלף עותקים.

שבתאי טל סיקר את השיחות שהתנהלו בנתניה בין לבנון וישראל, ערב החתימה על הסכם־השלום כשה„ביפר" שלו ציפצף והוא קיבל הודעה ממישרד המערכת בהאמבורג לטוס מייד לגרמניה. טל הבין שמדובר במיקרה־חרום. הוא זנח את הסיקור כדי להצטרף בהקדם האפשרי אל חבריו המורדים.

על מה שקרה בבניין מערכת „שטרן" באותם ימי מרד, שסוקרו בכל אמצעי־התיקשורת בעולם, מספר שבתאי טל:

נמסר לי כי בערב יום השישי תתקיים אסיפת־מערכת בקנטינה של שטרן, וכי כל כתבי שטרן, ללא יוצא מהכלל, חייבים להתייצב. שטרן מחזיק 11 כתבים ברחבי העולם, וכולם — אבל כולם ללא יוצא מהכלל — הגיעו להאמבורג. הכתב הניו־יורקי והכתב היושב במוסקבה, המדווח מוושינגטון, היושב ברומא וזה מריו.

לקחתי את זה כמו משימה עיתונאית. עליתי מייד למטוס לופטהאנזה. לכל הכתבים הזרים יש כרטיסי־אשראי על טיסות. מבחינה זאת אנחנו מאוד מסודרים.

"לא שבתנו, התאספנו"

עבור כמה שעות הגעתי למישרד המערכת בהאמבורג. פגשתי את כל החבר'ה העורכים שהסתבכו וסיבכו את שטרן בפרשת יומני היטלר. אסיפת העיתונאים החליטה שאין אפשרות לעבוד עם שני העורכים החדשים, מכיוון שההזדהות הפוליטית שלהם מנוגדת לקו הליברלי של שטרן.

החלטנו שלא ננטוש את מישרדי המערכת ונאייש אותם כל הזמן. ערכנו תורנויות ולמרות שלא עבדנו, המישרדים לא נעזבו אף לרגע. לא שבתנו, כי על פי חוקי העבודה הגרמניים אסור לשבות אבל מותר לכנס אסיפות עובדים על חשבון המעביד. וכך היה. כינסנו אסיפות שדנו בעניינים לגיטימיים.

ביום השלישי כונסה אסיפה של כל 3000 עובדי הקונצרן גרונר אונד יאר, הנמצא בידיו של איל־התיקשורת ריינר מון, שהוא בין היתר הבעלים של בטלסמן — אחד מבתי ההוצאה־לאור הגדולים בעולם, המוציא לאור את שטרן וחולש על 300 חברות נוספות העוסקות בתיקשורת. באותה אסיפה דנו בתהליכים שגרמו לפירסום היומנים, וזה היה פורום אדיר להטחת האשמות הדדיות.

עד כאן תיאורו של שבתאי טל.

מילכוד פנטסטי

מה בעצם גרם לעיתונאי גרט היידמן, כתב מוכשר וותיק בן 50, שהתמחה בתחקירים עיתונאיים, ליפול אל תוך התרמית העיתונאית הגדולה של המאה? שבתאי טל סבור כי היידמן נסחף והסתחרר, ונקלע למילכוד פנטסטי. הוא פשוט נשבה בקסם האדיר של גילוי עיתונאי מסוג זה, אומר טל. עד היום לא ברור אם היידמן לקח כסף לעצמו. קונארד קויו, הרמאי ש„עבד" על היידמן, טוען כי מתוך 9 מיליון המארקים ששילם שטרן הגיעו לכיסו 2.5 מיליון מארק בלבד! לאן אם כך נעלמו שבעה מליוני המארקים הנותרים?

קונארד קויו, סוחר במזכרות מתקופת הרייך השלישי המתגורר בשטוטגרט, הציג את עצמו לפני היידמן כקונארד פישר. בינואר 1980 הוא התקשר עם היידמן ואמר לו כי יש באפשרותו להשיג את יומני היטלר. כשהיידמן חקר מניין השיג סוחר־מזכרות משטוטגרט את היומנים, סיפק לו קויו סיפור משכנע: הוא גילה לו כי גיסו, גינתר קרפס, הוא מנהל מוסיאון במיזרח־גרמניה ושאחיו, היינץ פישר, הוא גנרל בצבא העממי של מיזרח גרמניה. האח והגיס יעזרו לו להשיג את היומנים, טען. איך הגיעו הגיס והאח אל היומנים? גם לזה היתה לפישר תשובה משכנעת: הוא סיפר להיידמן כי הגיס הכיר במיקרה כפרי בקירבת הכפר ברנוסדורף, שטעון כי הוא היה חברו של היטלר, וכי הוא מכיר כפריים שרוקנו מטוס שהתרסק בשנת 1945 ושנשא מטען שנשלח

חמישה במאי „יומני היטלר פרשת הס!" זעקה הכותרת באותיות אדומות כדם מעל לגליון השטרן. הגליון נעלם מהדוכנים ונחשב כיום כבעל ערך.

פן במאי השטרן מציג את תמונתו של קונראד קויו, שהסגיר עצמו למישטרה וטוען שקיבל רק שניים וחצי מיליון מארק מתוך תישעה וחצי שקיבל היידמן.

היטלר והס בתמונה שהתפרסמה בגליון שטרן. בכותרת לתמונה מתגאה שטרן כי הוא מגלה בפעם הראשונה לעולם את מה שהתרחש מאחורי שליחותו המיסתורית של הס ב־1941 לאנגליה. הס, אחרון האסירים המרצה עדיין עונש־מאסר בבית־הסוהר לפשעי־מילחמה בשפנדאו שליד ברלין, שותק עד עכשיו. כל הפרשה התגלתה כמעשה תרמית.

ב־28 באפריל 1983 יצא השבועון הגרמני שטרן במה שאמור היה להיות אחד הסקופים העיתונאיים הגדולים ביותר של המאה — גילוי יומני היטלר. על מה שקרה אחר־כך, על חשיפת התרמית הגדולה ועל מרד עובדי שטרן —

במרד עובדי השבועון, מספר על השביתה בעקבות

הרמאי קונארד קויו, סוחר־המזכרות שהוליך שולל את גרד היידמן והציג את עצמו כקונראד פישר. אחיו לא היה גנרל כי אם עוזר־שוטר וסבל בתחנת־הרכבת וגיסו לא היה מנהל מוסיאון אלא שומר־לילה. הם לא היו מעורבים בפרשה.

ממטהו של היטלר בברלין, כדי להבריח מיסמכים חשובים ואישיים של היטלר. בקשתו האחת של הכפרי, לדברי קויו, היתה להסדיר עבורו קבורה הוגנת.

הגיס, כך סיפר קויו להיידמן, הסכים לעיסקה והסדיר לכפרי מראש הלווייה מפוארת ובתמורה קיבל כתובות של הכפריים שרוקנו את המטוס. בבתיהם הוא גילה דגלים של המפלגה הנאצית, ציורים שהיטלר צייר בעצמו ו־27 יומנים שנכתבו על־ידי היטלר. היידמן נרדהם, אך לא קנה מייד את הסיפור. הוא קודם כל חקר וברק את סיפור התרסקותו של המטוס ב־1945. הוא מצא שהסיפור אמיתי. הוא גילה את הסוד לעורך שטרן וקיבל אישור להשיג את היומנים. הוא חזר לקונארד קויו, שהיה מוכר לו כקונארד פישר, ונתן לו אר־קיי. קויו דרש סכום של 80 אלף מארק לכל יומן, והבטיח לספק שלושה מתוך 27 היומנים.

שלושה שבועות אחר־כך ב־27 בינואר 1981, כשבכיסו 200 אלף מארק, נסע היידמן לשטוטגרט וביצע את חלקה הראשון של עיסקת היומנים. לדברי היידמן הוא נאלץ שלא לגלות לעורכי שטרן את שמו של קונארד פישר, כדי לא לסכן את חיי אחיו הגנרל במיזרח־גרמניה. הוא אולץ על־ידי קויו להתחייב ולהבטיח שלא לבדוק את אמיתותם של שלושת הכרכים הראשונים, כדי שפרשת היומנים לא תדלוף ולא תסכן את חיי האח, שאמור היה לספק את יתר חלקי העיסקה.

ב־25 בפברואר, 1981 קיבל היידמן במזומן 480 אלף מארק מידיו של מנהל בית ההוצאה־לאור. הפעם אמור היה היידמן להביא את היומנים בעצמו ממיזרח־גרמניה. העיסקה [illegible] סוכם כי מכונית [illegible] של היידמן, [illegible]

[illegible] המיזרחית.
לברלין [illegible] תעקוף את המר[illegible]. המכונ[illegible] מיזרח־גרמנית תעקוף דרך חלון פתוח את הכסף. המכונ[illegible] והוא ישליך משמאלו, ואז הוא יפתח חלון תעקוף אותו משמאלו אל מכוניתו היומנים. ומהמכונית יושלכו אל הכביש המהיר חזר על סיפור פעמיים. סך־הכל זרק היידמן דרך חלון עצמו סכום של 595 אלף מארק. אך הנסיעות המכונית מאוד, והיידמן ביקש לקבל את היו מסוכנות במערב. הם הובטחו למערב־ יתרת היומנים משאיות שהעבירו פסנתרים גרמניה, באמצעות מהמיזרח.
אולם עם הכסף בא התיאבון. פתאום גילה קויו כי היטלר לא כתב 27 יומנים בלבד, כי אם 69, ומכרך לכרך הוא כתב ביתר חריצות וכך גם עלה

ותיקים, כאשר לפתע גדל מיספר היומנים מ־27 ל־69? כיצד לא חשדו כאשר הקפיץ קויו את מחיר היומנים ביותר ממאה אחוז?

שבתאי טל אומר, כי כל מי שעסק ובא בסוד היומנים היה מהופנט מהתגלית הענקית, מהסקופ האדיר. בסך־הכל, מספר טל, ידעו רק חמישה בני־אדם בכל המערכת הענקית של שטרן על פרשת רכישת יומני היטלר. המוח בכל העסק הוא, שהחקירות שאמורות היו להיעשות לפני רכישת היומנים, ושהיו מונעות מהשטרן את הבושה הגדולה, נעשו אחרי גילוי הבזיון. אחד מעורכי שטרן, שעסק בחקירה שאחרי פירסום היומנים גילה תוך שעה את מה שהיידמן לא גילה במשך שלוש שנים. הוא גילה כי שמו של קונארד פישר הוא קונארד קויו ושאחיו אינו גנרל בצבא המיזרח־גרמני אלא עוזר־שוטר וסבל בתחנת־הרכבת. הוא גילה כי גיסו של קויו אינו מנהל מוסיאון אלא שומר־לילה, וכי שניהם לא היו מעורבים כלל בפרשת היומנים.

ב־5 במאי בשעה שעורך שטרן פטר קוך, ועורך־התצלומים פרנקי מילר מאי שהו בניו יורק, אצל המומחה לכתב־יד קנת רנדל, שגילה כי היומנים מזוייפים — גברה התסיסה במערכת השבועון בהאמבורג. עובדי שטרן הטילו בקול רם ובגלוי ספק באמיתותם של היומנים והתלוננו על הפירסום. אולם בה בשעה שקנת רנדל הודיעו לקוך ולמילר מאי כי כיתבי־היד מזוייפים, אמר העורך הראשי, פליקס שמידט, ללא כל עוררין לעובדיו המתוסכלים והמבולבלים של השבועון: „אמיתותם של היומנים מוכחת ברגע זה יותר מאשר בעבר."

במועד זה כבר ברקו כימאים והסטוריונים של המחלקה לזיהוי פלילי של מישטרת מערב־גרמניה את כיתבי היד, ונתנו תשובה חד־משמעית: היומנים מזוייפים.

„תשעים וחמישה אחוזים מעובדי שטרן," אומר שבתאי טל ספק בכאב ספק בתדהמה, „לא היו מעורבים בפרשת היומנים ולא הוכנסו בסוד העניינים של היומנים. איש אינו יודע עד היום הזה מי כתב את היומנים ומי זייף את כתב־ידו של היטלר. יתכן מאוד שקונארד קויו הוא הזייפן, אך איש לא הצליח עדיין לגלות מי כתב את היומנים."

פיצויים לכל החיים

קויו, שהסגיר עצמו למישטרה, הטיל פצצה נוספת: הוא טוען כי קיבל רק שניים וחצי

גרד היידמן. הכתב הוותיק והמנוסה של השטרן שסיבד אותו בפרשת יומני היטלר, מצולם עם היומנים בגלוין לפרם את היומנים. היידמן מאיים כי יתקע כדור בראשו.

מיליוני מארקים מתוך התישעה וחצי המיליונים שסיפק שטרן להיידמן לשם רכישת היומנים. לאן, אם כך, נעלמו שבעת המיליונים? האם היידמן הכניס אותם לכיסו? היידמן טוען בלהט שהולך שולל על־ידי קויו הנוכל, ושנתן לו את כל הכסף. הוא מסתגר בביתו ומאיים כי יירה כדור בראשו.

ובינתיים, במערכת שטרן גאתה תסיסת העובדים. שני העורכים שהיו מעורבים בפרשה, פטר קוך ופליקס שמידט, ששימשו בתפקידם שלוש שנים נבחרו גם הם, בזמנו, שלא בהסכמת העובדים. העובדים חששו שאחרי פיטוריהם יחזור שטרן על התרגיל וימנה עליהם שוב שני עורכים שאינם מקובלים עליהם. שבתאי טל אומר: „מזל שכל זה קרה כעת. ההוצאה־לאור של שטרן יודעת שהיא אינה יכולה לכפות עלינו עורכים שאינם מקובלים עלינו. כתבי שטרן יצאו מחוזקים אחרי הפרשה, וכעת אנחנו מתחילים מחדש, מחוזקים יותר, אחרי המילחמה הנוראית שניהלנו נגד המינוי של שני עורכים שנכפו עלינו."

המצב בשטרן, נכון לעכשיו, הוא ששני העורכים שהיו מעורבים בפרשת היומנים, קוך ושמידט, פוטרו וקיבלו פצויים שיספיקו להם לכל החיים. היידמן נזרק מעבודתו והואשם במעילה באמון. ד"ר פטר שול לטור לא מונה כעורך. פטר־יוהאנס ג'רום מונה כעורך ראשי, למרות התנגדות העובדים, כשלצידו נשאר רולף גלהאוין, שהיה העורך האמנותי של שטרן ביחד עם קוך ושמידט, אך לא היה מעורב בפרשת היומנים.

שטרן נחשב לשבועון המצוייר הגדול ביותר בעולם המערבי. הוא יוצא־לאור בשתי מהדורות — האחת ביום החמישי בערב, ב־250 אלף עותקים, ומהדורה שנייה נסגרת במוצאי־שבת, במיליון ו־600 אלף עותקים. בינתיים אזלו לחלוטין שני הגליונות שבהם פורסמו יומני היטלר, והפכו לבעלי ערך עבור אספנים.

שרית ישי ■

יוון. כמובן!

רק שעתיים מכאן-

השנה עוד יותר זול. "טוס" אל סוכן הנסיעות!

OLYMPIC AIRWAYS

אולימפיק יום-יום ב-8:50 בבוקר

שום חופשה לא מגיעה לירכתיים של "אטלס"

7 ימים על הים

מ- $ 480

סיוור בטיחותי: אטלס, ב' 1951

שייט באונית פאר, נוף מרתק של מים ושמים, 6 ארוחות ביום (גם מזנון חצות), סיפוני שיזוף, קאזינו, סאונה, 7 סיפונים, קוקטיילים, דיסקוטק, קולנוע, שעורי התעמלות, 3 בריכות שחיה, בינגו, תזמורת, צוות הווי, נשף תחפושות, משחקים, חנות פטורת־מכס, מספרה מיזוג אויר מלא בכל התאים.

המסלול: חיפה – פאטמוס – קוסדאסי (תורכיה) – פיראוס (אתונה) – רודוס – אלכסנדריה – פורט־סעיד – אשדוד – חיפה.

הפלגה בכל יום שישי מחיפה

תנאי תשלום מיוחדים לבעלי כרטיסי אשראי, ויזה, דיינרס-קלאב וישראכרט.

פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך.

EPIROTIKI LINES

הסוכנים הכלליים:

אלאלוף ושות'-ספנות בע"מ

תל־אביב: אנגל 6, טל. 622591, 615283. חיפה: היאט 6, טל. 671742. אשדוד: הנמל, ביתן 16, טל. 34541

היום
תוכלי לתלות במטבחך
לוח מתכונים סיניים
מתנת "בוטשר בוי"
המרכז לשיווק בשר ומוצריו.
בשיתוף עם
"טייסט אוף סיצ'ואן"
המסעדה הסינית סיצ'ואנית
בכפר שמריהו.

"בוטשר-בוי"
המרכז לשיווק בשר ומוצריו
רח' רבן גמליאל 26 ת"א טל. 650335
(פניה שלישית ימינה בשוק הכרמל)

תעריפון המנויים של העולם הזה

החל מ־5.4.83

	מחיר העיתון	הוצאות משלוח	לשנה בשקל מ.ע.מ.	סה"כ	לחצי שנה בשקל
♦ בארץ	1820	120	290	2230	1250
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
♦ אירופה	1820	600	369	2780	
♦ ארה"ב, מקסיקו	1820	1550	505		
♦ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו־זילנד					
♦ דרום־אפריקה, טוגו, חבש, קניה	1820	2620	660	5100	2300
♦ פנמה	1820	1625	515	3960	1700
♦ תאילנד, הונג־קונג, סינגפור, קוריאה, יפן, טאיוון	1820	2030	580	4430	2400
	1820	1625	515	3960	2400

העולם הזה 2387

שידור

צל"ש

קול פעמונים

ללינה צ'פלין על סרטה היפהפה על שתי הכנסיות הרוסיות בירושלים. היתה זאת מלאכת־מחשבת, שהיתה חדורה ב"אהבת ארץ־ישראל" האמיתית — אהבה הכוללת את כל הארץ, על כל רבדיה הלאומיים והדתיים. היא גילתה לצופה היהודי חלק קסום של הארץ, המונח ממש מתחת לאפו, והוא אינו יודע. לינה צ'פלין, שעלתה לארץ מברית־המועצות יחד עם בעלה סטניסלב, היא עובדת חופשית ("פרי־לאנס"). חבל שלא נאמר לקהל הצופים כי בסרט הופיעו שתי הנזירות שנרצחו בעין־כרם. השתיים לא זוהו בעת השידור. חבל גם על המלל התפל והמיותר, שליווה את הסרט. שחזר מאה פעמים על נימה באנאלית אחת — המאבק בין שתי הכנסיות, הארומה והלבנה. קשה לדעת מי היתה אחראית לכך, הבימאית עצמה או **אילת קימחי**, שהוגדרה כ"עורכת ומשכתבת".

צל"ג

כותרות מזלזלות

● למנהל מחלקת התוכניות **צבי** (צביקה") **שפירא**, והדרגים שמתחתיו, על זילזולם בקהל צופי־הטלוויזיה. מחלקת החדשות משדרת כתבות מיובאות עם תרגום בגוף התמונה. שמות המרואיינים מודפסים, במקביל לתרגום, בחלק העליון של התמונה המוקרנת. המדיניות של מחלקת־התוכניות מתעלמת מנוהל זה, ומקרינה את התרגום בגוף הסרטים התיעודיים על גבי ציון שמות המרואיינים בלועזית. מבלי להדפיס את שמות המרואיינים בחלק העליון של התמונה המוקרנת. התוצאה: הצופים, היודעים את השפה הלועזית שבה מדבר המרואיין — אינם יודעים מיהו, בשל התרגום, בעוד שהצופים, שאינם יודעים לועזית, קוראים את התרגום, מבלי לדעת מיהו המרואיין.

ליב"י — חצפית

● למפיק, תצפית, המגזין לענייני־מדע, טבע ורפואה **בניה בן־נון**, על ההדרורה האחרונה של המגזין שהוקדשה לפסי־הייצור של המטוס כפיר. בן־נון עבר את גבולות חוכניתו והפך אותם לתשדיר־שרות של קרן ליב"י. התוכניות הבאות של תצפית יוקדשו מן הסתם למרכבה, לרובה גליל ולשאר מוצרי תעשיית־הנשק הישראלית, שאומנם קיים בהמצאתם אלמנט הקשור למדע וגם לרפואה — שנשק זה מספק לה לקוחות.

מאחורי הקלעים

היוצע שלא נועצים בו

בפורום החדשות האחרון עלה מעמדו וכושר־שיקולו המישפטי של היועץ המשפטי לרשות־השידור **נתן בהן**, לדיון עקיף.

זה נבע מהדיון בסרט מבט שני של **גיל סדן**, שעסק בבעיית ניקמת־הדם בסקטור הערבי. מיכתב־נזיפה, שנשלח להנהלת רשות־השידור מידי דורית ביניש מפרקליטות־המדינה, התייחס לשפיטה באמצעות המירקע, שהביאה למחרת היום לחנינה שהעניק הנשיא יצחק נבון לגיבור סירטו של סדן. ביניש טענה כי הטלוויזיה חטאה למערכת המישפטית, בהימנעותה מהצגת הנימוקים המישפטיים במלואם.

לקראת תום הדיון, כאשר נשאל מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**, מדוע לא זימן את היועץ המישפטי של הרשות, נתן כהן, לצפות בסרט לפני הקרנתו, השיב: "אני מעט להש־תמש בשירותיו, מפני שתשובותיו וחוות־הדעת שלו, שליליות באופן עקרוני, וחטיבת חדשות, שנועדה לדווח, אינה יכולה לתפקד עם חוות־דעת כאלה, הרחוקות מחוות־הדעת של יועצים מישפטיים בכלי־תיקשורת אחרים..."

יעין מישפטי כהן
כל חוות־דעת שלילית

רוגמה לחוות־הדעת השליליות של כהן התבטאה בדיווח בטלוויזיה על מהלך דיוניה של ועדת כהן לחקירת הטבח בצברה ושאתילא. כתוצאה מחוות־הדעת שלו, פירשה הטלוויזיה עיקרון הסוב־יורייצה בצורה מחמירה יותר מאשר שאר כלי־התיקשורת, וביכללם־הרדיו. כהן התעלם גם מרמזים של פרקליטות־המדינה, שהיתה מוכנה לגוסח־דיווח פחות יותר.

עימות: קרפין — שלונסקי

באחת מישיבות־הבוקר של השבוע התחולל עימות קולני בין העורך הזמני של מבט, **מיכאל קרפין**, ובין האחראי על הדסק לענייני־חוץ, **משה שלונסקי**, על שהוא נוהג לסיים את עבודתו שעתיים לפני שידור מהדורת מבט, ומותיר את השלמת העבודה לעוזרי, **מיכאל דורין** ו**פרדי גרויבר**.

שלונסקי לא היה מוכן לקבל עלבון זה מצדו של קרפין, שהיה כפוף לו לפני כמה שנים כשהיה כתב רשות־השידור בגרמניה. בהרימו את קולו הגן שלונסקי, על מיומנות כתבי־הדסק, שאינם זקוקים לדעתו לראש־הדסק על הראש שלהם עד לרגע האחרון שלפני ההקרנה.

הוועד המשדך

האגף הימני של הוועד־המנהל של רשות השידור מתנגד לחלוטין להארכת מינויו של **מיכאל קרפין** כעורך מבט לשלושה חודשים נוספים, ולחליפין, להצגת מועמדותו בידי מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, כמועמד ההנהלה במיכרז לתפקיד זה. בראש המתנגדים למינויו של קרפין עומד **אהרון פאפו**, הרואה, ובצדק, את האפשרות שעריכת מבט בידי קרפין תחזיר אותו לימי החופש הדיווחי של ימי המערך וראשית ימי הליכוד.

כדי למנוע את מינויו של קרפין סופית למישרה זו בודקים חברי הוועד־המנהל אפשרות של פתיחת מיכרז חיצוני לתפקיד. הם רוצים בהצגת מועמדותו של עורך־החדשות של אחד הצהרונים.

על שמועה זו, המתהלכת בעקשנות במסד־רונות בניין־הטלוויזיה, הגיב אחד ממקורביו של קרפין: "הוועד המנהל מתנהג כוועד משדך!"

שיקול פוליטי

מיכאל קרפין נחשב עוד מימי עבודתו ברדיו כחיה פוליטית, היודעת לקרוא את המפה, ולפעול בהתאם לנתונים שבשטח.

כאשר התברר לקרפין **שאהרון פאפו**, איש הוועד המנהל, אסר עליו מילחמה, החליט ליזום כתבות, המכוונות בעקיפין נגד שדרי־הטלוויזיה "כת־בות־לשון," כדי להפיס את דעתם של פאפו וחבריו.

באחד מימי השבוע שעבר, למחרת הניצחון של השמאל בבחירות לאגודת־הסטודנטים ב־אוניברסיטת תל־אביב, הציע קרפין בישיבת־הבוקר לכתב **מנשה רז** לערוך כתבת "תפירת חליפות" (בעקת הטלוויזיה: כתבה המבוססת על אימרתו של מנחם בגין על שימעון פרס: "עדיין מוקדם שתתפרו חליפות של שרים").

הרעיון המרכזי של הכתבה המוצעת היה לצלם את ראשי מיפלגת־העבודה, כשהם מנתחים את ניצחון השמאל בבחירות לאגודת הסטודנטים כמסמך ל"מהפך" פוליטי בכלל המדינה. תוך תיאור הדברים בצורה נלעגת. רז קיבל על עצמו לצאת להכנת הכתבה, אך בשלב זה התקוממו ותיקי החטיבה, **יעקב אחימאיר**, **חיים יבין** ו**יורם רינן**, שטענו כי כתבה כזאת תהיה רחוקה מאוד מלהיות 'עיתונאית'.

אחרי ויכוח ארוך נכנע קרפין לעמדתם של אחימאיר, יבין ורונן.

ידידות והעדרות

אחד מהבודדים שבין כתבי מבט המיודד אישית עם **מיכאל קרפין** הוא הכתב הצבאי, **דן סממה**.

ידידות זו מאפשרת לסממה שלא להיות נוכח בחלק גדול מישיבות־הבוקר של המחלקה, תוך שהוא מתעלם מהוראתו של קרפין המטילה חובת־השתתפות על הכתבים.

פסקול

העבודה של לונדון

אחד האבסורדים של רשות־השידור, בעידן **טוביה סער**, הוא שהטלוויזיה אינה נותנת עוד שקופיות פירסומת על לוח מישדרי־הרדיו בטלוויזיה. רק האחות החינוכית, הטלוויזיה הלימודית, מספקת לצופים שקופיות עם מיבחר שידורי הרדיו של קול ישראל וגלי צה"ל ●● חתונת־השנה של בניין הטלוויזיה היתה בשבוע שעבר: חתונת **אלי** ("בוננזה") **בואנוס**. מי שריכז את כל הפקות הטלוויזיה מבירות במחצית השנה הראשונה של מילחמת־הלבנון. בוננזה נשא לאישה את **רונית**, עובדת לישכת־העיתונות הממשלתית ●● בישיבת המליאה של רשות השידור, שנערכה בשבוע שעבר, השיב מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, לשאילתא של אחד מחברי המליאה, שהתייחסה למשכורת שמקבל מהרשות **ירון לונדון** מבלי לעבוד. אמר על כך לפיד: "המצב אינו שמטילים עליו (על לונדון) עבודה, והוא מסרב לבצעה. הסיבה היא שהממונים עליו אינם מטילים עליו עבודה כלשהי..." לפיד לא ציין כי לונדון עומד להנחות שלוש תוכניות שתשודרנה בחגים, בסוף הקיץ ● ● לשיא חסר־תקדים הגיע נציג המפר"ל במליאת רשות־השידור, **צבי ברנ־שטיין**, שהגיש שאילתא על קטע־עירום בסרט שהוקרן בטלוויזיה במלאת שנה לנסיגה מסיני. בקטע זה נראו נודיסטים. ברנשטיין ציין שלא ראה את הסרט שעליו הגיש את השאילתה ●● בישיבה האחרונה של מליאת רשות־השידור נכחו רק שליש ממיספר החברים במליאה. בין הנוכחים בלטה **גילה רם**, חברת־מליאה חדשה, המייצגת את הסתדרות־המורים, במקומו של **יצחק ולבר**,

מובטל־מאונם לונדון
אין תפקידים

שהתפטר ● ● **הבהרה והתנצלות**: מנהל מחלקת־הבידור בטלוויזיה, **חנוך חסון**, מבקש להתייחס לכמה דברים על שידורי יום־העצמאות ותהילה, שפורסמו במדור זה: "הסיבה היחידה למסירת התוכנית על **נעמי שמר** למפיק הפרטי **עידן אגמון** (בנו של **יעקב אגמון**), היתה שהוא בעל הזכויות הבלעדיות להפקות־טלוויזיה של שמר. הערפנו סידור זה על מישדר יום־עצמאות בלי כלת פרס ישראל, ואין לכך כל קשר לשביתת אמני ישראל. באשר לצילום הופעת כוכבי תהילה בארץ, נכון שפנו אלינו בנושא זה אלא שלצערי נערך המופע בשבוע העצמאות, כאשר כל צוותי הטלוויזיה היו עסוקים בשידורים אחרים. כך היה גם ביום שכנ היו מפיקי תהילה מוכנים להעמיד לרשותנו את להקתם. כאשר התברר לשוקי־ההפקות הפרטי שנצבר מאיתנו לצלם את המופע, נערכה תחרות בין אולפניטל־עד ועוד חברה, וטל־עד קיבל את זכות־הצילום. הם שכרו מהבניין שלושה עובדים להפקת המופע, ביניהם הבימאי **יוסי צמח**. לדעתי, היה זה מזל שלא צילמנו את מופע תהילה, מכיוון שהיה בינוני למדי. עלות ההפקה היתה עולה לטלוויזיה מיליון עד מיליון וחצי שקלים. באשר לתוכנית שצולמה בכל זאת, נברוק אותה כאשר עריכתה תושלם. פרט נוסף: כמה שבועות קודם לכן, הפיק בי־בי־סי, את אותו המופע, בעת ביקור תהילה באנגליה. נשדר את התוכנית הטובה והמתאימה יותר."

קרפין איים בהתפטרות

עורך קרפין
מילחמה על הגדה

קיסינג'רי" בין קרפין לליימור. במהלך מסע־דילוגים זה איים קרפין בהתפטרות. איום זה, הביא את שטרן, סמוך לפתיחת מהדורת מבט, להחליט על שידור כתבתו של גורן.

ליגלג אחד מוותיקי הכתבים של הטלוויזיה: "מי אמר שצריך בארץ ערוך נוסף? כפי ששטרן מנהל את חטיבת־החדשות, תהיה תחרות — ריווחים בין מבט לבין יומן האירועים!"

איום ראשון בהתפטרות השמיע ביום החמישי עורך מבט, **מיכאל קרפין**, באוזני מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**. הסיבה: מאבק בין קרפין ועורך השבוע – יומן אירועים, **מיכה לימור**.

הרקע למאבק: כתבת היומן על מכירת אדמות בגדה המערבית, בלא רישום בספר רישום־הקרקעות (טאבו), שהוכנה בידי **גיל סדן**, **ורמי גוברניק** ללילי שבת.

ביום הרביעי הציע הכתב־לשעבר לענייני התנחלות, **יגאל גורן**, כתבת־תחקיר על נושא דומה. קרפין, שידע על הכנת כתבתם של סדן וגוברניק, החליט להראות ללימור מיהו בעל־הבית בחדשות. לכן פנה קרפין לגורן וביקשו להשלים את כתבתו כדי שתהיה מוכנה לשידור במהדורת מבט ביום החמישי, כדי להביס את לימור.

לימור פנה למנהל חטיבת־החדשות, יאיר שטרן, וביקש ממנו לשמור על בלעדיות הטיפול בנושא ליומן האירועים.

בעוד שגורן מתקין ביום החמישי את הכתבה לשידור, העביר שטרן את זמנו ב־מסע דילוגים

מדוע התאחרה המהדורה

מהדורת־חדשות בטלוויזיה, שפתי־חתה מתאחרת, משולה לעיתון־בוקר המופיע לפני־הצהריים. מהדורה כזאת שודרה ביום השני בשבוע. בהבדלי־גישות עקרוניים בין עורך מבט, **מיכאל קרפין**, ובין סגנו, **רפיק חלבי**. בשעות אחר־הצהריים החליט קרפין למזג את כל הכתבות. הנוגעות לשביתת־הרופאים, לכתבת־ענק, שתו־קרן כמיקשה אחת.

חלבי המנוסה ראה את הקשיים הכרוכים בכך, וניסה להניא מכך את קרפין. הוא טען שאיחוד הכתבות יסבך את עריכתן בשולחנות־העריכה, והדבר יביא קרוב לוודאי לאיחור בהתחלת המהדורה. קרפין החליט לעמוד על־שלו ורפיק קיבל עליו את הדין.

התוצאה לא היתה רק איחור בהתחלת מבט — הכתבה שעסקה בנושא המרכזי לא היתה הכתבה הפותחת, אלא שודרה רק כאמצע המהדורה, דבר שהוא כישלון דיווחי.

תוכניות מועדפות
בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי
1.6

● **בידור: עוד להיט (8.03 — מזמר לועזית).** מיבחר שירים לועזיים.

● **בידור: שמונה וחצי (8.30 — מדבר עברית מתנשאת).** תוכנית לבידור, תיאטרון וספרות.

יום חמישי
2.6

● **סידרה מדעית: גופו של עניין (9.30 — מדבר אנגלית).** בפרק הרביעי בסידרה, קוצר נשימה מאבד המגיש, יונתן מילה, את הכרתו, כדי להראות לצופים כיצד הבנתנו את תהליך הנשימה מהווה במידה רבה בסיס לדיאגנוזה המודרנית. הפרק כולל ביקור בהרי האנדים הגבוהים ושיחזור של כור היתוך בגבעות דרום־אנגליה.

● **סידרה: עיר ושמה אלים (10.20 — מדבר אנגלית).** הפרק השישי והאחרון בסידרה מספר על משבר חולף ביחסים בין ג'ו וג'ין. ג'ין מוכיחה את יכולתה להסתגל לתנאי החיים בעיירת מגוריו של ג'ו באוסטרליה. נואל מגיע מלונדון לאוסטרליה, ומגלה שג'ו וג'ין החליטו להתחתן, למרות כוונותיו של נואל.

● **סידרה קומית: שלושה בדירה אחת (11.10 — מדבר אנגלית)** הלן מחליטה לצאת לעבודה, כאשר מתברר לה שבעלה מסרב להגדיל את קיצבתה.

יום שישי
3.6

● **סרט תורכי: רגשות אב (5.32 — שחור־לבן, מדבר תורכית).** אמינה, צעירה פשוטה וכפרית, מכירה קצין יפה־תואר ומתאהבת בו. אחרי שעקבותיו נעלמו היא נאלצת להינשא לבן כפרה כדי

טיילור וקליפט: מקום מחת השמש
יום שישי, שעה 9.15

● **סרט טלוויזיה: המלכודת (10.05 — מדבר צרפתית).** בעל מועדון־לילה, שהיה בעבר דמות פעילה בעולם התחתון של פאריס, יוצא לנקום את רצח בנו. הבן מת בין כותלי הכלא כאשר אסיר אחר נמלט במהלך המהומה לחופש. בהגיעו תירו מאחוריו כמה קורבנות. האב טווה בסבלנות ובהתמדה את הרשת שלתוכה הוא מפיל את הרוצח, למרות שהמישטרה מזהירה אותו שלא להתערב בפרשה. את תפקיד האב מגלם השחקן הצרפתי רמון פלגרין.

הגמן: דאלאס
יום ראשון, שעה 9.30

לשמור על כבודה המחולל. מהרגע שבו היא יולדת את בתה, היא אינה רואה נחת מבעלה, שיודע כי הבת אינה בתו, והוא מתאכזר אליה ומוכרח לבסוף לרופא הכפר.

● **סרט קולנוע: מקום תחת השמש (9.15 — מדבר אנגלית).** מלודראמה אמריקאית מפורסמת, המבוססת על הרומן טרגדיה אמריקאית מאת המחבר תיאודור דרייזר. סיפורו של צעיר חסר כל פרוטה, המקבל עבודה במיפעל של דודו התעשיין. במהלך עבודתו הוא יוצר קשר עם אחת הפועלות, ובין השניים מתפתחים יחסים אינטימיים. מישפחתו של הצעיר מקדמת אותו במעמד בעבודה ומכניסה אותו לחברה הגבוהה, שם הוא מכיר צעירה אחרת, יפהפיה, והם מתאהבים. אך תוך ניתוי לשאת אותה לאשה נתקלת במיכשול כאשר ידידתו מבית־החרושת מבשרת לו שהרתה לו. את התפקיד הראשי מגלם השחקן מונטגומרי קליפט, כאשר לצידו אליזבת טיילור בתפקיד הצעירה העשירה. את תפקיד הפועלת משחקת שלי וינטרס. כמו כן משתתף בסרט גם השחקן ריימונד (איירונסייד) בר. הסרט הופק בשנת 1951.

מנור: עד סום
יום ראשון, שעה 8.03

שבת
4.6

● **סידרה קומית: ימים מאושרים (8.30 — מדבר אנגלית).** הפרק פונזי השוטר ממשיך ומספר על הווי בני־הנוער בארצות־הברית בשנות ה־חמישים. פונזי לובש מדי שוטר כדי למנוע פגיעות במילחמת הבורות המתוכננת בדרייב־אין.

● **דראמה: חתיכת זכרבית אדומה (10.30 — מדבר אנגלית).** דראמה המבוססת על סיפור של הסופרת הדרום־אפריקאית המעולה נאדין גורדימר, שסיפרה אורח כבוד ראה אור השנה בתרגום לעברית. זהו סיפורה של אם למישפחה הודית, המתגוררת ביוהנסבורג ומתמסרת למאבק נגד חוקי האפלייה הגזעית, תוך שהיא וונחת את הטיפול במישפחתה. בעלה, שהוא רוכל־ירקות ומספק בקושי את צורכי מישפחתו, אינו מזדהה עם הרעיונות שבהם דוגלת אשתו, והוא מתנגד לפעילותה הציבורית הפוגעת קשה בבני־ מישפחתה.

יום ראשון
5.6

● **בידור: עד סום (8.03**

אלוני: שנה למילחמת־לבנון
יום שני, שעה 9.30

— מזמר אנגלית). תוכנית המוקדשת כחלקה לפופ מתקדם.

● **סידרה: דאלאס (9.30 — מדבר אנגלית).** תחת הכותרת אב ובנו ממשיכים להציג את מעללי מישפחת יואינג, כאשר ג'יי־אר ממשיך להתאושש מהיעלמות אביו, ולבצר את מעמדו.

● **תיעוד: דמותם לנגד עיני (10.30 — מדבר עברית).** סרט־שואה בהפקת המכון למחקר יהדות מיזרח־אירופה.

יום שני
6.6

● **בידור: תהילה (8.03 — מדבר ומזמר אנגלית).** תחת הכותרת כוכב נוצץ מובא עור אחד מפירקי הסידרה המתארת את הווי החיים המיוחד של בית־ספר לאמנויות בניו־יורק.

● **מישדר מיוחד: שנה למילחמת הלבנון (9.30 — מדבר עברית).** מישדר שיכלול כתבות, סיכומים ודיונים על מלאת שנה למילחמת הלבנון. את המישדר הפיק יאיר אלוני, שגם ינחה אותו.

● **מותחן: הוואי 5־0 (11.00 — מדבר אנגלית).** ושוב חוזר באורח חדפעמי למסך סטיב מק־גארט, מפקד היחידה המישטרתית המיוחדת של הוואי, בפרק שכותרתו מוות במישפחה.

יום שלישי
7.6

● **בידור: רוזה (8.03 — מדבר אנגלית).** פרק נוסף בחייה של גרושה ניו־יורקית.

● **סולקלור: מישל עזרא ספרא ובניו (9.30 — מדבר עברית).** הפקת יוקרה של מישרד־החינוך־והתרבות, מדור מורשת ישראל והטלוויזיה הישראלית, לפי סיפרו הפולקלוריסטי של אמנון שמוש.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי, 1.6.83

● **אתרים: באוויר הצח (6.30 — ערוץ 3 — 20 דקות — מדבר ערבית).** סיור תלמידים באתרים שונים בירדן בליווי מדריך.

● **סידרה קומית: למורים בלבד (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** העלילה מתרחשת בין כותלי בית־ספר תיכון אמריקאי, ומתארת בהומור את מערכת היחסים הקיימת בין המורים לבין עצמם, ובינם ובין התלמידים והמנהל. את תפקיד המנהל ממלא השחקן נורמן פל, ועימו מופיעים השחקנים לין רדגרייב, אדם ארקין וריצ'רד קרון.

יום חמישי, 2.6.83

● **לילדים: עולמו של וולט דיסני (6.20 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** פרק חדש מסידרת הילדים הפופולרית עם הדמויות החביבות והמוכרות של וולט דיסני. סיפורים אנושיים, ואנימציה מעולה.

● **קולנוע: (10.15 — ערוץ 6 — מדבר אנגלית).** לאחרונה חל שיפור נוסף באיכות סירטי־הקולנוע המוקרנים מדי יום חמישי בשעה זו. רוב הסרטים הם משנות השיבעים, עם שחקנים ידועי־שם.

יום שני, 3.6.83

● **למישפחה: שבונת אבי־עזואד (1.50 — שני הערוצים — 40 — דקות — מדבר ערבית).** סידרה קומית־סאטירית בהפקה מקומית, על חייה של מישפחה עירונית, עם אב בגיל העמידה שהוא בעליו של בית־הקפה השכונתי, אם עקרת־בית ושני ילדים בוגרים.

● **סידרה עלילתית: פלקון קרסט (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** העלילה מתרחשת בעיירה אמריקאית קטנה בקליפורניה. מזימות ותככים בין בני מישפחה מורחבת הנשלטת בידי אשה עריצה (השחקנית ג'ין ויימן).

יום שבת, 4.6.83

● **סידרה עלילתית: הרפתקותיו של גיזן סילבר (6.55 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה על חייהם והרפתקאותיהם של שודדי־ים ומלחים בריטיים ופורטוגליים במאה ה־17.

● **בידור: תוכנית הבידור של מוצאי־שבת (9.30 — ערוץ 6 — 30 דקות — מזמר בשפות אירופיות שונות).** תוכנית הבידור המרכזית של הערוץ הלועזי בירדן. זמרים, רקדנים, ואמנים אחרים מן השורה הראשונה.

יום ראשון, 5.6.83

● **סידרה מרתקת: זה לא יאומן! (6.20 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית פופולרית המצולמת באולפן־טלוויזיה בנוכחות קהל.

● **סידרה עלילתית: נאני (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** עלילת הסידרה מתרחשת באנגליה בתחילת המאה, ומספרת את קורותיה של אומנת העובדת בבתיהם של בני אצולה ואילי־ההון, ומחנכת את ילדיהם.

יום שני, 6.6.83

● **לילדים: מועדון מיקי־מאוס (6.10 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת אנימציה מבית היוצר של וולט דיסני, בכיכובו של מיקי מאוס. בידור עם קורטוב של מוסר־השכל.

● **רב־מכר: דרך החרות (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה על מאבקם של הכושים לשיוויון־זכויות, בכיכובו של המתאגרף הכושי הנודע קסיוס קליי (מוחמד עלי).

יום שלישי, 7.6.83

● **סידרה לילדים: מיקרי חרום (5.50 — ערוץ 3 — 20 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית שבמרכזה צוות מכבי־אש הנענה לכל קריאת עזרה.

● **סידרה עלילתית: דאלאס (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** העימות בין מיס אלי ובין ג'יי־אר ובובי מגיע לשיאו בבית־המישפט, שאליו פנתה האם בתביעה לפסול את צוואתו האחרונה של בעלה המנוח. צער דרמאתי זה בא בעיקבות מילחמת האחים על השליטה בחברת־הנפט ונסיונה של מיס אלי לשים קץ למאבק. אולם להפתעת הכל, מפסידה מיס אלי במישפט.

חופשי על הכפר

משאירים את העניבה
בבית, לוקחים בגד־ים,
בגדי ספורט, ומשהו קל לערב.
וממריאים לאחד מכפרי הנופש
הבינלאומיים של "רובינזון"
באחד מאתרי הנופש היפים בתבל.

בכפר המצוי על חוף מדליק של אי
אקזוטי, או על הר מושלג, המשקיף
אל נוף קסום, מתחיל שבוע של
"חופשי" על הכפר":
טניס ושייט, סקי וצלילה, מחשקי
כדור ומשחקי חברה, מזיקה
ותיאטרון, גלשני רוח ומפרשיות,
ריקודי עם וריסקו, צעירים
ומשפחות, אוכל ושתיה והכל...
חופשי על הכפר!

לכל כפר מכפרי "רובינזון"
פעילויות מיוחדות משלו, וכל
כפר הוא עולם ומלואו. עולם של
שעשועים ורוגע, פעילות ומנוחה.

הכפרים מצויים באוסטריה, ★
פלמה דה מיורקה, ★ כרתים, ★
סיציליה, ★ מלגה, ★ קורפו, ★
איביצה ★ ויוון.

המחיר לשבוע (כולל טיסות):
החל מ־$499 בלבד.

ההרשמה החלה — ומספר
המקומות מוגבל! הזדרזו!

פרטים והרשמה:
אצל סוכן הנסיעות שלך.

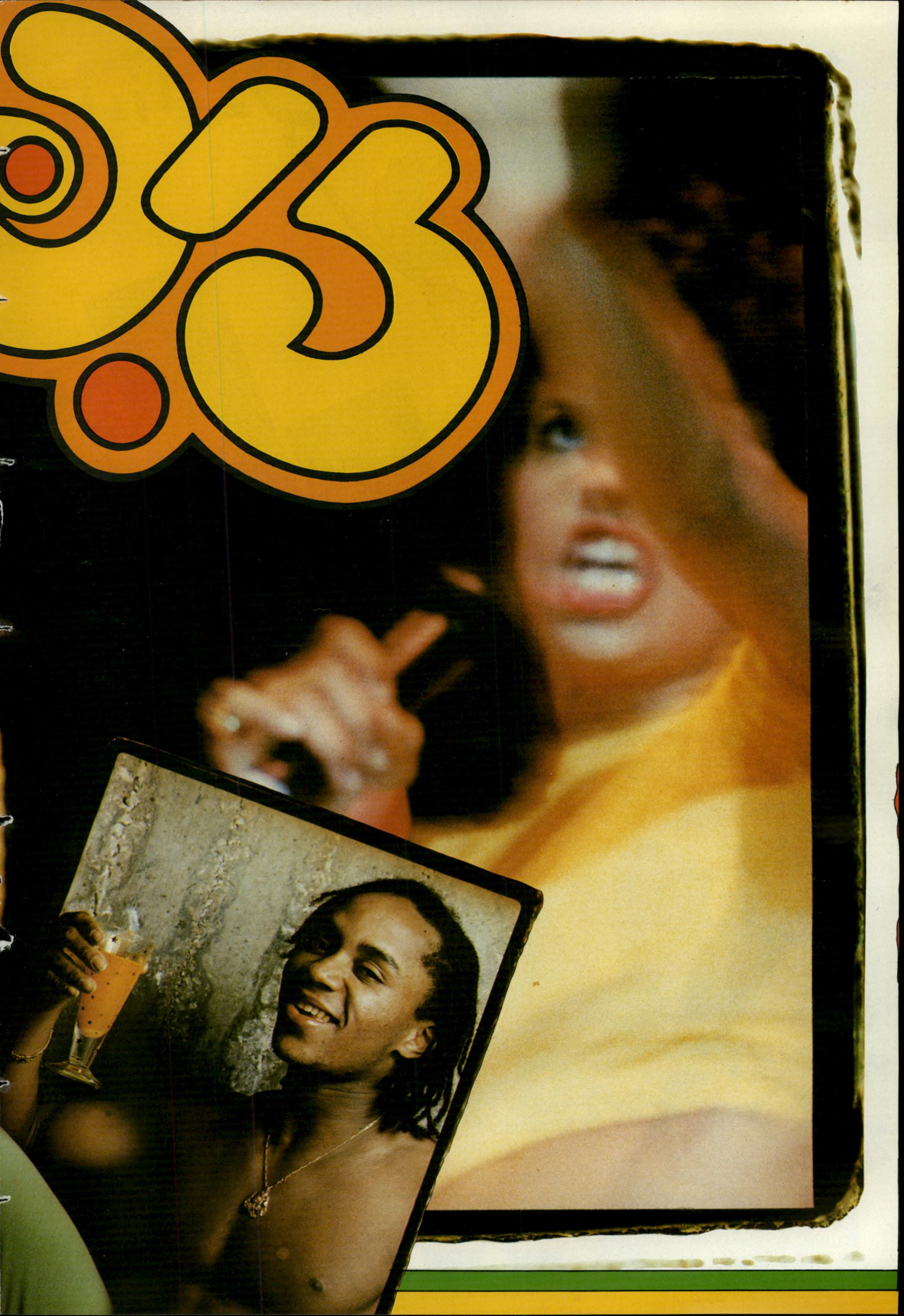

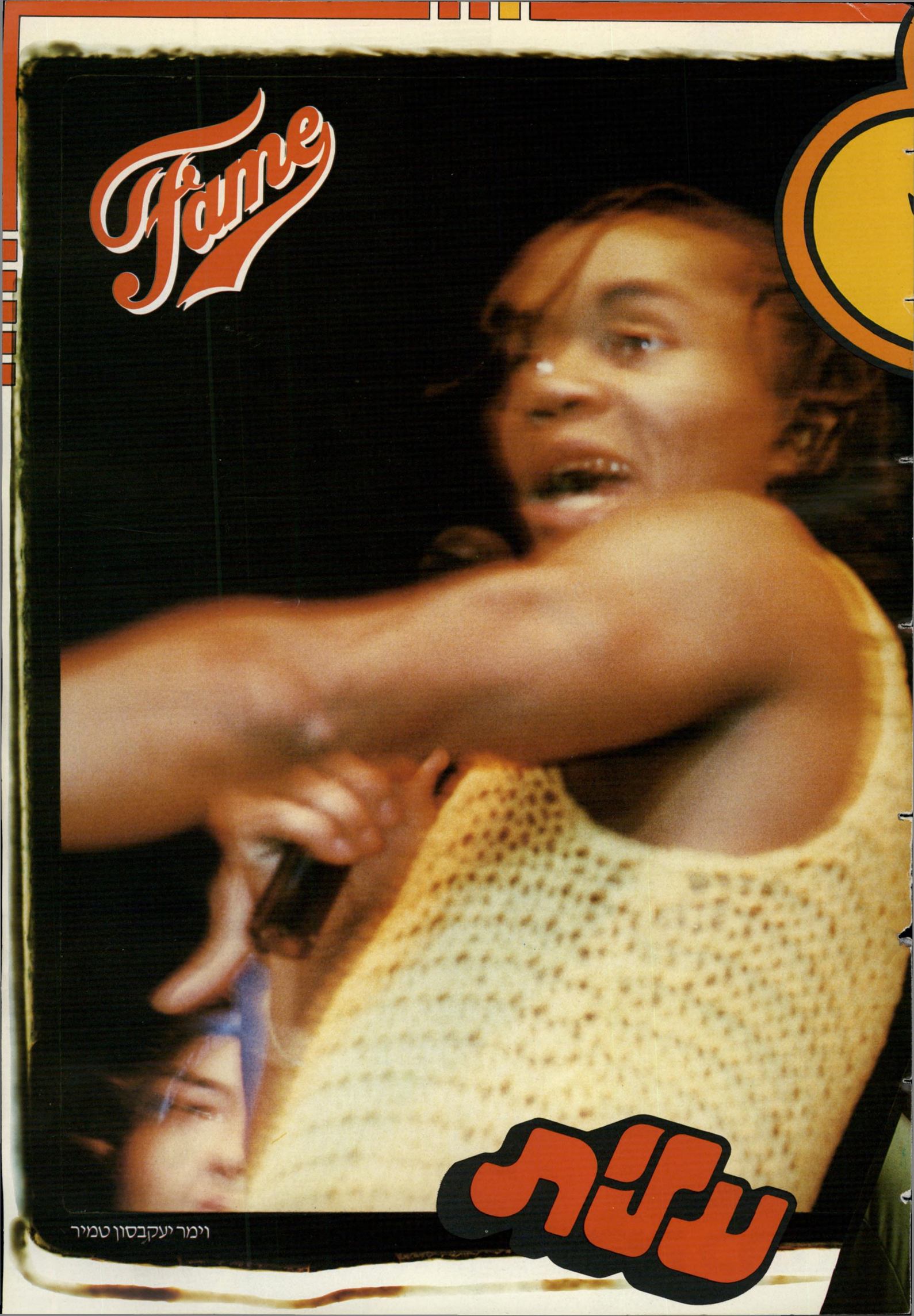

robinson clubs
רובינזון קלאב'ס
כפרי נופש בינלאומיים

עמיאל סי אנד או

TUI
TOURISTIK UNION INTERNATIONAL

Fame
עלית
וימר יעקבסון טמיר

"סוד". אבקת כביסה קלה עם כושר-ניקוי "כבד".
אבקה צחה וריחנית. מתאימה לכל סוגי האריגים
ושומרת על מכונת הכביסה.

סוד. היה כתם?

סלט זבנג וגמרנו

זבנג וגמרנו היא שיטת הבישול הפרטית שלי. כשאורחים בלתי־קרואים דופקים בדלת זה הזבנג, לוקח שתיים־שלוש שניות להתאושש מהעניין ואז נכנסים למיטבח, רואים מה נשאר במקרר, עושים איזה עירבוב של מה שיש ומגישים אותו בכלים יפים. זה הגמרנו.

התומרים הדרושים: כוסות יין יפות וגדולות (חובה), כמה עלי חסה (חובה). קופסת אספרגוס, עגבניה, מלפפון, בצל, פלפל, זיתים, פילחי תפוז, חתיכות גבינה, חתיכות נקניק. כל האמור פה ניתן להחלפה בדברים שיש לכם בבית.

מרפדים את כוס היין בשני עלי חסה ועל החסה מסדרים בצורה יפה את כל הירקות. על הכל שופכים רוטב המורכב למשל, משמן, לימון ושום, או כל הרכב אחר העולה על רעתכם.

אם מגישים ליד המצצה הזאת כמה פרוסות לחם שחור ובקבוק יין — אין מי שישווה לכם באגן הים־התיכון.

הצהרת כוונות פרטית

לפני ימים אחדים קראתי באחד מעיתוני הערב ביקורת על ספר־ילדים מסויים. הביקורת היתה פסקנית מאוד, החלטית מאוד, עם המון מישפטים כמו „ילדים לא יבינו" או „ילדים לא אוהבים את זה." חשבתי לעצמי איך מישהו יכול לקחת על עצמו אחריות כזאת. מייד רצתי לחפש במדור שלי אם גם אני כותבת בפסקנות כזאת, מתוך מגמה להפליק לעצמי שתי סטירות הגונות.

קראתי את כל הקטעים שכתבתי בעניני ספרים. ניסיתי — ואני מקווה בכל ליבי שאתם הבנתם את זה ככה — להדגיש איך הספר מצא חן בעיניי או בעיני הילדים שלי, מנקודת ראות מאוד מאוד אישית. אני רוצה שיהיה ברור, בעיקר לגבי סיפורי־הילדים שאוכיר בעתיד, שאין לי מושג מה ילדים אוהבים או מה ילדים מבינים. אני יודעת רק מה הילדים שלי מבינים ומה הילדינ שלי אוהבים, ועל זה אני מספרת לכם.

העניין הוא שילדים בעיניי זה לא גוף אחיד ומגובש. ילדים בשבילי זה אסף ואורי ונימרוד ואלונה ונעמי ורינה ושאול ויהונתן ונועה ורחל ומיכל. את חלקם הגדול אני לא מכירה בכלל תודה לאל, אז איך אפשר לדעת מה הם אוהבים?

זה אולי המקום לענות על שאלה ששאלו אותי כבר הרבה פעמים, מדוע אני לא כותבת גם על דברים שלא מצאו חן בעיני. ובכן, קודם כל זה לא בדיוק נכון. פה ושם כבר הזכרתי דברים לא מוצלחים, לפי דעתי. אבל הסיבה העיקרית היא שלדעתי המדור הזה צריך לשלוף מהחיים בכל שבוע כמה דברים נחמדים, כמה דברים מועילים וכמה דברים מצחיקים. אין לי ספק שכל אחד מכם אין לו בעיה למצוא גועל נפשים אחדים בכמה וכמה מתחומי חיינו. בשביל זה אתם לא צריכים אותי.

לנשום קצת חו"ל

הרבה פעמים כשאני רוצה לכתוב על משהו באהדה גדולה, אני חושבת לעצמי: „בטח יגידו שאני עושה פירסומת." בעצם למה לא? למה לא לעשות פירסומת למשהו שאני כבר יודעת עליו והאחרים עוד לא? כמובן, אם המשהו הזה באמת טוב.

לפני שאני כותבת שהסופר־פארם זה שיגעון אמיתי, תדעו לכם שאין לי בהנהלה לא אח ולא חבר ולא קיבלתי מהם שום מתנה. סתם הזמינו אותי לפתיחה החגיגית של החנות וכמו שאמר מישהו: באתי, ראיתי, התאהבתי!

למי שהיה כבר בחו"ל (אני מכירה איש אחד ממושב בנגב, שלא היה) אפשר פשוט להגיד שזה כמו הדראגסטור הכי יפה שיש בחו"ל. קודם כל, מיגרש־חנייה ענק צמור למקום, שזו כבר חוויה בלתי־רגילה לישראלי הקונה וסוחב סלים עד למכונית החנוה ושם מגלה שיש לו רפורט. חנות ענקית, אלפי מוצרים מכל סוג ומין. 80 סוגי שמפו, 70 סוגי סבון, 60 סוגי מישחות־שיניים, 80 סוגי שפתונים וצבעי מילחמה לפנים, כל כלי הניקוי האפשריים. אוכל לתינוקות ובכלל — מה לא? בסוף החנות ממוקם בית המירקחת, ממש כמו באמריקה. הכל נקי ומבריק ומצוחצח. האם רק נדמה לי שהזבניות ניראו אינטליגנטיות ואדיבות באיזה 30 דרגות יותר מהזבניות המצויות? נחכה ונראה.

אני בטוחה שכל אחד ימצא שם כמה דברים שאותם עוד לא ראה בחנויות האחרות, מבלי לדבר על מיזוג־האוויר שיתן לנו מחסה מהחמסינים המתקרבים. כמו שאמרתי קודם, איש מבני־מישפחתי אינו מחזיק במניות של המקום ובכל זאת אני ממליצה ללכת לסופר־פארם ברחוב איינשטיין ברמת־אביב ולנשום קצת חו"ל. קחו איתכם פינקס־צ'קים — גם אני לא התכוונתי לקנות כלום וזה לא עזר לי.

ההודית המקומטת

מכירים את החצאיות ההודיות מהבד הדק שניראה כאילו הוא מקומט כל הזמן? חצאית כזאת אפשר לקנות בארץ ואפשר לקנות גם בלונדון. אבל יש הבדל גדול מאוד איפה אתה קונה אותה. בישראל היא עולה כ־1000 שקל ובלונדון כ־200 שקל.

אלא שזה לא ההבדל היחידי ולא על פער המחירים אני רוצה לספר הפעם. כשקונים חצאית כזאת בארץ, המוכרת דוחפת אותה לתוך שקית פלסטיק, אומרת לך שלום וכל טוב. כשקונים בלונדון, מצורפת לחצאית פיתקה אשר עליה כתוב בדיוק איך מכבסים אותה מבלי לקלקל את המראה המקומט, והמוכרת גם אומרת לך באדיבות „תעשי מה שכתוב בפתק והחצאית תיראה מקומטת לנצח". לולא קילקלתי כבר חצאית כזאת בעבר לא הייתי יודעת כמה הפתק הזה חשוב.

אז הנה תרגום חופשי של ההוראות, בשביל המיסכנים שקונים בגדים בארץ: השרי את החצאית במים פושרים עם פתיתי סבון. שטפי היטב בהרבה מים. לא לסחוט. אלא פשוט לכווץ את החצאית בעזרת שתי הידיים עד שהיא תיראה כמו צינור. עכשיו דוחפים אותה לאט לאט לתוך גרב ניילון ותולים לייבוש. בגלל הכיווץ, הייבוש יקח כמעט יומיים. אבל מה הם יומיים לעומת הקימוט ההדור?

ניסיתי את זה. החלק של דחיפת החצאית לתוך הגרב הוא חלק לא פשוט. בהתחלה זה לא מצליח ואומרים הרבה מילים גסות לגרב. אחר־כך נזכרים שעם ישראל זה עם עם תושיה נדירה, אז

הודעה חשובה

השורות האלה הן במיוחד בשביל מטומטמים כמוני, המחזיקים בבית פינקס־חבה של קופת־חולים מכבי ובטוחים שהוא לא שווה אגורה שחוקה, בימים טרופים אלה של שביתת הרו־פאים. עברתי ליד מרכז קופת־חולים מכבי ובא לי קצת להתקוטט. אז נכנסתי לשאול במודיעין מה אני עושה אם צריך רופא ואם הם יחזירו לי כסף של רופא פרטי.

הגברת מהמודיעין אמרה לי בחיוך שרופאי קופת־חולים מכבי אינם שוב־תים ואני יכולה ללכת לרופא הרגיל של המישפחה. טילפנתי אחרי־הצהריים לרופא הרגיל ושאלתי אם אפשר לבוא. הוא אמר „בבקשה".

אני לא יודעת מדוע אף פעם לא מספרים לי דברים כאלה ואני צריכה לגלות אותם במיקרה. אגב, העובדות נכונות ליום 22.5.83 ואין לי אחריות על התפתחויות דרמאתיות שיחולו.

הפתעה במס־הכנסה

חברה שלי קיבלה הזמנה לבוא למישרדי מס־ההכנסה לבירור. אין לי מספיק השכלה רפואית כדי לתאר את מיני המיחושים והמחלות שהיא קיבלה בין תאריך קבלת ההזמנה ובין תאריך הפגישה. זה המקום לציין שהחברה הנ"ל בחיים לא רימתה אפילו את בעלה, אז בטח שאין לה מה לרמות את מס־ההכנסה. אבל היסטריה היא היסטריה ואין מה לעשות.

כשאמרתי לה בפעם העשירית „מה את עושה עניין מכלום?" היא אמרה שאם אני כל־כך גיבורה אז שאבוא איתה. אז הלכתי איתה. במס־ההכנסה אני מרגישה כמו בעל־בית כי לפי דעתי אני בכלל מחזיקה אותם. כל מה שאני מרוויחה הם לוקחים. טוב, לא מעניין אתכם מה עשינו במישרד. מעניין אתכם מה עשינו אחר־כך, נכון?

אז תיכף אחרי הבידור במישרדי חיפשנו מקום לאכול. לא תלינו בזה תיקוות מרובות כי מצאנו את עצמנו ברחוב לינקולן בתל־אביב, שממבט ראשון לא ניראה רחוב טוב שאפשר לאכול משהו טוב. ראינו כל מיני חנויות לחלקי חילוף ושמה לא היה אוכל. בסוף ראינו מיסעדה עם סנדוויצ'ים ובצר לנו נכנסו פנימה לחטוף משהו. שאלנו איזה סנדביצ'ים יש להם ובעלת־הבית התחילה לספר לנו על המרקים ועל הסופלייים ועל הסלטים ועל הגלידה ועל העוגות.

לוקחים מיספריים, גוזרים את החלק התחתון של הגרב, כך שהגרב יהיה פתוח משני הצדדים, מכניסים את החצאית מלמעלה ומושכים מלמטה. מי אמר שאנחנו לא עם סגולה?

עשינו את עצמנו כאילו שכחנו לגמרי שבאנו בעניני סנדביצ'ים והזמנו מרק סלרי סמיך וטעים להפליא. אחריו הגיעו בכבוד גדול סופלה תרד, סופלה ירקות, סלט מעורב (מכל הירקות שאפשר למצוא בשוק ועוד קצת). מנה אחרונה הזמנו עוגה דרום־אמריקאית שקוראים לה „אשליה" ופעמיים קפה. אוכל טעים מאוד ומוגש יפה מאוד. הכל ביחד 430 שקל.

גם אם עוד לא קראו לכם עדיין למס־ההכנסה ואתם סתם הולכים לשם כדי לקחת טפסים, למה שלא תעצרו ברח' לינקולן 9 בסניור סנדביץ' ותאכלו איזה סופלה טעים. פתוח מ־8 בבוקר ועד 6 בערב.

אגב, כהרגלי המגונה, מצאתי סיבה והלכתי לראות איך המטבח. נקי, נקי, נקי.

פשטנים

סימני מציצה

האם אנס הצעיר את הקטינה, או שמא המציאה את הסיפור כדי להסביר את אובדן בתוליה?

התעודה הרפואית אומרת כי על צווארה של הקטינה נמצא סימן מציצה, ושן אחת שלה היתה סדוקה. על סמך

סניגור רובינשטיין
הנאה הדדית, לא אונס

זה נשלחה הנערה לבדיקה גם אצל גינקולוג. היא אומנם טענה כי לא באה מעולם במגע מיני עם גבר, אך בבדיקה התברר כי היא אינה בתולה. זו מסרה ערות נוספת במישטרה והאשימה את אברהם בן־דויד באינוס.

התובעת רורית שפירא גוללה לפני השופט אורי שטרוזמן סיפור משכנע מאוד: היא סיפרה כי בן־דויד והקטינה היו חברים במשך כארבעה חודשים. שניהם תושבי יבנה, שכנים ומכרים ותיקים. בן־דויד סיים זה עתה את שירותו הצבאי ורצה להתחתן עימה. היא, תלמידת תיכון עדיין, החליטה לפני זמן קצר להיפרד ממנו. היא ביקשה שלא יבוא אליה עוד ושלא יטריד אותה. אבל הוא המשיך לבוא, וגם אמר לה כי יכניס אותה להריון כדי להכריח אותה להינשא לו.

נאהבים מזה זמן רב. ביום שאחרי יום־העצמאות הזמין בן־דויד את הנערה לדירת אחותו הבוגרת, שהיתה ריקה מאדם. הוא משך אותה לשם בתואנות־שווא ובפיתויים. לדברי כתב־האישום התנגדה הצעירה, אבל בן־דויד היכה אותה וגרם לה חבלות, ואחר־כך אנס אותה. אחותו של בן־דויד, שראתה את הנערה אחרי המיקרה אמרה כי היא נראתה נורא ושפניה היו נפוחים.

התובעת ציינה שבנסיבות של מקום קטן כיבנה, יש חשיבות רבה למעצר של נאשם כזה עד תום ההליכים. הקהל באולם, שלא הכיר את הצדדים, היה משוכנע בצידקת התביעה.

או קם על רגליו הסניגור, מנחם רובינשטיין, והביא את גירסת שולחו. הוא סיפר כי בעצם היו השניים חברים ונאהבים זה זמן מה. אולם אמה של הקטינה התנגדה לשידוך. היא רצתה כי הבת תתחתן עם בן־דודה ולא עם בן־דויד. לשם כך ניסתה להפריד בין השניים. אך השניים המשיכו להיפגש בסתר. את היום שאחרי יום־העצמאות החליטו לבלות יחדיו בנעימים ברירה כבייבי־סיטר לילדי אחותה הבכירה. גילו בני־המישפחה סימני מציצה כחולים על צווארה. כאשר נשאלה לפישרם החלה בוכה, ואמרה כי הנאשם היכה אותה. כך התגלגלה השיחה ובני־המישפחה דחפו את הצעירה להתלונן במישטרה.

בתלונתה הראשונה סיפרה רק על תקיפה, מכות ואיום ברצח. היא לא אמרה מילה בעניין האונס. הרופא המישטרתי שבדק אותה וראה את סימני המציצה בצווארה, החליט כי לפרשה יש רקע מיני, ושלח אותה לבדיקה גינקולוגית. רק אחרי שהבדיקה גילתה כי הקטינה אינה בתולה, סיפרה על מסכת־חטיפה עם בן־דויד והאשימה אותו באונס.

הסניגור הגיש לשופט צילומים בהם נראית הצעירה מחובקת עם בן־דויד ומחייכת באושר. "ארבעה חודשים הם היו חברים. היא הצטלמה איתו ויצאה איתו ומעולם לא התלוננה במישטרה," הסביר הסניגור. הוא הוסיף כי אחרי שעצרו את הנאשם, נלקח גם הוא לבדיקה אצל רופא מישטרתי, אך לא נמצא אצלו מאומה, מלבד סימני מציצה כחולים על צווארו. "הם קיימו יחסים והשאירו האחד לשני סימני מציצה. לא היה כל שימוש בכוח ביניהם," אמר הסניגור.

הקהל באולם, ששמע את גירסת ההגנה, היה משוכנע כעת כי הסניגור צודק. אבל השופט למוד־הנסיון, שאל את הסניגור לפשר השן הסדוקה בפיה של הנערה. גם על כך היתה לסניגור תשובה: הסדק בשן הוא דבר ישן, והנאשם כבר לקח את הנערה בעבר לרופא־שיניים כדי לטפל בשן זו.

בשלב זה עדיין לא נשמעו הראיות בתיק, והשופט התבקש רק להחליט אם לעצור את בן־דויד עד תום ההליכים או לשחרר אותו. כדי שיחזור לעבודתו כאינסטלטור. מכיוון ששני הצדדים היו כל־כך משכנעים, הודיע השופט שיתן את החלטתו בעוד חמישה ימים.

הריקה במקום ללכת לבית־הספר, וכך עשו.

הזוג הצעיר בילה בדירה במשך שמונה שעות תמימות. שחלק מהן הוקדש גם למריבה. הקטינה ביקשה מבן־דויד שיזהר בעת קיום היחסים ביניהם, והוא סירב. "כי בדרכו הנאיווית חשב, שאם יכניס אותה להריון, יהיה בטוח כי השיג אותה," הסביר הסניגור.

השניים התפייסו אחרי המריבה והתעלסו. אחר־כך בערך בשעה 4, עזבו את הדירה כדי שלא ייפגשו את האחות, הנוהגת לחזור הביתה בשעה זו. **סימני מציצה לו ולה.** באותו הערב, כאשר הקטינה שימשה

השופטים חסינים מפני יריקות בפניהם - אך הם מושפעים ממה שכתוב בעיתון. כך מסתבר מהכרעת בית־המישפט העליון נגד עיתונאית

מלכים בשר ודם

הנאשמת העיתונאית אורלי אזולאי כתבה על אסיר ועל בעיות שיקומו לפי הפניית שירות בתי־הסוהר. הכתבה התפרסמה יומיים לפני גזר־הדין, והיא הורשעה ב־סוג יודיצה".

הנאשם הכבול ברגליו באזיקים וקפץ לפתע ממקומו. הוא תפס מצית שהיה מונח על רוכן־הנאשמים וזרק אותו בתנועה מהירה לעבר השופטים. בטרם הספיקו השוטרים לעצור בעדו, ירק הנאשם מלוא פיו לעבר השופטים, שאחד מהם היה קרוב אליו מרחק־יריקה. השוטרים התגברו על הנאשם והורידו אותו למרתף־המעצרים. כש־היא מקלל בקול רם את השופטים, את הוריהם ואת צאצאיהם.

זה קרה לפני שבועיים בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. ובכל זאת השופטים אליהו וינוגרד, אברהם מישר ועדנה שצקי ממשיכים לשבת בדינו של שמעיה אנג'ל, הנאשם ברצח. שופטים מיקצועיים אמורים לעמוד מעל לרחשי לב־אנוש. הם אמורים למחות את הרוק מעל פניהם, לאטום את אוזניהם לקללות ולנאצות שמילאו את חלל האולם, ולעשות דין־צדק, ואיש אינו מפקפק בכושרם לעשות זאת.

אבל אותם שופטים עצמם, כאשר הם מגיעים לקריאת עיתון או שבועון או לצפייה בטלוויזיה, הופכים ליצורי־אנוש, בשר־ודם, הניתנים להשפעה על־ידי האות הכתובה או המילה המשודרת כמו כל אחד מהמון העם. כך קובע החוק במדינת־ישראל.

פסק־דינו של בית־המישפט העליון מפיו של השופט אהרון ברק וחבריו, השופטים רב לוין ואליעזר גולדנברג, קבע כי העיתונאית אורלי אזולאי עברה עבירה של פרסום, העלול להשפיע על מהלך המישפט או על תוצאותיו, כמפורט בחוק בתי־המישפט תשי"ד־1957.

הפרקליטות אינה אוהבת להגיש תביעות נגד עיתונאים, ושופטים אינם אוהבים לדון בהן. זה ידוע. גם עורכי־הדין וגם השופטים אינם ששים לריב עם אמצעי־התיקשורת. תביעות פליליות נגד עיתונאים, הנוגעות לתפקידם, הן ספורות ויוצאות־דופן. ובכל זאת, מסיבה בלתי ברורה, הועמדה כתבת הצהרון ידיעות־אחרונות לדין בגין כתבה על האסיר שלמה ניר, שגולל בה את פרשת חייו ונסיונות שיקומו.

צחוק הגורל הוא כי דווקא כתבה זו היתה יזומה על־ידי נציב שירות בתי־הסוהר, שהפנה את הכתבת אל שלמה ניר. הכתבת ריאיינה את האסיר בבית־הכלא ורשמה מפיו את סיפורו. אחרי שבועיים הגישה את הכתבה לעורך, שפירסמה בעתון אחרי שבוע נוסף, ב־10 במרס 1978.

סקופ מהרוצח

דברר למי שהתברר, שיומיים אחרי פירסום הכתבה נגזר דינו של ניר על־ידי בית־המישפט, ויתכן כי השופטים הספיקו לקרוא את הכתבה ולהתרשם ממנה. בכך עלולה היתה הכתבת להשפיע על תוצאות המישפט. הוגש כתב־אישום על סעיף 41 לחוק בתי־המישפט, ואורלי אזולאי הובאה לדין.

הסניגור, עורך־הדין מיבי מוזר, העלה טענות מישפטיות ועובדתיות כדי לשכנע את השופט דויד בר־אופיר שאורלי אזולאי לא עברה את העבירה. אולם השופט קבע שגם הכתבת אחראית לפירסום הכתבה. שיש בכתבה זו כדי להשפיע על מהלך המישפט או על תוצאותיו, ושהנאשמת עברה את העבירה המיוחסת לה, כי אם עשתה זאת בלי משים ובתום־לב.

פסק־הדין הדליק נורה אדומה במוחו של הסניגור. המסקנה, כי עיתונאי אשם בעבירה של "סוב־יודיצה" גם כאשר הוא פועל בתום־לב, ללא כוונה או רשלנות, הכעיסה אותו. הוא מיהר לערער.

פסק־הדין העקרוני בשאלת "סוב־יודיצה" במדינת־ישראל, ניתן בעניינו של עיתונאי בסוף שנות החמישים. עיתונאי זה סיקר את מישפטו של טומי בליץ, אדם שנאשם ברצח המהנדס פיאטלי ליד קולנוע בתל־אביב. במישפטו כפר בליץ באשמה. אך בהפסקה, כאשר דיבר בחופשיות עם העיתונאי, הודה לפניו שאמנם רצח את המהנדס. קשה היה לדרוש מהעיתונאי להתאפק ולא לפרסם סקופ כזה, ששמע במו אוזניו מהרוצח. הוא אכן עשה זאת.

בכתב־האישום שהוגש נגד העיתונאי הוא הואשם בעבירה של "סוב־יודיצה". הוא הורשע בדין,

הירִיקה הגדולה

השופטים אברהם מישר, אליהו וינוגרד ועדנה שצקי (בתמונה למעלה) המשיכו במישפט־רצח שבו נאשם שמיעה אנג'ל (תמונה משמאל) מייד אחרי שהשתולל באולם, זרק עליהם מצית וירק בפניהם. הוא עוד המשיך לצעוק ולקלל בחדר־המעצר ודברי הנאצה נשמעו היטב על־ידי השופטים. היה ברור לכל כי כשופטים מיקצועיים הם יכולים להתעלם מכל העלבונות והירִיקות ולעשות דין־צדק. „למילה הכתובה השפעה על השופטים," אמר השופט שחפץ בעילום שמו.

ומישפט זה הפך תקדים בישראל, וקבע את יסודות העבירה.

בעירעור על הרשעתה של אורלי אזולאי ציטטו שופטי בית־המישפט המחוזי את התקדים המפורסם. הם ראו אותה אחראית לפירסום הכתבה מתוקף דיני־השותפות, ומצאו כי פעלה שלא בתום־לב בפירסום הכתבה. מכיוון שלא האמינו לה כי לא ידעה שגזר־הדין טרם ניתן הניחו כי היתה כוללת את פסק־הדין בכתבתה, אילו הניחה שפסק־הדין כבר נגזר. בית־המישפט המחוזי דחה את העירעור והרשיע גם הוא את הכתבת.

איזון בין אינטרסים

א חרי **נטילת** הרשות, עירער הסניגור לבית־המישפט העליון, כדי לנסות ולשנות את התקדים שקבע שופט־השלום, וקבע כי יש צורך לפחות בהתייחסות נפשית של רשלנות, כדי לגרום לעבירה של „סוב־יודיצה," וכי אין זו עבירה מוחלטת.

השופט ברק בירר את מטרתו של המחוקק בעת שהכניס את הסעיף הזה לספר־החוקים שלנו. הוא קבע כי בסעיף זה רצה המחוקק הישראלי לקבוע איזון בין שני האינטרסים החשובים של חופש־הדיבור וטוהר־המישפט. בכל מדינה דמוקרטית, חופש הדיבור הוא מיסודות המישטר. גם במדינת־ישראל הוא „זכות יסוד שאינה כתובה על ספר" וכדי לממש אותה מותר לעיתונאי למסור מידע גם על הנעשה בהליכים התלויים ועומדים בבתי־המישפט. התנאי של פומביות הדיון לא היה מתממש בלי אפשרות זו של פירסום בעיתונות.

לעומת זאת, קובע השופט, חשוב לא פחות האינטרס של טוהר ההליך המישפטי, שמשמעותו היא כי הדין יוכרע אך ורק בבית־המישפט, על יסוד ראיות חוקיות שהוגשו במהלכו, וללא כל השפעה חיצונית.

שני אינטרסים אלה מנוגדים מעצם טבעם, ובבר לצמצם לשניהם מידה

„השופטים מושפעים!" כך קבע השופט אוזרון ברק כאשר פיוט את מדיניות הענישה על עבירת „סוב יודיצה". בשלב עדין של גזר־הדין מושפע השופט מהמילים הכתובות והן עלולות להטות מישפט, קבע.

החמרה כה רבה לעיתונאים. אבל בימים אלה דחה בית־המישפט העליון גם עירעור זה. השופט אהרון ברק, בפסק־דין מנומק המצטט את כל הפסיקה הישראלית בעניין וגם פסיקה

שופטים מיקצועיים הסניגור מיכי מוזר טען כי יש לצמצם מאוד את העבירה של „סוב יודיצה" בישראל כי השופטים מסוגלים לנטרל השפעות זרות.

מסויימת של מימוש, הדרך היחידה היא איזון וריסון של שניהם. סעיף 41 לחוק בתי־המישפט, אוסר על פירסום העלול להשפיע על הליך התלוי ועומד בבית־המישפט, אלא אם היה זה פירסום של ידיעה בתום־לב, על דבר שנאמר בישיבה פומבית של בית־המישפט. זו הדרך שבה בחר המחוקק הישראלי לפתור את הבעיה.

אולם מאחר שהמחוקק לא פירט מה מידת ההשפעה הדרושה להפללה על פי סעיף זה, הרי שבית־המישפט הוא הקובע אותה. בארצות־הברית, שבה עדיין קיימת שיטת השופטים־המושבעים, שאינם אנשי־מיקצוע, הדרישה היא כי „תהיה סכנה ברורה ומיידית" של השפעת הפירסום על ההליך המשפטי. בפחות מזה אין מסתפקים לשם האשמה ב„סוב־יודיצה". אז מיבחן זה נדחה על־ידי השופט ברק, למרות שבישראל קשופטים גם מיקצועיים גם מכבר

השפעה מאגית

„א מת, **אפשרות** ההשפעה על שופט מיקצועי קטנה מאפשרות ההשפעה על שופט הדיוט, אך גם שופט מיקצועי אינו אלא בשר־ודם", קובע השופט העליון. „ולטענת הסניגור כי שופט מיקצועי אמור לדעת ליצור חיץ כזה אינו תמיד בלתי חדיר."

שופטים ששוחחו עם העולם־הזה בעילום־שם, הסכימו כולם עם השופט העליון. „לאות הכתובה יש השפעה כמעט מגית", אמר אחד מהם. „יש השפעות והפרעות שאין אפשרות למנוע אותן, אבל אין זה אומר כי צריך להוסיף עליהן", אמר שופט אחר.

שופטים חייבים לעמוד לפעמים בעלבונות מצד הנאשמים, קרוביהם, או עריהם. בישובים קטנים בהם יש רק שופט אחד, מכיר השופט היטב את כל העבריינים, וכאשר מובא לפניו חשוד הוא יודע אמנם את עבירותיו הקודמות ואת התמחותו הפלילית, אבל דבר זה אינו פוסל אותו מלדון בעניין. ער כאן עדיין ניתן לשופט הקרדיט כי יוכל לפצל את אישיותו, ובגלל מקצועו והתמחותו כשופט יידע להפריד בין הראיות לצורך המישפט המסויים, ובין הידיעה האישית שיש לו ממישפטים קודמים. ההנחה היא כי הוא יידע להימנע מלהיות מושפע על־ידי עברו של החשוד שנידון על ידו למאסר על פריצות, ויתן לו ליהנות מהספק במשפט הנוכחי. אבל, אם אותו שופט עצמו יקרא בעיתון כתבה המספרת על קשיי־השיקום של אותו חשוד, על אשתו החולה ועל ילדיו הסובלים (אם לא הספיק הסניגור לספר לו על כל אלה) הרי אז דווקא עלול השופט להיות מושפע על־ידי הכתבה.

מישפט על־ידי העיתונות

ד **שופטים** חיים בתוך עמם. הם עוברים ברחוב, נפגשים בימי השישי עם ידידים, מקשיבים לרכילות חברתית כמו כל אדם אחר, אבל לפי החוק הרבר שיכול להפר את האיזון ולזהם את אפיקי־הצדק הן המילים הכתובות. „אם אעבור ברחוב ואשמע שמישהו רצח ואחר־כך אצטרך לדון בזה, אדע להפריד את הדבר מתודעתי המישפטית." אמר שופט נכבד. „אבל אם זה היה כתוב בעיתון יש לזה השפעה סמוייה ובלתי־מודעת."

שופטים הביאו כדוגמה את מישפטו של השר אהרון אבו־חצירא. לדבריהם, במישפט זה נכתבו הרבה דברי פרשנות בעניינים עדתיים וחברתיים שהיו יכולים להשפיע על הליכי המישפט, אולם מכיוון שכל המאמרים האלה היו עקיפים ולא התייחסו ישירות למישפט — לא הועמד איש לדין. „איננו רוצים מישפט על־ידי העיתונות", אמרו השופטים, אבל לא יכלו להסביר מרוע כוחה של העיתונות גדול מכוחה של שיחת־רעים, היכרות מוקדמת עם עברו הפלילי של נאשם, או החזרת פסק־דין על־ידי בית־המישפט לעיר־עורים לאותו שופט, כדי שירדן בו מחדש.

משום מה מתגבשת ההרגשה כי שופטים שוחחו עם העולם־הזה בעילום־שם, הסכימו כולם עם השופט העליון. „לאות הכתובה יש השפעה כמעט מגית", אמר אחר מהם. „יש

שופטים הם בלתי־חדירים לכל דבר חוץ מנמר־הנייר של כלי־התקשורת. כאשר מדובר בעיתונות, שופטים הם בשר־ודם.

אילנה אלן ■

מה יגיד המנהל?

אתם זוכרים את הסיפור על מנהל קול־ישראל **גידעון לב־ארי**, שחברתו **כרמלה מנשה** נפרדה ממנו אחרי חמש שנים, כי גידעון סירב להתחתן איתה. ובכן, כרמלה שהיתה בזמנו מזכירה של העובדים הטכניים הפכה לכתבת במחלקת־ההסברה, של קול־ישראל בתוכניות על ארץ־ישראל.

אבל — אולי מה שלא עשה השכל יעשה הרגש. לאחרונה אפשר לראות בשעות הבוקר המוקדמות מכונית אחרת של עובר קול־ישראל, העומדת מתחת לביתה של כרמלה בגבעתיים.

כרמלה מנשה
הכתבת

לעובר הזה מוכרח להיות אומץ, הוא מעז להתעניין בחברתו של מנהל־התחנה.

חקירה קטנה שלי גילתה שזהו בהחלט אחד

גדעון לב־ארי
הבוס

קלאסה של שיזוף

חוף־הים באילת מלא בגופות של נשים עירומות המשזפות את החזה. לפני שנים אפשר היה לפגוש נערות ונשים חשופות חזה רק במועדון הים־התיכון באילת, או בחוף מרוחק. לרוב היו אלה תיירות.

סינצ'י מור
דייל ראשי

גבי גזית
השדר

כזה עם אומץ. זהו גבי גזית, הכוכב החדש של רשת ב', שראיון גדול איתו התפרסם לפני כמה שבועות (העולם הזה 2385).

מה שמעניין הוא, שיש ימים שבהם חונה שם גם מכוניתו של גידעון לב־ארי. אני מקווה שלא תהיה התנגשות.

חתונה ספרותית

בשקט יחסי ובצינעה השיא בים השני השבוע הפרופסור בן־עמי שרפשטיין, מרצה ללשון ופילוסופיה של המיזרח באוניברסיטת תל־אביב את בתו דורית. החתונה נערכה בבית מישפחת שרפשטיין בגבעת־אביב.

החתן מוכר לא פחות מהפרופסור — זהו יואב ברש המוציא לאור של הוצאת הספרים מסדה.

יואב היה נשוי **לליאורה**, אחותו של **רן רביב** מהטלוויזיה, ויש להם שני ילדים. הזוג התגרש, ומזה חמש שנים מתנהל רומן בין יואב ודורית. באחד המשברים שחלו במהלך הרומן הממושך, ברחה דורית לארצות־הברית, אבל עכשיו הכל בסדר.

מי שמכיר את האישה־לשעבר ואת האשה הנוכחית מוכן להישבע שיש דמיון רב בין השתיים.

כיאה לבעל הוצאת־ספרים, הגיש החתן לכלתו מתנת כלולות ספרותית מאוד: היא תנהל את המחלקה לייצור של הוצאת מסדה.

חתונה רפואית

אני מכירה עשרות אחיות שנישאו לרופאים. בזה אין כל ייחוד. אך הסיפור הבא הוא מיוחד, כי מדובר ברופא שהיה גם פצוע, וזכה בטיפולה המסור של האחות, שהפכה להיות אשתו.

ביום החמישי בשבוע שעבר נערכה מסביב לבריכת מלון רמת־אביב חתונתם של הרופא ד"ר **עידו בין** מבית החולים "שיבא" בתל־השומר, שאיבד רגל במילחמת־הלבנון, ושל האחות ציפורה אברהם, שהיא אחות בבית־החולים בצריפין. עוד לפני הפציעה ניהלו השניים רומן. אחרי הפציעה אושפז עידו בתל־השומר, במחלקה שבה עבר לפני כן, וציפורה טיפלה בו שם.

חוץ מ**שמחה הולצברג**, שהסתובב עם בקבוק ויסקי גדול והשקה את המוזמנים, היו שם רופאים ואחיות מבית־החולים של עידו וכל עובדי מכון אדלר, מקום עבודתה של אמו של עידו, הפסיכולוגית **מיקה בין**.

מי שהיתה חסרה לכולם היתה הסבתא של עידו, **אמה אוריאל**, שלפני כמה חודשים עמדו להציג תערוכה מציורי־ה, אך יומיים לפני פתיחת התערוכה היא לקתה בהתקף־לב ונפטרה. הסבתא אמה התפרסמה בזמנו כאהובתו של **יוסף טרומפלדור**. הוא היה אמנם מאורס, אך הסבתא סיפרה באחד מהראיונות שנתנה שהרומן בינה ובין טרומפלדור היה בלי ה"גועל נפש".

תשדירי שרות לבנות

"אתה רוצה לראות משהו יפה?" שאל ישראלי תושב אמסטרדאם את ידידי, שביקר בעיר ההולנדית.

ידידי דווקא רצה. ועוד איך.

באמסטרדאם יש, כידוע, איזור שבו לא מופיעות בחלונות־הראווה בובות־שעווה, אלא צעירות חיות, המהוות גם את הסחורה. בין חלונות־הראווה יש כל מיני מועדונים, המציעים ללקוחות שעשועים משעשועים שונים.

המקומי לקח את ידידי לאחד הבארים האלה. תמורת כמה גילדנים ניתן להם להיכנס.

בבאר היו כתריסר נשים צעירות מכל העולם, שהוצגו לפי ארצות־מוצאן: "האיטלקיה", "האמריקאית" וכו'. המארחות לא באו במגע עם הלקוחות, אלא הציגו — תמורת תשלום — הצגות שונות, שבהן נעשה שימוש בוויבראטורים וכלים דומים, וגם הבננות שימשו מטרות שלא הוזכרו עדיין בתשדירי־השרות בטלוויזיה הישראלית.

"איפה הישראלית?" שאל המקומי, והשיבו לו שמייד תבוא.

ואכן, כעבור כמה דקות הופיעה "הישראלית" — וידידי חטף שוק קטן. זאת היתה **אן טוכמייאר**.

יברים את אן? בוודאי שזוכרים. לפני 20 שנה היתה אן הדקיקה אחת הדמויות היותר מפורסמות בבוהמה התל־אביבית. בימים הטובים ההם, כאשר עוד פירסם העולם הזה כתבות־עירום, הופיעה בעירום מלא בסידרה של סאטירות מצולמות, שהיכו אז גלים. היא נישאה לצייר **זאק קטמור**, השתתפה עימו בכל מיני נסיונות חברתיים באיזור דיזנגוף, שהיה להם קשר עם סמים ותרבות חדשה, ולבסוף ירדו להולנד.

האם היתה אן נבוכה כאשר ראתה בבאר את ידידי הישראלי? לגמרי לא. היא שמחה לראותו, שאלה מה קורה בבית, והיתה חופשית מאוד.

אז כל טוב.

אילנה שושן
טייס

כיום זהו מחזה שיגרתי. אך לפני שבועיים ראו הנופשים שם שתי יפהפיות חצי־עירומות, המוכרות היטב בארץ. היו אלה הדוגמניות **סינצ'י מור ואילנה שושן**.

מזה כמה שבועות מתנהל רומן בין הפלייבוי **אורי ליברמן** ובין מלכת־היופי לשעבר אילנה שושן. כיאה לנער־שעשועים, אורי הוא גם טייס. הוא שכר מטוס חד־מנועי, והזמין את פינצ'י היפהפיה יחד עם בעלה, **עמי מור** שהוא כלכל באל־על — עובדה שתרמה לבטח לשיפור השירות בזמן הטיסה. הארבעה נחתו באילת והשתזפו בחצי־עירום במלון אביה סונסטה ובחוף של רפי נלסון.

"אני מוכן לעשות בדיקת דם"

"אני איש נאור ומתקדם, איש דיסקרטי. אני יודע שיש אנשים יריבים, הרוצים להכפיש את שמי.

"היא היתה מזכירתי עוד לפני שנבחרתי לכנסת. כשנבחרתי, היא הפכה למזכירתי האישית. היה לה רומן עם גבר נשוי, אב לילדים. זאת הבנתי מדבריה. היתה אהבת־אמת. היא בחורה שעברה את ה־30. היא כזאת בחורה רזה. לא הבחנתי בכלום. יום אחד פנו אלי ממשפחתה וספרו לי שהיא בהריון. הם שמחו, ביגלל גילה.

"עכשיו היא מגדלת את הילד. לי אין איתה שום קשר. לא נפשי ולא גופני. מי שיפרסם את הסיפור, אני אמכור את הבית שלי והמכונית ואנהל מילחמה נגדו. אני אעשה בדיקת־דם ואוכיח שאני לא האב של התינוק.

"מה זה? אנחנו חיים במאה ה־20, ווכותה של כל אישה לעשות מה שהיא רוצה!"

רחל מרחלת על כל העולם

מה הם עושים שם?

בתל־אביב יש בתים רבים הנלחמים על התואר „הבית היפה ביותר." לדעתי עד היום שום בית בעיר הזאת לא הצליח לרשת את התואר המגיע בלי ספק לארבעת הבניינים הקרויים מגדלי דוד. עובדה: שם מתגוררים **רחל דיין**, הקרדיאולוג המפורסם פרופ' **הנרי נויפלד**, דירת פנטהאוז אחת שייכת לעורך־הדין **רם כספי**. אבל דווח לי שרירת הפנטהאוז של **מלכה רוזנבלום** עולה על כולן. לכל בניין יש שוער, המקפיד לברור את באי הבניין.

אהרון דוברת
מסביב לבריכה

לארבעת המיגדלים יש גם מיגרש־טניס וריכת־שחייה, השייכים רק לדיירי המיגדלים.

ביום השישי שעבר בשעה 12.30, אפשר היה לחזות בזוג שמשך תשומת־לב. הוא נמוך ומקריח — מנכ"ל כלל **אהרון דוברת**. לצידו פסעה אשה חטובת־גוף בבגדי־ים לבן, שהציגה זוג רגליים שאין מה להתבייש בו. האשה היתה גבוהה בראש מבן זוגה. היא עורכת־הדין ועונה לשם **מירי**.

אם כן, מסתבר שאהרון דוברת כבר שוב לא כל־כך חוזר לירושלים לאשתו, כפי שסיפרתי לכם לפני כמה שבועות (העולם הזה 2385). אך מה שמעניין יותר הוא כיצד הצליחו דוברת ובת־זוגו להיכנס לבריכה, המיועדת אך ורק לדיירי הבניינים.

בחזרה לאמא

אליענר מעוז
ואלנטינו בארץ

איתן גולדמן (25) בנו של היהלומן **יחזקאל גולדמן** נמצא כיום בארצות־הברית, ואילו גרושתו היפיפיה **אלינור מעוז** (19), שממנה התגרש באוקטובר אחרי ארבעה חודשי נישואים, נמצאת בארץ, אחרי שהסתובבה במשך חודשים בעולם. את סיפורי הנישואין־פרידה־גירושין שבהם היו מעורבים לא רק בני הזוג אלא גם שתי האמהות ושני האבות כבר סיפרתי לכם (העולם הזה 2341, 2347). אחרי הגירושין קיבלה אמא **ברוריה** („**טוצי**") **גולדמן** את בנה האהוב בחזרה — לא חשוב שהוא אינו נמצא לידה, העיקר שהוא שוב שלה.

מייד אחרי הגירושין עוד המשיך איתן שבור־הלב להתקשר במשך שעות לגרושתו. משפחתו של החתן החרימה את נישואי הזוג בטענה שאין זה שידוך ההולם את בנם. כשהתגרשו, הפתיעה אלינור את הגולדמנים שלא ביקשה פרוטה עבור הגט. היא פתחה סניף של כוכב־האופנה הבינ־לאומי **ולנטינו** בכיכר המדינה, במיספרה של הספר דייב. כשהוריה הגרושים, איש הביטוח **דני מעוז** ו**יציה** עומדים מאחוריה.

בליל־הסדר שנערך השנה בחילטון הכירה לה אמה את **סמואל קמל**, המתגורר בז'נבה ומנהל בתי־חרושת בתורכיה. עכשיו יש לאם ולבת משהו משותף: ליציה מעוז יש מזה עשר שנים רומן בהפסקות עם **ז'ק תותח**, שהוא מיליונר תורכי. האם ובתה מתגוררות בפנטהאוז במלון דניאל בהרצליה. אגב ניצה מחוברת משום־מה למכשיר „ביפר" שאינו חדל לזמזם.

אוהבת גם פלאפל

איני יודעת אלו מכובדים יבואו מהפיליפינים, אבל על כל פנים, החתונה מתוכננת להיערך בנובמבר.

זוהי חתונתם של **אריאל סלמה** (29), ישראלי שלמד כלכלה באוניברסיטה העברית בירושלים ונסע לעשות את המסטר שלו במינהל־עסקים וכלכלה בשווייץ. שם הוא הכיר את **אנג'י הירדם** (27) שבאה לשווייץ מהפיליפינים. אביה של אנג'י הוא אחד מעורכי־הדין המצליחים בארצו, ומשמש כיועצו של הנשיא **פרדיננד מרכוס**. ההורים של הכלה עשו הכל כדי שזוג יפרד, אבל שום דבר לא עזר. אנג'י, הדוברת שבע שפות, הודיעה להם בשפה שאינה משתמעת לשתי פנים שהיא אוהבת את אריאל, אוהבת את הארץ ושמעתי שהיא אינה מפסיקה לזלול פלאפל.

אנג'י הירדם ואריאל סלמה
כן ב־7 שפות

חלב בלי דבש

מתי כספי מבין במוסיקה. הוא בהחלט מוסיקאי מעולה. אבל אני לא חותמת על זה שהוא גם מבין גדול בהופעה.

גלי עטרי
משחור –

לאה לופטין
– לבלונדי

להקת חלב ודבש המקורית היתה מורכבת **מגלי עטרי, ראובן גבירץ, יהודה תמיר, ושמואל בולי**. אחרי האירוויזיון והצלחת השיר הללויה הם התפרקו. לפני שנתיים הם החליפו את הדיקורציה של שחור לבלונד, ולקחו את הזמרת **לאה לופטין**.

השבוע החליט מתי כספי לוותר על הצבע ועל הנשים והלהקה תופיע רק עם שלושת הגברים. אולי זה יעזור.

אברהם כץ־עוז:

„תמיד חצי צה"ל יישב בבית־סוהר!"

60 חברים מקיבוץ נחל־עוז, חתמו לפני כמה שבועות על עצומה לשיחרורו של חבר־המשק אייל אופיר מבית־הסוהר. אייל אופיר נכלא על סירובו לשרת בלבנון, והוא אינו הראשון מבני־המשק שנכלא על אותה ה־עבירה". בימים אלה יושב בכלא חבר־משק נוסף. שאלתי את ח"כ אברהם כץ־עוז, חבר נחל־עוז, אם הסירוב לשרת בלבנון הפך לתופעה בקרב בני־המשקים.

איזה תופעה? בסך־הכל יש היום 51 סרבני־לבנון בכל הארץ.

● מה דעתך עליהם?

אני מכבד את ההכרעה האישית שלהם. אנשים שהגיעו למסקנה, שבוודאי לא היה להם קל להגיע אליה. אלה אנשים מצפוניים, לוחמים א"א. יש לי כבוד אליהם. אבל יחד עם זה, אני מגנה את התופעה. כל עוד אנחנו במצב שהחלטות מתקבלות על־ידי ממשלה שנבחרה על־ידי העם — אסור לנו לסכן את הדמוקרטיה, מלבד אם החלטנו לעשות מהפיכה. ואני מאמין שעדיין לא החלטנו. מחר או מחרתיים, כשירצו לגייס חיילים כדי לפנות מתיישבים מהגדה, אחרים יסרבו. נגיע למצב שתמיד חצי מצה"ל יישב בבית־הסוהר.

● איך אתה יכול להסכים עם האנשים הפרטיים ולהתנגד לתופעה? הרי התופעה עשוייה מהרבה אנשים פרטיים.

אני חושב שאפשר להפריד ושצריך להפריד. אגב, את הדברים שאני אומר לך עכשיו אמרתי היום מעל בימת הכנסת, אחרי שח"כ בני שליטא, שאני לא רוצה לתת לו תארים, אמר שסרבני־לבנון הם בוגדים ואש"פיסטים ומה לא.

● שמעתי שאשתך חתמה על העצומה לשיחרורו של אייל אופיר מבית־הסוהר. אתה לא חתמת. האם זו תחילתו של סילוג נוסף בתנועה הקיבוצית?

מה, אשתי חתמה? לא ידעתי.

רבקה מיכאלי:

„כל זמן שמוטי ירוץ נרוץ אחריו!"

הנוהג, לפחות בארץ, הוא לרוץ עם הצגה 15־20 פעם, במקומות קטנים, לשפשף ולשפץ אותה, ואז לערוך הצגת־בכורה בפני קהל־עיתונאים, לקבל פירסום בכלי־התיקשורת, וביקורות טובות אם אפשר, ואז ללכת לקהל הרחב.

המשתתפים ב„יורדים על השבוע" אינם מכבדים נוהגים, ומרוב התלהבות הם רצים כבר 250 הצגות. רק עכשיו הם החליטו לעשות הצגת־בכורה. שאלתי את רבק'לה מיכאלי מדוע 250 הצגות־הרצה.

למעשה אלה היו הצגות־הערצה. אנחנו כל הזמן מעריצים האחד את השני. עכשיו הגענו לשיא כזה של הערצה, שמוכרחים לשתף בזה עוד אנשים.

● אולי פחדתם שהמבקרים לא יאהבו אתכם ולכן דחיתם את הבכורה?

לא. אנחנו פשוט קורצנו מחומר שאינו מאמין בהצגות־בכורה. אבל החיים כופפו אותנו והחלטנו להיענות לדרישת החברים והעיתונאים שנעלבו. אולי הצגת בכורה תרגיע אותם. עד עכשיו לא היה לנו שום מסע־פירסום, לא בטלויזיה, לא ברדיו, שום יחסי־ציבור — וזה לא הורגש כלל באולם.

● התוכנית מתחדשת כל הזמן. כל כמה זמן אפשר לראות את „יורדים על השבוע" מבלי לראות את אותה התוכנית?

כל חודשיים יש משהו אחר, מלבד שיר הפתיחה ועוד איזה קטע נורא מצחיק.

● בזמנו אמרת לי שהתכנית מיועדת לבל עם־ישראל. ראיתי אותה ולגמרי לא חשבתי ככה.

אני עדיין חושבת שזו סאטירה להמונים. נכון שהיו התפרצויות וצעקות פה ושם, אבל יש לנו קהל מכל הסוגים. במוצאי־שבתות, למשל, יש תמיד המון דתיים המגיבים וצוחקים. פעם אפילו היתה קבוצה מאורגנת מאריאל, ואחרי התוכנית הם ניגשו ואמרו שמאוד נהנו. חשבתי שאולי הם לא הבינו, אבל הסתבר שהבינו טוב מאוד.

● רבקה'לה, מפני שהתוכנית משתנה כל הזמן, אתם יכולים להמשיך אותה לנצח. תעשו את זה?

אנחנו נרוץ עד שנתעייף. כל זמן שמוטי קירשנבאום ירוץ, אנחנו נרוץ אחריו.

מרדכי וירשובסקי:

„שהדחיים לא יכחיבו לנו איך לחיות!"

לאחד מעמיתיי במערכת היה נדמה, שמרדכי וירשובסקי מתמודד על ראשות עיריית תל־אביב מאז ומתמיד. הוא הסביר לי מה מקור הרושם הזה: הח"כ הנמרץ של שינוי הודיע על כוונותיו הרציניות לפני זמן רב מאוד, עוד לפני שעניין הבחירות הפך אקטואלי באמת. וירשובסקי הוא כנראה רץ למרחקים ארוכים. הוא היה ממקימי שינוי, שחיפשה גנראל ומצאה אותו בדמותו של יגאל ידין. אומרים שהיום מחפשת שינוי גנראל אחר – זה מה שאומרים. שאלתי את וירשובסקי על הכנותיו לכיבוש המיבצר בכיכר מלכי־ישראל:

זו הפעם הראשונה שאני רץ לראשות עיריית תל־אביב. היות שהייתי היועץ המישפטי של העיריה ואני מכיר את העבודה המוניציפאלית, אני סבור שיש לי זכות וסיכוי לקבל את התפקיד.

● אם תיבחר לראשות העיריה, מה תשנה?

יש לי הרבה מאוד תוכניות. אחד הדברים העיקריים שאני רוצה לעשות, זה להילחם על כך שהדתיים, שיש להם 4 מתוך 31 חברי־מועצה, לא יקבעו את אופיה של העיר ולא יכתיבו לנו איך לחיות. מלבד זה, אני רוצה לעשות רבות בענייני תחבורה, תרבות. אני רוצה לשנות את המיבנה האירגוני של העיריה, שהיום הוא מיבנה ארכיאולוגי. אני רוצה להפוך את מידרכות תל־אביב למקום הליכה לבני־אדם, ולא מיגרש־מכוניות או בית־שימוש לכלבים, כמו שהם היום.

● אני מניחה שגם ראש־העיריה להט רצה את כל הדברים האלה, אבל בפוליטיקה הישראלית צריך להתפשר עם כולם ובעיקר עם הדתיים.

נכון שצריך להתפשר. אבל יש הבדל בין העמדות ההתחלתיות שלי, ובין אלה של צ'ץ' שצוטט היום בעיתון הארץ באומרו: „אם לא נכרות ברית עם המיפלגות הדתיות, תל־אביב תהיה עיר מופקרת מבחינת ערכי המוסר."

● יש לך תוכנית אלטרנטיבית אם לא תיבחר?

כן. אשאף להקים קואליציה במקום המיפלגות הדתיות.

● לעניין אחר: מדוע התרגשת כליכך כשאמרו ששינוי מחכה לעזר וייצמן?

כי זה לא נכון. למה שנחכה לו? אין לנו שום מושג מה הדיעות של וייצמן בשאלות חברה, כלכלה, דת ומדינה. מה יודעים עליו? שהוא יונה? למה היונה הזאת לא השמיעה קול בזמן מילחמת־הלבנון? איש־ציבור אינו יכול לשבת על הגדר ולשתוק.

● אבל ברור לכם שעזר יכול להביא קולות. אם אני זוכרת נכון, כשצירפו את פרופסור ידין לד"ש, לא בדקו אצלו מה הוא חושב בנושאי דת ומדינה. חשבו שהוא יכול להביא קולות.

זה היה השיעור. למדנו מזה שלהתחבר עם איש המביא קולות זה לא כל־כך עזר. לא השכלנו לעשות דבר עם העוצמה הפוליטית שקיבלנו. היום שינוי עם שני חברי־כנסת מציגה קו יותר ברור ויותר תקיף מאשר ד"ש עם 15 חברים. אפשר לשאוף לגדול באופן עצמאי, בלי היצמדות למנהיג כאריזמטי.

ם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה ה

הרצל שפיר:

„לדעתי לא תהיה מילחמה עם סוריה!"

יש בארץ מין אווירה של טרום מילחמת ששת־הימים. לא כמו במילחמת יום־הכיפורים או במילחמת־לבנון, שפרצו ללא הכנה של העם, כביכול, הפעם מזכיר המתח את האווירה העצבנית של מאי ותחילת יוני 1967.

שאלתי את האלוף (מיל) הרצל שפיר, שהיה ראש מטה האוגדה של האלוף טל, אם הוא שותף להרגשה הזאת.

בוודאי שיש דמיון בהרגשת המתח, אבל אני מקווה שהפעם זה לא יוביל לשום מילחמה, בעיקר מפני שכולם מכריזים על כוונותיהם בקול רם. אנחנו מכריזים שאין לנו כל כוונות מילחמה והם מכריזים על פתיחת תרגיל ועל סיום תרגיל. אני חש שכל צד מאוד מעוניין שהצד השני יהיה מודע לכוונותיו. לפי הערכתי, שני הצדדים אינם מעוניינים בפתיחה במילחמה. לכל צד, כמובן, יש תכלית אחרת, אבל בין השגת מטרה מסויימת ומוגבלת בעניין לבנון, ובין מילחמה כוללת, עם כל המשמעות שלה, יש הבדל גדול, לדעתי.

● העניין הוא שתמיד צריך לקחת בחשבון גם את רצונה של ברית־המועצות בנושא זה.

איני חושב שברית־המועצות מעוניינת במילחמה כוללת. לפי הערכתי, אם כל ארבעת הצדדים ינהגו נכון, כפי שהם עושים כרגע — כלומר יצהירו על כוונות — לא תהיה מילחמה עם סוריה.

ד"ר עמית ירוסלבסקי:

השר אריאור, „הפסק להפיץ כזבים!"

לא התכוונתי לדבר השבוע שוב על שביתת־הרופאים, אך פגשתי את הד"ר עמית ירוסלבסקי, רופאת־ילדים בבית־החולים "הדסה", והיא אמרה לי שכלי־התיקשורת, ואני בתוכם, ממש עושים להם עוול.

● איזה עוול? כל הזמן כותבים עליכם, ודי באהדה, לפי דעתי.

אם עיתון כמו מעריב מפרסם ב־24 במאי על רבע עמוד תלוש משכורת של הד"ר רוטשטיין, המראה שכר־יסוד של 43.375 שקל, ויום אחרי כן, בעמוד פנימי בכמה שורות קטנות ומוחבאות כותב שנפלה טעות ושכר־היסוד של הד"ר רוטשטיין הוא 13.116 שקל — זה לא עוול? או מה זה בדיוק?

● רק על כלי־התיקשורת את כועסת? אולי את רוצה להגיד עוד משהו למישהו?

רק תני לי הזדמנות להגיד כמה מילים לשר אריאור.

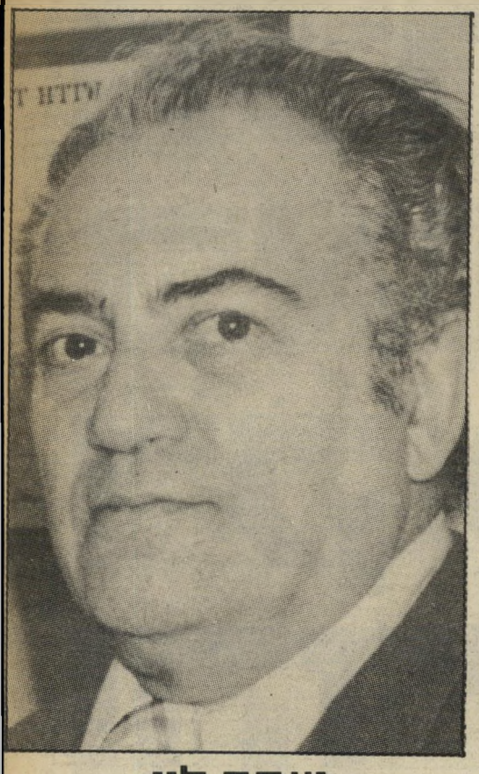
● בבקשה.

אינני מבקשת ממך, השר אריאור, שתשיב לי את לילותיי. אני בחרתי במיקצוע הזה ואיני מצטערת על החלטתי גם בשעות משבר.

איני מבקשת ממך שתסיר מפניי את הקמטים שנוצרו מימים ולילות חסרי־שינה ומרגליי את הוורידים שנגרמו משעות ארוכות־ארוכות של עמידה. הרי אינך מסוגל לעשות את זה.

איני מבקשת שתשיב לי את השמש, את הים ואת הירק, שניתנו שווה לכל נפש שיבעה ימים בשבוע, ואנחנו, הרופאים, כמעט לא זוכים לראות אותם. מול חומת אטימותך וצרות־המוחין שלך לא איבדנו עדיין את היכולת להתמודד עם הכאב ועם הצער, באמצעות חיוך ועידוד של אישון לילה.

כל מה שאני מבקשת ממך זה להיות הוגן. ידיעת העוול שנעשה לנו רק בתוך ליבך כמוה כהשתתפות בפשע. הפסק להפיץ כזבים ולשסות בנו את הציבור! אנו זקוקים לאהבתו ולאמונו של הציבור. אל תגרור אותנו אל האטימות. אל תגזול מאיתנו את החיוך.

יעקב לוי:

„אנו משדרים 146 שעות קריאת עיתונים!"

פגשתי בארץ את יעקב לוי, מנהל תחנת הרז INTOUCH בניו־יורק. התחנה מיועדת בעיקר לאנש עיוורים, משותקים וקטועי ידיים, כלומר אנשים שאי יכולים לקרוא בעצמם בגלל מיגבלה פיסית כלשהי. אנש אלה יכולים כמובן לשמוע רדיו, אך הדבר החסר להם יו מכל, והופך אותם גם לנכים מבחינה מנטאלית, לדברי ל לוי, הוא חוסר־היכולת לעקוב אחרי עיתונות יומ ושבועונים שונים.

● איך פותרים בעיה זו?

אנחנו משדרים 146 שעות בשבוע של קריאת עיתונ שבועונים וירחונים, החל בניו־יורק טיימס, דרך ביזנס־ויק, ה סטריט גורנל, כל סוגי עיתוני הנשים ואפילו מתוך הפלייב אנו קוראים.

● ושידור זה של תוכן העיתונים אינו פוג במכירת העיתונים? הרי כל אחד יכול להאזין.

הדרך היחידה לקרוא עיתון ברדיו מבלי לשלם הרבה מא כסף עבור זכויות יוצרים, היא לשדר באפ־אם, בצורה שרק אנש הקונים מכשיר מיוחד יכולים לשמוע את השידור. מכשיר עולה אצלנו כ־70 דולר והתחנה נותנת אותו בחינם לזקוקים ל רשיון להחזקת מכשיר כזה ניתן רק למוגבלים.

● התחנה שלכם ניקלטת בכל רחב ארצות־הברית?

בארצות־הברית יש כ־100 תחנות כאלה, בגלל גודלה ש הארץ. אצלכם אפשר כמובן לפתור את הבעיה ביתר קלות.

● ניסית לעניין אנשים בארץ?

באתי הנה לשבועיים, לביקור פרטי, וכל מה שהספקתי לעש זה לברר שיש לכם המון עיוורים והמון נכים, ואני מג שבמילחמה האחרונה מיספרם גדל. אני ממש איני יכול להב מרוע שום גוף שלכם לא חשב על זה.

● אגב, מי מממן אתכם?

הכל מתרומות של אנשים פרטיים ושל מוסדות. לא צר כל־כך הרבה כסף כדי להחזיק תחנה כזאת. גם חלק מהעבו נעשה בהתנדבות. בתחנה שלנו עובדים רק ארבעה אנשים ש משכורת.

● תהיה מוכן לעזור בהקמת תחנה כזאת אצלנ אם יפנו אליך?

אעשה זאת בשימחה רבה. את תמצאי את האנשים המעוניינ ואני אתן את כל העזרה הדרושה.

דניאלה שמי

פתוח במוצ"ש
לרגל המבצע יהיו משרדינו ב-ת"א, ראשל"צ ונתניה, פתוחים במוצ"ש החל מצאת השבת.

מלחמה באינפלציה: רק 100,000 ש' והדירה שלך

אברהם גינדי נרתם למלחמה באינפלציה ומוריד מחירים ל-20 דירות רק 100,000 שקל והדירה שלך. היתרה במשכנתא והלוואות מכספי חברת אברהם גינדי בע"מ.

תל-אביב

ברח' לסל 22, דירות בנות 3½ חדרים בבנין יוקרתי בן 8 דירות בלבד

מחיר במבצע **$ 105,000**
~~$ 120,000~~

ברח' חתם סופר 9, בצפון הסולידי, דירות בנות 4 חדרים עם כל השכלולים, בבנין יוקרתי במיוחד בן 8 דירות בלבד

מחיר במבצע **$ 130,000**
~~$ 145,000~~

נתניה

בגני ניצה מול הים

בפרויקט היוקרתי ביותר הנבנה כיום בנתניה, דירות ברמה בינלאומית.
בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, חניון תת-קרקעי ועוד שכלולים רבים.

2 חדרים — מחיר במבצע **$ 55,000** ~~$ 62,000~~

3 חדרים — מחיר במבצע **$ 75,000** ~~$ 85,000~~

4 חדרים — מחיר במבצע **$ 99,000** ~~$ 111,000~~

פתח-תקוה

בבנין יוקרתי, ברח' בן-צבי, אחד האיזורים היפים בפ"ת, דירות בנות 4 חדרים.

מחיר במבצע **$ 66,500**
~~$ 76,000~~

ראשון-לציון

בגן הברושים

נמשכת מכירת דירות יוקרה ב"גן הברושים" שבשכונת אברמוביץ הבנינים צמודים ל-7 דונם גן ציבורי. דירות דו-מפלסיות בנות 5 חדרים עם כל השכלולים.

מחיר במבצע **$ 75,000**
~~$ 82,500~~

בני-ברק

במרכז השקט, דירות מפוארות עם מירב השכלולים

3 חדרים — מחיר במבצע **$ 58,000** ~~$ 68,000~~

4 חדרים — מחיר במבצע **$ 78,000** ~~$ 86,000~~

4+גג+חדר — מחיר במבצע **$ 95,000** ~~$ 106,000~~

המחירים אינם כוללים מע"מ.

אברהם גינדי

תל-אביב	פתח-תקוה	רמת-השרון	ראשון-לציון	נתניה
ככר הסדינה ה' באייר 10	חיים עזור 28	סוקולוב 84	הרצל 62	הרצל 18

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

חנה מרון:
אני עדיין בהלם
פגעו בי קשות!

"יבלתי שוק. עד היום אני לא יודעת בדיוק מה קרה," מספרת חנה מרון. אחרי שבוע של חזרות התפרסמה בעיתונים הידיעה, שעקב בעיות מוסיקליות לא תופיע השחקנית חנה מרון בתפקיד הראשי בהצגה סוויני טוד. שזכתה בהצלחה מדהימה בניו־יורק. במקומה של חנה מרון תופיע השחקנית תיקי דיין.

"אני מוצאת את עצמי מגמגמת, כשאני מנסה להסביר את מה שקרה. את הקאמרי עזבתי כבר לפני ארבע שנים, אחרי עבודה של 35 שנים. קיבלתי פיצויים, רציתי להיות חופשית. מה גם שמבחינה חברתית זה לא אותו התיאטרון שאני וחבריי הקמנו.

"לפני שנה וחצי החליטו להעלות את סוויני טוד. אני הייתי הסיבה שבגללה הוחלט להעלות אותה. היכולת הקולית שלי ידועה היטב בקאמרי. גם ברחוב ובכל מקום שאני פותחת את הפה יודעים היטב מייד מי מדבר.

"אין לי בעיות מוסיקליות. הופעתי עם זובין מהטה והתיזמורת הפילהרמונית, במלכת שבא, ברכט. הלו דולי — בכולם שרתי. בהצגה הזאת היתה בעיה של גובה הקול. לא היה לי שום רמז ששינוי גובה הקול היא בעיה שאינה ניתנת לפיתרון. כל הזמן התכוננתי לתפקיד. נפגשתי גם עם הבימאי בלונדון."

אחרי הצגת "פרפרים ואנשים" ב"קאמרי", שבה הופיעה תיקי דיין, כתב המבקר מיכאל אוהד שלחנה מרון קמה יורשת. מאוחר יותר גם הופיעה תיקי דיין בהצגה המחודשת של "כטוב בעיניכם". הצגה שבה את כיבבת בעבר. אולי זאת הסיבה לחילופין?

"את יודעת כמה פעמים נכתב על כל מיני שחקניות שהן יורשות שלי? תיקי היא זמרת יותר טובה ממני. יש לה קול יותר גבוה וחזק. אולי בגלל זה היא מתאימה. בין תיקי וביני אין תחרות.

"כל זה קרה בזמן ההסרטה של סידרת־הטלוויזיה קרובים קרובים, שבה הופענו שתינו. היא הייחידה שהתנהגה בצורה הוגנת. באתי וסיפרתי לה מה שקרה בחזרות, ופתאום הרגשתי שהיא נבוכה. ואז היא סיפרה לי שהתפקיד כבר הוצע לה. אבל היא לא תעשה אותו אם אני רק אומר מילה. הרגעתי אותה, והסברתי לה שזאת לא אשמתה, שתקח את התפקיד כי הוא מצויין ושזה לא תפקיד חיי ואני לא אלחם עליו.

"במובן מסויים נפגעתי מהצורה שבה נעשו החילופין, וזה גם פגע במוניטין שלי.

"אני מתה להופיע במויזיקל. לוא יכולתי, הייתי זמרת, רקדנית, צוירת ופסלת. אני אוהבת את כל האמנויות. בכלל, יש לי תאווה גדולה לחיים, אבל עם השנים למדתי גם לרסן קצת את התאוות שלי."

בת כמה את?

"ביום אני בת 59. אני אומרת את זה קצת בהיסוס, לא מפני שאני מתביישת לגלות את גילי, אלא פשוט אין לי התייחסות לגיל. אני לא יודעת מה זה. אני מרגישה שאני יכולה עוד לעשות את הכל. מגיל 3 לא הפסקתי ללמוד לרקוד. אין מורה שאצלה לא למדתי. למדתי גם את כל הסגנונות. להצגת הלו דולי למדתי גם לרקוד סטפס. אפילו אקרובטיקה למדתי. גם היום אני מתאמנת בריקוד באופן קבוע.

איך השפיעה עלייך הפציעה במינכן, לפני 13 שנה. שבה איבדת את רגלך?

"היחס שלי למה שקרה יובן רק למי שמכיר את היחס שלי לחיים. ישנם דברים שאותם אני מדחיקה שלא במודע. זאת דרך ההגנה שלי. ברור שזאת התנהגות נאיבית במקצת. אני מנסה תמיד להוציא את הטוב מכל מצב. זה כמו לפרק שעון שהתקלקל ולעשות מהברגים שהוצאו תמונה. כי זה מה שנשאר לי. להגיד שזה לא עשה לי טראומה, זה פשוט לא יהיה נכון. גם אחרי 13 שנה יש לי סיוטים בלילות. יש חלומות קשים החוזרים ומופיעים. זה פחד נורא התוקף אותך בלילה. מין פחד בלתי־מוגדר, מאיים. כל הסיוטים של בית־החולים הופכים מדי פעם למפלצת המבקרת אותי בלילות.

"לא פעם קורה לי שאני מקנא כשאני רואה אשה בעלת זוג רגלי יפות. פעם הייתי מאוד גאה ברגלי למזלי, בחיי היומיום אני מצליח לשכוח.

"יש לי קשר נהדר עם אנשים. אי רוצה להישמע פואטית, אבל זהו סיפ אהבה המרגש אותי. זה עזר לי להרגי נוח עם המום. אני חיה בהרגשה שא חייבת משהו לכל האנשים שכתבו ע ופינקו אותי אחרי הפציעה. אך ז היום אני לא מודעת לזה שאנש מתרגשים לפגוש אותי.

"מה שמוציא אותי מדעתי כשמציגים אותי לפני קהל כ־גבו הראשונה של התיאטרון הישראלי". ראשית, אני לא גברת. אני שחקני

בת 8 בגרמניה. אז כבר היה לה כרטיס־עבודה, שיחקה לצד גדולי שחקני הבימה הגרמניים והיתה גם דוגמנית. היא החלה לשחק כבר בגיל שלוש.

בת 10 לפני שהגיעה לארץ. התמונה צולמה בפאריס, שם קיבל עדיין סרטיפיקט. כשהגיעה לארץ ניסתה להתקבל להבימה.

בת 30 בהצגת "המיליונרית" של ברנארד ש קומדיה על אשה עשירה. תוקפ ועצמאית – בדיוק ההיפך מחנה מרון בחייה הפרטי

פגעו בי קשות!

(המשך מעמוד 49)

את בשבילי הגדרה יותר חשובה. כי
חקן הוא תמצית של כל־כך הרבה
נשים.

„אחרי שבתעודת־הזהות שלי
ופיעו השמות חנה מאירצ'ק, סוקניק

> „לולא האמנתי ביושר, באמת ובשלום, הייתי מתאבדת"

ישר, הרגשתי לא טוב עם כל השמות.
אחד הערבים בכסית החליט נתן
לתרמן שלי יתאים השם חנה מרון.
חר כך נוסף השם רכטר־מרון.

„יש לי מזל שאני לא מכניסה את
תיאטרון לביתי. אני עוברת
טמורפוזה בדרך לתיאטרון."

תמימה וישרה כמו קרש

מיד רציתי למצוא חן. התחלתי
לשחק בגיל 3־4 בברלין, שם
ילדתי. הייתי בת יחידה. אמי תמיד

הבעל השני האדריכל יצחק ישר (קיצוני משמאל). בפינה הימנית מציץ יוסי ידין, הבעל הראשון. התמונה צולמה ב־1952, בנמל־תעופה. היתה זו יציאתה הראשונה של חנה מרון לחו"ל. חנה ויצחק ישר היו נשואים חמש שנים. „הוא היה בשבילי התגלמות הרומנטיקה," אומרת חנה.

התמרדתי. לא הייתי מוכנה לשחק. הייתי סוף־סוף מאושרת. הייתי תלמידה בגימנסיה בן־יהודה שברחוב הגליל, והדבר החשוב ביותר בעיניי באותם הימים היה להיות מקובלת."

מתי התאהבת לראשונה?

השעה 10 בלילה, וה היה נורא. הייתי חוטפת סטירה ואבא שיתף בזה פעולה עם אמי.

„בגיל 17 התקבלתי לסטודיו של הבימה. יום אחד החלטתי להישאר מאוחר יותר, כדי לראות בכורה של גורדוניה בירושלים, בנו של פרופסור. היחסים שלנו לא היו יחסי רומן, אלא יחסי ידידות. זה נמשך גם כשנישאנו. למעשה היינו יותר חברים מאשר זוג, וזאת הייתה גם הסיבה שהנישואין לא הצליחו. עד היום יחסי הידידות האלה

> „היתה תקופה שבה גרמתי להרבה אנשים להרים גבות בתמיהה"

יותר ויותר להצגות כי הגירושין עם ישר הכאיבו לי. הייתי די שבורה. גירושין זה דבר כואב. הרגשתי כמו ספוג. ניסיתי להתעניין בדברים חדשים.

בית, בעל מישפחה

היו לי מחזרים רבים. מובן שהם היו חייבים להיות גברים יפים. באותה תקופה גרמתי להרבה אנשים להרים גבות. הם לא הבינו מה אני עושה. לא הייתי פמיניסטית, אבל לא זוכרת כמה רומנים היו לי, אבל אז פרחה גם הקאריירה שלי. זה היה אחרי הצגת הוא הלך בשדות. התחלתי אז גם להתפתח מבחינה אינטלקטואלית. יוסי הכניס אותי לעולם המוסיקה וישר לעולם הספרות. הכנסתי את עצמי

הבעל הראשון יוסי ידין, השניים נישאו בטקס צבאי אחרי מילחמת העולם השנייה. הם היו נשואים במשך שלוש שנים וחצי. „בערי היתה זאת ידידות שנשארה עד היום," אומרת חנה. הם נפגשו בסדנא של הבימה.

„התאהבתי בגיל 10 בספר של האוניה שבה הגענו לארץ. הוא היה יפה־תואר בעיני, עם שפם קטנטן. אף אחד לא הבין למה הסתובבתי במשך שעות מסביב למיספרה של האניה. התחלתי להתפתח פיסית בגיל מבוגר יחסית. עד גיל 15 הייתי ישרה כמו קרש. יום אחד, כשאמי ראתה חבר ממכבי צעיר, תנועה שהשתייכתי אליה, רודף אחריי במשחק, היא ראגה נורא תמימה ולא ידעתי מרוע.

„אם הייתי חוזרת הביתה אחרי התיאטרון. כשחזרתי הביתה וקיבלתי מכות וצעקות ברחתי מהבית. ברחתי לביתה של בתיה לנצט, שאותה הערצתי בנעוריי. היא גרה לבד, ומה שהרשים אותי ביותר היה שהיא אשת העולם — היה לה אפילו בושם.

„לא היה קשה לאמי למצוא אותי. אך אני הודעתי שאני אשוב הביתה בתנאי שירשו לי לחזור בלילה מתי שארצה. להפתעתי אמי הסכימה. בערך באותה תקופה הכרתי את יוסי ידין. גם הוא היה אחד מתלמידי הסטודיו. הוא לא הסתכל עלי. הוא היה חניך

הבעל השלישי יעקב רכטר. התמונה צולמה לפני שנתיים בארצות־הברית. הזוג רכטר זכה כל אחד לחוד בפרס ישראל. מימין עומדת בתם דפנה (18) ולידה עופרת (21). לזוג גם בן, אמנון (24). הם נשואים כבר 25 שנה.

נשארו. נישואינו נמשכו שלוש וחצי שנים. הם נערכו בטקס צבאי בסוף מילחמת העולם, והתחתנו במדים.

„אחרי הגירושין הייתי כבר שחקנית בקאמרי וגרתי לבד. אז הכרתי את הארכיטקט יצחק ישר. הוא היה בשבילי התגלמות הרומנטיקה. מין לורד ביירון או פושקין — הכל מצאתי בו. היינו נשואים חמש שנים. הבעיה היתה שהוא הקסים אז לא רק אותי והתגרשנו בגלל תמר, שמאוחר יותר הפכה לאשתו.

„אז הפכתי לציפור דרור. אני כבר עשיתי מה שרציתי. אבל היה לי חשוב לא לפגוע האנשים.

„את יעקב רכטר הכרתי באמצעות אביו. סתם שוחחנו והיתה בינינו סימפטיה. ואחרי זה לא ראיתי אותו במשך יותר משנה.

„הייתי מיודדת עם הזוג יצחק שילה ואשתו אביבה. מישרדו של יעקב היה באותו הבניין. אז הוא חי בנפרד מאשתו. הכל התחיל במישחק שבין־נא, והשנה חגגנו את יום השנה ה־25 לנישואינו. מבחינה זאת הגעתי למנוחה ולנחלה. עברתי על זה קשה.

„הספר מסיביליה" של הסופר הצרפתי בן המאה ה־18 בומרשה. חנה מרון גילמה נערה קוקטית בשם רוזינה.

„הן לא תקחנו עימך" תפקיד קשן של משרתת כושית. לצידה הופיע יוסי ידין, גם הוא כמשרת כושי, והם שרו שירי בלוז.

„הוא הלך בשדות" בגירסה השר־נייה בתיאטרון האומות בפאריס. חנה מרון זכתה אז להצלחה רבה.

בילדותי חלמתי על בית, בעל ומישפחה. היה לי חשוב מאוד שהפעם זה יצליח. זה לא קל בעולם המטורף הזה להיות אשה, לנהל בית ולהיות שחקנית ואם. הקרבתי קורבנות. כל יום הייתי צריכה לבחור במה שחשוב יותר ולרחות את מה שחשוב פחות.

„כשהילדים נולדו הפסקתי לשחק במשך תקופות. כשנולד הבכור לא שיחקתי במשך שנתיים, ואחרי כל אחת מהבנות במשך שנה. היו לי הצעות משגעות מחו"ל, אבל עשיתי את הבחירה בלב שלם. אחרי שני גירושין חייתי בהרגשה שנכשלתי והסתובבתי בהרגשת אשמה.

„המחיר היה כדאי, אני אומרת את זה בלב שלם. למרתי שאני אוהבת גם לבשל, וכשאני מזמינה 12 איש לארוחה אני מתכוננת לזה כמו להצגה. אני מתכננת את הכל אבל אוהבת לבשל בשעות האחרונות ואני תמיד סקרנית לראות מה ייצא מכל זה.

„יעקב טוען שאיתי לא משעמם לו. לדעתי השיעמום זה מה שרוצח נישואין. אני בכלל לא רכושנית ומוותרת בקלות על דברים. אני אוהבת ספרים עתיקים. כשאני עצבנית אני יכולה לנסוע לכיכר המדינה ולקנות לי בגד חדש. גם פעילות גופנית חזקה מפרקת אותי.

„למזלי אני לא טיפוס שנכנס למתחים. פעם היינו הולכים אחרי הצגה לכסית. היום אני הולכת בדרך־כלל הביתה.

לא אוהבת להיות לבד

„בין כל התפקידים שגילמתי היו כמה שאהבתי במיוחד; את תפקיד נורה בבית הבובות, למשל. שיחקתי אותה מייד אחרי הלידה. פתאום לא הייתי עוד נערה ועברה עלי חוויה אדירה — לידה. אהבתי מאוד את התפקיד הזה. אהבתי את הגישה האינטיליגנטית הזאת, שהעולם הגברי חייב להתיחס לאשה כאל בן־אדם. גם את תפקיד רוזלין בכטוב בעינכם של שקספיר אהבתי מאוד."

היה לך חשוב להיראות יפה על הבימה?

זה בכלל לא עניין אותי. חייתי כל תפקיד עד הסוף.

בין תיקי דיין ובין אין שום תחרות

כיצד הפכת לנושאת הדגל של כל מיני מאבקים פוליטיים?

„התיאטרון אינו מיגדל של שן, אני לא יכולה לחיות במיגדל־שן. כשאתה חי במדינה אתה מגיע להכרה שאתה חייב לקחת בה חלק. גם התאונה והגיל עשו את שלהם. התחלתי לבקר פצועים. אתה לא יכול לשחק בזה תפקיד. הדברים השפיעו, הרגשתי שאני חייבת להביע את דעתי ולא לפחד מחשיפה. אני לא עוסקת בפוליטיקה ולא שייכת לשום מיפלגה. כשיש דברים המסעירים אותי, אני מרברת. זאת תוצאה טבעית של דברים.

„היום אני מפוכחת יותר, אבל אני לא חושבת שאיבדתי את הנאיביות שבי. אני עוד נורא מתלהבת, אבל לא רואה את הדברים בשחור־לבן כמו פעם, אלא גם את גוני האפור. אני עדיין מאמינה ביושר, באמת ובשלום. אילמלא הייתי מאמינה הייתי מת־אבדת. אני מאמינה באהבה שלא תמיד מוצאים אותה, אבל חייבים כל הזמן לקרב אותה."

מה הקרבת כדי להיות שחקנית?

„לא צריך להיכנס לחדרי־מיטות כדי לקבל תפקיד. אם מישהו גאון, הוא לא יוכל לשמור את זה בסוד הרבה זמן. יש גם עניין של מזל — להיות בזמן הנכון במקום הנכון. במאבק יש תמיד קיצוניות, אבל זו אינה מהות החיים.

„אני לא אוהבת יהלומים, ואין לי. גם פרוות אין לי. מי צריך את זה בארץ? אני גם לא חושבת שזה עושה אותי יותר יפה כשאני מפגינה שיש לי. אנחנו גרים באותו בית כבר 25 שנים. עם כל ילד שגולד הגדלנו אותו. התחלנו בדונם ובמשך השנים רכשנו עוד אחד. הבית בנוי כמו קוביות; מוסיפים קוביה לפי הצרכים."

תעשי פעם תובנית־יחיד?

„עם כל העצמאות שלי, אני לא אוהבת להיות לבד. לא בחיים הפרטיים וגם לא על הבימה. אני אוהבת כשיש לי פרטנר על הבימה, אני אוהבת להתחלק."

שמעתי שהציעו לך להיפגש עם עיצאם סרטאווי, האיש שגרם לפציעתך ואת סירבת. מדוע?

„הוא לדעתי איש משוגע שגרם למותם של הרבה אנשים. אין לי שום יחס לאדם כזה. אני נגד רצח ונגד טרור בצורה מאוד חזקה. אני מאמינה שאפשר ליישב בעיות בלי אלימות מילולית וגופנית."

„פונדק בדרך" מחזה לפי סיפור של מופסאן, בתפקיד זונה שכולם מתחננים שתציל אותם, ואחר־כך משפילים אותה.

„פונדק הרוחות" של אלתרמן. חנה מרון התנתה את ההופעה בהצגה בכך שיכתבו לה שיר. „שיר הפונדקאית" זכה באותם ימים להצלחה אדירה.

„הלן דולן" את המחזמר עשתה חנה מרון לפני פציעתה. זמן קצר אחרי שאיבדה את רגלה, היא שבה והגישה קטעים ממנו.

גל הפיאות האופנתיות שהתחיל בניו־יורק הגיע לפאריס — ומשם לישראל

שני צבעים שחור־אדום, תיסרוקת בסגנון קליאופטרה ופאה שהגיע הישר מטוקיו. התיסרוקת מתאימה לאירועים מיוחדים, בעיקר לשעות הערב. את התסרוקת וצבעיה אפשר להתאים לשימלה בצבעי שחור־אדום. צריך קצת אומץ, אבל את תשומת־הלב שבה זוכים לא שוכחים במהרה. וזה תמיד שווה מאמץ קטן. אם את בעלת אומץ לב נדיר תוכלי להשתמש בה גם בשעות היום.

אורנה גלזר

חלוץ ראווה

אז אשה אינה רוצה להשתנות מדי פעם? להיראות שונה? מה עושים? משנים תסרוקת, מאריכים, מקצצים מסלסלים וצובעים. כל זה עולה בזמן ובכסף רב ולא תמיד התוצאה הסופית משביעה רצון. הגוון שציפית לא תמיד הוא זה שיצא, והסילסול לא תמיד נראה עליך כמו על הדוגמנית שבמודעת־הפירסומת.

מהיום חסל סדר נסיונות־הנפל. מהיום ועד להודעה חדשה את בעצמך

הגל החדש של הפאות

ארוך ושופע הפאות העשויות שיער סינתטי בצבע חום ושחור הן רכות ונעימות, וטובות למי שאין סבלנות לגדל שיער עד למתניים. לטפחו ולייבשו במשך שעות ארוכות.

שחור וריד מימין: שרי חן בשיער טיבעי: שחור חלק, באורך בינוני. משמאל: שרי בפאה ורודה בסגנון אפריקאי. עם איפור הולם וצבעים תואמים אפשר להיראות מאוד אופנתית ואחרת. שרי ייבאה פאות מסוגים שונים, החל בפיאות צנועות ועד לפיאות ציבעוניות מיוחדות.

תבחרי עבורך איך תיראי ומתי. תעשי זאת בעזרת הגל החדש, גל הפאות הנוכריות שפשט בניו־יורק, הגיע לפאריס, עבר דרך לונדון ונחת בישראל.

החלוצה הישראלית בנושא זה היא הדוגמנית שרי חן. היא לא רק נאה דורשת ונאה מקיימת — היא גם נאה מייבאת את הפאות היפות האלה, החוסכות כל־כך הרבה זמן, מאמץ וכסף.

אחרי יום ים, באמצע השבוע, בשישי או בשבת — אין זמן, אין כוח, אין עודף כסף, המיספרה סגורה או שכבר מאוחר, המסיבה בפתח, האורחים ההזדמנות. הערב את כזאת. הערב תיראי אחרת. הערב תפתיעי את כולם. יש לך שיער חום ותמיד חלמת על פסים או על גוונים? אין צורך לשבת שעות ארוכות במיספרה, להתענות ולהתחייב לפסים שישהו על ראשך במשך שישה חודשים תמימים. את רוצה פסיסבבוקר? יש! נמאס לך מהם בערב? אין בעיה. יש פאה.

חזרנו לאופנת השיער הנוכרי, אופנת הפאות העשויות שיער סינתטי בוהק, הנראה טבעי ביותר. כדי לבחון ולדעת באמת אם זה הוא שערך הטבעי צריך למשש היטב, לנסות ולתלוש אותו מהראש או פשוט להאמין למראה

לפני ואחרי מימין: קלרה רון בשיערה ה־טבעי, בלונד חלק ובאורך בינוני, ובשיער כהה בתסרוקת בסגנון אינדיאני. תיסרוקת נהדרת להפתעת אורחים בערב קיצי. הפיאה היא פיתרון לימי הקיץ, כאשר מרבים ללכת ובערב, כשיוצאים, רוצים להראות מטופחת.

פורים לילדות כמו לנטלי קצוצת השיער, שהחרימה את הפאה של אמה לטובת מסיבת־הפורים הכי־תתית. „אף אחד בכיתה לא הכיר אותי עם הפאה," היא אומרת.

חלום הגבר אומרים שגברים מעדיפים בלונדיות. נכון או לא נכון? אפשר לבדוק. כל שיש לעשות הוא לשכור פאה בלונדית, במחיר של 30 דולר. תמיד אפשר לחזור למראה הטבעי.

לעונות רבות ואפילו לשנים.

יש גם פאות להשכרה: לשעות הערב, לתצוגה, למסיבה, לקרנבל ברזילאי או פורימי, לחתונת הכסף, הזהב, או לכל אירוע — כל זה במחיר השכרה של 20 עד 30 דולר לערב. יש פאות משוגעות ויש „נורמליות". יש פאות ורודות ותכולות, פאות בפסים אדומים ושחורים, ויש מסולסלות וחלקות.

מסבירה שרי חן: „הפאות האלה יימכרו במיספרות המובחרות ובפרפר־מריות בכל הארץ. נוסף לכך קיים חדר־מכירות בתל־אביב, שם נייעץ אני וספרית מומחית לכל אשה מה הולם אותה יותר ומה פחות. אין צורך, ולא

סילסול זמני קלרה רון בפאה בצבע בלונד ושרי חן בשחור. לכל מי ש־רוצה קצת לשנות ולסלסל את שיערה לתקופה קצרה בלבד, לפי החשק – כל שעליה לעשות הוא לשלם 100 דולר לטובת העניין והפאה שלה. שרי חן גם תייעץ לך בבחירה.

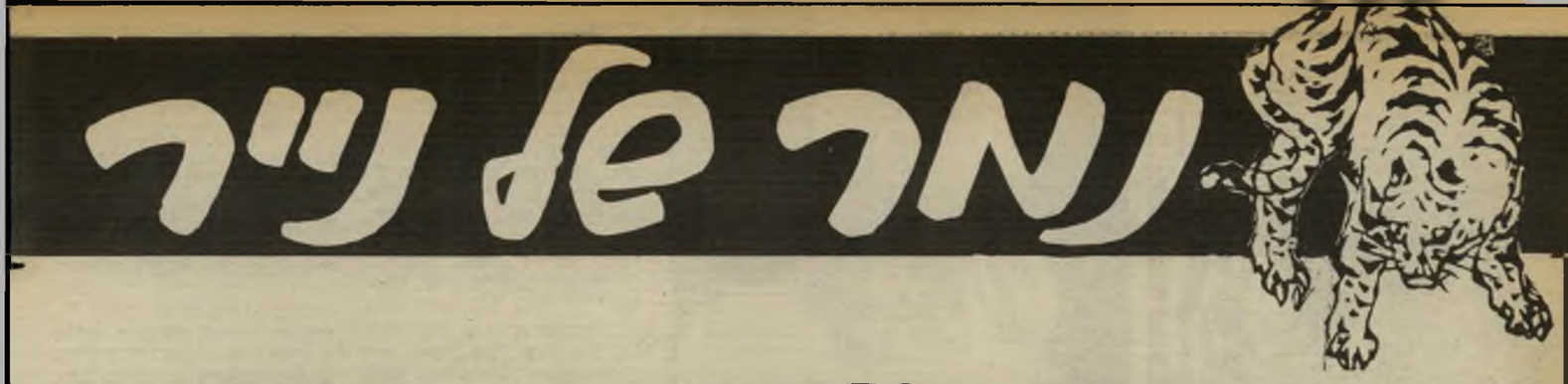
פאם פטאל קלרה בתיסרוקת אופנתית ארוכה ומתולתלת. ביום חם אפשר להרים את השיער לקוקו גבוה ולשרק את הפאה בצורות שונות, בתוספת סיכות, ממש כמו שיער רגיל.

ברלת. הפיתרון המיידי והמהיר הוא לחפוף את השיער בבית, ליבשו צ'יק־צ'ק והופ — לחבוש פאה.

את שחרחורת עם שיער מקורזל קמעה, ותמיד חלמת להיות בעלת שיער שחור ארוך וחלק? זוהי

העיניים.

כמה עולה התענוג? לא נורא, לעומת הוצאות העתק הקבועות שיש לאשה בענייני שיער כל שבוע. המחיר הוא 100 דולר. 100 דולר ויש תיסרוקת, צבע שאינו יורד, וכל זה חייבים לקנות אפשר רק לבוא, לראות ולנסות. אני, כדוגמנית, משתמשת הרבה בפאות, אם זה לצילומי אופנה, ואם לבילוי. בערבים אני מתאימה לי פאה לפי מצב הרוח, הבגד וטוג הבילוי".

ספרות ילדים ונוער

פתיח

השנה חוגגים באיטליה את יום־הולדתה המאה של בובת־העץ "**פינוקיו**" שגולפה בידי **סבא ג'פטו**, שניהם פרי־רוחו של **קרלו לורנציני**, המוכר יותר בשם־העט שלו: **קולודי**.

פינוקיו נחשב לאחת מיצירות־המופת של ספרות־הילדים בכל הדורות. הנוסח העברי הראשון של פינוקיו, תחת הכותרת פינוקיו, ספר תולדות בול עץ אחד, ראה אור כארבעים שנה אחרי פירסום המקור, בדי־שבועון צפרירים שיצא לאור בפולין, ומתרגמו היה י"א הנדלזלין, סבו של **מיכאל הנדלזלין**, כיום מבקר תיאטרוני של הארץ. תרגומים נוספים נעשו בידי **ישראל דושמן**, **פסח גינזבורג**, **לוין קיפניס**, **ימימה טשרנוביץ**, **לאה נאור**, **שולמית לפיד** ואחרים.

ספרות הילדים בעברית, מקור ותרגום, היא סיפור התפתחותה והתעצמותה של הספרות העברית. דרך ארוכה עברה ספרות־הילדים בעברית, מאז אבטליון מאת **אהרן וולפסון־האלה**, בסוף המאה הי"ח, ועד להווה, כאשר מאות אם לא אלפי ספרים־לילדים רואים אור בעברית, מדי שנה בשנה.

לכמה מספרים אלה, הבולטים שבהם, מוקדש נמר של נייר.

העפרון של אהרון

ממש בימים אלה ראה אור בהוצאת עם עובד ספר נוסף בסידרת הספרים של **קרוקט ג'ונסון** לגיל הרך. גיבורה הוא ילד בשם אהרון, שבעזרת עפרונו מצייר את כל שנפשו חושקת בו. הספר, תחת הכותרת תמונה לחדר של אהרון, מרתק ברישומיו המעולים ובלשונו החסכנית: "**הוא צייר בית בעיפרון הסגול שלו. הוא צייר עוד בתים — והנה עיר קטנה. עיר רחוקה מאוד. מסביב לעיר היו יערות וגבעות. העיר היתה בסופה של דרך ארוכה...**"

ספר נוסף, שראה־אור באחרונה, הוא סיפורו של אחד מהמעולים שברשמים ובכותבים של ספרות הילדים, **טומי אונגרר**, ושמו שלושת השודדים (בהוצאת עם עובד). זהו ספר בפורמאט גדול, הנפתח ב־"היה היו שלושה שודדים אכזריים. הם הסתתרו מאחורי גלימות שחורות גדולות וכובעים שחורים גבוהים. לראשון היה אקדח־אור לשני היה מפוחרף ולשלישי היה גרזן אדום, ענק. בחשכת הלילה סובבו השלושה בדרכים, וחיפשו אחר קורבנות. הם הסתירו את כולם. נשים התעלפו. גברים אמיצים נימלטו. כלבים נפו על נפשם..." וכך התנהלו חייהם של השודדים, עד אשר "לילה מר ושחור אחד עצרו השודדים מרכבה ובה נוסעת אחת, יתומה ושמה טיפני. היא היתה בדרכה לבית דודתה המירשעת. טיפני שמחה מאוד לסגוש את השודדים..." וכדי שלטיפני לא ישעמם, הם "אספו אליהם את כל הילדים העזובים והמסכנים שיכלו למצוא. הם קנו טירה נהדרת בה יוכלו הילדים לגור..." וכך ממשיך ומתנהל לו סיפור־ילדים מרתק זה, ההופך לא במעט את מוסכמות המוסר של המבוגרים.

שלושת השודדים הוא ספר מקסים, המומלץ לכל הקוראים, בני כל הגילים.

אבנר בין, צייר וסופר ילדים, פירסם במהלך השנה האחרונה תריסר ספרים תחת הכותרת מזל טוב (בהוצאת מסדה). סידרה זו היא גירסה ד'ינקותא לתריסר המזלות. אחד הספרים הוא מזל דגים, שבץ פותח בהקדמה לא מסורבלת ואמינה ללשון ולאוזן הילדים: "**על גדי אפשר רק לכתוב, יען כי אי אפשר בשום אופן לרכוב עליו, ותאמינו לי, מה שיכתבו עליו ואיך שיכתבו עליו, אפילו אם זה ספר בעל מיליון עמודים ואפילו אם יכתבו אותו מאתיים חכמים.**

יהיה לגדי תמיד מה להוסיף. המילה האחרונה תמיד, אבל תמיד תהיה שלו..." בין פרשנויותיו למזל גדי מספר כץ: "**אני מביר גדיה אחת שהתחתנה בשחיתה בת שלוש. בשחיתה בת חמש, היא כבר היתה סבתא. בגיל שש נולדו לה הנינים הראשונים...**" מזלותיו של כץ לילדים מלווים ברישומים חדים ונהדרים, בהומור מטורף, המעניק לילדים חוויה שמעט מאוד ספרי מבוגרים יעניקו להם בבגרותם.

החתיכה החסרה

ספרי־הילדים של **אלונה פרנקל** הם אופרה בפני עצמה. רק באחרונה ראו אור שני סיפורונים מרתקים שלה, ספר המיספרים וספר האותיות (שניהם בהוצאת זמורה ביתן). ספר המיספרים, הוא ספר שעוצמתו בפשטותו (.שלום! שמי נפתלי. אני ילד. ילד אחד. הנה אני והדג שלי. אנחנו שניים...")‚ ספר, המלמד את העוללים את משמעות המיספרים. בספר האותיות חוזרת פרנקל ולמלמדת את העוללים את האותיות (.אלף, אא, בית, בא אבא, גימל, גג, דלת, דג...") בלויית ציורים יפהפיים.

סידרה נוספת, אך מתורגמת, היא סידרת ספריו של **סילברסטיין** החתיכה החסרה (החתיכה החסרה והחתיכה החסרה פוגשת את 0 הגדול) שראתה אור בהוצאת אדם. זו סידרה בקו שחור (וללא צבעים רועשים כספרי־הילדים הרואים אור בהוצאות נחותות כהוצאות מזרחי ויבנה), סידרה הנפתחת ב: "**היתה חסרה לו חתיכה. והוא לא היה מאושר. אז הוא יצא לחפש את החתיכה החסרה שלו...**"

בספר השני, החתיכה החסרה פוגשת את 0 הגדול, מתאר את הפגישה עם '0 הגדול' בצורה כה מרתקת, שחבל לקלקל לקוראים את סופה של העלילה.

הגן

ספר יוצא דופן הוא סיפרה של הציירת **רות צרפתי** פרק אחד מחייו של אבא והוא – הגן, שראה אור בהוצאת מסדה. זהו ספר ייחודי, שבמהלכו עורכת רות צרפתי — המצטרפת **לאבנר בין ולאלונה פרנקל**, שהחלו כמאיירי סיפרי־ילדים והפכו למחברי ספרי ילדים — מסע אל נופי ילדותה, אל הגן של אביה, לאותו בוסתן פלאים, המקרין לילדים עולם שאיננו עוד.

סיפרה של רות צרפתי הוא ספר אישי, מלווה בציורים ובצילומים מעולים שבמעולים, תוך שהוא פורש לעיני הקורא הצעיר את עולמה וניחוחותיה של המושבה (.את הדרך אל הכפר שלנו אנו עושים בין מטפסים סגולי־סריחה וגדרות סבוכות של שיחי אקציה ריחנית...") הגן הוא ספר שצרה הירייה מלכתוב עליו, כי הוא ראוי למלא מדור זה, ועוד חצי תריסר מדורים. לקוראים לא נותר אלא לרכוש אותו, לקרוא בו ולהנות, ורק אחרי שהספר יתרפט להעבירו לידי הילדים שבמישפחה.

כס הכסף

קלייב סטיפלס לואיס הוא מהמעולים שבמחברי ספרי־עלילה לבני־העשורים במאה העשרים. בספריו הוא הצליח ליצור עולם דמיוני של הרפתקות, עולם שגיבוריו הם **אדמונד**, **יוסטס ולוסי**, האוניה דורך השחר, **המלך כספיאן** הצעיר, ממלכת **נרניה** האגדית, כאשר במהלך ההרפתקות ניפגשים הילדים עם אסלן, האריה האגדי ועם סוס המידבר והילדים, גיבורי הסידרה, לומדים על מוסרם של **טשבן וכנו רבדיש** לכבוש ולשעבד את נרניה ואת ארץ המלאכים.

לסידרה מופלאת ומעולה זו, שבין ספריה המתורגמים כבר לעברית נמנים: הנסיך כספיאן, הסוס ונערה, אחיינו של הקוסם, המסע בדורך השחר, האריה המכשפה וארון הבגדים (כולם ראו אור בהוצאת זמורה ביתן), באחרונה ראה אור ספר נוסף בסידרה כס הכסף, שבו מנסים הילדים, גיבורי הסידרה, למצוא את הנסיך האובד **ריילאן**, בנו של המלך הזקן **כספיאן**. כל ספרי סידרת נרניה מתורגמים תרגום מעולה שבמעולים בידיו האמונות של **גידעון טורי**, ואם להעיד על בתי בת ה־9, הרי שהיא מכורה לסיפרי סידרה זו יותר מלכל סידרה אחרת.

ושוב היידי

גם היידי בת ההרים נימנה עם הקלסיקה של סיפרי־הנוער. סיפורה הנפלא של אותה יתומה בת האלפים, סבה הרגזן, גלותה, **פיטר** ו**קלרה**, נער־הרועים והילדה הנכה — הם אחת מחוויות הקריאה הבלתי נשכחים לילדים.

באחרונה ראה אור תרגום עברי חדש לספר, בידיו של **שלמה ניצן** (הספר ראה אור בהוצאת כתר), עם ציוריה של **ג'ודי דונר**, מי שהתמחתה באחרונה בציור מישפטים וועדות־חקירה עבור מסך הטלוויזיה.

מדיקן הוא עוד אחד מספריה המעולים של המחברת הסקנדינבית **אסטריד לינדגרן**, ומי אינו זוכר את גיבורתה "**בילבי**". מדיקן (ראה אור בהוצאת זמורה ביתן) מביא את סיפורן של שתי נערות שחייהן השיגרתיים רצופים בחוויות מרתקות ומעניינות. אחת מחוויות אלה מצויה בפרק ליסבת תוחבת אפון באפה (.**אחר־כך רוצה ליסבת להוציא את האפון התוצה שהרי כעת כבר נסתיימה הבדיקה. אבל האפון אינו רוצה לצאת החוצה. ליסבת מבקשת ממדיקן לעזור לה. ומדיקן מנסה — אך ללא הועיל. האפון מסרב לצאת החוצה. 'אולי הבה האפון שורש בתוך האף שלך,' סבורה מדיקן. 'תראי, עוד מעט יצמחו פרחי אפונה ריחניים מתוך נחיריך... אני מקווה שלפחות יהיו ריחניים באמת...**")

מדיקן הוא ספר מרתק, שובבי ופרוע.

סידרת ספרים אחרת ומעוזה היא סידרת הספרים של **בן לוסין בורמן**, המתארת את ההרפתקות ב"**עיקול קטפיש**". אחד מסיפרי סידרה זו היא התרמית הגדולה בעיקול קטפיש (ראה אור בהוצאת זמורה ביתן). בספר זה מחליטות החיות בעיקול־הנהר של קטפיש לנדוד מערבה, לקליפורניה, בגלל שמועות על בקעת גן־העדן המסחררות את ראשן. החיות: **דוק דביבון, הנחש שחורי השופט, השועל ג'יפי, הצפרדע המנצח אל המקהלה, הארנב והאווז שומר־הלילה**. במסלולם הם עוברים הרפתקות ואסונות־טבע, ביניהם מירדף של כלב־דם מישטרתי אחרי דוק דביבון: "**זה בגלל אותה תקרית בקירקס, באופלוזס שבלאויזיאנה; כשהיית מסיע עם החיות המאולפות, נשכח את כלב־הדם שעקב אחר המאלף שגנב את כל הכסף מקופת הקירקס. הכלב אשר נושך קיבל־דין־עלת־דם ומת... אותו כלב היה הטוב שבידידי. במלונה אחת גדלנו ובאולפן אחד חונכנו להיות כלבי־משטרה. כשארע אותו מקרה, כבר יצאתי לגימלאות; אך נשבעתי לנקום את דמו, ומיד קמתי והלכתי לבקשך. והנה נזדמן אחד מחברי לעיקול של קטפיש, וסיפר לי איפה אתה חי. אין במדינה הזו כלב־דם אחד שלא יתקוף אותך אם ידע מי אתה. ממש כמו השוטרים שלעולם הם נוקמים מזותו של שוטר...**" וכאן דוק דביבון, מתקן את כלב־הדם המשטרתי: "**לא אני הוא אשר נשך את ידיך... היה זה דביבון אחר, אח חורג שלי, הכבש השחור במשפחה. הוא דומה לי עד**

להפליא. ואני — מימי לא הייתי באופלוזם" סיפור עם מעט מוסר־השכל לשוטרים.

שכונת הפועלים

חוויה ישראלית יוצאת־דופן טמונה בין דפיו של הספר המסע המופלא של ילדי שכונת הפועלים מאת **אילן אשל**, עם ציורי אחיו **נימרוד אשל**. זהו סיפור קורותיו של מסע שתחילתו בשכונת־פועלים ארצישראלית של שנות הארבעים, סיפור הנמשך אל הרפתקות ביערות־העד של אפריקה.

המסע המופלא של ילדי שכונת הפועלים מקיף את כל צאצאי לובנגולו מלך זולו אל שודרי־יהלומים, תנינים, תופים, ציידי פילים, ברדלסים וחזירי בר, העיר הנעלמה, ציפור הברזל (**„ציפור הברזל הזעיקה לאחר שבוע ימים. לא ציפור אחת כי אם שתיים. אלה היו מסוקים צבאיים גדולים. התופים הודיעו לאנשי הכפרים הסמוכים על תסיסת־השבויים, ואלה חזרו והעבירו את הידיעה עד אשר הגיעה לאנשי הכפרים שליד הנהר...**"). המסע המופלא של ילדי שכונת הפועלים, הוא סיפור מופלא של דמיון, מהול בתמונות של הספארי ברמת־גן, חוויות חופש ארצישראליות, עבר והווה, המלווים בציורים נאיביים אך מרתקים של נימרוד אשל, מי שהיה מנהיג „מרד הימאים". לשון הספר מעולה.

משה בן־שאול פירסם כבר סיפרי־נוער רבים. לרשימת ספריו הצטרף באחרונה הספר איש יקר שכזה, שראה אור בהוצאת מסדה. ספר זה הוא סיפור משנות החמישים, המספר על נער ירושלמי, שמישפחתו עוברת להתגורר באשדוד.

מהפרקים הראשונים, המתארים הווי ירושלמי שאינו עוד, תוך פירוט המניעים הכלכליים

המוליכים מישפחה ירושלמית לעיר־עולים. סיפורו של בן־שאול חושף את עולם בני־הנעורים, עם ההתייחסות שלהם לרקע הסביבתי, כאותו פרק המתייחס לחפירות ארכיאולוגיות באשדוד, המחפשת אחר עבר (**„אשדוד התחילה את המילחמות שלה, עד כמה שיודעים היום, אי־שם במעבר מתקופת הברונזה הקדומה לברונזה המאוחרת...**") באמצעות דמותו המקסימה של **אוזדן אוגדנבורג**, דמות של בוגר המשפיעה על נערים בגיל ההתבגרות.

מות השמש

ספר מרתק ורב־עניין הוא סיפורו של **רוברט ג'סטרו** עד מות השמש, שראה אור בסידרת דן חסכן של הוצאת עם עובד. זהו ספר של מיפרטים מדעיים, החושפים לקורא הצעיר את מיכמני האסטרונומיה, דרך חידת הבריאה והכוחות המיסתוריים סביבה, והבהרת שאלות בנושא החיפוש אחר הנצח. המחבר מביא לקורא הצעיר את סיפור האבולוציה בלשון פשוטה (**„מיליארד שנים חלפו בסיפור הבריאה ביום אחד. מיליארד השנים של כדור־הארץ היו ואינן עכשיו, ביום השני לחייו, מסגין כובד הלכת הרדום חסר מנוחה הולך וגובר. גופי המחומם באנרגיה רדיו־אקטיבית יורד ועולה במיקצב איטי...**")

וכך הלאה מוליך הספר את הקורא הצעיר, בפשטות, דרך שלבי כיבוש היבשה, שוכני העצים, קוף־אדם שוחר אחר הרפתקות, עושי הכלים, האדם התבוני ועד לשאלה: „הצופן מאדים הבטחה של חיים?" הפרק הלפני־אחרון, הוא גירסה מופשטת לקביעתו של **אלברט איינשטיין** בדבר האפשרות ההיפותטית לקיום חיים אחרים ביקום.

האריה

תרגום חדיש לעברית של האריה מאת ג'וזף **קאסל** (בהוצאת כתר) שזכה בפרס גונקור

בצרפת, בסוף שנות החמישים, מגולל את סיפור הקשר העמוק הנירקם בין **פטריסיה**, בתו בת ה־10 של שומר לבן־עור בשמורות־טבע בקניה, לרגלי הר הקילימאנג'רו, ובין האריה **קינג**. בסיפור האריה מצליח קאסל להביא מעט מקסם העולם הפרה־היסטורי.

בסיפרו מעמת קאסל את האדם המודרני עם הטבע האפריקאי ושוכניו, ופורש את המאבק האמיתי של המאה העשרים, מאבק שבין הציוויליזציה והטבע הראשוני והאותנטי. הילדה פטריסיה ממחישה את התום והיופי של המין האנושי, בטרם יושחת בידי הבגרות והחינוך.

האריה הוא פנינה ספרותית, עם מוסר־השכל מרגש לא רק לבני־הנעורים.

שירי רחוב

מאבק ספרותי קשוח מתנהל ביני ובין בתי על סיפרה של **סמדר שיר** שירי רחוב (ראה אור בספריית מעריב). לדעתי שירי רחוב הוא סלט מילולי וזול של חרוזים חדשים לשירים מוכרים, כגירסתה לשירו של **דני סנדרסון** אלף כבאים, שם היא כותבת בין השאר:

„אלף סגזים / לא יצליחו להוריד אותי / אלף סגזים / לא יצליחו להוריד אותי. / הנה תיכף הסגז קרב / ואני רועד, דופק הלב: / יצליח? לא יצליח?...

אך בתי מכורה לספר הזה. שעות על שעות היא מעבירה בזימזום שקט, ולומדת את גירסאותיה המילוליות של סמדר שיר לשירים ידועים, מבלי שאצליח להבין את נפילתה לבור רדוד זה. אך כמאמר משורר אחד שאמר: „זה שילדים אוהבים משהו, זה אינו אומר שהמשהו טוב. ילדים גם אוהבים לעשות סיפי במיכנסיים!"

לשון שיריה ודברי־הקישור של סמדר שיר, מעידים על כך שהיא למדה שעות נוספות את מילוני הסלנג של **נתיבה בן־יהודה** ו**דן־בן־אמוץ**. אך בניגוד לבן־יהודה את בן־אמוץ, המילים אינן יוצאות משפתיה בטבעיות.

ישנה רמה וולגרית לא מבוטלת ב„הומור" של שיר, כגירסתה לפגישה, חצי פגישה של המשוררת **רחל** והיא כותבת, ללחן של **חנן יובל**, את המילים: **„עוגה, חצי עוגה / פרוסה אחת גדולה / ולחם עם ריבה / ושוב, / עוגה, חצי עוגה / וגם סופגניה / לבטן השמנה / ריבום... / סגיעה, חצי סגיעה / פגז אחד מהיר / מחץ אותי לקיר / ודי...**"

שיר מגלה לקוראיה הצעירים, כמה עובדות חיים, שמוקדם להם עדיין לדעת אותן, כגירסתה ליונתן הקטן שבה היא כותבת: „יונתן הנרקומן / רץ בבוקר אל הגן / הוא טיפס על העץ / וחשיש חיפש. / אוי ואבוי לו לשובב / המישטרה בעיקבותיו / על העץ הוא חיפש / עד שהתייאש..." ובתחתית שירה זה מפגינה שיר את ההומור שהעניק לה הטבע, כאשר היא כותבת: „מדוע האפיסיור בליכך מרוצה מעבודתו?" והיא אף משיבה: „**אתם יודעים מה זה לבוא כל בוקר לעבודה ולראות את הבוס צלוב?**" הומור זה משול למשוררת גרמניה צעירה, שתכתוב שיר על ילד המתגורר בקירבת ראכאו, ומחשב־הכיס שלו, מראה לו מדי בוקר בלחיצה ראשונה: שישה מיליון.

למרות דעתי השלילית לחלוטין על שירי רחוב של סמדר שיר, לחצה עלי בתי להמליץ עליו במדור זה, המוקדש לספרי ילדים ונוער. מאחר שהיא עזרה לי בשמשה מדד חלקי לאיכות הספרים שסקרתי, אני מכבד את בקשתה.

יוסף וחסידה

לסידרת סיפורי־הילדים של חתן פרס נובל **יצחק בשביס־זינגר**, שראו אור בתרגום לעברית בשנים האחרונות, הצטרף באחרונה הסיפור לבד ביער הפרא (ראה אור בהוצאת מסדה). בסיפור זה, בדומה לסיפורי־ילדים אחרים של בשביס־זינגר, מאכלסות את הסיפור דמויות של ממש — שדים, מכשפות ורוחות.

הסיפור נפתח בתקופתו של הבעל שם־טוב הקדוש המסייע לזוג חשוך ילדים ובני הזוג מביאים לאויר העולם את יוסף, הגדל וחולם על „**נסיכה עם שער זהב**". הוא מתיידד עם זקן „**שבילה את ימיו בלימוד מסתורי הקבלה**", הוריו מתים, והוא מתייסר עד שניגלה לו מלאך והוא מסייע במעשה־קסמים לשיחרורן של נשמות שבויות.

יוסף עובר פלאים וקסמים עד שהוא מגיע ל„**בירתו של המלך הטוב מלתוך**", ובעזרת פלא הוא נושא את בת־המלך, הנסיכה חסידה, ומעורר עליו את חמתו של ראש־השרים, ששמו בעל־קינאה. הקינאה מוליכה את יוסף לסידרת הרפתקות, המעגנות את חסידה, והיא נאלצת להינשא לבעל־קינאה, ובמסיבת האירוסין היא פוגשת ביוסף המקורנן („**אתה מזכיר לי מישהו שאני אוהבת**"). אך בעזרת קסם מתהפכים היוצרות ובעל־קינאה הופך למקורנן, נמלט מהממלכה, מגיע לממלכתו של השטן ופוגש **בזילבה**.

כך נמשך סיפורו של בשביס־זינגר, במבוכי עולם השדים והמכשפות, תוך שהוא מציג סידרה של דמויות מרתקות עד לסוף הטוב.

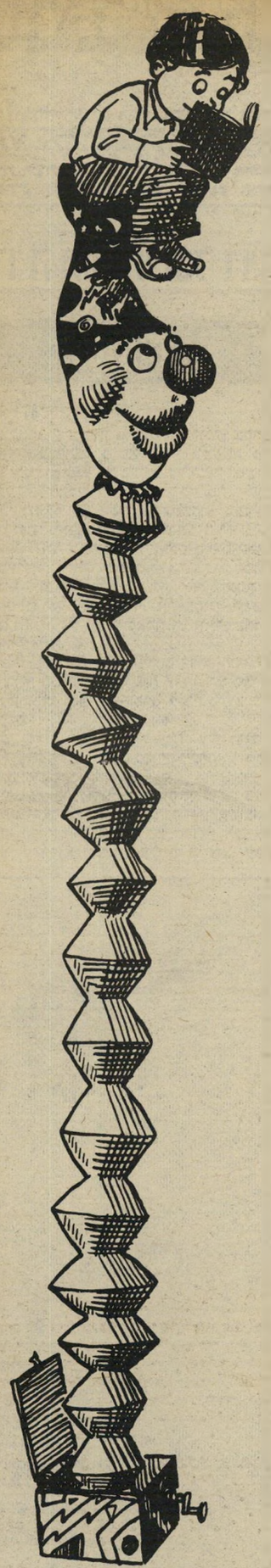
אלטלנה

אוניית־הנשק של האצ"ל היא נושא סיפרו של **עמוס בר**. „אוניה בוערת בחוף תל־אביב" (ראה אור בהוצאת מסדה). סיפור אלטלנה לבני־הנעורים נוסח עמוס בר, הוא סיפור שהמחבר אינו נוקט בו עמדה, בעד או נגד אלטלנה, אלא מספרו באמצעות הרפתקותיהם של שלושה נערים ונערה אחת.

באחד מתיאורי הקרב על אלטלנה, מתוארת ההתרחשות הזאת במילים: „**הביטו! איך הסחדנים האלה בורחים. לא מבינים שום דבר במילחמות וביריות! כל „צנחן" בפלמ"ח (טירון שזה עתה הגיע לפלמ"ח) יודע להבחין בין יריות המכוונות לעברו ובין שריקת כדורים גבוה באוויר, והיריות האלה הן סתם באוויר. צה"ל יורה באוויר ואנשי אצ"ל בורחים כמו עכברים מאוניה טובעת...**"

באוניה בוערת בחוף תל־אביב מצליח עמוס בר, לתרגם לשפת בני־הנעורים את עולמם של ילדי תש"ח, את בחינתם את מילחמת העצמאות תוך שיבוץ פרטים, מילים, תיאורים ומצבים של אותה מילחמה, כפי שנקלטו באוזני הצעירים.

על הנסיון לשחזר היסטוריה, כפי שהיא נראית לצעירים, מעידה **נועה**, האומרת: „**אני משתדלת לזכור כל מה שאני שומעת ורואה כאן. אומנם אין לי כאן נייר ועיפרון, אבל עוד היום אכתוב הכל. מלימודי ההיסטוריה בבית־הספר למדתי**

שאחתי כל אירוע היסטורי חשוב מתאר בל צד בצורה שונה את מה שקרה..."

אוניה בוערת בחוף תל־אביב הוא ספר שמומלץ להורים לרכוש אותו לילדיהם, כדי שהילדים יעוררו כמה מבעיותיו ומתיאוריו בשיעורי המחנך או שיעורי ההיסטוריה שלהם. ספר מומלץ ביותר.

מאת מתליה ודן סומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבת־שער נרחבת לבניסתו לתפקיד של המפכ"ל החדש של המישטרה, יוסף נחמיאס, תחת הכותרת „תוכנית טיהור המישטרה". תחת הכותרת „בעלי גזרג פלינט" סיפרה רעייתו של משקיף האו"ם שנהרג בהר־הצופים בתקרית עם הירדנים, את תולדות חייו ומילחמותיו של בעלה. כתבה אחרת באותו עניין: כתבת — התחקיר

„הר־הצופים", סקרה את המאבק על השליטה בהר־הצופים. בשער הגליון: מפכ"ל מישטרה חדש, יוסף נחמיאס.

„העולם הזה" 1079
תאריך: 4.6.1958

הדו"ח השנתי של דויד הורוביץ ★ הדרום הפרוע ★ תככי השידור

המשק

מה הגיד הנגיד

שילטונו של דויד („דולק") הורוביץ בחיים המשקיים בישראל, מוגבל למדי. למעשה, אין לנגיד בנק ישראל כל שליטה על הכוח המשקי הקובע — הממשלה. אולם לדולק מהיר־העט וחובב־הכתיבה יש נשק אחד, שהוא מפעילו ברצון וביד נדיבה: נשק הביקורת.

אחת לשנה מפרסם נגיד־הבנק סיכום שנתי של מערכת הכלכלה. כמעט ללא יוצא מן הכלל, סותרים נתוניו, שנה בשנה, את הנתונים הרישמיים של שר־האוצר. אך בחוגי המשק נהנים נתוניו של הנגיד מאמון רב יותר מנתוני מישרד־האוצר.

הכל עולה. השבוע פירסם דולק הורוביץ את הדו"ח השנתי שלו לשנת 1957. המיספרים היו מעודדים מאוד — פרט לגבי מי שמבין בכלכלה.

לפי הדו"ח, הכל בישראל עולה. עלה הייצור (11%). עלה הייצוא (27%) במידה ניכרת ועלו גם ההשקעות במשק (2%).

אולם לעומת עליות מעודדות אלה, היו כמה עליות מדאגות מאוד, שהיו הרבה יותר חשובות. עלתה הצריכה הפרטית של אזרחי ישראל (ביותר מ־15%). ולמרות עליית הייצוא, עלה הפער במאזן התשלומים הלאומי (היינו: עודף היבוא על היצוא) ב־7% נוספים.

בין כל העליות, זוהי העלייה הקובעת. היא מוכיחה כי המחלה הכלכלית אינה חולפת, אלא מחלה יסודית של המישטר הכלכלי כולו, שהיא חשוכת־מרפא בתחומי המישטר. בשנה שאחרי מיבצע קדש, שנה בלא מתיחות ביטחונית וזעזועים פוליטיים, ללא עלייה המונית, ועל אף העלייה ביצוא — התרחקה העצמאות הכלכלית בקפיצה גדולה נוספת.

ככל שהמשק חי יותר מכספי־השנור, כן הוא נעשה תלוי יותר ויותר במערכת־השנור.

חומצה גפריתנית. אם היו אופטימיסטים שקיוו כי בשנת־הכספים 1957/8 השתנה תהליך זה, בא נגיד בנק־ישראל ושפך מעט חומצה על תיקוותיהם.

המישלט המכריע מפת העולם היזה, **שהוכנה אחרי התקרית בהר־הצופים, שבמהלכה נפלו שלושה חיילים ישראליים ומשקיף האו"ם ג'ורג' פלינט. ניתן להבחין בחשיבותו של הר־הצופים, המשקיף על הצד הירדני.**

הבצורת

אות קין (המשך)

המילחמה הנושנה בין קין והבל על שיטחי־המירעה הזעומים ששרדו בנגב אחרי־הבצורת, נמשכה השבוע במלוא הטרגיות. עדרי הבדואים, שגדלו ושיגשגו בשתי שנות־ברכה, פרצו כנחיל־ארבה לתוך כל שטח שנזדמן בדרכם צפונה, במאמצם הנואש להישרד בחיים. בעלי השטחים, לרוב משקים עבריים מקומיים או שליחים מן הצפון, השיבו מילחמה־שערה באמצעים כשרים ובלתי־כשרים.

שיטות רבות בלטו במאבק העקשני. לשיא הגיעו בשעתו אנשי שדה־בוקר, ששחטו ביריות מקלעים עדר שלם של שבט בדואי שכן, אחרי שעלה על אדמותיהם. לעומת זאת, נהגו חברי קיבוץ להב לעצור את הגמלים הרועים באדמותיהם ולמוסרם לידי המישטרה, תוך תיקווה שהבדואים יזהרו.

השבוע אירעה ליד מושב אחוזם, בקירבת העיר הפלישתית העתיקה גת, תקרית חמורה עוד יותר — סיבוב חדש במילחמה שהיתה עוד עתיקה בימים שבהם ירדו הפלישתים בחופי הארץ.

הקש ששבר את הגב. למשק דגניה א', היושב באחד מאיזורי ההתיישבות הצפופים ביותר בארץ, החכיר משרד־החקלאות כמה אלפי דונמים בדרום. פלחי המשק זרעו את שדותיהם, בקירבת המושב אחוזם. כשהבשיל היבול הם קצרו את התבואה. בזה תמה בעלותם הארעית על האדמות. השטח חזר לבעלותו של משרד־החקלאות.

אילו היתה זו שנה רגילה, לא היה מן הסתם קורה דבר. אולם בגלל הבצורת החמורה של השנה, הורשו שיבטי הבדואים להוביל את עדריהם צפונה, לעלות על שדות־השלף של המשקים העבריים. לשבט אבו־רביע נאמר מייד אחרי גמר הקציר, כי יכולים הם לעלות על שדות דגניה א', וכך עשו.

אלא שהחקלאים מן הצפון לא סיימו את מלאכתם עם הקציר. הם כבשו את הקש בחבילות והובילו אותו בהדרגה הביתה. וכך, עוד לפני שקין העברי פינה את השטח, עלה עליו הבל הבדוי עם צאנו. פה ושם התנגשו השניים. הבדואים התירו את החבלים של חבילות הקש, בטענה שהאדמה נמסרה להם על־ידי מישרד־החקלאות והקש המפוזר שייך להם. חקלאי הקיבוצים הגיבו במעשי־גמול פרטיים, החרימו עשרות כבשים מעדרי הפולשים. אך הפלישה לא נהדפה.

עין פצועה — הוכחה חותכת. אז, לדברי עידה סילמן עידה ג'ובראן, „בשעת שקיעת החמה, בא הקיבוץ ולקח לנו 400 כבשים בכוח. כשניסינו להתנגד, פתחו עלינו באש." רועי אבו־רביע ברחו, עדרם הגדול התפזר לכל עבר.

בפי הקיבוצניקים היה הצד השני של המטבע: „הם עלו על השדות. ניסינו לסלק אותם. ירו בנו." להוכחה הראו את עינו של אחד

הפורץ בנגב תצלום נדיר של „הפורץ הנוצץ". **ישראל בנציוני, שעלה החודש לפני 25 שנה לכותרות. בתמונה זו נראה בנציוני כאשר עבד ב־1949 כשרטט אזרחי, במהלך הכנת בתוואי של הכביש באר־שבע–אילת.**

רדיו

הקלוב המיותר

ששת הגברים, שהתכנסו השבוע בחדר מס' 13 במישרד־ראש־הממשלה בירושלים, דמו יותר לרעים ותיקים, הנפגשים אחרי תקופה ארוכה בקלוב משותף, מאשר לחברי המועצה הציבורית לענייני שידור, החייבים להכריע בגורלו של כלי הביטוי העממי הגדול ביותר במדינה. חנוך גיבתון, סגן מנהל שירות־הרדיו, הבהיר את סיבת העליצות החברתית: „איני יכול להסביר היכן שאר חברי המועצה..." מיספר הנעדרים 25 מתוך 31.

לעומת זאת היה לחנוך גיבתון הסבר בקשר לריחוי החזור בכינוסיה של המועצה הציבורית: „חברי הכנסת שבין החברים ביקשו שוב ושוב ממני לדחות את כינוס המועצה, מפאת ישיבותיהם המרובות לא יכלו להשתתף בישיבות המועצה..."

בנימין אבניאל, ח"כ חרות, תמה בקול: „מעולם לא ביקשתי דחייה כזאת..."

„חבל על התה." בהיעדרו של צבי זינגר, מנהל שירות־השידור ששהה בקונגרס־שידור בטוקיו, עלתה אף ישיבה זו של המועצה על הפסים הסלולים: הצעות, הצעות שכנגד, וביקורת ערטילאית. לגיבתון, שחש בקשר הרופף בין הדברים הנאמרים לבין המציאות, היתה רק בקשה אחת: „יואילו חברי המועצה הנכבדים להקשיב מפעם לפעם לשירות השידור."

אולם חברי־המועצה הטרודים לא גילו נכונות רבה למלא עצה זו. קבע שוב ח"כ אבניאל: „איש אינו יודע לשם מה אנו מתכנסים כאן, אם לא יוגדרו סמכויותיה של המועצה ולא ייקבע זמן חובה לכינוסיה, חבל יהיה גם על התה שאנו שותים."

הוא צדק.

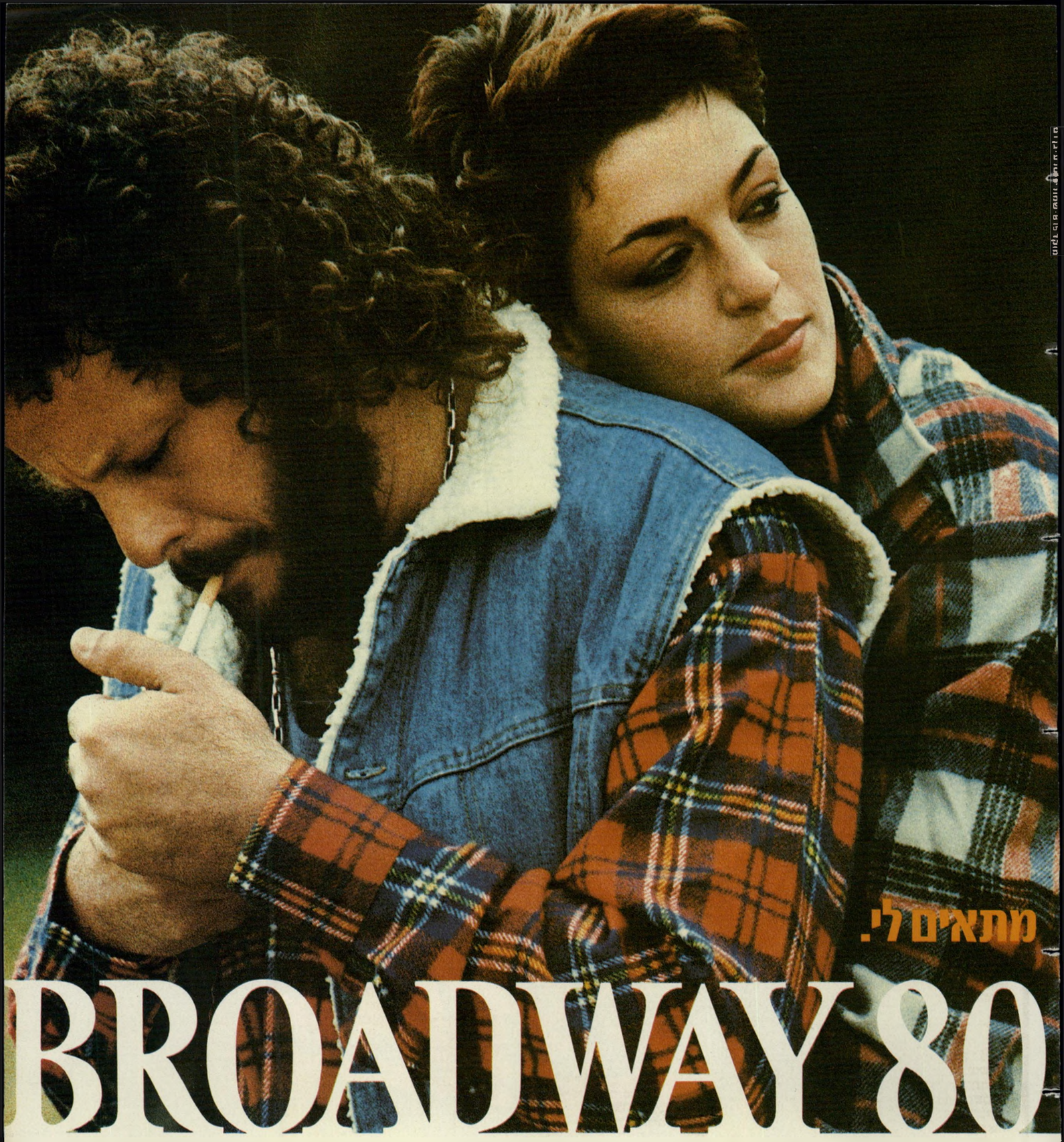
* הגוף שהיה קיים קודם למליאת רשות־השידור והוועד המנהל שלה.

אנשים

● ח"כ חרות **יוחנן באדר**, על מינוייה של **מרים בן־פורת** לשופטת מחוזית בירושלים: „אני מניח שעד כה היו המלאכים בשמיים עסוקים מאוד ברישום שמות שופטי ישראל באותו לוח לבן באותיות של זהב, האם מינוייה של בן־פורת לשופטת יהיה מיפנה?"

● **עמוס קינן:** „היוצא למילחמה יכול להניף סימן־קריאה ואפילו נקודה. אבל לא סימן־שאלה. איש אינו עונה על סימן־שאלה."

● הפורץ הנוצץ **ישראל בנציוני:** „אני באתי לרפא את העם בגניבות. כאיש מדע.

מתאים לי.

BROADWAY 80

בבדיקה של Monde Selection, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

SUN GUARD • מגן שמש

דגש

"סאן-גארד" - no.1
סדרת מוצרים לשיזוף מעולה

8 תחליב שיזוף בעל כושר הגנה (סינון) מירבי. מיועד לבעלי עור לבן שרגישותו לשמש גבוהה. (מומלץ לתינוקות). לשיזוף והגנה מושלמים.

6 תחליב שיזוף המכיל כמות גבוהה של מסנני שמש. מיועד לבעלי עור בהיר ורגיש במיוחד (מומלץ לילדים). השיזוף איטי ואחיד.

4 תחליב לחות לשיזוף, בעל כושר הגנה (סינון) כפול. מיועד לעור שרגישותו לשמש ממוצעת. מעניק שיזוף עמוק ללא כוויות.

2 תחליב ושמן – לבעלי עור כהה המשתזפים בקלות וללא בעיות. מעניק שיזוף מקסימלי.

משווק ע"י **בי"א**

מוסיקה

זרקול
חיית רוק, גרה בניו־יורק

בשנות השבעים היה לו ריד הנציג המושלם ביותר של מוסיקת־המחתרת האוואנגרדית, המת־קדמת, המופרעת והיפה ביותר של ניו־יורק המטורפת. ריד המציא סגנון אשר כונה „אוואנט־פאנק". הוא הלחין ושר בלהקת מחתרת הקטיפה המצויינת ורעיונותיו שימשו בסיס רחב לפאנק ולגל החדש שנולדו בסוף שנות השבעים. התמונה הושלמה אז בהופעות באיסט וילג' ובמופעי המדיה המעורבת של אנדרי וורהול. נושאים כמו פרברטיות, ייאוש ומוות לצד תקליטים דוגמת מחתרת הקטיפה עם ניקו ו־LOADED- (עם השירים ג'ין המתוקה ורוק'נרול הם קפיצות ענק ברוק האמריקאי־ניו־יורקי. בתקליטי הסולו שלו המשיך ריד לעסוק בהומו־סכסואלים, בטרנסווסטיטים וב־שימוש בסמים. הופעותיו היו מהממות ומדכאות.

מוסיקאי ריד
בלי סמים ומשקאות חריפים

מוסרי ורוחני. לו ריד הוא עדיין חלק גדול מנופה של ניו־יורק סיטי."

לשאלה אם מפריע לו שמכנים אותו „אבי הגל־החדש," הוא עונה „לא, לא מפריע לי. הייתי רוצה לראות את זה בדולרים ובסנטים, תודה. אני חושב שזה נהדר."

על הגיטרה השקופה, הנראית על עטיפת המסיכה הכחולה הוא מספר: „יום אחד ראיתי גיטרת פנדר טלקאסטר ישנה בחנות של ידידי סטיב פרידמן (בעל חנות איש הגיטרה בניו־יורק, המשפץ ובונה גיטרות חשמליות למוסיקאים רבים) היא גרמה לי לבכות — פשוט יהלום מושלם. נגעתי בצווארה והוא כאילו נוצר עבורי. אז עשינו דבר איום — ניתחנו. הורדנו את הצוואר והם עשו לי גוף מפלקסיגלאס, עם כל האפקטים שלי בתוכו. לגוף הזה הצמדנו את הצוואר הנהדר הזה. זו הגיטרה שבה אני משתמש.

לו ריד הוא עדיין „ניו־יורק סיטי". היום הוא אינו מרשה להכניס לאולפן־ההקלטות סמים או משקאות חריפים. אם הוא הצליח לעבור את ההופעות שבהן היה מריק הרואין על הבימה, על רקע שיר בשם זה ואם ניו־יורק מצליחה עדיין לנשום דרך מיסוך הערפיח העוטף אותה — הרי ששניהם ישארו צמודים, חיים ויוצרים עוד זמן רב.

מה נשמע

● ישראל משתלבת במהירות בתעשיות בינלאומיות. גם תעשיית המוסיקה המקומית

שחקן־מוסיקאי קורדי
תקליט זהב

TRANSFORMER, ברלין ולב רוקנרול הם מיצירותיו הבולטות בסוף שנות השבעים.

פסימיסט, לא ציניקן. לו ריד מצטלם בגווני כחול. תקליטו הלפני־אחרון, המסיכה הכחולה, זכה להצלחה בארצות־הברית, אחרי כמה שנות רגיעה מסחרית. לו ריד מיוחד גם היום, והוא יודע זאת. הביוגראפיה הרשמית שלו, המופצת על־ידי חברת־התקליטים אר־סי־איי, מגדירה אותו בשני מישפטים באופן מדוייק עד כאב: „ריד פסימיסט, לא ציניקן. הוא ראה בניהיליזם בריחה מפתה אך מסוכנת והאמין כי למרות הקשיים, מאבק למען אהבה הוא הכרח תופחת. נהוג להעניק תקליטי זהב ופלטינה למוסיקאים אשר מוכרים כמויות גדולות של תקליטים. בחו"ל זה נמדד במיליונים. אצלנו, תקליט זהב מוענק על מכירה של יותר מ־20 אלף עותקים, ופלטינה על מכירת 40 אלף. בתמונה העליונה נראה לי קורדי (ברונו מתהילה) מקבל תקליט־זהב עבור התקליט הראשון של החב'רה מתהילה מידי יוסי לבנון, מנהל־הפירסום ויחסי־הציבור של איסטרוניקס. בתמונה התחתונה מגיש ג'ו רולן, מנכ"ל סי־בי־אס באירופה, תקליט פלטינה כפול לדויד ברוזה. תקליטו האשה שאיתי הוא להיט היסטרי, שנמכר ביותר מ־80 אלף עותקים בתוך זמן קצר.

זמר ברוזה (משמאל) ומנכ"ל דולן
תקליט פלטינה כפול

תקליטים

טיב וכנות

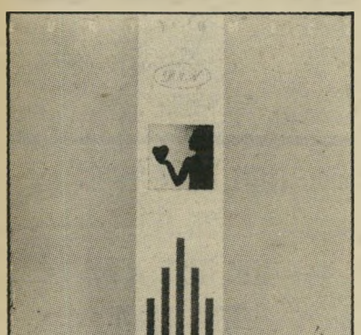

גידי גוב — 40:06 ; הד ארצי BAN 14929.

לגידי גוב יש הרבה מה לומר. הוא יוצר עם מלחינים טובים, דוגמת יוני רכטר ואבנר קנר. התמלילים באים ממקצוענים־קרובים כמו אהוד מנור, טלי כהן, עלי מוהר וענת גוב.

גידי גוב הוא זמר טוב שנעים מאוד לשמוע את שירתו. ההפקה המוסיקלית והעיבודים של יוני רכטר, הנגנים המנוסים וההקלטה הנקיה של גרי אקשטיין, מרכיבים תווית ציון לשבח ההישג. יש בתקליט כנות, וגידי גוב מעביר אותה היטב, כמו במילים של טוב שבאת („את איתי/ילד קופץ בי כשאת איתי/בחיי...").

מותק של חלום

„יוריתמיקס" — חלומות מתוקים (עשויים מזה); אימסטרוניקס PL 25447.

זוהי להקה של שני יוצרים. אן לנוקס ודייב סטיוארט פרשו מהתיירים והחליטו לבצע נסיונות שיובילו אותם לדרך מיוחדת בסגנון הגל־החדש הרב גוני מדי. השותפות הקרובה הזו הפיקה ראש מוסיקלי מושך, עדין אך תקיף, המוביל את המאזין אחריו. ליוריתמיקס אולפן של שמונה ערוצים, שבו הוקלט אלבום זה. כל המוסיקה מופקת על־ידי השניים, וראויה במיוחד לציון נגינתו של סטיוארט בקלידים אלקטרוניים ובגיטרה. כושר שירתה וטווח קולה של לנוקס ענק. אם חלק מלחני השירים סובלים מדלות־מה, הרי שזה נשכח לצד העיבוד והשירה ולנוכח ההבטחה שאלבום זה מבשר יצירות נוספות בעתיד. הקטעים הבולטים במיוחד הם ג'ניפר ומישהו אמר לי.

באמת חי

ג'יי־ג'י קייל — באמת; REALLY פונוקול 206 6302+ להקת סטיב מילר — חי ! ; פונוקול 811 020־1.

יש מן המשותף בין שני תקליטים אלה. את כל אחד מהיוצרים, קייל ומילר, ניתן להגדיר בשלוש ארבע מילים עם מקף ביניהן: קייל הוא קאונטרי־בלוז־רוק־אמריקה ומילר הוא רוק־רוק'נרול־אמריקה. שניהם ישירים וטהורים, כל אחד בסגנונו.

מג'יי־ג'י קייל מגיעות הקלטות שעשה בשנת 1972 והנשמעות מצויינות היום. המוסיקה והשירה מיוחדות ומצויינות.

סטיב מילר ולהקתו הקליטו בתחילת השנה הופעה הכוללת את להיטיהם האחרונים לצד קודמים. למרות צליל גיטרה מלוכלך מעט, איכות ההקלטה טובה והלהקה נשמעת חביבה וחזקה.

זה קורה במישפחות הטובות ביותר

שם־טוב לוי ושלמה גרוניך — אלבום מישפחתי; הד ארצי 14988.

לתקליט מצורף דף תמלילים ופירוט מבצעי כל קטע. ישנו קטע בשם קושקושון שאת לחנו כתב שלמה גרוניך. מתחת למילותיו מצויין, בראש רשימת המבצעים: „קישקושים: שלמה ושמי". שלוש מילים אלה היו מתאימות יותר כשם לאלבום.

זה אינו נאמר לשלילה. התקליט כולל הקלטות ביתיות של בני משפחת גרוניך ומשפחת לוי לצד שירי השניים, שהוקלטו באולפן. „שמי ושלמה" מציגים למעשה קישקושים שונים, מקצועיים יותר או פחות. חלק מוצאים חן וחלק כלל לא. אין חדש ביצירת לוי וגרוניך, זו אינה בעיה לאלה אשר חיבבו את סיגנונם מקודם: פשוט ניתן להמשיך ולהנות. הצד האמנותי החזק ביותר של האלבום מוצג בצילום של שם־טוב לוי ושלמה גרוניך, שעשה מיכה קירשנר. מתחלקים בקרדיט אמנותי זה גם מעצב העטיפה פיליפ בולאך ומפיקת התקליט דורית לנץ.

המדור מעניק לתקליטים חמישה ציונים. לפי הדירוג הבא: תו אחד – רע; שני תווים – חלש; שלושה תווים – בכה; ארבעה תווים – טוב; חמישה תווים – מצויין.

ארי פרנקל

ביום־השנה למילחמת־לבנון מספרת נועה, אלמנת מילחמת יום־הכיפורים, על יסורי כל אשה צעירה שבעלה נופל בקרב, על יחס החברה, המישפחה, ועל תשוקותיה הנחנקות ביגלל המוסר הצבוע של החברה

„הוא הרגיע אותי ואמר שלא מתים כל־כך מהר בגיל כל־כך צעיר"

„אני חושבת שההורים של בעלי קיוו שאשאר אלמנתו של בנם עד סוף הימים"

„היתי אשה זקנה בת 26, שלא ידעה יותר מגבר אחד בימי חייה"

„אני היתי באבל ואני יודעת שבבתי־הים העריצו אותי ביגלל האבל הזה"

„היתי מתאפרת ואחר־כך היתי חולמת בלילה על זיונים עם בחורים"

„היתי הולכת לקחת את הילד מהגן וראיתי איך כל האמהות מסתכלות עלי. פתאום הפכתי לאלמנה העליזה"

ראיינה שרית ישי

„אני נחנקת בבדידות שלי!"

פגשתי אותה באחד הבארים שבאופנה. השעה היתה שעת לילה מאוחרת, שעה שבה אפילו ציפורי־הלילה מתחילות לפהק ולשפ־שף את העיניים. היא ישבה במרכזו של שולחן גדול נראתה לי צעקנית משהו, מנסה בכל כוחה לעורר תשומת לב, צוחקת בקול רם, קוראת למלצרית בקולי קולות.

שאלתי: מי זו? אמרו לי שהיא „חדשה". הגיעה לסביבה בחודשים האחרונים ומאז היא בכל לילה בבאר. היא יצרה קשרים חברתיים במהירות מעוררת התפעלות, וכעת – כך הגדיר אותה אחד מהיושבים ליד שולחני – היא כמו „טאפט", לא יעלה על הדעת לבוא אל הבאר ושהיא לא תהיה שם.

מכיוון שכמותה פגשתי כבר רבות בימי חיי, לא העמקתי לחקור ועזבתי את ה־סיפור. אחר־כך פגשתי אותה בביתו של אחד מקשריה החברתיים החדשים. הפורום הפעם היה יותר אינטימי, מוסיקה של אלטון ג'ון התנגנה ברקע, בקבוק וודקה היה על השולחן והקולות היו נמוכים, ומפה לשם התפתחה ביני ובינה שיחה אינטימית שזיעזעה אותי.

יומיים אחר־כך התקשרתי אליה ו־ביקשתי לראיין אותה. היא נבהלה מה־בקשה שלי. „זו היתה שיחה אינטימית ביני ובינך. אני אמות אם הדברים יפורסמו בעיתון," אמרה לי. הסברתי לה שחשוב שדבריה יפורסמו בעיתון. אמרתי לה שהגיע הזמן שיזעקתה האמיתית של אלמנת צה"ל תישמע באוזני מי שהיא צריכה להישמע.

היא שתקה והקשיבה ואחר־כך טילפנה אלי שוב ואמרה: „אם חדבר היה תלוי בי, הייתי מסכימה שתפרסמי, מפני שאני חושבת שבאמת צריך לפקוח מעט את עיני האנשים. אבל מדובר פה בעוד אנשים. מדובר בבן שלי, שהוא בן 10 והולך לבית־ספר, מדובר בחורים של בעלי שממילא שחה קומתם מאז שהוא נהרג, מדובר בחורים שלי שלא בדיוק יודעים כיצד לנהוג בי ומנסים מאוד להבין אותי – בלי הצלחה – ומדובר בחברים שלו. איש מהם לא יקבל את מה שאני אגיד בראיון הזה. הם יחשבו שיצאתי מדעתי, ולי אין כוח להתמודד כעת עם הסביבה. אני לא דון־קישוט, וטחנות הרוח ממילא מנצחות אותי."

ויתרתי על הרעיון לראיין אותה, אם כי הצטערתי על כך צער רב. אחר־כך נפגשנו

פינוי פצועים במילחמת יום־הכיפורים
„אני פוחדת, פוחדת לאללה"

פעמיים נוספות וממש כמה ימים לפני התאריך שבו פרצה מילחמת־הלבנון היא אמרה לי: „את יודעת מה? למה שלא תפרסמי את הדברים בעילום שם?

בדרך־כלל איני נוהגת לפרסם דברים בעילום שם, אני מאמינה שלכל דבר שנאמר בעיתון צריכה להיות כתובת מאחוריו, שמה של האשה, שנקרא לה לצורך העניין, נועה, שמור במערכת.

נועה היא אשה בת 31, דקת־גיזרה, שיערה ארוך ובהיר, יש לה עיניים חומות והיא נוהגת במכונית חדישה מדגם פורד אסקורט. „משרד הביטחון", היא אמרה לי בהתרסה. היא מתגוררת באחת השכונות שמסביב לתל־אביב. זה יכול להיות שיכון בבלי, תוכנית למ"ד או רמת־אביב. יש לה ילד אחד, בן 10, תלמיד כיתה ג', והיא אלמנת צה"ל. בעלה נהרג במילחמת יום־הכיפורים, כשבנה היה בן חמישה חודשים.

מכיוון שנועה סירבה להתראיין בשמה המלא ובצירוף תמונתה, בחרתי הפעם לפרסם את דבריה בצורה של מונולוג:

קוראים לי נועה ואני בת 31. התחתנתי עם אורי כשהייתי בת 20, מייד אחרי שהשתחררתי מהצבא, הוא היה אז בן 23, תלמיד השנה הראשונה בפקולטה למישפטים באוניברסיטת תל־אביב. שנינו גדלנו בבת־ים, אם כי לא באותה שכונה. היכרנו במסיבת ליל שישי, ואני יכולה להגיד שהתאהבתי בו ממבט ראשון. הוא לא כל־כך שם עלי בהתחלה. בגללו התחלתי לבוא למסיבות של ההבר"ה שלו, עד שיום אחד הצלחתי לעורר את תשומת לבו ומאותו רגע היינו יחד.

כשהיכרנו הוא היה לקראת סוף השירות הצבאי שלו. הוא היה מפקד־סנק ואני רק התגייסתי ושירתתי כפקידה בקרייה. הוא היה מגיע הביתה אחת לכמה שבתות ואני הייתי בבית כל יום. הייתי כותבת לו מיכתבים והוא היה עונה לפעמים בשני מיכתבים ליום. עד עכשיו אני שומרת על המיכתבים שלו, אלה שכתב לי בתקופת הצבא. הם שמורים אצלי בתוך קופסה סגורה. מיכתבים נהדרים. הוא ידע לכתוב כמו משורר, למרות שהיה בעצם מאוד פרקטי ואת העתיד שלו הוא תיכנן בקפידה.

> **„התחלתי לבלות כמו משוגעת. לא יכולתי לשבת בבית. והרכילות גאתה"**

אני לא כל־כך ידעתי מה אני רוצה לעשות אחרי הצבא. כמו כולם. היה ברור שאלך לאוניברסיטה, וכמו כל אלה שלא יודעות מה הן רוצות לעשות, היה ברור שאלך לפקולטה למדעי־הרוח. הוא ידע שהוא הולך להיות עורך־דין. אבא שלו עורך־דין והוא רצה לפתח את המישרד של אבא שלו, שהיה מישרד צנוע מאוד ועסק בעיקר בענייני רכוש. היו לו חלומות להיות עורך־דין מיסחרי של חברות. הוא אמר לי שכאחד כזה הוא יעשה המון כסף ויסע המון לחו"ל.

זה היה די אופייני לו. מצד אחד הוא היה פרקטי, ענייני, מצד שני הוא היה מזל קשת וחלם כל הזמן על מסעות ועל נסיעות לארצות רחוקות. המכסימום שהוא הצליח לנסוע אליו בחייו היה דרום־סיני. אולי לא היינו מתחתנים, אולי לא בגיל כל כך צעיר, כי זה לא היה פרקטי, אלא שיום אחד התברר לי שאני בהריון. אחרי התלבטות בת שבוע, בין הפלה לחתונה, החלטנו על חתונה.

לא גילינו לא להורים שלי ולא להורים שלו שאני בהריון כי נורא התביישתי. אבל כשאבא שלו התחיל לעשות עניין מזה שהוא מתחתן בגיל כל־כך צעיר, הוא אמר לו. ולא מזמן אבא שלו אמר לי: „איזה מזל שהתחתנתם! איזה מזל שלפחות נשאר לי הנכד הזה."

אבא שלו נורא קשור לבן שלי, באופן קצת חולני. ההורים שלו אומרים כל הזמן שהילד שלי נראה בדיוק כמו שבעלי, אורי, נראה כשהיה בגילו. הקשר הזה קצת מכביד עלי וקצת מדאיג אותי, אבל מה אני יכולה לעשות?

בקיצור, התחתנו באולמי ארגמן ולבשתי שימלה של כלה ואף אחד לא ראה שאני בהריון. התחלתי לתפקד בתור עקרת־בית ומובן מאליו ששכחתי את החלומות האוניברסיטאיים שלי. מכיוון שאורי היה סטודנט שנה א' לא כל־כך יצא לו לעבוד. פה ושם הוא היה לוקח על עצמו עבודות במישרד של אבא שלו. אז התחלתי לחפש עבודה. בסוף מצאתי עבודה זמנית באחד הבנקים, שבגלל הריוני סירב לקבל אותי לעבודה קבועה. אני לא מתכוונת להפוך את חיי הנישואין הקצרצרים שלי למשהו רומנטי. הם היו די שיגרתיים ואני לא המצאתי את עקרות־הבית. למעשה, אם אמא של אורי לא היתה ממלאה לנו את המקרר לא היה לנו מה לאכול. היינו רואים טלוויזיה, הולכים לסרטים, נפגשים ביום שישי עם החבר'ה. היינו הזוג הראשון בחבר'ה שהתחתן, ולכן היו באים אלינו די הרבה.

> **„אני רוצה להתאהב. אני רוצה לחיות. החיים של' נפסקו שמת בעל'. ילדה בת 21 שהפסיקה לחיות"**

אחר־כך נולד הבן שלי, וזו היתה שימחה גדולה. היתה ברית, ואני לא בדיוק ידעתי איך לטפל בו, ובעלי לא כל־כך היה מסוגל לעזור לי. בסך הכל היינו שני ילדים. אני יודעת שכשעובר זמן שוכחים את הרע, אבל קצת קשה לי לשכוח איך לילות שלמים התינוק היה בוכה, ואנחנו פשוט לא ישנו ולא ידענו מה לעשות. הוא היה חסר־אונים ואני הייתי חסרת־אונים ובמקום שהקשר בינינו יתעמק, הוא הלך ונקרע, ואני הרגשתי שכמעט אין קומוניקציה ביני ובין בעלי. בקושי היתה קומוניקציה ביני ובין עצמי. היינו שני ילדים שנולד להם ילד, כשהם בקושי מסוגלים לתפקד האחד עם השני כמישפחה.

היום אני מבינה שמאוד יכול להיות שאם אורי היה נשאר בחיים, מאוד יכול להיות שהיינו מתגרשים, כי באמת לא היה בינינו קשר מי־יודע־מה באמת, זו לא היתה אהבה כזאת שאי־אפשר בלעדיה. אבל זה היה הרגל. היינו רגילים האחד לשני. שלוש שנים זה זמן די ארוך.

מצד שני, יכול להיות שהיינו נשארים נשואים. אני רואה חברים שלי מבת־ים: נולד הילד הראשון, השני, אחר־כך השלישי, נשארים ביחד ומקטרים, מרגישים זקנים בגיל שלושים. אני לא יודעת מה היה קורה אם אורי היה נשאר בחיים, אבל יש לי הרגשה שאולי היינו מתגרשים.

הילד שלי נולד בחודש יולי. היה חודש חם במיוחד. אני חושבת שכזה חמסין כמו שהיה ביולי 73 לא היה בארץ אף פעם. בקושי הצלחתי ללכת. הקרסולים שלי התנפחו והייתי גדולה כמו הר. שנאתי כל רגע מההריון, אבל במיוחד שנאתי את החודשים האחרונים. ככל שצמחה הבטן שלי כך התרחקתי מבעלי. הוא המשיך לבלות עם החבר'ה בחוף־הסלע ואני לא הייתי מסוגלת לרדת לחוף. אני זוכרת שכשהייתי יורדת הייתי מסתכלת בקניאה על החברות שלי עם הביקיני, ורוצה למות.

נורא פחדתי מהלידה. הייתי בטוחה שאמות בלידה. בעניין הזה אורי היה נורא בסדר. הוא כל הזמן הרגיע אותי, ואמר לי שאני מדברת שטויות, ושלא מתים בגיל כל־כך צעיר. לכי תדעי שהוא ימות אחרי כמה חודשים.

אני זוכרת שכל אישה שילדה היתה גיבורה בעיניי. חשבתי על אמא שלי כמו על גיבורה אמיתית. היתה לי איזו חברה רחוקה, שילדה כמה חודשים לפניי. ממש הערצתי אותה, שהיא עברה את זה ונשארה בחיים. כמו מוזיכיסטית קראתי את זעקת האמהות ולא היה ספר על לידה שלא קראתי אותו. הייתי מפוחדת עד מוות. כי הייתי

> **„אם הם קוראים לי בבאר „המחפשת", הם צודקים! כי אני מחפשת ועוד איך!"**

כל־כך צעירה וכל זה נפל עלי פתאום: הבגרות הזאת, הנשיות הזאת.

ואז היתה הלידה, וכמה ששנאתי את ההריון שלי כך אהבתי את הילד שלי. זו היתה אהבה ממבט ראשון, ולא חשוב שלא ידעתי לטפל בו ושהאומלל סבל בהתחלה נורא מזה שהייתי כל־כך ילדותית, כמעט כמותו. האהבה שלי אליו היתה גדולה ועצומה. אני זוכרת שהוא כל הזמן היה מיילל.

לקחתי אותו לרופא, והרופא עשה לי איזו בדיקת חלב. בסוף הסתבר שאין לי חלב, וש־המסכן פשוט מת מרעב. כל זה נבע מזה שהייתי צעירה ואורי היה צעיר ושנינו היינו אבודים בתוך כל המישפחתיות הזאת שנפלה עלינו.

וכך עבר הזמן, ויום אחד — יום כיפור אני חושבת שקראו לו — אורי הלך ביחד עם כל האחרים אל המילחמה, ואני נשארתי לבד עם הילד. ילד בן חמישה חודשים, אמא בת 21, רועדת מאימה ומפחד עם האזעקות בחוץ ועם האוטובוסים המפֻרים את שלוות יום־הכיפורים. אפילו טלפון לא היה לנו ברירה החדשה שאבא שלו קנה לנו, והייתי פשוט משתוקת מאימה, עד כדי כך משתוקת, שישבתי בחדר של התינוק, ליד המיטה שלו, על השטיח, והחזקתי ברגליים של המיטה, ולא עשיתי את המעשה ההגיוני האחד שעושה אשה עם תינוק שבעלה הולך למילחמה — לא הלכתי לאמא שלי.

אחר כך, כמובן, אמא שלי באה אלי. הוריי רצו שאעבור לגור אצלם עם התינוק. אני לא יודעת למה, אבל התעקשתי נורא להישאר בדירה שלי. אולי היתה לי מין תחושה שהחפצים שבדירה יהיו מהיום והלאה רק שלי, כי פתאום היה חשוב לי להיות בסביבה שלי, בבית שלי, לישון במיטה שלי. אני לא אוכרת שחשבתי „בשלנו". זה בא אחר־כך. אז זה היה „שלי".

באמת, קודם בכלל לא התייחסתי לחפצים שבדירה. למעט התמונות, בכלל לא היה לי יחס אישי לכל זה. לא הייתי עקרת־בית המקשטת ומסדרת ומטפחת. פתאום, בימים הראשונים של המילחמה, היתה לי מין התקשרות שכזו. באופן מטומטם קניתי פרחים — מה שאף פעם קודם לכן לא קניתי, ובאופן עור יותר מטומטם פתאום התחלתי לטפל בתינוק כמו בן־אדם מבוגר. עדיין לא טוב, אבל פתאום לא הייתי חסרת־אונים.

הייתי נפגשת המון עם החברות שלי. החברים של כולן היו במילחמה. השמועות היו איומות, לא בדיוק ידענו מה קורה. אני לא יודעת למה, אבל אני לא הייתי מודאגת ממש. אני זוכרת רק שכמעט לא חשבתי על אורי ולא חלמתי עליו בלילה. רק פתאום התחלתי לקרוא את המיכתבים שהוא כתב לי כשהיינו בצבא, וחשבתי למה לא קראתי את המיכתבים האלה קודם, ומה קרה לנו אחרי שהתחתנו. הרי אהבנו כל־כך האחד את השני והתגעגענו כל־כך האחד אל השני. אז למה כל זה נגמר אחרי שהתחתנו ואחרי שנולד התינוק?

בימים הראשונים של המילחמה לא שמענו אף מילה אחת מאורי. אחר־כך הגיעה איזה גלוייה שהוא כתב כנראה מייד אחרי שנגוייס. אמא שלו היתה עצבנית פחד. עם אבא שלו אי־אפשר היה לדבר. גם ההורים שלי נורא דאגו. רק אני לא חשבתי על זה. באמת, כשאני נזכרת, אז לא חשבתי על זה שלא שומעים ממנו.

ולאט לאט התחילו השמועות לתדור לרחוב, ואני באופן מוזר הייתי רגועה יותר מאשר בכל החודשים שבהם היינו נשואים. תיפקדתי בסדר. לא יודעת איך נפלה עלי מין שלווה סטואית כזו. אולי אני מגזימה, אבל באמת הייתי רגועה.

ואז הסיפור הידוע של ג'יפ צבאי המגיע לרחוב, שני חיילים ואחות דופקים בדלת ושואלים אותך אם את כך וכך, ואת מביטה בהם ולא קולטת, ואת מרגישה שאת נופלת והם עדיין לא אומרים לך כלום, ואז התעלפתי. ואחר־כך, באופן מוזר ביותר, הייתי בלי הכרה איזה עשרה ימים. מה זאת אומרת בלי הכרה: הייתי בהכרה מלאה, אבל לא ידעתי מה מתרחש סביבי. לא קלטתי כלום, ונפלה עלי מין אבלות שלא הייתי מאמינה בחיים שלי שיש בי.

אני הייתי באמת באבל. קודם כל מאנתי להאמין, מאנתי לשמוע לא רציתי ללכת להלווייה, לא רציתי שום דבר, רק נצמדתי לילד כמו איזו מטורפת. הייתי ישנה איתו במיטה שלנו. כן, פתאום המיטה שלי נהייתה המיטה שלנו. התחלתי לקרוא כמו משוגעת את המיכתבים שוב ושוב ושוב, התחלתי להסתכל על תמונות האלבום של החתונה, שאחרי שהראינו אותו לחברים כמה שבועות אחרי החתונה הוא לא עניין אותי בכלל. הייתי מביטה בו בלי סוף.

את לא תאמיני, אבל אף פעם לא היה לנו שלט על הדלת. רק על תיבת־הדואר היה שם המישפחה שלנו. אני יודעת שזה לא אופייני לזוגות צעירים, שישר רושמים את שמם המשותף החדש על איזה שלט, אבל אנחנו לא שמנו לב לזה. אז בימים הראשונים של השיבעה, ביקשתי

> **„מה אני יכולה לעשות? אני לא מסוגלת להישאר בלילה לבד!**

מחברה שלי שתזמין לי שלט כזה מקרמיקה, וביקשתי ממנה ציור של רקפת ליד השם המלא של אורי ושלי, וביקשתי ממנה שתתקין אותו על דלת הדירה, כי במשך השיבעה הייתי אצל ההורים שלו.

את ההלווייה אני כמעט ולא זוכרת, וגם לא את החודש הראשון. אני לא יודעת איך עברתי אותו. התעקשתי לחזור אחרי השבעה הביתה, ואחותי הקטנה עברה לחיות איתי, וכך חלפה לה השנה הראשונה. הילד גדל ומישרד־הביטחון סידר את מה שסידר, והכסף היה מגיע ביחד עם קצינת־סעד, שהיתה מגיעה מידי פעם לדעת אם הכל בסדר, אבל שום דבר לא היה בסדר. אני הייתי באבל ואני יודעת שבבת־ים הערציו אותי בגלל האבל הזה. ממש כיבדו אותי.

כשהילד היה בן שנה וחצי קיבלתי מענק ממישרד־הביטחון ועברתי לדירה יותר גדולה. עשיתי את זה כמו אוטומט. גיסי, שהוא יותר ביזנס־מן ממני, סידר לי את כל הסידורים. הדירה החדשה שלי היתה קרובה לדירה של ההורים של בעלי, הם היו באים לראות את הילד כל יום. עד היום הם רואים אותו כל יום, למרות שעכשיו אני גרה בתל־אביב. הם לא מפסיקים אפילו יום אחד איתו. מגיעים מבת־ים כמו שעון, והוא נוסע אליהם המון, אפילו לבדו באוטובוס.

וכך חלפו להם הימים, ואני המשכתי לתפקד כאלמנת צה"ל. זה הרבה כבוד להיות אלמנת צה"ל. יום אחד נסעתי עם הילד שלי באוטובוס לירושלים. האנשים באוטובוס שיחקו איתו. איש אחד אמר לו: „ילד, איפה אבא שלך? „אמרתי לו: „אין לו אבא, אבא שלו מת במילחמה." כל האוטובוס השתתק. אחר־כך הנהג אמר לי: אין דבר, את בחורה צעירה, תמצאי מישהו.

בשנים הראשונות לא חיפשתי מישהו. עד שהילד היה בן 5 אפילו לא יצאתי לעבודה. הייתי כל היום בבית ועם הילד. חמש שנים הייתי משותקת. אפילו לא נהניתי מהעובדה שמישרד הביטחון פוטר אותי מטרדות כלכליות. אולי מפני שגם קודם, אף פעם בימי חיי לא סבלתי מזה חוסר כסף.

(המשך בעמוד 72)

„לקחת את הרופאים לבית־הסוהר!" דרשו עוברים ושבים שפגשו את חברי להקת הרוק, שלבשו בגדי חדר־ניתוח ★ מסיבת־שרשרת לכבוד שרשרת־מיסעדות

אין שביתת רופאים

חמישה גברים ואשה אחת, לבושים במדים ירוקים של חדר־ניתוח, סבבו באחד מימי השביתה ברחובות תל־אביב. הם חילקו כרוזים

רעייה אסנת אייל, רעייתו הנאמנה של שולץ, מתבוננת בו בריכוז בזמן הופעתו. השניים נשואים זה כשלוש שנים.

OLD FASHIONED

שתי הפנקיסטיות, שוט־ברוט ועדנה, באו להופעתה של להקת גל־חדש **היחידה לטיפול נמרץ**. השתיים הופיעו בראשים מגולחים

„איזה מפיק זריז בטח יעשה הרבה כסף," התלהב גברתן צעיר שהחזיק בידו את ההזמנה למופע. „להקים להקה תוך זמן כל־כך קצר זה הישג.

לא, אלה לא היו רופאים שיצאו זה עתה להפגין ברחובות העיר. בבית־לעוברים ושבים, הזמינו את הקהל לבוא להופעה בקולנוע דן.

„הם ממש נפלו על הראש, הרופאים האלה", התרעמה גברת קשישה ש־הובילה כלבלב בריזנגוף. „איך שהם מסתובבים — לקחת את הרופאים לבית־הסוהר!" נזעק צעיר במדי־צבא.

ובאיפור אלים, כששרשראות־ברזל על צווארייהן. בגדיהקרועים ומזוהמים ולרגליהן נעלי־צנחנים. סיגנון הפאנק, מסתבר, חי וקיים בתל־אביב אצל הדור הצעיר, למרות שבעולם המערבי יצא כבר מהאופנה לפני שנה.

הקולנוע, שאליו הם הזמינו את העוב־רים ושבים, לא התקיימה אסיפת־מחאה נגד שר־האוצר. „הרופאים" לא היו אלא חברי להקת הרוק היחידה לטיפול נמרץ, שמצאו דרך מקורית ונמרצת לפרסם את המופע החדש שלהם.

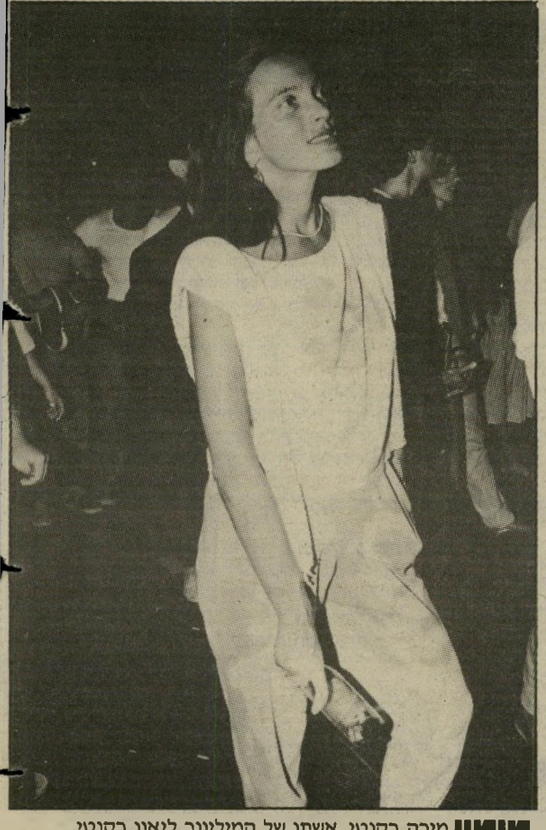
ברעיון מקורי אחר השתמשו חברי הלהקה, כשהלכו למישרדו של מנכ"ל סי־בי־אס **דני ידין**, כדי לחתום על חוזה הקלטות. **דורון** („שולץ") **אייל** וחברי הלהקה באו בביגדי ההופעה שלהם, הגישו קיטעי מיצג והנעימו למנכ"ל בכינורות ובשירה.

הפתעה הדוגמנית ההולנדית מוניק, הידועה בכינוי „ההולנדית המעופפת", באה להופעה בקולנוע **דן** אחרי תצוגת־אופנה היא באה בלבוש זרוק אמיתי, להבדיל מהאחרים, שבאו בלבוש זרוק־מתוכנן.

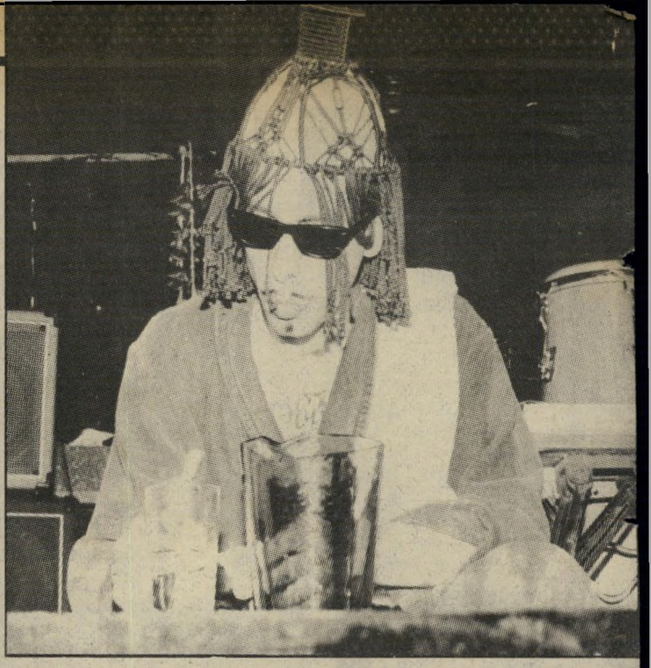

התלהבות דונה רומון, תיכוניסטית מתל־אביב, השתוללה עד אובדן חושים בזמן שלהקת **היחידה לטיפול נמרץ** הופיעה על הבימה. בנוסף להיותה חובבת הגל החדש, היא גם פמיניסטית מוצהרת.

מימון מירה רקנטי, אשתו של המיליונר ליאון רקנטי, מראשי **בנק דיסקונט**, התלהבה מהמופע ורקדה כל הערב ללא הפסקה. בידה הימנית אחזה בקבוק בירה. גם בעלה אחז בקבוק, אך הוא נותר לשבת ליד הבר.

קוראים לזה שאנדי

תפילין נועם זייד, אחיה של אסתר עופרים, הגיש בתחילת המופע קטע מייצג. הוא ציחצח את שיניו במיברשת־שיניים והפיק תוך כדי כך צלילי השכמת־בוקר. לראשו הניח תפילין שעשה במו ידיו.

הפירסומאי אמנון אריאלי, מבעליו של אחד ממישרדי־הפירסום הגדולים בארץ. בלבוש של איש מישמר־המלכה הבריטית. הוא הופיע כך למסיבה שנערכה בפאב **הכירכרה.** לרגל פתיחת מסע־פירסום למשקה חדש.

סוף־סוף זכתה הדוגמנית וסגנית מלכת היופי 1983, ענת צחור, בארגז משקה אלכוהולי. הארגז ניתן לה כפרס בתחרות שתיה שנערכה בפאב **הכירכרה.** ענת הופיעה במכנסיים מבריקים וזכתה במחמאות רבות מהמשתתפים.

קיץ, קיץ!

ר' ימון בן־יקיר (29), מיסעדן, החליט השבוע לערוך לחבריו מסיבה על גג ביתו לכבוד הקיץ, שהגיע סוף־סוף. עוד סיבה למסיבה: פתיחה צפויה של שרשרת־מיסעדות לארוחות־בוקר, שמתכנן רימון. המסיבה נערכה ביום הרביעי, באמצע השבוע.

„היו עוד מסיבות," הבטיח רימון, מכיוון שיש לי הרבה חברים ואי־אפשר לכנס את כולם בערב אחד וההחשוב מכל: את המסיבות צריך לערוך באמצע השבוע ולא בסופו, היום יש בילוים בכל ימי־השבוע, ובערב־שבת — כמו שכתוב בספר בראשית — נחים."

הסטקיים העלו עשן והיין זרם ללא הפסק, היו שם חבריו מגל"ץ, מלצריות שעבדו ועובדים בשירותו. המבלים הקבועים של תל־אביב לא הופיעו.

זיכרון חצור, בוגרת החוג לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב עובדת כעוזרת ־בימאי בהצגה **מיקרה גבול** במועדון **צוותא.** במסיבה שנערכה לכבוד הקיץ החדש, קיבלה נשיקה אבירית בסיגנון פולני מבועז אפלבאום, עוזרו של יושב ראש מיפלגת־העבודה, שימעון פרס. במסיבה זללו סטקיים וחיסלו עשרות בקבוקים של יין לבן.

הכנות המיסעדן רימון בן־יקיר מכין את המסיבה לכבוד הקיץ במיסעדתו. בה מגישים בדרך כלל בלינצ'ס. רימון החליט לחגוג בחוג חבריו, אך התברר לו שזהו חוג רחב מאוד. מימין: לאה נודלמן, עורכת־תוכניות בגלי־צה"ל, אוכלת סטייק. משמאלה יושבת גבי דורון.

קולנוע

פסטיבל המשטרה

סרטים, כוכבים ואנשי־קולנוע היו ללא ספק האטרקציה העיקרית בפסטיבל קאן, אבל לא האטרקציה היחידה. היו בפסטיבל עוד כל מיני פכים קטנים יותר וקטנים פחות, היכולים לשעשע או להרגיז, תלוי מאוד בנקודת המבט של המשקיף.

היחידה המיוחדת למילחמה בטרור של המישטרה הצרפתית בפתח ארמון הפסטיבלים בקאן המציאות עלתה על כל דימיון

„נוסטלגיה" של טארקובסקי
הפרסים הגדולים

למשל, המהומה מסביב לארמון הפסטיבלים החדש. זו יכולה להיות בדיחה, אבל כאשר הסדרנים בכניסה לאולם לא התירו לליאה וו־לידר, מנהלת סינמטק ירושלים, שהיתה בצוות השופטים של הפסטיבל, להיכנס פנימה בטענה שאי־חרה, והכריזו שלא איכפת להם כלל שעליה לראות את הסרט בתוקף תפקידה — זה משעשע פחות.

ואם השכם בבוקר, בהקרנה השמורה לעיתונאים, מתעקשים הסדרנים לשמור את שלוש השורות הראשונות באולם לפרוטקציונרים שאינם באים ממילא אלא רק בערב, ושום הסבר אינו מזיז את הסדרנים מהחלטתם הנחושה, גם זה יכול להיות מרגיז, או אולי מצחיק־מריר כפי שמראה זאת קאריקטורה של הבימאי אלן פארקר (ראה גלופה) שהקדיש לפסטיבל יומן סאטירי שלם.

אם מעניקים בקאן פרס ליצירת ביכורים (לפרס קוראים "מצלמת הזהב"), הרי העבודה הבלשית הכרוכה בזיהוי יצירות הביכורין האמיתיות, הוא בדיחה בפני עצמה. סרט אמריקאי אחד התעקש להשתתף בתחרות. למרות שהיה קצר מדי — לפי התקנון התחרות פתוחה רק לסרטים שאורכם יותר מ־60 דקות ואילו הסרט האמריקאי היה קצר מזה; סרט גרמני רצה ליטול חלק באותה המיסגרת למרות שהבימאי עשה כבר סרטים ארוכים רבים לטלוויזיה, ולרוע מזלו נכשלו — כך אמר במסיבת־העיתונאים, והודה בכך לפני כל; סרט הונגרי שכמעט שלא נלקח בחשבון הוכנס תוך כדי הפסטיבל לתחרות. (ולבסוף הוא שזכה בפרס) כאשר הסתבר כי הבימאי אמנם צילם קודם לכן סרט. אבל לא זכה אף פעם לערוך את החומר — או כך לפחות טענו ההונגרים. לעומת זאת, סרטו הראשון של השחקן רוברט דובאל כבימאי, סרט על חיי הצוענים בשם אנג'לו יקירי , הוצא מן התחרות משום שהסתבר כי דובאל עשה קודם לכן סרט תעודי. כל הבירורים האלה נעשים במהלך הפסטיבל, כאשר הידיעות נלחשות מפה לאוזן, ואיש בעצם אינו יודע בדיוק מה נכון ומה לא.

„הנסיכה" של פאל ארדש
פרס „מצלמת הזהב"

הפשע חגג. וזה עוד כאין וכאפס בהשוואה לפלילים. עיתונאי בלגי שתפס בחור מקומי עם היד בתוך ארנקה של עיתונאית מהולנד, והוציא את היד משם, מצא עצמו מתבונן הישר לתוך לוע של אקדח שלוף, שרק במזל לא פלט כדור. מפיץ ישראלי, שהלך יחד עם מישפחתו לסעוד באחד המלונות המכובדים בעיר, חזר לשולחן אחרי שהגיש לעצמו את המנה הראשונה, כדי לגלות את הארנק של כלתו נעלם על כל תוכנו, ולא נמצא עוד לעולם. המוכירה של איגוד־המבקרים הצרפתי חזרה בלילה למלונה וגילתה שחדרה רוקן לגמרי על ידי אורחים לא קרואים. ובסך הכל, יותר מ־900 תלונות על גניבות, תקיפות, מעשי כייסות, ועוד כיוצא בזה, הוגשו למישטרת קאן במשך הפסטיבל. 400 כיסאות ניגנבו מן הארמון גופו. כאילו לא היתה לשוטרים ולכוחות הרבים שתיגברו אותם, די עבודה עם הפגנות הסטודנטים לרפואה, עם הכוונת התנועה, ועם העזרה שהגישו לסדרנים בפסטיבל, כדי לסבך עוד יותר את חיי האורחים במקום.

בקיצור, פסטיבל שמח. שהאקורד המסיים שלו הושמע יום אחרי סיומו. השחקנית הראשית בסרט היפאני הבלדה על נאראיאמה שבה הביתה עם דקל הזהב, הפרס הגדול של הפסטיבל, ובנמל התעופה של טוקיו נאספה. הסתבר שהגברת נמצאת כבר זמן רב במעקב, והיא בלדרית סמים ידועה. אז מי אמר שזה קורה רק בסרטים?

קאריקטורה של אלן פארקר*
הפסטיבל בעיניו של בימאי

אורחים

מרק דיימון היה פעם שחקן קולנוע. הוא הופיע ב־50 סרטים, ואולי אפילו יותר, ובחלקם הגדול בתפקיד ראשי. היום הוא מפיץ ומנהל חברה בשם פי־אס־או, שהצליחה בתוך שנים ספורות בלבד לתקוע יתד בשטח שהיה פעם אזור מוגן של האולפנים הגדולים — מכירת סרטים. הסרטים הראשונים שבהם טיפל לא היו מפוארים במיוחד. סרטים כמו: עיר בלהבות וחילופי עונות. אולם לא עבר זמן רב, וכבר נמצאו בידיו להיטים שהצלחתם צרבה את עיני המתחרים. סרטים כמו אהבת בוסר או מן הרופאים באהבה והמיליונים התחילו לזרום לכיסו בקצב מואץ.

דיימון העז לא רק להפיץ, אלא גם ליזום

* תחת האיור פרי ידיו של בימאי „החומה" אלן פארקר רשום: „הנה קורבן נוסף שלא הצטייד בכרטיס הנכון להקרנות של העיתונות".

קאן 1983 — כל הפרסים

כדי למנוע אי־הבנות בעתיד הקרוב, כאשר כל מיני מפיצים יתחילו לזקוף לזכות סרטיהם יער שלם של דקלי זהב שקיבלו בקאן, מביא העולם הזה רשימה מפורטת של הפרסים אשר הוענקו השנה. בסיום פסטיבל הסרטים ה־36, על־ידי צוות שופטים שכלל את הסופר האמריקאי ויליאם סטיירון, הבימאים קארל רייס סרגיי בונדארצ'וק, יוסף שאהין וסוליימן סיסה, הצלם הנרי אלקן, העיתונאית איבון באבי, מנהלת סינמטק ירושלים ליאה וא־ליר, השחקנית מריאנג'לה מלאטו והמפיק ז'ילבר דה־גולדשמיט.

דקל הזהב (הפרס הגדול של פסטיבל קאן) — הבלדה של נאראיאמה (יפאן) של הבימאי שוהאי אימאמורה.

פרס מיוחד של צוות השופטים — משמעות החיים – מונטי פייטון (אנגליה) של הבימאי טרי ג'ונס.

פרס השחקן — ג'אן־מאריה וולונטה על הופעתו בסרט מותו של מאריו ריצ'י (שוויץ) של הבימאי קלוד גורטה.

פרס השחקנית — חנה שיגולה על הופעתה בסרט סיפורה של פיארה (איטליה) של הבימאי מארקו פררי.

הפרס הגדול של הקולנוע היצירתי (במקום פרס בימוי) — רובר ברסון על סרטו הכסף (צרפת) ו־אנדרי טארקובסקי על סירטו נוסטלגיה (איטליה).

פרס צוות השופטים — מרינל סן על סירטו התיק נסגר (הודו).

פרס התרומה האמנותית — קארלוס סאורה על סרטו כרמן (ספרד).

פרסי איגוד המבקרים הבינלאומי: נוסטאלגיה (איטליה), של אנדרי טארקובסקי ודניאל נוסע ברכבת (הונגריה) של פאל שאנדור.

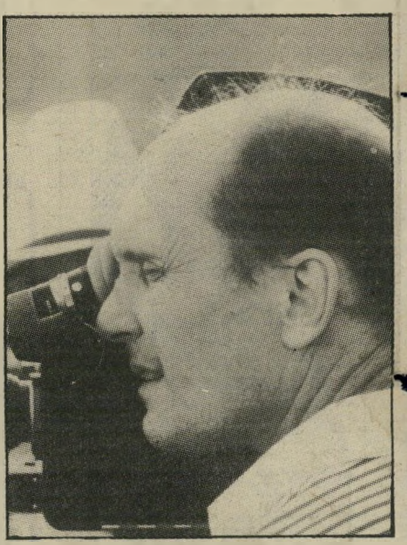
פרס מצלמת הזהב (לסרט הביכורים) — הנסיכה (הונגריה) של פאל ארדש.

פרס איגוד טבנאי הקולנוע — כרמן (ספרד) של קארלוס סאורה.

אין אלה הפרסים היחידים שחולקו במיסגרת הפסטיבל. היו שם עוד איגודים וקבוצות מכל המינים, וכל אחד מהם ראה לעצמו חובה לכבד סרט זה או אחר. אולם אלה הם הפרסים הבולטים והעיקריים, הנושאים בחובם הן כבוד והן יוקרה.

סרטים, ובשנה הזאת, כאשר באמתחתו הרפתקה חדשה של ג'ין פונדה עם שון קונרי (בשם לעולם אל תאמר לא) וסרט חדש של מריל סטריפ עם מייק ניקולס (בשם סילקווד), וכאשר הילד הנרי תומס, מסירטו של שפילברג, אי־טי, מככב עם ג'ין הקמן בסרט חדש (בשם אי־הבנה) יכול דיימון להרשות לעצמו לבקר בניחותא בארץ אבותיו, הלא היא ישראל, להשתזף בשמש של אילת, ולהכריז בסיפוק שלפי התחזיות תהיה החברה שלו אחת משלוש היצואניות הגדולות ביותר של סרטים מחוץ לארצות־הברית. האול־פנים הגדולים יכולים לכל היותר לחרוק שן.

"האמת היא שלאולפנים האלה היה יותר מדי טוב", הוא אומר. "היו להם הסרטים, היתה להם ההפצה, אבל למען האמת, מחוץ לאמריקה, שבה

שחקן־בימאי רוברט דיבאל
ויכוח על אנג'לו

הם עדיין מחזיקים את המושכות בביטחה, הם נשענו יותר על מישרדיהן שמעבר לים. מישרדים אלה, שבהם יושבים אנשים המקבלים משכורת, חסרים את התושיה, את היזמה ואת הדחף שיש לעצמאים, אשר כל סרט שבו הם מטפלים עולה להם כסף, ולכן חייב להכניס להם כסף."

לכן החליט דיימון לפנות דווקא לעצמאים, בנה לעצמו רשת משלו, ותריסר הסרטים שבהם הוא מטפל בכל שנה זוכים ליחס אישי מועדף. מכאן נובעת העובדה שעם פחות תוצרת הוא השיג את רוב הענקים שעמדו מולו.

איך הגיע למסקנה הזו? ובכן, דיימון הופיע במשך שנים רבות בשחקן באיטליה, ושם למד להכיר את השוק הלא אמריקאי. אחר־כך ניסה כוחו בבימאי, כמפיק, ואפילו כעורך, כי היתה לו הרגשה שמיצה את עצמו מול המצלמה. לבסוף הגיע להפצה, והיום הוא אפילו אינו חולם לשוב ולשחק.

"קודם כל, איני רואה כל סיבה לשוב לאחור, למשהו השייך כבר לעבר. וחוץ מזה, מה שאני עושה היום גורם לי כל־כך הרבה סיפוק ונחת, שלא עולה על דעתי לקלקל לעצמי את ההנאה."

תדריך

חובה לראות

תל אביב — טוטסי, חוזה השרטט, 48 שעות, דיווח, פרנסס, בחירתה של סופי.
ירושלים — 48 שעות, טוטסי, דיווח.
חיפה — הלילה של סן לורנצו, טוטסי, צייד הצבאים.

תל אביב

★★★★ **חוזה השרטט** (מוסיאון, אנגליה) — צייר מתבקש להנציח טירה, בסוף המאה ה־17 באנגליה, בסרט מרהיב העוסק במישורים רבים, הן בעצם מהות הקולנוע, הן בבעיות סוציאליות והן בעקרונות של האמנות הפלאסטית. ראוי לצפיה חוזרת.

★★★ **48 שעות** (תל אביב, ארצות־הברית) — בלש קשוח נעזר בסרסור־זונות כדי ללכוד רוצח פסיכופאטי שברח מן הכלא. סרט פעולה מיקצועי עשוי היטב, שבו גונב השחקן הכושי אדי מרפי את ההצגה מכוכב עני ועשיר, ניק נולט.

★★★ **פרנסס** (פאר, ארצות־הברית) — חייה האומללים של כוכבת־הקולנוע פרנסס פארמר כדוגמה להתעללות החברה בכל מי שרוצה להיות יוצא־דופן. ג'סיקה לאנג מרשימה בתפקיד הראשי.

הבט אחורה בחוכמה

דודסקאדן (גורדון, תל־אביב, יפאן) – **באיחור של 13 שנים נראה סרט זה לא רק כפנינה בפני עצמה, אלא גם כשלב חשוב בהתפתחותו של גדול בימאי יפאן החי היום, אקירה קורוסאווה. הסרט נעשה בתקופת משבר קשה בחייו (זמן קצר אחרי כישלונו המיסחרי ניסה קורוסאווה להתאבד) והוא נושא את כל סממני התמורה שחלה באדם, אשר הפך ממורד זועם המדגיש את המוטיבים של העוצמה והכוח בסרטיו (לראיה הסרט האחרון שעשה לפני זה, אדום הזקן) לאיש המשקיף על העולם מנקודת מבט של חכם זקן, עייף, אשר למד להשלים עם האכזריות והתלאות של המציאות, שהן חלק בלתי־נפרד מן החוויה האנושית, שהיא פלא בפני עצמו.**

הסרט מורכב מכמה אפיזודות הנפרשות לפני הצופה במקביל. כולן מתרחשות בתוך פרבר עלוב, מקום דמיוני ליד כרך דמיוני, ובו רק בקתות עלובות שבהן חיים עלובי־החיים. כל סיפור הוא מעין סמל לצד אחר של העלבון שעולבים החיים את בני־האדם, ובכל אחד מהם, המסקנה היא אי־שם בין כניעה והשלמה, ובין יאוש מוחלט. סיפורו של הבעל הנבגד, המסתגר בשתיקה חסרת־פשרות, סיפור האב והבן החיים ומתים זה לצד זה, בתוך גרוטאה של מכונית ישנה, חולמים על ארמונות שלא יזכו לראות לעולם, סיפורה של נערת־הפרחים הנאנסת על־ידי דודה – כל אלה מותירים מעט מאוד תיקווה למין האנושי.

אבל גם בהם, וגם בסיפורים אחרים, כמו זה של החכם הזקן המציע לגנב שפרץ לביתו את השלל ללא תמורה, או משכנע

אחד מגיבורי דודסקאדן – עלובי החיים

צעיר לוותר על נסיון התאבדות, או זה המציג שני פועלים העובדים בפרך כל היום, משתכרים כל לילה, מחליפים ביניהם את בנות הזוג ואת הבית, ואינם מרגישים כלל בהבדל – יש בהם כל־כך הרבה אנושיות, אהבת אדם והבנתו, עד שההומאניזם ממתיק את הראיה הקודרת של העולם והופך אותה לנסבלת.

זהו סירטו הראשון של קורוסאווה בצבע, והמלאכותיות המופגנת של התפאורה והתאורה, העומדת בניגוד גמור לריאליזם (כביכול) של הסיפורים, מדגיש את כוונותיו האלגוריות של הבימאי בכל שלב ושלב של העלילה. אין זה סרט קל, אורכו (160 דקות) מחייב התרכזות ממושכת, אבל חובבי קולנוע בוודאי לא ירצו להחמיץ אותו.

הסרסורים הטובים

זעם בסימטאות (אלנבי, תל־אביב, צרפת) – **למרות כל הפרסים שהעניקו הצרפתים לסרט הזה, אין הוא אלא חיקוי לקולנוע האמריקאי, חסר את היעילות והברק שיש למקור, ובמקומו הוא מנסה להכניס מימד של דראמה סוציאלית, שאינה עוד מקורית במיוחד.**

את העלילה אפשר היה לפגוש כבר פעמים רבות בעבר: המישטרה מאלצת סרסור לשמש כמודיע מישטרתי, ומפעילה אותו כדי ללכוד כריש של העולם התחתון הפריסאי. הסרסור חי עם היצאנית המפרנסת אותו, היא מסורה לו בלב ובנפש, והמישטרה מנצלת גם קשר זה ולוחצת על כל אחד מבני הזוג לחוד, כדי שיספקו את האינפורמציה הדרושה.

מכאן והלאה המרכיבים ידועים. המישטרה חורגת מעבר לגבול המותר באלימות שהיא נוקטת, הפושעים מצידם אכזריים לא פחות, וזיהוי חלק מהם עם בני המעוטים בפאריס עשוי להתפרש גם כגזענות. אין בתהליך החקירה המישטרתית שום מרכיב של תיחכום, כנראה בכוונה תחילה, כי הבימאי בוב סויים, אמריקאי הגר בצרפת, התכוון כנראה להדגיש את אפרוריות התהליך, את העבודה השחורה והמלוכלכת הכרוכה בכל מערכת היחסים שבין החוק לפשע.

לעומת הכוריאוגרפיה שבה נוקט הקולנוע האמריקאי בסרטים מסוג זה, סויים, מנסה להפשיט את הסרט מכל עידון, כאילו היה מנסה לומר שאין זה סיפור קולנוע, אלא סיפור מן החיים. אולם כל המרכיבים, משני צידי המתרס, שייכים כבר

פיליפ ליאוטאר – הסרסור מקבל טיפול

לגלריה משופשפת מאוד של דמויות עולם־הפשע בקולנוע הצרפתי.

במיסגרת המגבלות האלה עושה סויים מלאכה סבירה, כשהוא נעזר בעיקר בנוכחות הקולנועית של השחקנית נטלי ביי (היצאנית המאוהבת בסרסורה), של מי שהיה חברה־לחיים במשך שנים רבות, פיליפ ליאוטאר (הסרסור), ושל רישאר ברי (מפקח המישטרה). אם הצרפתים הכתירו את הסרט הזה בכל כך הרבה כתרים, סימן שהם באמת נמצאים במשבר.

נערות־טלפון בחדר־המתים

עבודת לילה (אסתר, תל־אביב, ארצות־הברית) – **קומדיה פושרת, מתוצרת בית האולפנה של ימים** מאושרים **(מן הטלוויזיה) שיש בה אמנם מרכיבים שהיו יכולים ליצור מידה מסויימת של טירוף משעשע, אבל איש אינו מנצל אותם, אולי מפני שהן הבימאי והן השחקן הראשי חונכו על פרקי הבידור לכל המישפחה.**

ואכן, רון ("ריצ'י") הווארד, הכוכב הג'ינג'י של הסידרה, אשר הפך לבחור גדול העושה סרטים ואינו מופיע בהם, והנרי ("פונזי") וינקלר, המופיע כאן בתפקיד ראשי, רכים מדי בשביל סיפור הצריך לפתח את המעללים של שני פקידים בחדר־מתים עירוני, אשר משתמשים במקום־העבודה שלהם כדי לפתח רשת ענפה ומשגשגת של נערות־טלפון.

מאחר שהסיפור עצמו אינו מפותח די הצורך, מנסה התסריט להכניס בו עוד כמה גורמי חוץ שיעזרו לשפר את התבשיל. וינקלר, המגלם דמות של טיפוס מרובע, המסתתר בחדר־המתים ממירוץ העכברים של החיים המודרניים שהם מתישים מדי עבורו, מאורס לנערה הנתונה במצב חרדה מתמיד. היא פוחדת שגנבים ייכנסו לביתה, היא נרדפת

הנרי וינקלר ושלי לונג: המרובע החביב

על־ידי בעיית־מישקל, וכמובן שכל זה בא לידי ביטוי בכל פעם שהשניים מנסים להתעלס.

זה אינו מוסיף הרבה לכל העניין, והתוצאה הסופית היא פושרת למדי. במיקרה הטוב חביב, אבל לא יותר.

יעקב וחיה אסייג זכו במכונית אונו UNO של פיאט – למעלה מ־40 אלף איש השתתפו בחידון של המכונית החדשה

יעקב וחיה אסייג, מנצרת עילית, זכו במכונית אונו UNO של פיאט, בהגרלה שנערכה בין המשיבים על החידון, בו התבקשו לענות על השאלה "מה זה UNO?".

בשיחת טלפון עם הזוכים המאושרים מיד לאחר שליפת המעטפה הזוכה, התברר שעד כה נסעו בפיאט 127 מודל 74. הבעל, יעקב, משרת בצבא הקבע, ברמת־הגולן.

בחידון השתתפו למעלה מ־40,000 משיבים. את המעטפה הזוכה, שלפה מתוך הערימה הענקית רחל ללו, בת 22 מתל־אביב, כשעיניה קשורות.

ההגרלה נערכה באולמי התצוגה של חברת פיאט בתל־אביב, בנוכחות: מר גד פלר, המנהל הכללי של החברה; רואה חשבון מוסמך; וסיביל גולדפיינר, נציגת גיתם מערכות תדמית – סוכנות הפרסום של פיאט שיזמה וביצעה את המבצע.

Lydo לידו
SWIMWEAR LTD.

יוקרתי ולמו יוקר!
בגדי־ים
לנשים, גברים,
ילדות וילדים

WELLA - המומחים למדע השיער

הצטרף למועדון המחשב האישי

יעוץ למתחילים ומתקדמים
החלפת מידע בין חברים
רכישות מוזלות בתשלומים
ירחון מקצועי
ארגון מפגשי חברים

לפרטים:
ת.ד 674
ת"א

פרסום ראשון

"חאן — דן"

חוג חברתי
ותרבותי
"במועדון התיאטרון"

מנדלי 7, תל־אביב
טלפון 03-282932

הערב 2.6.83, ובכל יום חמישי
ריקודים (משנות ה־50) ודיסקו
הכרויות למשכילים
ותרבותיים בלבד
לפנויים/ות גילאי 45–27

אפשר להשיג את
העולם הזה
בקיוסק שלישי בערב,
בתחנה המרכזית
בתל־אביב

תן טרמפ לחייל

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

רוז בייבי RoseBaby

יצירות אקסקלוסיביות לתינוק ולילד
● תמונות קיר ● וילונות ● שמיכות ● כריות ● תיקים ועוד...
עבודות יד במבחר בדים, דוגמאות וצבעים גם עפ"י הזמנה!
רמת השרון, שדרות ביאליק 20, טל. 03-482760 (קומה ב', דירה 4)

(המשך מעמוד 13)

במנהיגותו העלינה של יאסר ערפאת עצמו. מקומו בליבם של ארבעה מיליון פלסטינים באשר הם מובטח, וגם אויביו המושבעים אינם חולמים על האפשרות להדיחו (אלא בדרך של רצח).

שנית: למרות כל הפשרות הזמניות, דבק ערפאת באופן עיקבי במדיניותו, החותרת להסדר מדיני, ואשר נציגה הבולט ביותר היה עיצאם סרטאוי.

שהרי זהו עיקר הפרשה כולה: לא היה צורך במרד של מפקדים, אלמלא דבק ערפאת במדיניות זו.

מרד של מפקדים הוא תמיד אמצעי קיצוני, ואין משתמשים בו אלא במיקרה קיצוני. עצם העובדה שקבוצת־המפקדים החליטה לנקוט עמדה קיצונית זו מעידה על הערכתם שערפאת דבק בתפיסתו לחלוטין.

■ ■ ■

אבן, לפני שלושה שבועות פירסם כתב־העת הלונדוני מידל איסט ("המיזרח התיכון") הצהרה של יאסר ערפאת, שבה פירט את מטרותיו יותר מכפי שעשה אי־פעם. אין זה מיקרה שהצהרה רבת־חשיבות זו הושתקה לחלוטין על־ידי התעמולה הישראלית ואמצעי־התיקשורת בישראל.

בהצהרה זו מבדיל ערפאת בבירור ובפירוש בין "החלום" (הסיפור הישן על המדינה הדמוקרטית־החילונית, שבה יחיו יהודים וערבים ביחד), "הרציו" (תוכנית־החלוקה משנת 1947) ו"האפשרי".

הוא מפרט בצורה חד־משמעית את הפיתרון האפשרי, שהוא דוגל בו. בין השאר:

- "מדינה עצמאית על אדמתינו הלאומית".
- "נסיגת ישראל מהשטחים שכבשה ב־1967... כל השטחים האלה, וביכללם מיזרח־ירושלים, הם האדמה למדינתנו הפלסטינית העצמאית." (כל ההדגשות הן שלי.)
- "על מועצת־הביטחון לערוב לשלום בר־קיימא, בתוך גבולות בטוחים, לכל המדינות במרחב, וביכללן המדינה הפלסטינית וישראל."
- "בדברנו על ביטחון, אנחנו מדברים על ביטחון הדדי... אנו מוכנים לגבל ערובות בינלאומיות, ערובות מטעם מועצת־הביטחון."
- "יש מיספר גדול של פלסטינים החיים, ושמשיכו לחיות, בישראל. לא נסכים לכך שבני־עמנו, הנשארים בישראל, יהיו אזרחים ממדרגה שניה."
- "אי־אפשר לבטוח בארצות־הברית, אך היא חשובה לכל פיתרון של שלום... יש לארצות־הברית תפקיד שלילי, אך עלינו לטפל בעניין זה כדי להשיג שלום בר־קיימא."

אלה הם דברים ברורים.

באותה הצהרה גם מפרט ערפאת את דעתו על פרטי הביצוע: כוח־החיות הכלכלי של המדינה הפלסטינית אשר תקום בגדה וברצועה, יחסיה עם ירדן ושאר מדינות־ערב, פיתרון בעיית־הפליטים, מהות המדינה וסימלי ריבונותה — "לא רק דגל ודרכון, אלא גם ביטחון וייצוג בינלאומי." הוא מביע את הסכמתו לכלול את נציגי אש"ף במישלחת כל־ערבית, ואף קובע בפירוש כי אש"ף, בהיותו נציגם של כל הפלסטינים, מוכן להיות מייוצג גם על־ידי פלסטינים שאינם חברי אש"ף.

זוהי הצהרה מרחיקת־לכת. כל מי שהתלונן בעבר שערפאת אינו מדבר בלשון חד־משמעית, לא יוכל לחזור על כך הפעם.

הדבר מסביר את עיתוי המרד ועוצמתו. ההצהרה היא מכה חמורה לסוריה ולחוגי־הסירוב, והיא מעידה על הביטחון העצמי של הנהגת פת"ח.

■ ■ ■

אותו ויכוח במלון אלכסנדר בבירות העליתי עוד נימוק: כוחה של תנועת־השלום הישראלית. טענתי שכוחה גובר, שהיא תשפיע על ההכרעות בישראל, ושהיא תספק להנהגת פת"ח תמריץ נוסף להגברת הקו המתון.

הבטחה זו לא קוימה.

תנועת־השלום לא היתה מסוגלת לספק לכוחות המתונים באש"ף סיוע כלשהו. היא לא הביאה להחלפת הממשלה בישראל, ולא הצליחה אף לשכנע את ה"יונים" במיפלגת־העבודה להיפגש עם ראשי פת"ח.

ואילו האמריקאים לא היו מוכנים להבטיח להנהגת פת"ח תמורה מוחשית כל שהיא עבור הכרה בישראל.

אולם מרד קבוצת־הקצינים בפת"ח מוכיח כי למרות הכל, הקו של ערפאת מנצח — למרות 6 המיכשולים.

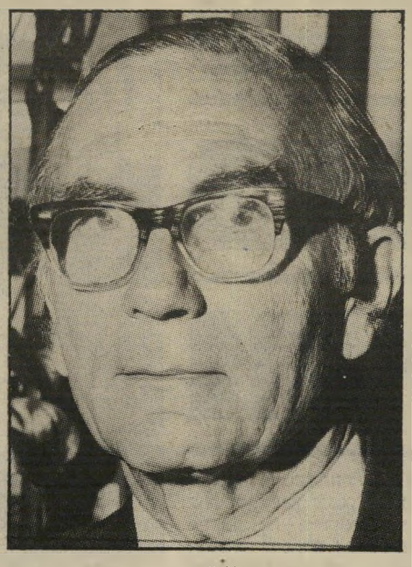
זה לא נאה לשופטים, אבל זה קורה...

פורש דבורין
– חשדנות

פורש שילה
– תככים–

פורש כהן
מתח –

מילחמת הירושה במחוזי

"מלחמת הדיאדוכים" כבר החלה בבית־המישפט המחוזי," אמר בעצב שופט בכיר. "זה מצער אותי לומר זאת וזה לא יאה לשופטים — אבל זו ממש מילחמה."

הקרב נטוש על משרת נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב ומשרות של שני נשיאים תורנים בו.

באופן מיקרי ויוצא־דופן יתפנו שלוש מישרות אלה במהלך חודש וחצי, עוד לפני תום פגרת בתי־המישפט השנה. זהו מיקרה נדיר, שבו מתפנות כל־כך הרבה מישרות־צמרת בבת־אחת, ומאפשרות קידום וחילופי מישמרות בכל מערכת בית־המישפט בתל־אביב.

קשרים פוליטיים בלישכת השר

ראשון פורש לגימלאות הנשיא, השופט בנימין כהן, אשר יגיע לגיל 70 ב־17 ביולי השנה. כחודש אחריו, ב־21 באוגוסט — יפרוש השופט יצחק שילה ויפנה את מישרת הנשיא־התורן. אחרון הפורשים הוא השופט חיים רבורין, שייצא לגימלאות בתחילת ספטמבר, ויפנה גם הוא מישרה של נשיא־תורן.

מישרות בכירות אלה אינן נושאות בחובן רק כבוד, אלא גם הטבה ניכרת במשכורת. שכן, גם נשיאים־תורנים משתכרים הרבה יותר מאשר שופט־מחוזי רגיל.

לפי החוק, ממנה שר־המישפטים את נשיא בית־המישפט־המחוזי לפי שיקול־דעתו ועליו רק להתייעץ עם נשיא בית־המישפט העליון. מאחר ששר־המישפטים הוא אישיות פוליטית מובהקת, מפעילים כבר כל שוחרי המישרות את קשריהם הפוליטיים ואת לחציהם האחרים על השר.

„אני מקווה שהשר יתייעץ ויקשיב לנשיא בית־המשפט העליון באשר למינויים," אמר שופט בכיר, „בסופו של דבר השר אינו מכיר את השופטים, הוא עוסק יותר במדיניות".

למרות שהדבר אינו קבוע בחוק, היה מקובל ונהוג בעבר כי עם פרישת נשיא, מתמנה השופט הבא אחריו על פי הוותק. גם משרותיהם של נשיאים תורנים אויישו בשיטה זו. מפעם לפעם היו חריגות קטנות מהנוהג הרגיל, אבל חריגות מרחיקות לכת לא היו עד לפני כשנתיים.

ב־1981 אירע בבאר־שבע מה שקרוי בפי השופטים "המהפך של באר־שבע". באותה שנה פרש מתפקידו נשיא בית־המישפט בבאר־שבע, השופט שלמה אלקיים. הוא פרש שנה וחצי לפני המועד הקבוע בחוק לפרישה לגימלאות, והיה צורך רחוף למלא את מקומו.

אולם תחת למנות את הבא אחריו בתור, על פי הוותק והנוהג הרגיל, קודם ומונה שופט צעיר, יעקב טירקל. הוא קודם על פני ארבעה שופטים שקדמו לו מבחינת הוותק. אחד מהם, הוותיק ביותר, אליהו גלסנר, פוצה בכך שמונה כנשיא־תורן — מישרה שלא היתה קיימת עד אז בבית־המישפט בבאר־שבע.

השופט טיקרל הוא בן 47, ונחשב לשופט מבריק ואדם מצניע־לכת. כאשר ישב במינוי זמני בבית־המשיפט העליון, התרשמו ממנו שופטי בית־המישפט העליון ונשיאו, ויש לשער כי הם שדאגו להמליץ עליו לפני שר־המישפטים. בית־המישפט בבאר־שבע היה זקוק אז מאוד לריענון וניהול נמרץ יותר, ולכן הוחלט לעשות את הבלתי־מקובל, ולמנות נשיא שלא על־פי הנוהג והוותק.

נישואין ופיתוי

לפני „מהפך באר־שבע" היתה עוד דוגמה אחת בולטת לקידום יוצא־דופן — זו של השופט דוב לוין. הוא קודם ב־1980 למשרת נשיא־תורן בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב מעל ראשיהם של בעשרה שופטים בעלי ותק גדול משלו. שנתיים אחר כך מונה השופט לוין לבית־המישפט העליון.

מהפך באר־שבע הוא הגורם היום בעצם את מילחמת הירושה בתל־אביב. אם עד כה היה כמעט ברור מי ימונה לכל משרה, הרי שחוסר־הביטחון הנוכחי גורם חששות לשופטים ותיקים ומעורר תיקוות אצל צעירים.

אחרי פרישת השלושה תישאר רק נשיאה תורנית אחת בבית־המישפט בתל־אביב, השופטת חנה אבנור. היא נשיאה־תורנית מזה שנים רבות, והיא גם ותיקת השופטים.

פורש עליון כהן
מי יירש את המושב הדתי?

אין כמעט כל ספק כי היא תמונה למישרת נשיא בית־המישפט. מאחר שהיא שופטת מובשרת, אשה נעימת־הליכות ובעלת זכות ותק, אין כל סיבה להעדיף מישהו אחר על פניה.

השופטת אבנור נמצאת כעת בבית־המישפט העליון במינוי־זמני. המינוי מסתיים באמצע החודש הבא. אולם לפני חודשים אחדים חל שינוי במעמדה האישי של השופטת. היא נישאה בשנית לגבר ירושלמי, והמינוי לבית־המישפט העליון עזר לה בתקופה זו. השמועות אמרו, כי היא מעדיפה לעבור לירושלים כדי להיות ליד בעלה. אין לדעת כיצד תחליט.

הוותיק ביותר אחרי השופטת אבנור הוא השופט שמואל קווארט. יש לשער כי הוא ימונה כנשיא־תורן, אך גם מינוי זה יימשך שנה אחת בלבד, שכן אז יגיע גם תורו של השופט קווארט לפרוש לגימלאות.

את כל הערכת השיקולים מסבכת העובדה כי נשיא בית־המישפט העליון, השופט יצחק כהן, עומד גם הוא לפרוש־לגימלאות בספטמבר השנה. מכיוון שהוא יושב על "הכסא הדתי", אמור לרשת אותו שופט דתי.

אחד השופטים הבאים בחשבון הוא השופט אלישע שיינבוים, גם הוא מוותיקי בית־המישפט בתל־אביב. אם אומנם ימונה שיינבוים לבית־המישפט העליון בחודשים הקרובים, יתפנה עוד מקום בצמרת בתל־אביב.

בעמדות־מפתח קרובות מאוד תימצאנה אז שתי השופטות הנוספות של בית־המישפט, שולמית ולנשטיין והדסה בן־עיתו. יתכן מאוד, כי אחרי שייגעו הרוחות ויתברר גורל המינויים לבית־המישפט העליון, תעמוד בראש בית־המישפט המחוזי בתל־אביב נשיאה, ולצידה שתי נשיאות־תורניות.

זה עלול להיות מצב פרדוכסלי, מכיוון שלמרות הצמרת מרובת־הנשים יש רק שש שופטות שבין 40 שופטי בית־המישפט המחוזי.

בימים אלה אחוז בית־המישפט המחוזי תככים ואוירת־חשדנות. כמה שופטים, בעלי שאיפות קידום, מתישים את עצמם בריצה לצמרת, ריצה שתסתיים בעוד זמן קצר. **אילנה אלון** ■

על פולנים ותימנים

האשכנזים באו החוגגים — אבל

ג'נטלמן פולני מנחם בגין, יליד פולין, קיד ח"כ גאולה כהן, בת לעדה התימנית. כהן נאמה לפני הקהל הרב בטרקלין הכנסת. וכשירדה מהבימה קם בגין ללחוץ את ידה. הערב כולו אופיין בנאומים ארוכים אשר גרמו לקהל לנוע בחוסר סבלנות במושבו.

בעודו מדבר, התחיל אולם המליאה להתרוקן. חברי־כנסת רבים נראו אורזים את ניירותיהם במהירות ומזדרזים להסתלק מן המקום. השעה היתה שעת ערב ועוד נכונה לכולם תוכנית ארוכה. הם הוזמנו להשתתף באירוע המרכזי לציון עליית התימנים, שהיה אמור להתקיים בטרקלין הכנסת מייד אחרי גמר הנאומים במליאה. מארגני הערב היו ח"כ תעסה־גלזר וח"כ חשאי. והם הכינו למוזמנים תוכנית ארוכה שהיתה לבסוף גם מייגעת.

הקהל הרב התיישב סביב הבימה המרכזית. ראשון לחברי הכנסת הגיע כרגיל, שימעון פרס. בשקט, כמעט בהתגנבות, התיישב בכיסא הנושא את שמו, מול הבימה. אחריו הגיעו

פועל ירוחם משל, יו"ר ההס־תדרות, ישב במשך שעה ארוכה וצפה בתכנית עד שהתעייף.

ראשון שימעון פרס הגיע לטרקלין הכנסת רא־שון, כדרכו. הוא התיישב בכיסא שעליו היה כתוב שמו, וחיכה עד שיגיעו שאר המוזמנים החשובים.

לשבת, לשבת מנחם בגין נסע לביתו עם תום הדיונים במליאת הכנסת. כל האורחים, שהוזמנו לטקס ציון חגיגות מאה שנה לעליית התימנים לארץ, התאספו בטרקלין הכנסת ורצו להתחיל את ההופעות. אך הם נאלצו לחכות לאורח־הכבוד, מנחם בגין אשר שהה באותה עת בביתו. הוא הגיע באיחור כשכולם כבר ישבו במקומותיהם והתיישב בכיסא המיועד לו מול הבימה.

מנחם בגין קם ממקומו, העיף מבט זריז לצדדים ועזב את אולם המליאה. יציע האורחים היה באותו זמן מלא מפה לפה. אנשים רבים זרמו פנימה — הפחות חשובים ישבו ביציע־האורחים מאחרי הזכוכיות, ביציע העיתונאים. האורחים האלה היו צנומים ורובם קטני־קומה, לבושים במיטב בגדיהם כשחיוך רחב, המגלה שורות של שיניים צחורות, מציף את פניהם. בכנסת עמד להתחיל טקס ציון מאה שנה לעליית התימנים לארץ.

יו"ר הכנסת, מנחם סבידור, כיחכח בגרונו. הוא עמד לפתוח את הישיבה המיוחדת: "את הגיגות המאה רצוי לחתום בהצדעה ליהודי תימן," פתח סבידור. אחרי נאומו הקצר של סבידור עלתה לדוכן־הנואמים סגן שר־החינוך, מרים תעסה־גלזר, שהיא בת לעדה התימנית, ונתנה סקירה היסטורית על התימנים בארץ־ישראל. "לחמנו בשורות כולם," אמרה, "בפלמ"ח, באצ"ל, בלח"י ובהגנה. התימנים מצאו מקומם בכל מקום — בחברות נוער ובקיבוצים," ועוד כהנה וכהנה מנפלאות העדה התימנית.

אחריה עלה לדוכן ח"כ תימני מן האופוזיציה, יהודה חשאי, ואמר: "זוהי תעודת כבוד לכנסת ולעם שכולם מעלים על נס קומץ של חולמים שהפכו חלום למציאות, שהגיעו ציונה בדרך־לא־דרך."

לצאת כדי חובה כלפי התימנים

כשזה נמשך בלי סוף הם התחרטו

אינטגרציה מנחם בגין, יוצא פולין והזמרת ברכה צפירה, מן העדה התימנית. צפירה הגיעה למקום באיחור. היא היתה עליזה מאוד וכשהגיעה רצה מייד אל בגין ונישקה אותו על לחייו.

חתני השימחה, התימנים שבין חברי הכנסת — תעסה־גלזר, חשאי, גאולה כהן. חיוכים גדולים של אחווה היו שפוכים על פניהם. לבסוף התיישבו כל החשובים מלפנים כשקהל התימנים תופס את מקומו מאחור וחיכו. הם לא יכלו להתחיל לפני שאורח־הכבוד של הערב, ראש־הממשלה, יתפוס את מקומו. אז התברר שכולם יאלצו לחכות עוד שעה ארוכה. מנחם בגין עזב את בניין הכנסת עם תום הדיונים, והיה צורך לחכות לו שישוב מביתו. וכולם חיכו. ואז הוא הגיע, מלווה בחבורת שומרי־ראש ובמזכירו האישי הבלתי־נפרד, יחיאל קדישאי. סוף־סוף התיישב בגין במקומו והחגיגה החלה.

וכמו בכל חגיגה המכבדת את עצמה, היא נפתחה בסידרה של נאומים. המנחה, משה חובב, איש הרדיו הוותיק והאהוד, גם הוא יוצא העדה התימנית, קרא בזה אחר זה לכל הנואמים לשאת את דברם לאומה: מנחם סבידור, הרב יוסף גאסה, פרופסור יהודה רצבי, ח"כ גאולה כהן, ח"כ שימעון פרס וכמובן מנחם בגין.

אנשים בקהל, ובעיקר חברי־הכנסת שבאו לחלוק כבוד לעדה התימנית, התחילו לפהק, עוד לפני שהתחילה התוכנית. בני העדה התימנית ידועים כאנשים שמחים, והם רצו לשתף בשימחתם את גדולי האומה. כולם רצו להופיע, לכולם היה מה להראות והרשימה היתה ארוכה ומפוארת. היא כללה ריקודים תימניים מסורתיים, קטע הופעה של להקת עינבל, וכמובן שושנה דאמרי וסולימאן הגדול, שהופיע עם אשתו. לאט־לאט נראו יותר ויותר חברי־כנסת מפהקים, מתנועעים באי־נוחות בכיסאותיהם וחלקם אף נרדם ממש. אנשים החלו לעשות תנועות ייאוש לעבר המנחה, והאמיצים שבתוכם, אלה שלא יכלו להחזיק עוד מעמד, פרשו בשקט מן המקום.

רק המכובדים מן השורה הראשונה, אותם שזרקורים רבי־עוצמה היו מכוונים אליהם, לא יכלו לקום וללכת. הם נאלצו להישאר צמודים למקומו־תיהם ולחכות עד שהחגיגה תיגמר.

בצד הטרקלין טרחה במשך הערב מזל קרטה מראש־העין, להכין את כל המאכלים התימניים־המסורתיים. במשך הערב התגנבו לשם אורחים משועממים ועטו על המזון.

ברגע שנגמרה החגיגה, נסו כולם בבהלה החוצה ורק הצעירים והאורחים התימניים נשארו כדי לאכול את המזון הרב שהיה מוכן על השולחנות.

ענת פרגוסטי ■

אוטוגראפים השר בלי תיק אריאל שרון הגיע באיחור. הוא היה מלווה בשומרי־ראשו ובעוזרו אורי דן. שרון התגלה כדמות פופולארית ביותר. ברגע שהתיישב במקומו, בכיסא קיצוני בצד הבימה, עטו עליו אורחים רבים שהיו במקום וביקשו ממנו חתימה. שרון נענה ברצון לבקשות.

נשיקה בכובע מנחם בגין נושק לילד רביב לוי מראש־העין. רביב ואחיו רגב רקדו ריקודים תימניים לפני הקהל, וכשירדו מהבימה ניגשו לראש־הממשלה. מימין: הזמרת ברכה צפירה וח"כ גאולה כהן, שתיהן בנות העדה התימנית.

„גם אני!" אחרי שניגשו שני הילדים בני החמש ושש לראש־הממשלה וקיבלו ממנו נשיקה, הלכו אל ראש האופוזיציה שימעון פרס, שישב בסמוך, וזכו לנשיקה גם ממנו. הילדים נתנו קטע מרענן ומשעשע של ריקודים תימניים מסורתיים.

המסיבה המפוארת שערכה פנינה רוזנבלום לרגל צאת סיפרה — לא משכה את גדולי המדינה. למחרת היום שפכה פנינה את ליבה באוזני כתבת „העולם הזה"

„אני יכולה לחיות בלי גבר במשך חודשים. אני ישנה כשליד מיטתי ספר תורה. כשאני יוצאת מהבית אני מנשקת את המזוזה, ובלילות שישי אני מדליקה נרות. אני מאוד שמרנית. לחבר שלי אין כסף, הוא לא אדם מסודר. לפני שלוש שנים לא הייתי חולמת להתאהב באחד כזה", סיפרה פנינה רוזנבלום למחרת המסיבה הגיעו. וכולם ניסו להיכנס למסיבה. הנהלת המלון הזעיקה שוטר.

אז התחילו להגיע יתר האורחים של פנינה: אבי טולידאנו, מירה רקנטי, אורנה גאון, טוביה צפיר, אילן צח, אוריאל לין, ומנפרד כץ שבישר לכולם על הולדת בנו. הוא התייעץ עם ג'ודי מוזס, שכרסה בין שיניה, על השם שיתן לתינוק. הוחלט פה אחד ששמו יהיה עומרי.

המוזמנים התכבדו בממתקים, בפירות, ובגלידות נמסות. כשהתחילה התוכנית האמנותית הזורדה מהקומה השלישית של המלון עוגה בצורה של ספר, ועליה המילים רגעים מתוקים.

מנחה הערב היה רודו רותן, שאיתו מרבה פנינה להופיע בערבי־ראיונות.

אמא במסיבה אמה של פנינה, העובדת עד היום בבית־חרושת לקופסאות, גידלה את פנינה ואת אחותה לבדה. פנינה הבטיחה לאמה שהיא תינשא כשתגיע לגיל 30.

מדוע בכתה פנינה?

שנערכה ביום הראשון השבוע במלון הילטון בתל־אביב, לרגל הוצאת סיפרה רגעים מתוקים.

ממתקים, פירות

דצלמים והעיתונאים היו ה־ראשונים שהגיעו למרפסת מלון הילטון. פנינה הסתכלה כל רגע בשעונה, היא לא הבינה מדוע אין האורחים מגיעים. הגלידות שהמתינו למוזמנים החלו להינמס. רק כשנגמרו שידורי הטלוויזיה התחילו לצוץ המוזמנים.

בא יורם קניוק, שכתב עליה ב־1979: „יש לה כלי־זין חשובים. יש לה כל מה שיש לשרה קטן של אבטיחים, אבל יותר גדול, ורק שניים. והיא יודעת איך מתכופפים עם זה." כששאלה אותו פנינה האם קרא את סיפרה, הוא חייך אליה בחיבה, וענה שכן. אך הוא התחמק מהצלמים ומיהר להסתלק.

אחריו הגיע הסופר יגאל מוסינזון, שלא סירב להתנשק איתה. לשואלים מה לה וליגאל מוסינזון הסבירה שהוא ידיד שלה, וגם שכן.

באותו זמן נערכה באותה קומה במלון מסיבה של יוצאי מצריים. המסיבה לא עניינה אותם הם הצטופפו כדי לחזות בפנינה. בנוסף להם התחילו להתאסף אנשים שלא ברור מניין רובי גל כתב קטע מיוחד לפנינה, ושניהם הציגו אותו למוזמנים. טוביה צפיר תרם את חלקו בחיקוי של בגין, וביקש מפנינה להצטרף אליו לסיבוב בלבנון. פנינה השיבה לבגין בלא מוחלט.

הנוכחים ביקשו מפנינה לשיר את השיר תמיד אשה. ג'ודי מוזס, שבאה עם בעלה עמירם ניר ועם אייבי נתן, קמה ממקומה וצעקה לפנינה שתשיר, פנינה סיפרה שבכל פעם שהיא מתקשרת עם ג'ודי, היא שרה לה את

„עד עכשיו הייתי כמו ציפור־דרור עכשיו אני חולמת על דברים שיהיו שלי"

השיר בטלפון, אחרי עוד כמה קריאות עידוד התחילה פנינה לשיר את שיר האירוויזיון, כשמלווה אותה דודו רותן.

התוכנית האמנותית הסתיימה אחרי חצי שעה. פנינה הפצירה במוזמנים שיירדו למטה לדיסקוטק, כדי לסיים את הערב, אבל כולם מיהרו להסתלק.

פנינה סיפרה לאותם שניישארו שהם יוזמנו למסיבה נוספת, כי היא מתכוננת להוציא ספר נוסף.

שמות, שמות, שמות

מי שדיפדף בספר יכול היה למצוא בו קטעים משעשעים. בפרק פגישות קטנות עם אנשים גדולים היא כותבת בין השאר: על פיטר סלרס: „הוא ניסה לפתות אותי.

„פעם חשבתי שאם לא אלך עם מחשוף לא יראו אותי. היום כבר לא"

כשפניו היו קרובים אלי ועיניו המטורפות־למחצה הביטו בי מבעד לעדשות מישקפיו העבות, נזכרתי ברמותו בסרט הפנתר הוורוד. האם יש איזושהי אשה שהיתה מסוגלת להיכנס למיטה עם המפקח קלוזו האידיוט?" על טוני קרטיס: מבחינה פיסית הוא כבר לא מה שהיה, ומשערותיו הנושרות נשאר רק מעט שמזכיר לנו את עברו. טוב שיש כובעים..."

על סלוואדור דאלי: „בהפרש של עשרה ימים פגשתי בו פעמיים. נדהמתי לגלות שהוא לא החליף חולצה. ריח כבד של בושם חריף ניסה, לשווא, לחפות על הצחנה הקלילה שנדפה ממנו."

בספר מוזכרים גם שמותיהם של פרנק סינטרה, של הטניסאים ג'ימי קונורס ואיליה נאסטסה, של חוליו איגלסיאס ושל ברט לנקסטר. „אבל היחידי שאיתו קיימתי יחסי מין היה רוברט רה־נירו," היא מרגישה.

„די, נמאס!"

לאחרת המסיבה הלכנו לביתה של פנינה ומצאנו אותה יושבת על המיזוודות, בדרכה לביתה החדש. „אני מתמוטטת. אין לי כוח יותר. נמאס לי. לפעמים אני חושבת בשביל מה אני צריכה את כל זה," קיבלה פנינה את פנינו ופרצה בבכי.

סיפרה פנינה רוזנבלום:

אני עובדת כמו חמור ומפרנסת את עצמי. אני לא חיה כמו אחת שמתכוננת לקחת את הכסף איתה לקבר. אני עובדת כדוגמנית, בשכר מיוחד, אני עובדת כעיתונאית, אני בעלת חברה לייבוא מוצרים מחו"ל. הוצאתי השנה ספר, השתתפתי באירוויזיון, החודש יש לי 24 הופעות בערבי־ראיונות וב־הרצאות. אני מקבלת שכר של 200 דולר להופעה בעיר, ו־300 דולר להופעה מחוץ לעיר.

אני נלחמת לבד, ומה שלא אעשה תמיד יהיה למישהו מה להגיד. תמיד הרגשתי את חוסר־הפירגון של אנשים אלי. כשרואים שאני עשירה, אנשים בטוחים שגברים מחזיקים אותי. הם לא מוכנים להבין שאני עובדת קשה עבור כל גרוש שאני מרוויחה! קניתי עכשיו דירה. עד עכשיו חייתי כמו ציפור דרור, חולמת על דברים שיהיו שלי.

„הכי קל לשבת בביח־קפה ולרכל על פנינה. אנשים כל־כך רעים!"

אני מאושרת עם זה שלא התחתנתי בגיל 17, אז איבדתי את בתולי לגבר שרצה גם לשאת אותי לאשה, אבל אני שמחה שלא הסכמתי.

אני בסך הכל בחורה פשוטה, אוהבת לאכול בבית — שבעה ממיסעדות. אני צריכה כסף כי אני אוהבת נוחות. מספיק הייתי עניה כשהייתי קטנה. אני שבעה ממסיבות מפוצצות, מיכטות, ואני מתה להגיע לרגע שאסתובב עם קבקבים בתל־אביב. את זה העזתי לעשות רק בחו"ל. אבל לא מפריע לי להתלבש בערב בצורה הכי מפוצצת. אני אוהבת את הניגוד הזה.

השתניתי. היום אני לא אוהבת ללכת עם מחשוף, למרות שמידות הגוף שלי לא השתנו מאז גיל 16. פעם חשבתי שאם לא אלך עם מחשוף פשוט לא יראו אותי. פעם הלכתי גם עם חולצות־משי בלי חזיה. היום לא. היום רק עם חזיה מתחת.

„היו מתים שאפול!"

אבל מדברים עלי. אני חיה כאן בג'נגל. יכולתי להתחתן עם אדם עשיר. הרבה פחות מוכשרות ויפות ממני מתחתנות עם אחד שנותן להן את הכל, ואז הכי קל לשבת בבית־קפה ולרכל על פנינה, שנלחמת יום־יום בעקשנות.

לפעמים נשבר לי. מה אני צריכה את כל זה? אנשים כל כך רעים. לפעמים נגמר לי הכוח. אנשים מתים שאני אפול. אבל אני לא מוכנה לתת להם את הסיפוק הזה. העיתונאים. גם הם עשו לי עוול בעקיצות שלהם.

עכשיו אני מרבה להופיע בערבי־ראיונות ואנשים לומדים להכיר אותי. אני אנושית, לומדים לדעת עלי.

אני לא שותה, לא מעשנת ובטח לא לוקחת סמים. אבל אני אוהבת כל דבר שהוא שונה.

היו לי אכזבות בחיים. מובן שלא השגתי כל גבר שרציתי. להשיג גבר אפשר רק כשהזמן מתאים לשני בני הזוג. בכלל, סכס זה לא מתימטיקה. היו תקופות ארוכות שבהם חייתי בלי סכס. למרות שמבחינת גודל נסיוני אני מרגישה כמו אחת בת 60. אבל זה מספיק, אני פשוט עייפה.

בת יענה השימלה תוכננה על־ידי פוטונה פרץ. ציבעה תכלת כשהמחשוף מקושט בנוצות ובפרחים עשויים מחרוזים. „השתניתי", אומרת פנינה. „היום אני לא אוהבת ללכת עם מחשוף עמוק".

(המשך מעמוד 61)

חמש השנים הראשונות של האלמנות שלי חלפו, וכאילו לא נגעו בי. ואז, כשהילד הלך יום אחד לגן־חובה, ואחר הילדים אמר לו: „אבא שלך מת," והוא חזר הביתה בוכה בצורה היסטרית ואמר לי שהילד ההוא אמר לו שאבא שלו מת בתוך האש — נשברתי. פתאום הבנתי איזה גולם הייתי במשך חמש שנים.

הפכתי את חיי לפולחן. קיר שלם בבית היה מוקדש לאורי. איך שנכנסת לדירה ראית אותו. היו שם תמונות שלו, ותעודות שלו מכיתה א', וכל מיני תעודות כמו למשל תעודה של קורס־שחייה שהוא סיים בהצטיינות כשהיה בכיתה ה'. היו שם אבזרים שלו, כל הדרגות והעיטורים שקיבל בצבא — אי־אפשר היה להתעלם מהעובדה שנכנסים למיקדש.

כולם היו כמובן מאוד מאושרים מהקיר הזה. וציינו את זה לזכותי, איך אני משמרת את זיכרו של בעלי. רק אני הרגשתי קצת חנוקה בתוך כל האווירה הזו שיצרתי בעצמי. גם הווילונות בבית היו כהים וגם הריהוט כזה כבד, ספרדי. ליד המיטה בחדר־שינה היתה תמונה שלו ושלי מהחתונה, ואני הייתי האלמנה הקלאסית. לא ידעתי עד כמה שאני נחנקת בתוך מה שיצרתי במו ידיי.

עד לאותו היום שבו הילד חזר מהגן עם הסיפור של אבא שלי בתוך האש, חיבקתי אותו חזק ובכיתי יחד איתו ואמרתי לו: „אבא שלך היה גיבור וחזק," ולקחתי אותו אל הקיר עם התמונות, והראיתי לו תמונות של אבא שלו, ואחר־כך פתחתי את האלבום והראיתי לו תמונות שלו עם אבא שלו. ובאותו יום כאילו קרה לי משהו. הבנתי שאני צריכה לעשות משהו עם עצמי. פתאום כאילו התעוררתי.

הבנתי שאני אשה זקנה בת 26, אשה שלא ידעה יותר מגבר אחד בימי חייה, וגם אותו לא ידעה מי יודע מה. פתאום הרגשתי מין תשוקה כזאת של להתלבש כמו חתיכה, ולצאת לבלות, ולא ידעתי איך עושים את זה. הסתובבתי עם ההרגשה הזאת במשך תקופה מסויימת, ולא ידעתי למי לפנות. פחדתי לפנות לחברות שלי כדי לא להרוס את תדמית האלמנה. פחדתי שירכלו עלי.

זה היה הפחד הכי גדול שלי — שירכלו עלי. לא יודעת למה, אבל זה מה שגרם לי, בהתחלה לפחות, להסתובב עם התאווה החדשה הזאת שלי בתוך תוכי, ולא לגלות אותה לאיש. בת־ים היא עיר קטנה. כולם מכירים את כולם.

התחלתי לקנות בגדים חתיכיים בבוטיקים, וכבר כולם ידעו על זה. אפילו לא לבשתי את הבגדים. הייתי מודרת אותם מול הראי, הייתי מדמיינת לי שאני הולכת למסיבה ומתחילה עם בחורים. פתאום הבנתי שאני לא יודעת איך עושים את זה.

רכשתי מערכת סטריאופונית והתחלתי לקנות תקליטים. הייתי מניחה תקליט על הפטיפון — אז אני זוכרת היו להקות כמו בוני אם – והייתי רוקדת עם עצמי מול הראי. הייתי מתאפרת וחולמת בלילה על זיונים עם בחורים. כעת אני אומרת זיונים. אז כמובן לא העזתי להעלות את המילה על דל שפתיי.

ואז פתאום בא לי הרעיון הגאוני שאני צריכה לנסוע לחו"ל. כשאמרתי להוריי שאני רוצה לנסוע לחו"ל, הם היו בהלם. לא שהם לא היו מודאגים ממני. הם בהחלט רצו לראות אותי נשואה שוב. אמא שלי תמיד היתה אומרת שאני צריכה להכיר גבר ולהתיחתן איתו, כי אני עוד צעירה. היא גם אמרה באופן הכי פרקטי בעולם

„כשהילד חזר מהגן וסיפר שילד אחד אמר לו שאבא שלו מת בתוך האש — נשברתי"

שאני צריכה להתחתן כל זמן שהילד קטן. אחר־כך, היא אמרה, אף אחד לא ירצה להתחתן עם אשה שיש לה ילד גדול.

הוריו של בעלי, אני חושבת, היו מאוד מרוצים מאורח חיי. אני מאמינה שהם קיוו ששאר אלמנתו של בנם עד סוף הימים. הפוזה שלי מצאה חן בעיניהם.

מכל מקום, השארתי את הילד אצל הוריי ויצאתי בטיול מאורגן לחו"ל. אם חשבתי שאשמע פעמונים בטיול הזה, טעיתי. אמנם זה היה טיול צעירים, אבל לא היה שם אף אחד שנדלקתי עליו. מה שעשיתי בטיול הזה היה פשוט לפוצץ כסף על קניות ובגדים, וגם בפעם הראשונה בימי חיי שתיתי בירה בפאב של לונדון. מצא חן בעיני הענין הזה של הפאב. התפללתי שיהיה לי אומץ ללכת למקומות כאלה כשאחזור ארצה. היה בי רצון חזק מאוד לגור בחו"ל. חלמתי שאקח את הילד ואגור בלונדון, אבל כשחזרתי ארצה הבנתי שאני לא יכולה להזיז אותו מסבא וסבתא שלו, והחלום של לגור בלונדון נמוג.

למרות שלא קרה לי שום דבר מעניין בטיול לחו"ל, בכל זאת קרו לי דברים. כמו ששקעתי במשך חמש שנים לתוך אבל קשה, פתאום יצאתי מזה. התחלתי ללבוש את הבגדים שקניתי באירופה. תמיד נראיתי טוב, ופתאום חזרתי להיות חתיכה. אם קורם, במשך חמש שנים, לא שמתי לב בכלל אם מישהו סובב אחריי את הראש ברחוב, פתאום הפכתי לפרובוקטיבית. בהתחלה עוד לא העזתי לצאת ממש, ללכת לבתי־קפה או לבארים, אבל לאט לאט — אני לא זוכרת בדיוק בעקבות מה — התחלתי אפילו ללכת למסיבות. והעיר בת־ים צהלה ושמחה והרכילות עלי התחילה לחגוג. ועדיין לא היה לה בסיס. עדיין לא ידעתי אף גבר חוץ מבעלי המנוח.

לא ידעתי אם הרכילות הגיעה למישפחה של בעלי. — הם לא אמרו לי מילה, אבל אני הרגשתי שאני נחנקת בבת־ים, שהמקום קטן עלי. הייתי הולכת לקחת את הילד מהגן וראיתי איך כל האמהות מסתכלות עלי. פתאום הפכתי לאלמנה העליזה. בינתיים גם מימשתי את זכותי ועשיתי רישיון־נהיגה ואפילו רכשתי מכונית.

עם המכונית התחלתי לנסוע יותר ויותר לתל־אביב. אז גם הכרתי בחור אחד. הוא היה צייר שגר ביפו — לא העתיקה, אלא זו שליד רחוב שישים. הוא היה טיפוס נורא מוזר. הכרתי אותו דרך חברה שלי, במיסעדה של בני אמזורסקי, אחרי שהיכרנו הלכנו אליו הביתה, היה לו בית בוהמי כזה. בלילה הראשון לא קרה ביננו שום דבר, כי חברה שלי היתה שם, בשלב מסויים הוא הציע לי להישאר איתו, אבל למרות שנורא רציתי, לא העזתי.

למחרת אחרי־הצהריים באתי אליו, הוא נתן לי לעשן חשיש ושם מוסיקה על הפטיפון. הוא לא היה צריך חשיש כדי לפתות אותי, אבל זה הוסיף לאווירה. הייתי נורא נרגשת אבל די רגועה. הרגשתי כאילו אני במיטה עם גבר בפעם

„אין לי עניין מיוחד בחיים. תאוות הבילויים ותאוות הזיונים הגיעו לסיפוקן"

הראשונה בחיים שלי. בטח שלא נהניתי. לקח לי הרבה זמן כדי ללמוד להנות ממין, למעשה התחלתי להנות רק בשנה האחרונה, אבל נהניתי מזה שסוף סוף עשיתי את זה. סוף סוף הגשמתי את החלום שלי.

חזרתי הביתה בשעה 8 בערב והייתי מאושרת. חיכיתי ליסורי מצפון, אבל הם לא באו. אחרי הצייר זה כבר היה פשוט. דרכו היכרתי אנשים נוספים והתחלתי לבלות כמו משוגעת. לא יכולתי לשבת בבית. והרכילות — או הו! היא גאתה. אנשים רצו לראות אותי בתור אלמנה. הם אהבו אותי כך. הם לא אהבו לראות אותי כבחורה צעירה, מבלה, נהנית מהחיים.

פתאום התחילו בעיות במישפחה. קראו אותי לסדר. צעקו עלי ממש. אבא שלי אפילו קרא לי וונה ונתן לי סטירה. אחר־כך הוא התחרט ושנינו בכינו. אבל אני לא יכולתי להמשיך להיות האלמנה, נמאס לי. הרגשתי שאני רוצה לכבוש את כל העולם, שאני רוצה לבלות כל לילה, אבל כל לילה. הייתי לובשת את ביגדי הבילויים שלי, ונוסעת לתל־אביב.

בהתחלה הייתי מבלה בבתי־קפה עם חברות, הולכת לסרט וחוזרת הביתה. עד שיום אחד הגעתי לבאר שבו נפגשנו, ופתאום מצאתי את עצמי מגיעה אליו יום יום.

זה נכון מה שאומרים עלי: עברתי כבר 25 אחוזים של הגברים בבאר הזה. אז מה? לא מגיע לי להיות עם מי שאני רוצה? זה לא מפני שאני סקס מאנייאק או משהו כזה. זה מפני שאני רוצה להתאהב. אני רוצה לחיות. החיים שלי נפסקו כשמת בעלי. ילדה בת 21 שהפסיקה לחיות, פתאום, בגיל 26 הבנתי שאני עוד צעירה, ושיש המון דברים שעוד לא עשיתי. אז כולם כועסים עלי בגלל זה. כולם מרכלים עלי.

יום אחד גמלה בי ההחלטה לעבור ולגור בצפון תל־אביב. לא יכולתי למכור את הדירה בבת־ים. ההורים שלי עשו לי את המוות. ההורים של בעלי התחננו לפני לא לעבור בגלל הילד. אז אמרתי להם שלא אמכור את הדירה אלא אשכיר אותה ואשכור דירה בתל־אביב. וכך היה.

לפני שנה עברתי לכאן. להגיד לך שאני מאושרת? לא, אני לא מאושרת. אני מרגישה שיש לי יותר מרחב־מחייה, שלא כל מה שאני עושה נמדד בשבע עיניים, ושאני לא במרכז הרכילות כי בבניין שלי יש עוד שלוש בחורות הגרות עם הילדים שלהן לבד וזה לא כזה ביג דיל לחיות בלי בעל. בבת־ים זו היתה סנסציה. אז פה אני לא חריג במובן הזה.

אבל חוץ מזה מה יש לי? אני נחנקת לפעמים ב„דלת אמות". בדירה בתל־אביב כבר אין תמונות של בעלי על הקירות. רק בחדר של הבן שלי יש. ואם להורים שלו זה כאב, הם אמרו את זה בבת־ים.

„אני כועסת על החיים, ועל המילחמה, ועל הצער ועל המדינה המחורבנת הזאת"

לי הם לא אמרו שום דבר. מהבחינה הזאת הם בסדר איתי. אני גם לא אומרת לכל אחד שאני אלמנת מילחמה, כמו שהייתי אומרת פעם. אני לא זקוקה לרחמים שלהם הייתי זקוקה בחמש השנים האחרונות. אני מקבלת קיצבה ממישרד־הביטחון וניסיתי להשתלב בכל מיני עבודות. בין היתר כאשת יחסי־ציבור, אבל זה זה לא כל־כך הולך לי. כרגע אני לא עובדת, וחשבתי אולי לחזור ללמוד באוניברסיטה.

אין לי עניין מיוחד בחיים. תאוות הבילויים שלי ותאוות הזיונים שלי הגיעה לסיפוקן. עדיין לא מצאתי גבר שאני יכולה להגיד שהתאהבתי בו, פה ושם היו לי סטוצים עם מעורבות רגשית, אבל זה לא היה שום דבר, אני מתה לפעמים להישאר בבית, לראות טלוויזיה, ללכת לישון מוקדם ואני לא מסוגלת. הטלוויזיה היא אמנם החבר הכי טוב שלי — יום אחד היא התקלקה וחשבתי שאני אתאבד. רכשתי גם מכשיר וידיאו, וכעת אני מכורה לו, אבל כשנגמרת הטלוויזיה אני מרגישה חוסר־מנוחה שכזה, ואז אני מתל־בשת ונכנסת לאוטו ונוסעת לבאר ואם הם קוראים לי בבאר „המחפשת", הם צודקים. כי אני מחפשת ועוד איך!

אני מחפשת גבר שיתן טעם לחיי, גבר שיהיה שווה לחיות בגללו. אני לא יודעת מה היה קורה אם אורי לא היה נופל בקרב. אני לא יודעת איך הייתי מתפתחת, אבל מתי שהוא מת, התעוררתי לתחייה כשאני גורמת צער וכאב למישפחה שלי ולכל מי שאיכפת לו ממני.

אני יודעת שאני מגזימה, אבל הבדידות הורגת אותי. אני חוזרת מאוחר בלילה הביתה, אל המיטה הרחבה שלא לצורך, ואני שונאת את עצמי ונשבעת שיותר לא אצא מהבית. וכשאני מוצאת את עצמי במיטותיהם של גברים זרים אני רוצה למות. את יודעת מה זה לקום לפעמים בבוקר במיטה של גבר שנודף ממנו ריח רע של זיעה ואלכוהול? גבר שאת בקושי זוכרת איך הכרת אותו בלילה, ושבורב המיקרים את לא יודעת מה שמו, ושאולי לא תזכרי את פרצופו כשתיפגשו שוב? מה שבטוח הוא שהוא בטח לא יזכור את פרצופך. במיקרים כאלה אני מעדיפה להסתלק בשקט, בלי להעיר אותו.

למזלי הטוב זה קורה רק כשהילד נמצא אצל סבא וסבתא שלו. הילד הזה מחזיק אותי בחיים, ואיכשהו, מפני שיש לי התחייבויות כלפיו, אני עוד חיה בסדר מסויים. אני למשל חוזרת כל לילה הביתה אפילו אם אני הולכת עם מישהו, וזה מציל אותי לא אחת מהגועל נפש.

אני יודעת שכולם מרכלים עלי, אפילו בצפון תל־אביב, אפילו בבאר הזה שאני הולכת אליו. הקרתניות חוגגת. אבל מה אני יכולה לעשות? אני לא מסוגלת להישאר בלילה לבד! לפעמים אני שואלת את עצמי: אם אורי רואה אותי, שם מהשמיים, מה הוא חושב עלי? אני בקושי זוכרת איך הוא נראה. אני צריכה להסתכל בתמונות.

לפני כמה זמן הייתי בהצגה יומית עם הבן שלי, וראיתי שהוא עצוב. שאלתי אותו מה יש לו, והוא הצביע על אב ובנו שישבו לפנינו. האב חיבק את כתפי בנו והסביר לו את המתרחש על המסך. „אני מקנא," אמר הילד שלי, „אף פעם לא קראתי לאף אחד אבא."

אז זהו, בגלל זה אני שותה כל לילה בבאר, ובגלל זה אני ישנה עם גברים מיקריים, ובגלל זה הם קוראים לי המחפשת. הם צודקים. אני באמת מחפשת. ואת יודעת על מה אני חושבת בשיא הרצינות? על זה שאני עוזבת את הארץ. אני לא מסוגלת להישאר פה ולחשוב שהילד שלי ילך למילחמה. הפחד משתק אותי. מה אם חס וחלילה יקרה לו משהו? איך אני אעבור את זה?

תמרורים

נולד ◆ בן **למנפרד וסילוויאן כין.** זהו הילד השלישי של מנפרד והראשון של סילוויאן. הזוג ידע את מין התינוק עוד בזמן ההריון. בבדיקות מי שפיר הנערכות לאשה, ניתן

אב מאושר כין
ידע מראש

לברר את מינו של העובר. סילוויאן עברה בדיקות כאלה בגרמניה, אך שם סירבו לגלות לה מה יוולד. בארץ הסכימו הרופאים לומר את מינו של התינוק.

מונה ◆ לתפקיד מנכ"ל התעשייה האווירית **שלמה אריאב.** אריאב היה לפני כמה שנים מראשי התעשייה האווירית, אך פרש ממנה ועבר לעבוד בחברות שונות של ה־מיליארדר **שאול אייזנברג.**

מונה ◆ כיושב־ראש התאחדות עיתונאי־החוץ, **גידעון ברלי.** זו הפעם החמישית שברלי (45) נבחר לתפקיד זה. ברלי הוא אזרח ישראלי ומכהן ככתב סוכנות־הידיעות הגרמנית. בעבר הוא היה כתב העולם הזה. שני הנושאים העיקריים העומדים על הפרק בעבודתו כיו"ר הם: בעיית הצנזורה ובעיית הכיסוי העיתונאי של האירועים בשטחים.

נבחר ◆ מחדש כרקטור אוניברסיטת תל־אביב **יורם דינשטיין.** הוא היה מועמד יחיד ונבחר ברוב קטן של 53 אחוז.

נפטר ◆ **יוסף („ג'י") גוטמן־גיבעון,** שנודע בכינוי „איש המיסתורין". הוא נולד בצירייך שבשוויץ ב־1926 ושם גם נפטר לפני כחודש. יוסף ג'י נודע בקשריו המיסתוריים עם מנהיגים שונים ברחבי העולם, ובעיקר בארצות הגוש המיזרחי. עלילותיו חבקו עולם והיו

נפטר גיז
בית־אבות בשווייץ

מדהימות עד כדי כך, שרבים חשבו שדמות זו אינה קיימת כלל, וכי הכל פרי דימיונם המפותח של העיתונאים. הוא זכה לפירסום רב בכלי התיקשורת. בשנתיים האחרונות לחייו היה מרותק למיטה, בבית־אבות יהודי בשווייץ עקב מחלה קשה, ושם גם נפטר.

חלפו ◆ 16 שבועות מאז נרצח **אמיל גרינצוויג** על־ידי רימון שנזרק בהפגנת שלום עכשיו בירושלים. הרוצח טרם נמצא.

חלפו ◆ 10 שבועות מאז הבטיח ח"כ **רוני מילוא** לתרום מיליון שקל לליב"י אם לא ייבחר מועמד הליכוד למישרת נשיא המדינה. מילוא טרם קיים את הבטחתו.

מאת מאיר תדמור

הבורסה

הרווח: 4% — התשואה 17%

אני תמיד נהנה מחדש לקרוא את הסקירות הפנימיות של הבנקים, שכולנו, העיתונאים העוסקים בנושאי הבורסה, מקבלים ביום החמישי בערב או ביום השישי בבוקר. המעניין הוא שבדרך־כלל אין שוני רב בין הסקירות, מלבד אולי, שכל בנק רואג ראשית־יתר לעצמו — ובדין. תמיד יש צילום של מצב, לא מלא, הצילום, אבל המסר ברור: הבנקים שולטים במצב, הם ממשיכים לווסת את המניות של עצמם בהשקעות־עתק, ובעידודם של כספי־האוצר הם גם תומכים במניות המקורבות אליהם.

כל עוד אפשר לקבל מהאוצר כספים, על־ידי דחית העברת תשלומים שהם גובים עבורו במחיר של 120 אחוז, במקום לשלם קנסות של 300 ו־400 אחוזים לבנק ישראל, מצבם לא נוח, אך סביר.

ובהזדמנות חגיגית זו עולים גם שיעורי הריבית שגובים הבנקים מהלקוחות, תוך עידוד שבשתיקה של אלה שהיו בעבר בראש ה"מכופפים יריים" לבנקים. אבל בעצם, מה זה איכפת לנו, כל עוד יש לבנקים לקלוט היצעים של מניות מקורבות ומניות משל עצמם. והדגש הוא, על "כל עוד."

בשבוע שעבר ניגש אלי אחד הברוקרים בבורסה ואמר לי בפנים זועפות, שאנחנו, העיתונות והעתונאים, אשמים במה שקורה בבורסה. אמרתי לו מייד, שהייתי אולי מכבר את מה שהוא אומר אם היה אומר את הדברים בסוף דצמבר 82' ואולי בתחלת ינואר, וחזר עליהם היום. אבל הוא לא יכול לבחור לעצמו את מה שמתאים למצב רוחו ולהפסדים של לקוחותיו בגלל ניהול תיקים כושל, ולזרוק את זה עלינו.

וכאן אנו מגיעים לעיקר: מי שסבור שהעיתונות היא ש"עושה" את הבורסה, היא שמנפחת מניות, היא שמוסתת מניות, היא שמורידה את שעריהן, ואחר כך מעלה את השערים, היא שמחלקת מניות־הטבה וכל מיני תרגילים, שבאורח־פלא מסייעים רק לבעלי עניין — מי שחושב כך שיתכבר וימכור דגים מלוחים בכיכרה של שוק. כידוע דגים יש להם מעלה גדולה, הם שותקים כדג, גם ועוד בטרם הפכו למליחים.

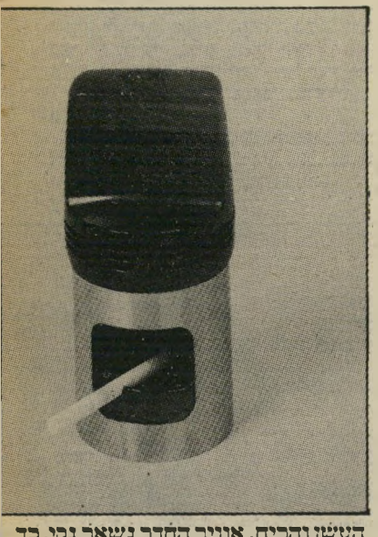
לפני שאציע לכם רעיון מחושב, אני מבקש להזכיר לכם, שבניגוד למה שחושבים ואומרים עלינו כמה סקידים בחסדי הבנק שאותו הם משרתים, יש לנו גם משהו חיובי להודיע: עדיין ההשקעה הטובה ביותר, בעלת הסיכון הנמוך ביותר, היא במטבע חוץ.

ועכשיו נחזור לבנקים. ד"ר מאיר חת אומר על ויסות מניות הבנקים "רעה חולה לכל שוק המניות". אגב, הוא צריך לדעת, הוא יו"ר הדירקטוריון של הבורסה, ויהיה כזה עד סוף הקדנציה, בספטמבר ורק עד אז.

הבנקים טוענים ומוכיחים כי הרווחיות שלהם בניגוד. כך למשל הרווח הריאלי אחרי מס של כל הבנקים ב־1982 היה 4.5 אחוז על הונם, לעומת שיעור של 12% בבנקאות בארה"ב. יש לי עצה. במצב הקיים שבו הבנקים הבטיחו בשנת 1982 תשואה ריאלית של 17% במניות הבנקאיות, כדאי היה להם להשקיע במניות של עצמם. ועכשיו אתם מביעים למה ד"ר חת זועף. איך זה שבנק יכול להעניק ללקוחותיו תשואה של פי כמה על מניותיו הנסחרות בבורסה, שעה שהוא עצמו מרוויח ברבע מהשיעור שהוא מעניק? אני מקווה שתפסתם את הרעיון.

מאפרה חשמלית

ועוד על הכולבו המפורסם. מאפרה חשמלית זהו אחד הפריטים המצליחים של הכולבו. **בלי חוט, בלי עשן, פועל על סוללות, אוטומאטי לחלוטין. סופג ומסנן את עשן הסיגריות. מסנן פעיל קולט את**

העשן והריח. אוויר החדר נשאר נקי, כך גם הריפוד והשטיחים. המיסגרת עשויה מפלדת אל־חלד, הכסים והראש מפלסטיק שחור, כשבסנים מאפרה הניתנת להרקה, עשויה מקרמיקה. וכל זה במחיר האפסי של 20 דולר.

גרב חשמלית

מתי הכי טוב לקנות לחורף? בקיץ. שתי נקודות. אני מציע לכם לקנות משהו חדיש ומתוחכם לחורף הבא. נו, חשבתם פעם על גרביים חשמליות? כן, על משקל סדין חשמלי, שמיכה חשמלית. גרביים מדליקות הופיעו ונמצאים למכירה בכולבו המפורסם האמאכר שליימר בניו יורק. שומר על רגליים חמות במשך שעות, ולא חשוב עד כמה הן קרות, כך כתוב בדברי ההסבר, ועוד כתוב שם, שאפשר בקלות להפסיק את החימום, כל מה שצריך לעשות זה לסגור את המה שמו — מפסק. טוב לכל אורך חיי הסוללה, שאותה אפשר להחליף כאשר היא מתרוקנת. אידיאלי לספורטאים ואפילו לצופי טלוויזיה בבית ביום קר.

הצבע אפור, כותרת הגרב באדום. כן, את הגרביים אפשר בהחלט לכבס. המחיר אינו כולל שתי סוללות של 1.5 וולט. נמכר בשני גדלים, בינוני וגדול, אך המחיר זהה: 17 דולר הזוג. המישקל 1 קילוגרם לזוג אחד שני גרביים.

אגב, מי שקר לו גם בברך, יש עצה, מגן בירכיים מחממם על סוללות כמובן. אבל פה ניתן לווסת את החום לשלוש דרגות חום, והמחיר אף הוא 17 דולר. המישקל: 1.5 קילוגרם. ויש גם מחמם לקרסוליים, ועוד ועוד. אבל זה לפעם הבאה.

איך ליבא מים ולהרוויח זהב

אני עדיין זוכר את הבריחה על יצוא של אוויר־קורש לאמריקה. ואני גם זוכר את הסיפור על היצוא של מים קדושים מנחל הירדן בקופסאות־סרדינים. מתברר שהבריחה הפכה עובדה, אבל הכיוון השתנה. תחת לייצא מים בקופסאות־סרדינים. מייבאים אותם בפחיות של בירה, את המים. על פי קצב יבוא המשקאות המגוזזים, ייבאו ארצה עד סוף השנה 1000 מכולות, כשבכל מכולה 50 אלף פחיות, במישקל כולל של 18 טון המכולה. כמה זה בסך הכל? את החשבון תעשו אתם. ואם תתקשו הרי התוצאה: 50 מיליון.

אחד שמבין בעניין אמר לי: אין כל הצדקה ליבוא הזה, האשמים הם היצרנים המקומיים. הוצאות־הייצור של המשקה עד פתח מחסן המיפעל הן אפסיות. מחיר המים שווה לאגורה אחת (שליש הליטר), שלוש כפיות סוכר, תמציות, דו־תחמוצת הפחמן (הגאז) וזהו. הפחית עולה אותו מחיר, בארץ ובחו"ל. הוצאות ההובלה של כל פחית מהמיפעל בחו"ל עד למחסני היבואן בארץ עולות יותר, הרבה יותר מכל הוצאות היצור בארץ. אם כך, שאלתי, אז איך זה שמחיר הפחית מחו"ל זול מזה המיוצר בארץ.

הנה התשובה: המרכיב הגדול במשקאות המיוצרים בארץ הוא המוניטין, הפירסום; יש העמסה של אלפי אחוזים בסעיף זה. היצרנים המקומיים משקיעים הון עתק בפירסום, ליצירת תדמית שתשכנע את הלקוחות לשלם יותר.

מצד שני, היבואנים משקיעים מעט בפירסום, בעיקר אם הפחיות הן של מיפעל נודע באירופה. הוצאות ההפצה והמכירה של היבואנים דומות לאלה של היצרנים המקומיים.

עכשיו אומר אישי־שיחי: תחת שהיצרנים המקומיים ילחצו על איסור היבוא, מוטב שיורידו את מחיריהם המופרזים מתחת למחיר בראיות היבוא. וישיסקיכ לדפוק את הצרכן.

מילון חינם — לא לכולם

זהו. מי שרוצה להחכים מהר ובזול יחסית, וכמובן מתעניין בנושאים כלכליים, כולל בורסה, צריך לעיין מדי פעם במלון מונחים בכלכלה ובניהול עסקים, שיצא בימים אלה לאור, על ידי חשב היחידה הבידקיבוצית לשירותי ניהול. ערכו את המילון שניים: אלי יקיר וראובן וייגרט. על המחיר תשאלו בחנות; אני קיבלתי אותו חינם, על פי בקשתי.

גם אני צריך להפיק תועלת מהעובדה שאני עורך מדור זה. ולמילון עצמו: מי שרגיל לקרוא עיתונות כלכלית בעברית וגם באנגלית, וניתקל פה ושם במונחים לא ברורים או חדשים, יכול וצריך להעזר במילון. מי שחושב — וגם זה מותר — שאני עוסק בקידום מכירות של המילון בתמורה למילון חינם, טועה.

מונית דולרית

למה אתם חושבים, אי־אפשר לנסוע במוניות של תחנת גורדון־בן־יהודה? למה? האמת היא שאפשר, אבל לא כל אחד. אם אתה בן הילידים, סיכוייך לנסוע במונית מתחנה זו הם אפסיים אבל, אם אתה נראה כמו, מתנהג כמו, ומדבר כמו תייר, המשלם בדולרים, אז אין בעיות. תמיד יש מוניות. עכשיו תשאלו מה היא הסיבה? שאלתם. פרס התיירן המצטיין — זו לא סיבה. יש סיבה טובה יותר. הרבה יותר.

אחד הנהגים סיפר לי באקראי, שבדרך כלל התיירים אינם מבינים במונים, אבל לעומת זה הנהגים מבינים בדולרים. עכשיו לכן, בעצם אתם לא חייבים ללכת, תעמדו, ותשאלו את עצמכם מדוע קשה לנסוע במונית שבסיסה "תיירותי".

נורות הונגריות כחול־לבן

לפני שאנו ניגשים לסיפור הבא, טוב יהיה אם נלבן משהו. מי יודע מה היא נורת ליבון? כן, פשוט אגס, או בלשון היומיום: מנורה. מתברר שבארץ מייצרים 10 מיליון נורות כאלה בשנה. זה בדיוק מה שמייצר מפעל אירופי ביומיים. זה מה שאומר לי מומחה לעניין, שהוא, איך לומר, בעל עניין בדבר.

בעל העניין אומר עוד, שהשלב הקריטי — יש דבר כזה — בייצור הנורות הוא השלב של ניפוח אגסי הזכוכית. הניפוח הזה, כדי שיעשה כפי שצריך להיעשות, צריך להיעשות בציוד אוטומאטי שמחירו כה גדול, עד ששלושה מיפעלים לייצור נורות בנו מיפעל משותף בבלגיה, מאחר — כפי שהוא ממשיך להסביר — שאין הצדקה לנפח לבד.

שלושת המיפעלים הם אוסרם מגרמניה פיליפס מהולנד וסילבניה מארצות הברית.

בארץ מייצר נורות ליבון תדיראן. אומר בעל העניין: מייצר? איפה, מייבא ומרכיב. את האגסים מייבא תדיראן מהונגריה, מחברה בשם טונגסראם, ממנה הוא מייבא גם את שאר הרכיבים. בארץ מרכיבים את החלקים, ועוד לפני זה רואגים לוואקום (ריק) באגס. פשוט שלא יהיה אוויר, אחרת המנורה לא תידלק.

בגלל נפח האגס, הוצאות היבוא של המרכיבים עולות על הוצאות היבוא של המוצר המוגמר. בגלל הכמות הקטנה המורכבת בארץ, לא כדאי לחדש את הציוד ולכן ההרכבה היא יקרה. אבל, כדי להגן על התעסוקה ביזרום־תדיראן בירושלים, אסרו על יבוא נורות מוגמרות של טונגסראם מהונגריה בנימוק המאלף שזו מדינה מזרח־אירופית, אך תדיראן עצמה קונה משם רכיבים.

על עניין זה אומר בעל העניין, משה הורביץ, שהוא בין היתר היבואן של נורות אוסרם מגרמניה, שאילו היו נותנים לו לגבות את המיסים שאין הממשלה גובה היום מ־10 מיליון הנורות המורכבות בארץ, היה יכול בלב שקט להחזיק את כל עובדי יזרום במלון של חמישה כוכבים, והיה נשאר עוד רווח הגון.

בקיצור, מה שהוא רוצה לומר, שאין היגיון ביצירת תעסוקה במחיר שהוא בשמים.

הקרנות שהצמיחו קרניים

מי שסבור שעיתונים ישנים טובים רק לעיטוף של דגים, טועה. השבוע חיפשתי נתון מסויים בעיתונים ישנים ומצאתי — לא תאמינו — עצה חכמה: כמה להשקיע בבורסה. הנה, במעריב של ה־11.2.83 מתפרסמת לה מודעה על עמוד שלם האומרת: קרנות־הנאמנות שלנו לא איכזבו. שתיים מהן מזמינות אותך לפתוח דף חדש, עד 24.2.83: "מרגלית ופיא במחיר מופחת (המחיר היסודי). הנסיון של בנק לאומי שוב הוכיח את עצמו: מרגלית ופיא. שתי קרנות־נאמנות אשר עמדו בכבוד גם בזמנים הקשים שעברו על הבורסה. בוא לפתוח דף חדש בהשקעות."

עד כאן לשון המודעה.

עד 24.2.83: "מרגלית" ו"פיא" במחיר מופחת. (המחיר היסודי)

הנסיון של בנק לאומי שוב הוכיח את עצמו: "מרגלית" ו"פיא" שתי קרנות נאמנות אשר עמדו בכבוד גם בזמנים הקשים שעברו על הבורסה. בוא לפתוח דף חדש בהשקעות.

מתוך סקרנות, הלכתי לבדוק מה קרה למשקיע שפתח דף חדש. והנה התוצאות: משקיע שפתח דף חדש עם "מרגלית", המתמחה בהשקעה במניות, הפסיד בשלושת החודשים האחרונים את כל עליית המדד. ערך השקעתו גדל נומינלית בתשע עשיריות של אחוז: משקיע שלא מיהר והחל את הרזמון שלו עם "מרגלית" בתחילת החודש, הפסיד 3.6%.

מצבו של המשקיע שהשקיע בקרן הנאמנות פיא היה יותר טוב. קרן זו משקיעה כמחצית מנכסיה במניות, רבע במט"ח ועוד רבע בצמודי־מדד. בחודש שעבר היא הניבה תשואה נומינלית של חצי אחוז. בשלושת החודשים שעברו היתה התשואה 6.1%, וזאת כאשר המדד עלה יותר מ־25%.

מה לעשות? אלה החיים ואת הבורסה.

כדורסל

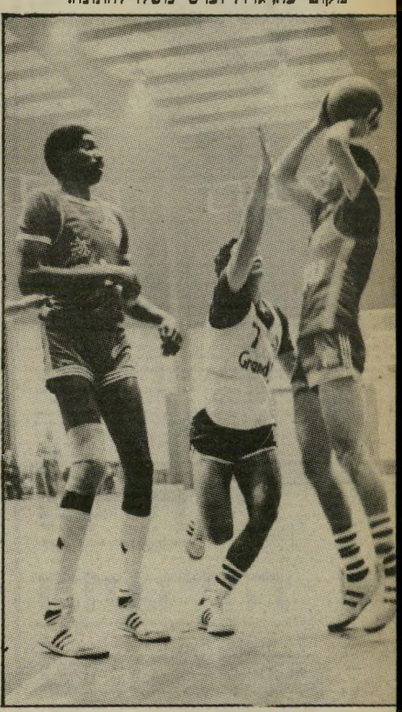
חנות ופאב לפי התור

הספונטאים בארץ אינם שקטים. אחרי שרכשו חנויות־ספורט, שהפכו אותם מבוססים יותר, עוברים הם אחד־אחד לפי התור לעיסקי הפאבים — הצעקה האחרונה של הבילוי התל־אביבי.

אולסי פרי הוא בין הראשונים הפותחים את השרשרת. חנות־ספורט יוקרתית בכיכר־המדינה כבר יש לו, מזה שנים. עכשיו יהיה לו גם פאב אישי משלו. הוא אפילו ייקרא על שמו, פרייס.

לשם שינוי, יהיה הפאב בהרצליה, ולא בתל־אביב.

חתונה עם **תמי בן־עמי**, חברתו הדוגמנית, אין בינתיים. אז לפחות שיהיה פאב. אם אולסי יחליט להתחתן — ולא חשוב עם מי — יהיה לו מקום יפה, גדול ופרטי משלו לחתונה.

כדורסלנים אריאסטי ופרי (משמאל)
פאב כמקום מתאים לחתונה

כדורגל

גביע כמו בחו"ל

„אחרי חצי גמר שכזה צריך שהכל יהיה כמו בחו"ל," אמרו אנשי הכדורגל בישראל, אחרי מישחק חצי־הגמר המרתק בין מכבי תל־אביב ומכבי חיפה.

אמרו וגם עשו. תוכניה למישחק הדרבי — גמר גביע מדינה בכדורגל — עדיין לא נראתה בישראל. מסורת כזו עדיין לא נקלטה כאן. באנגליה למשל, זה חלק בלתי־נפרד מהעניין — כמו בתיאטרון, מציגה התוכניה מה יראה הצופה, לפי הסדר, בצירוף תמונות צבעוניות של הרכב הקבוצות וסיפורי־רקע.

כבר בבוקר היום שלמחרת מישחקי חצי־הגמר, הודיע בדחיפות הפירסומאי **דויד אדמון** למישרדי ההתאחדות לכדורגל. הוא הבין שיש בארץ די צופים המשוועים לחווית כדורגל ראויה לשמה. כמו בחו"ל, והחליט לקחת חלק בעניין.

ההתאחדות קפצה על המציאה — לא לפני שהובהר לה, שגם דבר יושב־ראש ההתאחדות, **חיים הברסלר**, ותמונתו יהיו כלולים בחוברת, כמו גם מודעה ענקית למען ההגינות בספורט.

אוטובוס מלא ילדים מבתי־ם וחולון יגיע למישחק הגמר. הילדים יתייצבו ב־24 השערים של איצטדיון רמת־גן שם יחלקו חינם את החוברת הציבעונית לכל נכנס.

צופי מישחק גמר־גביע־המדינה בכדורגל לא יתהו מה יבוא, מתי היכן ואיפה. את נוהל הטקס, שייערך באיצטדיון בנוכחות נשיא המדינה **חיים הרצוג**, הם ידעו מראש, כולל מועדי יציאתו וכניסתו של הנשיא. גם סיפור משחק הדרבי־גמר הקודם, שנערך לפני 16 שנה, יהיה מתואר בחוברת שחור על גבי לבן ובצבעים.

כדורגל

רק לא בית"ר

„מצבה האנוש של הפועל ירושלים", אמרו השבוע מקורבי הקבוצה, „מציין במדוייק את

פירסומאי אדמון
חוברת חינם

הפוטנציאל הירוד של השחקנים." לא במיקרה ירדה לליגה הנמוכה העונה.

הכוכב היחיד שנותר בקבוצה, **ציון מרילי**, לא היה מוכן להסתפק במישחקים הבינוניים שיש לקבוצתו להציע לו בליגה הארצית בשנה הבאה. הוא ניגש השבוע ליו"ר האגודה הירושלמית, ח"כ **עוזי ברעם**, וביקש רשות לעבור לקבוצה היריבה המושבעת, לבית"ר ירושלים.

ענייני־יוקרה, המעסיקים את עסקני הקבוצה, הם לא מעניינו של הכדורגלן. חשוב לו למרילי לשחק בליגה הבכירה וגם להישאר קרוב לעיסקי־הבורקאס שיש לו בירושלים. נוחיות — זה הקו המנחה.

בשביל יו"ר האגודה, ברעם, מעבר מהפועל לבית"ר זה מעשה בגידה חסר־כפרה כמעט. היו"ר הודיע נחרצות לשחקן שהוא מוכן לוותר עליו בשנה הבאה, אך בשום פנים לא לבית"ר. כל קבוצה אחרת בארץ טובה — רק לא בית"ר.

ניני ברגיג יאמן בשנה הבאה את הפועל ירושלים. הקבוצה אינה מתכוונת לבצע רכישות מיוחדות, והיא אפילו השלימה כבר עם השארותה בליגה הנמוכה כשנתיים, עד שהצעירים יתחשלו, יהפכו בוגרים ויעלו בעצמם את הקבוצה ללאומית.

כדורגל משפחתי

דני בגליבטר (41) התמנה יו"ר קבוצת הכדורגל של מכבי פתח־תיקווה, במקומו של **דויד לויאן** שפרש. דני, שהוא במיקרה גם חתנו של המאמן **אליעזר שפיגל**, אומר על המינוי החדש: "ללויאן לא נתנו הרבה סמכויות. היה כאסח תמידי בינו ובין יו"ר האגודה, **מנחם מנדל**. לדעתי, סמכויות לא נותנים אלא לוקחים."

יו"ר האגודה הדומינאנטי והנמרץ הכריז באוזניו של דני, שהוא עייף מתפקידו ושאינו מוכן לעסוק יותר בענייני כדורגל. דני, שהיה שחקן מכבי פתח־תיקווה במשך 20 שנה, ורק לפני כ־10 שנים פרש מהמיגרש — זוכה לצפות בביצועיו של בנו **איל**, הממשיך בהצלחה את מסורת אביו בקבוצה.

גיסו של דני הוא **גיורא שפיגל**, כדורגלן־הצמרת לשעבר, התמנה מנהל היריבה העירונית, הפועל פתח־תיקווה, שנשארה העונה בליגה הארצית.

על הבן אייל אומר אביו דני: "אם יעבור להפועל פתח־תיקווה, אתן לו שתי סטירות־לחי."

יו"ר מנדל
התעייף מהכדורגל

יוזמותיו הפרטיות של היושב־ראש

ע"ורך־הדין זאב טלמור וחברו בן־ציון שימחי — שניהם חברי מועצת־פועלי־רחובות — קפצו מעורם מרוב שימחה. השר אריאל שרון נתן להם את הבטחתו האישית להשיג עבורם תרומות בעת מסעותיו התכופים ברחבי העולם. הכספים היו אמורים לשמש לבניית מרכז־ספורט חדש ברחובות זה היה לפני שנתיים. שרון כיהן אז כשר־התקלאות.

בנו הצעיר של שרון, גילעד בן ה־17, משוגע על ספורט הכדוריד

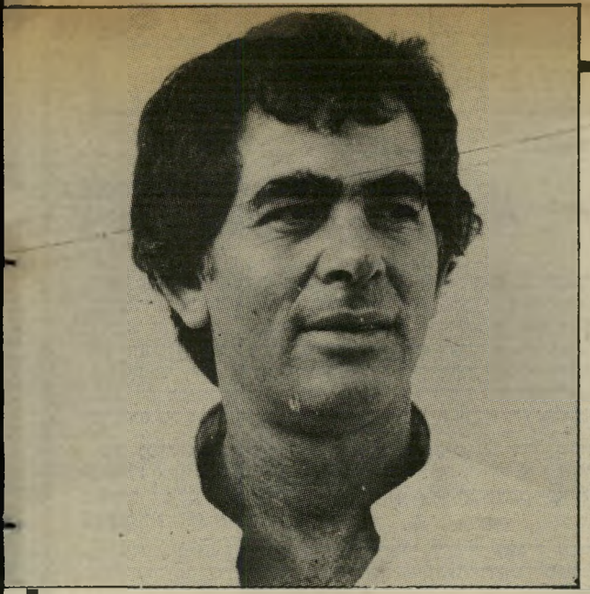

גלעד ואריק שרון
משוגע לכדוריד

ונימנה מזה שנים עם שחקני־הנוער של קבוצת הכדוריד של הפועל רחובות. אריק שרון ביקש לעזור לקבוצה.

טלמור ושימחי לקחו את ההבטחה ברצינות מופתית. להיטותם לזרז את הפרוייקט היוקרתי הביאה אותם ליטול יוזמה: הם ידעו שהיכל־ספורט מפואר יכול לחולל מיפנה בחייה החברתיים־ספורטיביים של העיר. זאב טלמור, שכיהן כיו"ר קבוצת הכדוריד ידע, כי לצורך השגת תרומות משמעותיות יש להכין תוכנית של אולם־ספורט, שניתן יהיה להציגה לפני גופים ותורמים פוטנציאליים בחו"ל.

מועצת־הפועלים הסכימה לממן את ההוצאה הכספית שהיתה כרוכה בהכנת התוכנית, בסך־הכל דובר על 25 אלף לירות. טלמור הגדיל לעשות כשהציע את עבודת הבנייה לחברה הקבלנית המקומית האחים חכמון. הרבה מאוד כסף היה אמור להתגלגל במיסגרת הפרוייקט. המיגרש כלל כ־13 דונם. כל דונם היה שווה אז, לפני שנתיים, כ־200 אלף דולר.

יו"ר אגודה טלמור
רצינות

האדריכלית התל־אביבית רות אורבך זכתה להגיש את התוכנית הייצוגית הראשונית של אולם הספורט, וקיבלה עבור עבודתה את מלוא הסכום — 25 אלף לירות.

יו"ר עצמאי

אך טלמור לא הסתפק בתוכנית ייצוגית בלבד. הוא פנה שנית אל האדריכלית, והורה לה להמשיך בשלבי תיכנון מתקדמים, שעבורם תוכל לקבל סכום של 362 אלף לירות.

טלמור הצליח לשכנע את הקבלן חכמון לשלם מכיסו דמי־קדימה שיכסו את הוצאותיה הנוספות של האדריכלית, ובתמורה הבטיח לו שישתתף בבניית הפרוייקט. חכמון הסכים והפקיד בידיו של טלמור צ'ק. אך טלמור היה זקוק עדיין לאישור חבריו למועצת־הפועלים, שיחתמו על הצ'ק ויתנו גושפנקה חוקית למעשיו.

אולם מועצת־הפועלים לא אישרה את יוזמותיו הפרטיות וכל תוכניותיו של עורך־הדין הרחובותי התפוצצו. חבריו לא רצו לשתף פעולה עימו: „זה לא חוקי מה שאתה עושה. רמאות. יש פה עבירות חמורות של הונאת הציבור", הם טענו בהתייחסם למכירת המיכרז לחכמון הרבה לפני שיצאו עם הפרוייקט למיכרז ציבורי כדת וכדין. האדריכלית לא ראתה מעולם את הכסף עבור עבודתה הנוספת, ותבעה את אגודת הפועל ואת עורך־הדין זאב טלמור על אי תשלום כספים המגיעים לה מהם. הסכום מסתכם היום ב־80 אלף ו־400 שקל.

אגודת הפועל ביקשה להשתיק את הפרשה, ולפני כחודשיים הושגה פשרה בין שני הצדדים. מועצת־הפועלים שילמה לאדריכלית סכום של מיליון וחצי לירות כדי לסגור את התיק. לכאורה שילם את הסכום הפועל רחובות, אך למעשה שילמה עבור הנזק שגרם עורך־הדין בעל היוזמה של מועצת־פועלי־רחובות. הסיבה: שני חברי־המועצה שגרמו לפרשה — זאב טלמור ומנהל סניף תנובה־דרום בן־ציון שימחי — הם עסקני־מערך חשובים, לא רק בהפועל ובמועצת הפועלים, אלא גם נציגי מיפלגתם במועצת־העיריה.

פרנקו את דן 054-6756 ב.ת. ירושלים

איך עוברים את הקיץ עם שם כזה קדימה?

עוברים לגלי אנטומי

כן, כבר היום (אחה"צ), את יכולה לעבור לסנדלים הנוחים בעולם. פשוט עברי את הרחוב,
הכנסי לחנות גלי ובקשי: גלי אנטומי.
גלי אנטומי, הסנדל שיוצר במיוחד עבורך בהתאמה מלאה לכף רגלך ע"י מומחי גלי, האנשים שהביאו לך
את נעלי קריז אנטומי בחורף שחלף. (היה נוח, זוכרת?!).
גלי אנטומי- סנדל אורטופדי, אופנתי, בריא ויפה, סנדל שצריך לעמוד יום שלם על הרגלים שלך.
סליחה?! יש לך כבר גלי אנטומי?! יופי, קחי עוד אחד, הקיץ הזה יהיה ארוך...ומעניין.

Gali anatomy®

גלי אנטומי-
הקיץ את יכולה לעבור לנוח...

העולם הזה
76 עמודים
מיספר 2387
כ' סיון תשמ"ג, 1.6.1983

פנינה רוזנבלום:

מדוע התמוטטתי